

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2025. № 48

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net .

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Ситдикова І. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), roman.philology@gmail.com.

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 2 від 30 вересня 2025 року).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія KB №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б».

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2025). – К. : Юстон, 2025. – Вип. 48. – 268 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Анрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Перепльотчикова С. Є., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2025. № 48

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: Nina M. Korbozerova, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: Serhiy V. Skrylnyk, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: Sytdykova Iryna V., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), roman.philology@gmail.com.

Indexed in bibliographic databases:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 2, 30 September 2025).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2025). – Kyiv : Uston, 2025. – Issue 48. – 268 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.133.1:81'367.7

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 16.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.01>

МОДУЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОНО- ТА ПОЛІСИНОНІМІЧНИХ
КОНСТРУКЦІЙ (на матеріалі сучасної французької художньої прози)

Анастасія Вікторівна Ленетюха (м. Харків, Україна)

[ORCID: 0000-0002-2812-4510](https://orcid.org/0000-0002-2812-4510)

lepetyukha.anastasiya@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри загального мовознавства і романо-германської філології

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

(Міністерство освіти і науки України)

61070, м. Харків, вул. Валентинівська, 2

У цьому дослідженні використано модульний аналіз (синтагматичний, пропозиційний та граничний модулі) звужених, розширених і кількісно рівнокомпонентних моно- та поліпредикативних моно- та полісинонімічних граматизованих і аграматизованих висловлень з різними головними лексемами сучасної французької художньої прози. Побудовано та зворотно реконструйовано (мовлення → мова) віртуальні (мовні) синонімічні ряди для ідентифікації первинної структури, визначення семантико-синтаксичних особливостей кожного трансформу та обґрунтування ко(н)текстуальної (лінгвістичної та / або ситуативної) пертинентності преференціальної опції. Доведено, що конструкції з синтаксичною синонімією на рівні синтагми чи висловлення реалізуються в мовленні з метою (подвійно) фокалізувати певні референти за допомогою синтаксичної інтонації та маркерів граничності, запобігти реактуалізації компонентів уже введених інтра- або інтертекстуально, синтаксично «урівноважити» ко(н)текст або екстеріоризувати певні типи аграматизованих okazionalizmів, що відображають авторський ідіостиль.

Ключові слова: звужена, розширена та кількісно рівнокомпонентна преференціальна опція, ко(н)текстуальна пертинентність, модульний аналіз, первинна структура, синтаксична моно- та полісинонімія.

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polysynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

**MODULAR ANALYSIS OF MONO- AND POLYSYNONYMIC
CONSTRUCTIONS (based on the material of modern French fiction)**

Anastasiia V. Lepetiukha (Kharkiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-2812-4510](https://orcid.org/0000-0002-2812-4510)

lepetyukha.anastasiya@ukr.net

doctor of philological sciences, professor at the department of general linguistics and
romano-germanic philology

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

2, Valentynivska Str., Kharkiv, Ukraine, 61070

This study uses modular analysis (syntagmatic, propositional and boundary modules) of mono- and polypredicative mono- and polysynonymic grammaticalized and agrammaticalized utterances of modern French fiction.

A transformational method and a procedure of inverse reconstruction (discourse → language) are used to construct virtual (linguistic) synonymic series, to identify the primary structure and to determine the semantic and syntactic peculiarities of each transformant. By means of the linguo-stylistic and interpretative analyses the author's idiostyle features are revealed and the co(n)textual (linguistic and / or situational) pertinence of the actualized preferential options is justified.

It is proven that mono- and polypredicative mono- and polytransformational structures with mono- or polysynonymy at the level of a syntagma or utterance with different key lexemes (nominal, adjective, verbal, participle, gerundial, adverbial, numeral, pronominal, interjectional) represent reduced, redundant and quantitatively equacomponential preferential options, transformants of primary structures with elimination, accentuation of new co(n)textual referents, extension with pronouns, adverbs, verbs and presentatives, with conversion of components, etc.

It is found that they are actualized according to certain ludic strategies, writer's idiostyle or communicative intention to (doubly) focalize certain referents using syntactic intonation and restriction markers, as means of specialized focalization, to avoid the reactualization of intra- or intertextually introduced components, to syntactically "balance" the co(n)text or to exteriorize certain types of agrammaticalized synonymic constructions, authorial occasionalisms.

Keywords: *co(n)textual pertinence, modular analysis, primary structure, reduced, redundant and quantitatively equacomponential preferential option, syntactic mono- and polysynonymy.*

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktiv (na materialy suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

Вступ. Модульна система аналізу будь-яких синтаксичних конструкцій передбачає наявність кількох «підтеорій», або «мінітеорій» [20, с. 91], що інтегруються в «макротеорію», на якій базується дослідження різноманітних граматизованих (усталених у мові та мовленні) та аграматизованих (неусталених у мові та усталених або неусталених у мовленні) лінгвістичних явищ, зокрема синтаксичної моно- та полісинонімії. Комплексне вивчення синонімічних структур передбачає залучення трьох модулів: синтагматичного, пропозиційного та «граничного» (термін Х. Ньольке (там само)).

Синтагматичний модуль використано для аналізу синтагматичної («надлексичної» [31, с. 603]) синтаксичної синонімії, оскільки синтагма за визначенням є ієрархічною побудовою, що характеризується лінеаризацією (певним порядком слів) та певним структуруванням залежно від комунікативної інтенції автора фокалізувати окремі референти за допомогою синтаксичної інтонації, що виконує демаркативну функцію, дислокувати, еліптизувати, розширити актуалізовану конструкцію тощо, та від його ідіостильових особливостей.

Пропозиційний модуль установлює фундаментальні синтаксичні зв'язки між синтагмами, базуючись на семантико-синтаксичній валентності кожного лексичного сегмента моно- та поліпредикативних висловлень. Отже, з позицій цього модулю синтаксичні синоніми пропозиційного («інтерсинтагматичного» [25, с. 338]) рівня реалізуються в мовленні як розширені, звужені або «кількісно рівнокомпонентні» (термін авторки) [1, с. 6] (з однаковою кількістю віртуальних (мовних) та актуалізованих елементів) синонімічні висловлення з елімінацією, акцентуацією (за допомогою синтаксичної інтонації), розширенням деякими дієсловами та презентативами, з конверсією складників моно- та полісинонімічних побудов тощо.

Третій модуль залучено в ході дослідження синтагматичних та пропозиційних граматизованих та аграматизованих конструкцій із синтаксичною синонімією з метою визначення ролі розширювачів, які виконують функцію синтаксичних операторів, «що сприяють створенню нової синтаксичної одиниці на основі двох висловлень, які вступають у відношення» [17, с. 203], темпоральних конекторів, анафоричних та катафоричних елементів, десемантизованого дієслова *aller*, презентативів (розколоті та «псевдорозколоті» [21, с. 47; 26, с. 2162] структури типу *c'est...que*

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

/ *qui, il y a...que / qui, ce qui / que... (c')est (que)*) тощо. Х. Ньольке називає такі елементи синтагм та висловлень «одинацями граничності» через те, що «вони мають певний вплив на фрагмент фрази, до якого вони належать, при цьому цей фрагмент обмежений ними». При такому трактуванні граничність можна розглядати як структурне поняття [20, с. 99].

Одиниці граничності можуть «обмежувати» як синтагматичні, так і пропозиціональні моно- та полісинонімічні побудови згідно з певними правилами обмеження: актуалізація кожної граничної лексичної одиниці повинна містити інформацію, пов'язану з можливостями граничності. Певні одиниці припускають тільки одну перспективу граничності; натомість інші одиниці здатні мати багато різноманітних перспектив залежно від ко(н)тексту (лінгвістичного та / або ситуативного контексту), згідно з «принципом іконічності мотивації», який полягає в тому, що порядок слів відображує порядок одиниць граничності у граничній структурі [12, с. 516].

Актуальність пропонованого дослідження зумовлена відсутністю в сучасній вітчизняній романістиці комплексного модульного аналізу лінгвістичних явищ, зокрема синонімічних одиниць синтаксичного рівня.

Метою статті є виявлення та вивчення семантико-синтаксичних, прагматичних та стилістичних особливостей моно- та поліпредикативних моно- та полісинонімічних конструкцій сучасної французької художньої прози із залученням синтагматичного, пропозиціонального та «граничного» складників модульного аналізу лінгвістичних одиниць різних рівнів.

Методи дослідження. У ході інтегрального модульного аналізу синтагматичних та пропозиціональних моно- та полісинонімічних структур використано трансформаційний метод для побудови віртуальних синонімічних рядів та виявлення ко(н)текстуально (лінгвістично та / або ситуативно) пертинентної преференціальної опції. Процедура зворотної реконструкції (мовлення → мова) залучено для ідентифікації первинної синтагми або пропозиції та визначення семантичних і синтаксичних особливостей кожного члена синонімічних рядів. Лінгво-стилістичний та інтерпретативний аналізи дозволили висвітлити авторські ідіостильові риси та обґрунтувати ко(н)текстуальну адекватність аналізованих моно- та полісинонімічних преференціальних опцій.

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

1. Синтагматичний модуль аналізу моно- та полісинонімічних конструкцій французької художньої прози XX – XXI століть

Синтаксична синонімія синтагматичного рівня формується в результаті трансформації синтагматичної або пропозиційної первинної (стрижневої) структури (денотативного ядра), що характеризується «семантико-морфосинтаксичною рівновагою» [5, с. 50] та будується в системі (мові) на основі «сублінгвістичних схем», або «складових одиниць думки» [10, с. 49], типових моделей, які слугують для створення різноманітних простих (слів) та складних (синтагм і пропозицій) лінгвістичних знаків, потенційних конструкцій, що актуалізуються у вигляді ко(н)текстуально пертинентних моно- та полісинонімічних преференціальних опцій з різними головними лексемами (номінальною, ад'єктивною, вербальною, дієприкметниковою, дієприслівниковою, адвербіальною, нумеральною, прономінальною, вигуковою).

Синтагматична синонімія, як і синонімії інших рівнів, є макропольовою структурою, що містить потенційні мікрополя стрижневої синтагми або пропозиції та звужених, розширених чи кількісно рівнокомпонентних трансформів, більш менш віддалених один від одного на осі «оперативного часу» [30, с. 9] руху думки (темпорального простору, де здійснюються когнітивні поліоперації (функціонують психомеханізми) інтеграції мови в мовленні), один з яких реалізується в мовленні згідно з певною комунікативною інтенцією письменника, його ігровими стратегіями та / або ідіостильовими особливостями.

Синтагматична полісинонімія характеризується моно- та політрансформаційністю (трансформацією всередині одного чи кількох макрополів синтаксичної синонімії) на рівні однієї синтагми та політрансформаційністю на рівні кількох синонімічних синтагм у складі моно- або поліпредикативних висловлень (далі – МПВ та ППВ).

У французькій художній прозі XX – XXI століть трапляються моно-, бі- та полісинонімічні моно- та політрансформаційні синтагматичні граматизовані та аграматизовані трансформи з фокалізацією різних лексичних компонентів, стрижнева структура яких зворотно реконструюється завдяки інтра- та / або інтерфрастичному ко(н)тексту.

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktzii (na materialy suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Проаналізуємо за допомогою синтагматичного модуля деякі моно- та полісинонімічні ініціальні, медіальні та фінальні редуковані та розширені синтагматичні преференціальні опції:

(1) *Paavi, impressionné, ne l'avait pas interrogé plus avant* [6, p. 46].

У наведеному прикладі спостерігається медіальне розташування дієприкметникової синтагми з експлікативним семантичним значенням, редукованого трансформу такого віртуального синонімічного ряду: *qui était impressionné* → *étant impressionné* → *impressionné*. Темпоральний план денотативного ядра є ко(н)текстуально детермінованим. У пре- та посттекстуальному оточенні екстеріоризуються ідентична ініціальна конструкція та копулятивне дієслово *être*, що обґрунтовує ко(н)текстуальну пертинентність аналізованого МПВ:

Effrayé par ses propres paroles, Andis avait baissé la voix. Il en avait déjà trop dit. Paavi, (qui était impressionné, étant impressionné) impressionné, ne l'avait pas interrogé plus avant. Pourtant, plus tard, la conversation était revenue sur le Vieux. Il était clair qu'Andis, qui tenait le Finsk pour un être supérieur, cherchait à le convaincre ou à être convaincu.

(2) *Au retour, ils passent à la boulangerie de l'avenue de la Villa, juste à côté de la maison, la boulangerie est gentille, la boulangerie est encore là aujourd'hui* [4, p. 40].

Ініціальна синтагма прикладу (2) становить девербатив (відвербальний субстантив), компресоване мікрополе макропольової струкутри, що містить такі складники: *quand (lorsque) ils retournent* → *retournant* → *au retour*. Ко(н)текстуальна пертинентність преференціальної опції пояснюється намаганням авторки, з одного боку, структурно скоротити висловлення, оточене інтра-й інтерфрастично багатокomпонентними МПВ та ППВ; з іншого боку, урізноманітнити синонімічні звужені синтагми з метою стилістично «прикрасити» розповідь:

Ils sont dans la nature, au milieu des chênes, des hêtres, des sorbiers, des sureaux. (...)

Au retour, ils passent à la boulangerie de l'avenue de la Villa, juste à côté de la maison, la boulangerie est gentille, la boulangerie est encore là aujourd'hui. Souvent,

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktzii (na materialii suchasnoi frantsuzkoi

khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

Jenny essaie d'obtenir un gâteau qui la fascine. C'est une petite assiette en nougatine surmontée d'une tasse en chocolat remplie de crème.

(3) – *Si vous m'entendez, battez des cils ! lui fais-je-t-il* [27, p. 73].

У цьому полісинонімічному ППВ автор актуалізує придієслівний семантично та структурно надлишковий подвійний розширювач *t-il* (питальна частка + особовий займенник), що аграматизує фінальну синтагму та являє собою одну з його ідіостильових особливостей, яка полягає у «грі з мовою» та виявляється в створенні аграматизованих okazionalizmів. Очевидно, письменник реалізує такі розширені мовленнєві інновації з метою передати емоційне ставлення персонажа до певних фактів чи подій, що зумовлює ко(н)текстуальну неадекватність граматизованої стрижневої синтагми в такому дискурсивному фрагменті:

Juste son rôle qui me répond.

– *Si vous m'entendez, battez des cils ! lui fais-je-t-il.*

Mais autant lui demander de battre les tapis !

(4) *Se savoir injuste ne fait qu'aviver sa colère* [14, p. 153].

У цитованому прикладі ініціальна полісинонімічна синтагма є монотрансформаційним трансформом стрижневої пропозиції з причинним семантичним значенням, темпоральний план якої детермінується інтрафрастично : *comme il sait qu'il est injuste / il sait qu'il est injuste, donc... → comme il se sait injuste, ça / cela... / il se sait injuste, donc ça / cela... → se savoir injuste*. Усі потенційні преференціальні опції становлять ко(н)текстуально непертинентні структурно та семантично ускладнені конструкції з повторним уведенням суб'єкта мовлення (*il*). Натомість подвійно компресована синтагматична преференціальна опція характеризує ідіостиль автора, який віддає перевагу звуженим інфінітивним конструкціям:

Il en veut à cet homme d'avoir déçu un espoir que, pourtant, il n'avait rien fait pour susciter. Se savoir injuste ne fait qu'aviver sa colère.

(5) *Au moment de rentrer dans son immeuble, en fouillant dans la poche de sa veste pour chercher ses clés, il sentit un objet lourd* [2, p. 54].

Приклад (5) містить дві синонімічні звужені синтагми-складники двох макрополів (ініціальний сегмент та медіальний дієприслівниковий зворот, компресовані трансформи підрядних пропозицій із темпоральним семантичним значенням одночасності та послідовності дій або подій). Синонімічні ряди

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

досліджуваних преференціальних опцій такі: *au moment où il est rentré dans son immeuble* → *au moment de rentrer dans son immeuble* та *quand / lorsque il fouillait dans la poche de sa veste pour chercher ses clés* → *en fouillant dans la poche de sa veste pour chercher ses clés*. Непертинентність стрижневих структур пояснюється ідіостильовими рисами письменника, який актуалізує в пре- та посттексті звужені синонімічні конструкції з різними головними лексемами:

Qu'aurait-il fallu dire pour se rendre inoubliable ? Au moment de rentrer dans son immeuble, en fouillant dans la poche de sa veste pour chercher ses clés, il sentit un objet lourd. (...) Bien qu'inanimée, la vision de la cigogne fumeuse portant haut-de-forme lui redonna le sourire.

2. Пропозиціональний модуль дослідження моно- та поліпредикативних висловлень із моно- та полісинонімією сучасної французької художньої прози

Пропозиціональний модуль дослідження моно- та полісинонімічних конструкцій передбачає аналіз звужених, кількісно рівнокомпонентних та деяких типів розширених трансформів віртуальних первинних пропозицій, що актуалізуються у вигляді МПВ і ППВ та характеризуються політрансформаційністю, оскільки в таких конструкціях полісинонімізація відбувається на рівні всього висловлення або складових частин ППВ (сурядного чи підрядного висловлень).

Компресовані трансформи часто реалізуються автором як еліптичні конструкції з різними головними лексемами з імплікацією екзистенційних структур, суб'єктно-предикатних сполучень (іменник / займенник + особове дієслово), актанта дії, фінальних додатків:

(6) *Donc pas de problème de bruit sur la place aux Herbes l'été* [7, p. 23].

У прикладі (6) авторка імплікує екзистенційну конструкцію в заперечній формі імперфекта, темпоральний план якої виводиться з ко(н)тексту. Отже, мікрополя макрополя синтаксичної синонімії цього МПВ мають такий вигляд: *donc il n'y avait pas de problème de bruit sur la place aux Herbes l'été* → *donc pas de problème de bruit sur la place aux Herbes l'été*. Непертинентність стрижневої пропозиції пояснюється, імовірно, бажанням письменниці синтаксично

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

«урівноважити» дискурсивний фрагмент, оскільки пре- та посттекст містять багатокомпонентні МПВ та ППВ:

La preuve, ils acceptaient avec bonne humeur que les René pique-niquent dans leur chambre à l'heure du déjeuner, ce que le règlement intérieur interdisait formellement. (...)

Donc pas de problème de bruit sur la place aux Herbes l'été. Les hauts plafonds à caissons, les voûtes, les murs de pierre, la grande cheminée de marbre du salon et l'escalier à vis – une splendeur – avaient chatouillé l'orgueil de Mme René.

У сучасній французькій художній прозі також часто трапляються контаміновані конструкції, серед яких МПВ та ППВ із предикатами почуттєвого та фізичного сприйняття: (se) regarder, regretter, (se) voir, (se) écouter, (se) entendre, (se) sentir, (se) sembler тощо + інфінітив:

(7) *Depuis le début du repas Armand sentait venir l'orage* [29, р. 5].

Первинна пропозиція поданого контамінованого МПВ із непрономінальним предикатом-ініціатором (prédicat introducteur [24, с. 65]) *sentir*, тобто з одинарною референціацією, та з експлікативним семантичним значенням є ко(н)текстуально непертинентною, оскільки автор уникає інтрафрастичного ускладнення підрядним висловленням та введення сполучника підрядності *que*, що реактуалізується в посттексті:

Depuis le début du repas Armand sentait venir l'orage. Nul n'osait rompre le silence tant que le comte Paul Arkadiévitch Béreznikoff n'aurait pas donné le signal de la conversation.

Кількісно рівнокомпонентні моносинонімічні преференціальні опції найчастіше характеризуються зміною порядку слів з фокалізацією окремих референтів за допомогою синтаксичної інтонації та конверсією елементів (при пасивізації):

(8) *De loin, de très loin, surgissait la mélodie* [23, р. 97].

(9) *Il est soudain tiré de sa mélancolie verlainienne, Monsieur est revenu vers lui, il lui pose une patte sur un genou et lui souffle son haleine chaude dans le visage* [8, р. 181].

В інверсивних кількісно рівнокомпонентних синонімічних МПВ фокалізується постдієслівний актант дії з метою надати висловленню емпатичної тональності. Непертинентність стрижневої структури прикладу (8) *la mélodie surgissait* пояснюється комунікативним наміром автора підкреслити

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

значущість виділеного референта в поданому ко(н)тексті. До того ж, уживання означеного артикля вказує на його реактуалізацію, а отже, у такому разі йдеться про подвійну акцентуацію іменника-підмета:

Where have you been all the day,

Billy boy...

De loin, de très loin, surgissait la mélodie.

Ініціальний пасивізований сегмент ППВ (9) є актуалізованим ко(н)текстуально пертинентним кількісно рівнокомпонентним трансформом мікрополя монопредикативного денотативного ядра з інтрафрастично референціально визначеним активним суб'єктом дії (*monsieur le tire soudain*). Очевидно, що авторка не актуалізує агентивний додаток-розширювач з метою запобігти подвійному введенню в контактний ко(н)текст ідентичного референта (*monsieur*).

Розширення на рівні висловлення без обмеження маркерами граничності реалізується в моно- та полісинонімічних МПВ і ППВ «нефокалізовальними презентативами», тобто виділювачами всього висловлення, що не специфікують окремого референта [1, с. 116], типу *voici / voilà que* та дієсловами *avoir* (у ролі допоміжного дієслова в надскладних часах) та *être*:

(10) *Et puis un soir, en rentrant du travail, voilà que je trouve chez moi les cinq mioches qui m'attendaient* [9, р. 17].

(11) *Alors, avant de faire son premier pas devant les bêtes, avant de prendre en commandant le blanc de la route, le baïle Bouscarle s'approcha des bâts où j'étais à serrer les courroies* [11, р. 52–53].

Нефокалізувальні презентативи *voici / voilà que...* слугують ініціаторами-виділювачами всього синонімічного висловлення, на відміну від розколотих та псевдорозколотих структур. Первинною пропозицією експлікативно-конклюдивної розширеної преференціальної опції є констатувальна складнопідрядна структура *je trouve chez moi les cinq mioches qui m'attendent*. Актуалізація аналізованого ППВ синтаксично «урівноважує» інтерфрастичний ко(н)текст, що містить звужену дієприкметникову (*portant la cadette*) та кількісно рівнокомпонентну (із синтаксичним оператором *que*) (*on les avait renvoyés, qu'ils disaient*) структури:

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi

khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

Et puis, un soir, en rentrant du travail, voilà que je trouve chez moi les cinq mioches qui m'attendaient. Faut croire que l'autre avait assez d'eux... Ils étaient revenus à pied, mon aîné portant la cadette. On les avait renvoyés, qu'ils disaient.

Приклад (11) становить поліпредикативну звужено-розширену конструкцію з ініціальною полісинонімією на рівні синтагм та фінальною моносинонімією на рівні підрядного висловлення. Підрядні первинні пропозиції перших двох макрополів синтаксичної синонімії мають такий вигляд: *avant que le baïle Bouscarle / il fît son premier pas devant les bêtes* та *avant que le baïle Bouscarle / il prît en commandant le blanc de la route*, темпоральний план та імплікований суб'єкт дії яких детермінуються в інтрафрастичному ко(н)тексті. Натомість фінальний сегмент досліджуваного ППВ, стрижнева пропозиція якого зворотно реконструюється таким чином: *où j'étais à serrer les courroies* → *où je serrais les courroies*, містить сполучення *être à* + інфінітив, що маркує неграничну процесуальну ситуацію «перебування в стані зайнятості чимось». Темпоральне значення тривалості притаманне такому інфінітивному звороту при актантах-істотах. Елементи, що відсилають до одного референта (у нашому випадку *je*), інтрафрастично розташовані дистантно для додаткового експресивного виділення інфінітивного елемента та створення ефекту очікування в адресата на подальше розгортання подій.

3. Граничний модуль дослідження розширених конструкцій із моно- та полісинонімією в сучасному французькому художньому дискурсі

Маркери граничності, що обмежують синтаксичний та семантичний плани розгортання МПВ та ППВ, актуалізуються у вигляді адвербіальних (*puis, seulement*), вербальних (аналітичні конструкції *en train de, sur le point de, en passe de* тощо, десемантизоване дієслово *aller* + герундій тощо), прономінальних (анафоричні та катафоричні особові займенники, питальний займенник *que*), прийменникових (розширювач *par* при пасивізації) елементів, презентативів (розколотих та псевдорозколотих структур «із допоміжною ідентифікувальною предикацією» [22, с. 19], або «екзистенційних дієслів, що супроводжуються елементом ситуативної референтності» [18, с. 279]).

Такі складники моно- та полісинонімічних синтагм і висловлень виступають засобами «спеціалізованої фокалізації» [20, с. 130], що сприяють підсиленню ідентифікації певних референтів або комплексу референтів,

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відносно яких вони займають пре-, постпозицію або оточують окремі лексеми чи синтагми, створюючи побудову, що містить один чи кілька «спеціалізованих осередків» та «простий осередок» (або «прості осередки») [там само, с. 136] поза фокалізацією.

(12) – *Pold... Et puis après ?* [15, p. 98]

Приєднане висловлення наведеної репліки становить розширено-звужену преференціальну опцію (розширення адвербіальним компонентом *puis* та еліптизація суб'єктно-предикатного сполучення). Прислівниковий розширювач *puis* у сполученні з ініціальним сполучником сурядності *et* вжиті в темпоральній полісинонімічній конструкції, елімінація фінальних компонентів якої подвійно обмежує аналізоване МПВ, додатково фокалізуючи темпоральний елемент *après*, що набуває особливої значущості в описаній ситуації. Стрижнева пропозиція приблизно зворотно реконструюється завдяки безпосередньому претексту (*et puis après qu'est-ce qu'il a dit ?*):

– *Je crois qu'il m'a raconté qu'il s'appelait Pold... Il m'avait dit de lui écrire sous ce nom à un bureau de poste restante. Pierre... Pold ou Jacques... que voulez-vous que cela me fasse ?*

– *Pold... Et puis après ?*

– *Sais pas.*

(13) *Les volets clos ne laissaient passer qu'un jour gris et terne, qui allait d'ailleurs s'affaiblissant* [3, p. 226].

Синонімічна аналітична конструкція прогресивності дії *aller* + герундій, де предикативний елемент *aller* виступає «семантичним дериватом» дієслова руху, формується поєднанням тривалої семантики дієслівної лексеми з точковою семантикою часової форми. Десемантизація дієслова *aller* дозволяє сполучуваність таких конструкцій із субстантивами-неістотами, що не можуть поєднуватися з цим вербальним компонентом у значенні дії.

У цитованому моносинонімічному складнопідрядному ППВ актуалізація та фокалізація дієслова-розширювача *aller* у підрядному висловленні, трансформі первинної пропозиції *qui s'affaiblissait*, темпоральний план якої визначено в інтрафрастичному ко(н)тексті, указує на поступовість процесу, підсилюючи відношення одночасності описаних феноменів.

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi

khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

(14) *Lui, il trouvait ridicule de faire de telles différences entre les un peu Blancs, les moyennement Blancs ou les pas Blancs du tout* [13, p. 103].

У поданому моносинонімічному МПВ ініціальний анафоричний особовий займенник *lui* виконує сегментувальну (обмежувальну) функцію, фокалізуючи постпозитивний придієслівний прономінальний компонент *il*, надаючи розширеній преференціальній опції експлікативного семантичного значення на відміну від констатувальної первинної структури (*il trouvait ridicule de faire de telles différences...*) та синтаксично урівноважуючи дискурсивний фрагмент, що містить ініціальну звужену дієприкметникову синонімічну синтагму:

Métissé indien et français, avec un passeport anglais à cause des caprices de la décolonisation, il avait une peau très belle de couleur caramel et il savait qu'il plaisait aux femmes. Il avait une magnifique femme malienne.

(*Parce que*) *Lui, il trouvait ridicule de faire de telles différences entre les un peu Blancs, les moyennement Blancs ou les pas Blancs du tout.*

(15) *Je n'ai pas été choqué par la question* [19, p. 16].

Подане пасивізоване МПВ являє собою розширену ко(н)текстуально преференціальну опцію, трансформ монопредикативного денотативного ядра *la question ne m'a pas choqué* з фокалізацією нового референта-актанта в ролі агентивного додатка (*la question*). Розширення досліджуваної моносинонімічної побудови відбувається за допомогою прийменника *par*, що характеризується «семантичною рисою розширення» [32, с. 438] у конструкціях із реверсивно-активною перспективою. Письменник продукує розширений трансформ з пасивним предикатом для інтерфрастичного збереження однієї теми (презентованої в посттексті у вигляді еквівалентного прономінального анафора *je*) з метою створити когерентний дискурсивний фрагмент та полегшити адресатові інтерпретацію поданої інформації:

Il s'est penché vers moi et il a baissé la voix :

« *Pourquoi ? Vous n'avez pas le moral ?* »

Je n'ai pas été choquée par la question. Je le connaissais à peine, mais, avec lui, je me sentais en confiance.

(16) *Alors si je te dis que c'est toi qui promènes le chien tous les soirs, tu es aussi d'accord ?* [16, p. 24]

У поданому моносинонімічному ППВ з розколотою структурою, або презентативом *c'est...qui*, у ролі маркеру граничності фокалізується

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polysynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

прономінальний компонент у медіальному підрядному висловленні, стрижнева пропозиція якого має такий вигляд: *tu promènes le chien*. Стратегію розширення синонімічного трансформу можна пояснити авторською інтенцією, з одного боку, фокалізувати певний ко(н)текстуально значущий референт, з іншого боку, синтаксично урівноважити інтерфрастичний ко(н)текст, що містить еліптичну структуру, репліку-відповідь другого учасника діалогічної інтеракції з імплікацією суб'єктно-предикатного сполучення, з метою запобігання посттекстуальної реактуалізації ідентичного комплексу референтів:

– *Comment ça tu es d'accord pour toutes les règles que je veux ? Alors si je te dis que c'est toi qui promènes le chien tous les soirs, tu es aussi d'accord ?*

– *Ah ben non, pas tous les soirs !*

– *Alors tu vois que tu n'es pas d'accord pour tout !*

(17) *Or, ce qui frappait le plus l'enfant, c'était l'anatomie des uns et des autres* [28, p. 26].

У такому типі синонімічних ППВ недостатньо специфікований компонент, що слідує за першою частиною псевдорозколотої структури *se qui / que*, специфікується в другій частині синонімічної конструкції (після *c'est*). Відношення специфікації між компонентами псевдорозколотої побудови встановлюються поступово, що дозволяє віднести їх до категорії «конструкцій із поступовою специфікацією» [26, с. 2162], тобто з подвійною фокалізацією в межах однієї структури. Найчастіше псевдорозколоті побудови вживаються з евалюативними (*sembler, étonner, irriter* тощо), результативними (*engendrer, provoquer, produire, faire* тощо) дієсловами або з предикатами, що представляють два факти, один з яких є результатом іншого (*montrer, prouver* тощо). Констатувальне монопредикативне денотативне ядро аналізованого ППВ (*l'anatomie des uns et des autres frappait le plus l'enfant*) є ко(н)текстуально непертинентним, оскільки в поданому нижче дискурсивному фрагменті розширена преференціальна опція набуває конклюдивно-результативного семантичного значення, підсиленого ініціальним аргументативним конектором *or*:

Les damnés s'enfonçaient dans un souterrain de granit, tandis que les élus, chantant et portant des palmes, s'élevaient vers le ciel sur un grand escalier de nuages roses. Or, ce qui frappait le plus l'enfant, c'était l'anatomie des uns et des

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi

khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

autres. Car tandis que les damnés, bruns de peau et noirs de poil, exhibaient dans leur nudité des muscles formidables, les élus, pâles et minces, cachaient sous des tuniques blanches des membres frêles et délicats.

Висновки та перспективи дослідження. Модульний аналіз, що передбачає наявність трьох складників (синтагматичного, пропозиційного та граничного модулів) дослідження моно- та поліпредикативних моно- та полісинонімічних конструкцій на рівні синтагми та висловлення сучасної французької художньої прози дозволив зворотно реконструювати всі члени віртуальних синонімічних рядів з метою обґрунтувати ко(н)текстуальну неадекватність первинної структури та інших потенційних преференціальних опцій і довести інтра- та / або інтерфрастичну пертинентність актуалізованої синтагматичної чи пропозиційної синонімічної структури, яка реалізується в мовленні згідно з певною комунікативною інтенцією, ігровими стратегіями та / або ідіостильовими особливостями автора. Виявлено, що звужені, розширені та кількісно рівнокомпонентні моно- та полісинонімічні моно- та політрансформаційні граматизовані та аграматизовані синтагми і пропозиції з різними головними лексемами актуалізуються письменниками з метою (подвійно) фокалізувати певні референти за допомогою синтаксичної інтонації та маркерів граничності як засобів спеціалізованої фокалізації, запобігти реактуалізації вже введених у пре- та / або посттекст компонентів, синтаксично «урівноважити» ко(н)текст або реалізувати певні типи синонімічних побудов як одну з характеристик авторського ідіостилу.

Перспективою подальших наукових розвідок у галузі синтаксичної синонімії є модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій різних мовних жанрів та залучення четвертого тема-рематичного модуля для дослідження моно- та поліпредикативних висловлень сучасної французької художньої прози.

Література:

1. Лепетюха, А. В. (2020). *Моно- та поліпредикативні висловлення із синтаксичною синонімією (на матеріалі французької художньої прози XX – початку XXI століть)*. Харків : Видавництво Іванченка.
2. Beigbeder, F. (2014). *Oona & Salinger*. Paris : Grasset & Fasquelle.
3. Bernanos, G. (1993). *Monsieur Ouine*. Paris : Plon.

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polysynonimichnykh konstrukttsii (na materiali suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Лепетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

4. Brisac, G. (2017). *La voisine de ma mère*. Paris : Bernard Grasset.
5. Dubois, J. (1963). Grammaire générative et transformationnelle. *Langue française*, 1, 49–57.
6. Frison-Roche, R. (1975). *La dernière migration*. Paris : B. Arthaud.
7. Gazier, M. (1999). *Le merle bleu*. Paris : Éditions du Seuil.
8. Germain, S. (2021). *Brèves de solitude*. Paris : Albin Michel.
9. Gide, A. (2014). *Feuillets d'automne*. Paris : Mercure de France.
10. Gineste, M.-D. (2003). De la phrase à la proposition sémantique : un point de vue de la psychologie cognitive du langage. *L'information grammaticale*, 98, 48–51.
11. Giono, J. (1966). *Le serpent d'étoiles*. Paris : Bernard Grasset.
12. Haiman, J. (1980). The Iconicity of Grammar: Isomorphism and Motivation. *Language*, 56 (3), 515–540. doi.org/10.2307/414448
13. Kehrer, B. (2012). *Poudre d'Afrique*. Paris : L'Harmattan.
14. Léourier, Ch. (1990). *La loi du monde*. Paris : « J'ai lu ».
15. Leroux, G. (1982). *Un homme dans la nuit*. Paris : Arthème Fayard.
16. Levy, M. (2006). *Mes amis, mes amours*. Paris : Robert Laffont, S. A., Susanna Lea Associates.
17. Mellet, S. (1992). Éléments pour une étude de la synonymie syntaxique : l'exemple des conjonctions de cause. *Les problèmes de la synonymie en latin : colloque du centre Alfred Ernout* (Paris, 3 et 4 juin 1992), 203–222.
18. Moignet, G. (1981). *Systématique de la langue française*. Paris : Klincksieck.
19. Modiano, P. (2001). *La petite bijou*. Paris : Gallimard.
20. Nølke, H. (1994). *Linguistique modulaire : de la forme au sens*. Paris : Peters.
21. Pellet, É. (1994). Les phrases segmentées dans *Le voyage au bout de la nuit* de L. F. Céline. *L'Information grammaticale*, 61, 41–50.
22. Perrot, J. (1994). *Éléments pour une typologie des structures informatives*. Paris : Armand Colin.
23. Queffélec, H. (1974). *Les îles de la miséricorde*. Paris : Presses de la Cité.
24. Rabatel, A. (2003). Les verbes de perception en contexte d'effacement énonciatif : du point de vue représenté aux discours représentés. *Travaux de linguistique : Revue Internationale de Linguistique Française*, 46, 49–88.
25. Raemdonck, D. Van (1997). De l'incidence comme critère organisateur du système fonctionnel du français. In P. de Carvalho, N. Quayle, L. Rosier et O. Soutet (dir.). *La psychomécanique aujourd'hui. Actes du 8e Colloque international de psychomécanique du langage*. Seyssel, 323–341.
26. Roubaud, M.-N., Sabio, F. (2010). Les Si-Constructions et la fonction sujet en français contemporain. *Congrès Mondial de Linguistique Française*, 2161–2172.
27. San-Antonio (1995). *Le pétomane ne répond plus*. Paris : Fleuve noir.
28. Tournier, M. (1978). *Le Coq de bruyère*. Paris : Gallimard.

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)

(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktiv (na materialy suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

29. Troyat, H. (1974). *Le Moscovite*. V. I. Paris : « J'ai lu ».
30. Valin, R. (1971). *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948–1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française. Série A*. Québec : Presses de l'Université Laval ; Paris : Klincksieck.
31. Vincent, C. (1998). *Précis de grammaire logique*. Paris : Honoré Champion.
32. Weinrich, H. (1989). *Grammaire textuelle du français*. Paris : Didier.

References:

1. Beigbeder, F. (2014). *Oona & Salinger* [Oona & Salinger]. Paris : Grasset & Fasquelle.
2. Bernanos, G. (1993). *Monsieur Ouine* [Mister Ouine]. Paris : Plon.
3. Brisac, G. (2017). *La voisine de ma mère* [My mother's neighbor]. Paris : Bernard Grasset.
4. Dubois, J. (1963). Grammaire générative et transformationnelle [Generative and transformational grammar]. *Langue française – French language*, 1, 49–57.
5. Frison-Roche, R. (1975). *La dernière migration* [The last migration]. Paris : B. Arthaud.
6. Gazier, M. (1999). *Le merle bleu* [The bluebird]. Paris : Éditions du Seuil.
7. Germain, S. (2021). *Brèves de solitude* [Briefs of solitude]. Paris : Albin Michel.
8. Gide, A. (2014). *Feuillets d'automne* [Autumn Leaves]. Paris : Mercure de France.
9. Gineste, M.-D. (2003). De la phrase à la proposition sémantique : un point de vue de la psychologie cognitive du langage [From sentence to semantic proposition: a view from the cognitive psychology of language]. *L'information grammaticale – Grammatical information*, 98, 48–51.
10. Giono, J. (1966). *Le serpent d'étoiles* [The Star Serpent]. Paris : Bernard Grasset.
11. Haiman, J. (1980). The Iconicity of Grammar: Isomorphism and Motivation. *Language*, 56 (3), 515–540. doi.org/10.2307/414448
12. Kehrer, B. (2012). *Poudre d'Afrique* [African Powder]. Paris : L'Harmattan.
13. Léourier, Ch. (1990). *La loi du monde* [The law of the world]. Paris : « J'ai lu ».
14. Lepetiukha, A. V. (2020). *Mono- ta polipredykatyvnii vyslovlennia iz syntaksychnoiu synonimiieiu (na materialii frantsuzkoi khudozhnoi prozy XX – pochatku XXI stolit)* [Mono- and polypredicative utterances with syntactic synonymy (based on the material of French fiction of the XXth – early XXIst centuries)]. Kharkiv : Vydavnytstvo Ivanchenko.
15. Leroux, G. (1982). *Un homme dans la nuit* [A man in the night]. Paris : Arthème Fayard.
16. Levy, M. (2006). *Mes amis, mes amours* [My friends, my loves]. Paris : Robert Laffont, S. A., Susanna Lea Associates.
17. Mellet, S. (1992). Éléments pour une étude de la synonymie syntaxique : l'exemple des conjonctions de cause [Elements for a study of syntactic synonymy: the example of causal conjunctions]. *Les problèmes de la synonymie en latin : colloque du centre Alfred Ernout – The problems of synonymy in Latin: conference of the Alfred Ernout center* (Paris, 3 et 4 juin 1992), 203–222.

(Актуальні питання загального мовознавства [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози) (Українською) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstrukttsii (na materialii suchasnoi frantsuzkoi khudozhnoi prozy)]

© Ленетюха А. В. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

18. Moignet, G. (1981). *Systématique de la langue française* [Systematics of the French language]. Paris : Klincksieck.
19. Modiano, P. (2001). *La petite bijou* [The little gem]. Paris : Gallimard.
20. Nølke, H. (1994). *Linguistique modulaire : de la forme au sens* [Modular linguistics: from form to meaning]. Paris : Peters.
21. Pellet, É. (1994). Les phrases segmentées dans *Le voyage au bout de la nuit* de L. F. Céline [Segmented sentences in *Journey to the End of the Night* by L. F. Céline]. *L'Information grammaticale – Grammatical information*, 61, 41–50.
22. Perrot, J. (1994). *Éléments pour une typologie des structures informatives* [Elements for a typology of informative structures]. Paris : Armand Colin.
23. Queffélec, H. (1974). *Les îles de la miséricorde* [The Islands of Mercy]. Paris : Presses de la Cité.
24. Rabatel, A. (2003). Les verbes de perception en contexte d'effacement énonciatif : du point de vue représenté aux discours représentés [Verbs of perception in the context of enunciative erasure: from the represented point of view to represented discourses]. *Travaux de linguistique : Revue Internationale de Linguistique Française – Linguistics works: International Review of French Linguistics*, 46, 49–88.
25. Raemdonck, D. Van (1997). De l'incidence comme critère organisateur du système fonctionnel du français [On incidence as an organizing criterion of the functional system of French]. In P. de Carvalho, N. Quayle, L. Rosier et O. Soutet (dir.). *La psychomécanique aujourd'hui. Actes du 8e Colloque international de psychomécanique du langage – Psychomechanics Today. Proceedings of the 8th International Conference on the Psychomechanics of Language*, Seyssel, 323–341.
26. Roubaud, M.-N., Sabio, F. (2010). Les Si-Constructions et la fonction sujet en français contemporain [If-Constructions and the Subject Function in Contemporary French]. *Congrès Mondial de Linguistique Française – World Congress of French Linguistics*, 2161–2172.
27. San-Antonio (1995). *Le pétomane ne répond plus* [The farter no longer responds]. Paris : Fleuve noir.
28. Tournier, M. (1978). *Le Coq de bruyère* [The Black Grouse]. Paris : Gallimard.
29. Troyat, H. (1974). *Le Moscovite* [The Muscovite]. V. I. Paris : « J'ai lu ».
30. Valin, R. (1971). *Leçons de linguistique de Gustave Guillaume 1948–1949. Structure sémiologique et structure psychique de la langue française. Série A* [Gustave Guillaume's Linguistics Lessons 1948–1949. Semiological Structure and Psychic Structure of the French Language. Series A]. Québec : Presses de l'Université Laval ; Paris : Klincksieck.
31. Vincent, C. (1998). *Précis de grammaire logique* [Summary of logical grammar]. Paris : Honoré Champion.
32. Weinrich, H. (1989). *Grammaire textuelle du français* [Textual grammar of French]. Paris : Didier.

(Current issues in general linguistics [Aktual'ni pytannja zagal'nogo movoznavstva])

Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)
(in Ukrainian) [Modulnyi analiz mono- ta polisynonimichnykh konstruktzii (na materialy suchasnoi frantsuzkoi

khudozhnoi prozy)]

© Lepetiukha A. V. [Lepetjuha A. V.], lepetyukha.anastasiya@ukr.net

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА**

[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 811.134.2'367.332(091)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 29.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 02.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.02>

**ПЕРИФРАСТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ З ГЕРУНДІЄМ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ
XII СТОЛІТТЯ**

Лідія Юріївна Корзова (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0002-7441-1377](https://orcid.org/0000-0002-7441-1377)

lidon2bonbon@gmail.com

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теоретичних дисциплін

Київської муніципальної академії танцю імені С. Лифаря,

(Київська Міська Державна Адміністрація)

02232, м. Київ, вулиця Данькевича 4 а

Олена Петрівна Обручникова (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0009-0004-2517-8152](https://orcid.org/0009-0004-2517-8152)

obruchnikovaep@gmail.com

асистент кафедри романської філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядається проблема формування, семантики та використання перифрастичних конструкцій з герундієм в іспанській мові XII століття (на матеріалі поеми «Пісня про Сіда» (початок XII століття), першого літературного тексту, написаного кастильською мовою. Дослідження залучене у контекст наукових розвідок з аспектології різних науковців, які здійснювали аспектологічні студії. У статті класифікуються дієслова, що утворюють перифрастичні конструкції з герундієм.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

**Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття (Українською) [Peryfrastychni
konstruktsii z herundiim v ispanskii movi KhII stolittia]**

© Корзова Л. Ю. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,

Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

*Здійснено аналіз аспектуальних значень герундіальних перифрастичних конструкцій з дієсловами *estar*, *ir*, *andar*, *seer*. Проаналізовано ступінь їх граматикизації. Результати дослідження показують, що процес десемантизації дієслів *estar*, *ir*, *andar*, *seer* в сполученні з герундієм свідчить про те, що вже у XII столітті виявилася чітка тенденція до формування граматикизованих аспектуальних перифрастичних конструкцій з герундієм, що є проявом аналітизму в системі граматичних відношень іспанської мови.*

Ключові слова: *аспектологія, аспектуальність, перифрастична конструкція, герундіальна перифраза, граматикизація, десемантизація, аналітизм.*

PERIPHRASTIC CONSTRUCTIONS WITH GERUND IN SPANISH LANGUAGE OF THE XII CENTURY

Lidiia Y. Korzova (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-7441-1377](https://orcid.org/0000-0002-7441-1377)

lidon2bonbon@gmail.com

Ph.D. of Art Criticism, Associate Professor of the Department of Theoretical Disciplines
S. Lifar Kyiv Municipal Academy of Dance
(Kyiv City State Administration)
4 Dankevich street, Kyiv, Ukraine, 02232

Olena P Obruchnykova (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0009-0004-2517-8152](https://orcid.org/0009-0004-2517-8152)

obruchnikovaep@gmail.com

Assistant of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

*This article regards the problem of formation, semantic and usage of the periphrastic constructions with gerund in Spanish language of the XII century based on the poem “El Cantar de mio Cid” (the first literary legacy written in Spanish in the beginning of the XII century). This problem is regarded in context of scientific aspectology studies of different linguists who investigated this problem. Verbs participating in formation of periphrastic constructions with gerund are classified in the article. The analysis of aspectological meanings of the periphrastic gerund constructions with the verbs *ir*, *estar*, *andar*, *seer* is*

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Periphrastic Constructions with Gerund in Spanish Language of the XII Century (in Ukrainian) [Peryfrastychni konstruktsii z herundiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Korzova L. Y. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

realized. The results of the study show that the desemantization process of the verbs ir, estar, andar, seer in combination with gerund testifies that in the XII century the clear trend towards the formation of grammaticalized aspectual periphrastic constructions with gerund exists in Spanish language, that is a phenomenon of analytism in grammar system of Spanish language.

Keywords: *aspectology, aspectuality, periphrastic construction, gerundial periphrasis, grammaticalization, desemantization, analytism.*

Науковий дискурс з аспектології розпочав Марк Теренцій Варон (116 – 27 рр. до н.е.) у трактаті «Про латинську мову». Надалі багато лінгвістів вивчали поняття аспектуальності. Так, швейцарський лінгвіст Рейф Ф. (1792 – 1872) висловив думку, що аспект висловлює погляд співрозмовника на подію, про яку йдеться. С. Дік запропонував термін “state of affairs”, який у функціональній граматиці розуміється як стан чи дія, що можуть відбуватися в реальному чи віртуальному світі. Визначення аспекту передають специфіку розвитку ситуації у часі [5, с. 240].

Дана стаття пропонує дослідження шляхів формування перифрастичних конструкцій в іспанській мові XII століття та особливостей граматикизації перифрастичних конструкцій – процесу, як зазначає Заєць О. С. в результаті якого дієслова лексико-синтаксичних аналітичних конструкцій (перифрастичних), що стоять в особовій формі, повністю втрачають своє лексичне значення і стають допоміжними, виконуючи тільки граматичну функцію за [2, с. 192].

В латинській мові використовувалися дієслова *esse, stare, ire, sequi + participio presente*. З конструкцій такого типу сформувалися перифрастичні конструкції у романських мовах. В італійській мові існують конструкції *stare+герундій, andare+герундій та venire+герундій*, у сардській мові існує конструкція *éssere+герундій*, у провансальській *anar+герундій*, у французькій *aller+герундій*, у каталонській мові *anar+герундій, estar+герундій, venir+герундій, estar+герундій*, у португальській *estar+герундій, andar+герундій, ir+герундій, venir+герундій*, у галісійській мові *estar+герундій, andar+герундій, ir+герундій, venir+герундій*. Перифрастичні конструкції існують майже в усіх романських мовах, але найбільше вони розвинулися у мовах Іберійського півострову і особливо в іспанській мові.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття (Українською) [Peryfrastychni konstruktsii z herundiiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Корзова Л. Ю. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Обручницька О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

У середині XII століття (біля 1140 р.) з'являється епічна поема невідомого автора, написана кастильською мовою, «Пісня про Сіда» (Cantar de mio Cid) – сказання про подвиги національного героя середньовічної Іспанії, який брав участь спочатку у боротьбі Кастилії за політичну гегемонію, а потім за звільнення Іспанії від маврів, представника найвищої кастильської знаті Родріго Діаса (Сід – слово арабського походження, що вживалося при зверненні до вельмишановної особи, наділеною владою). Поема складається з 3730 віршів, розподілених у трьох піснях. «Пісня про Сіда» є першою літературною пам'яткою іспанською мовою. На матеріалі поеми здійснено дане дослідження.

Текст поеми містить значну кількість дієслівних конструкцій з герундієм переважно утворених за допомогою дієслів *estar* та *ir*.

Estar, як самостійне дієслово, використовувалося з перших текстів твору і позначало місцезнаходження:

La tercera Teruel, que estava delant [7, с. 34].

Також використовується:

- у значенні “мешкати” з уточненням місця
“*grado a Tí, Señor Padre que estas en alto*” [7, с. 10].
- у значенні “перебування особи у певному місці”:
Salúda-nos Myo Çid allá onde ella está [7, с. 48].
- у формі герундія вказує на місце, де відбувається дія:
Estando en la cruz vertud fezist muy grant [7, с. 20].

З дієсловом *estar* зустрічаються конструкції типу *estar en deleit*, *en dubda*, *en queha*, наприклад: *en grant deleit estaban* [7, с. 87]. Можливо, саме з цих конструкцій почали розвиватися конструкції з дієсловом *estar*.

У тексті поеми дієслово *estar* вживається зі значенням “перебувати” не тільки в якомусь місці, а й у певному стані:

assi estando [7, с. 66].

ellos en esto estando [7, с. 75].

Поступово дієслово *estar* почало використовуватися для позначення у часі, де зазвичай підметом виступає особа. До такого позначення у часі та просторі додалася уточнююча обставина, виражена герундієм, і конструкція набула здатності передавати дію у процесі розвитку.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Periphrastic Constractions with Gerund in Spanish Language of the XII Century (in Ukrainian) [Peryfrastychni konstruktсии z herundiiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Korzova L. Y. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Estar + gerundio. Значною є кількість прикладів вживання конструкції *estar+герундій* зі значенням перебування у певному стані, в процесі реалізації дії. У деяких прикладах імпліцитно або експліцитно вказується і місце, реалізації дії:

Reçibien – lo las duennas que lo estan esperando [7, с. 58]. +

Pagado es Myo Çid que lo está aguardando [7, с. 39].

Estan parando mientes al que en buen ora násco [7, с. 72].

Alegrose mio Çid fermoso sonrisando [7, с. 79].

Myo Çid por sus yernos demandó e no los falló / Maguer los están llamando, ninguno non responde [7, с. 75].

Sonrrisos Myo Çid, estaba hablando [7, с. 14].

У деяких контекстах конструкція *estar+герундій* набуває інкоативно-континуативного відтінку:

De los sos oios tan fuertemente llorando, tornaua la cabeça e estána-los catando [7, с. 10].

Del castiello que prisieron todos ricos se parten. / Los moros y las moras bendiziendole están [7, с. 25].

Дієслово *estar* в конструкції в сполученні з герундієм передає дію у розвитку, на фоні якої відбувається інша дія у минулому:

Alço sus oios, estaba adelante catando [7, с. 79].

Тобто вже в XII ст. прослідковується тенденція до формування перифрастичних конструкцій з герундієм, які є актуальними у сучасній іспанській мові.

Конструкція *estar+герундій* вживається

– у *presente de indicativo*:

Los moros e las moras bendiziendol están [7, с. 25].

– у *imperfecto*:

Tornaba la cabeça y estabalos catando [7, с. 10].

Sonrrisos Myo Çid, estaualos hablando [7, с. 14].

Герундій як лексична частина конструкції представлений:

– дієсловами чуттєвого сприйняття, а саме *catar*, *aguardar*, *parar mientes*:

Alço sus oios, estaba adelante catando [7, с.79].

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття (Українською) [Peryfrastychni konstruktsii z herundiiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Корзова Л. Ю. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,

Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*Catando estan a Myo Çid quantos na en la cort* [7, c. 97].*Pagado es Myo Çid que lo está aguardando* [7, c. 39].*Estan parando mientes al que en buen ora násco* [7, c. 72].

— дієсловами семантичного поля “говорити”: *fablar*, *bendecir*, *llamar* та дієсловом

esperar:*Sonrrisose mio Çid, estabalos hablando* [7, c. 14].*Los moros e las moras bendiziendol están* [7, c. 25].*Maquer los estan lamando, ninguno non responde* [7, c. 75].*Reçibiendo las duennas que lo estan esperando* [7, c. 58].

Перифрастична конструкція надає розповіді більшої жвавості, дозволяє мовцю зробити висловлювання більш виразним, динамічним. Оповідач чергує стверджувальні речення з герундієм із заперечними реченнями, в яких немає перифрастичних конструкцій:

Catando están a mio Çid quantos ha en la corte, / A la barba que habia luenga y presa con el cordon. / En sus aguisamientos bien semeja varon: / No le pueden catar de verguença ifantes de Carrión [7, c. 97].

Ir + gerundio. У тексті дієслово *ir* вживається в сполученні з герундієм набагато частіше, ніж дієслово *estar*. Проте, якщо дієслово *ir* в сполученні з герундієм зберігає своє лексичне значення фізичного руху, йдеться про вільне словосполучення:

Dando iban conpañ a Minaya Alvar Fáñez [7, c. 48].*Los que iban mesurando* [7, c. 52].*Armas iba teniendo, paróse ante los infantes* [7, c. 85].

Дієслово *ir* в сполученні з герундієм утворює перифрастичну конструкцію, якщо повністю втрачає значення фізичного руху:

Con Minaya Álbar Fáñez él se va aconsejando [7, c. 77].*Apriessa lo iban trayendo y acuerdan la razón* [7, c. 98].*A los que alcança valos delibrando* [7, c. 39].

У вищенаведених прикладах перифрастична конструкція передає дію в процесі розвитку з ітеративним відтінком, яка реалізується протягом необмеженого рамками часу.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Periphrastic Constractions with Gerund in Spanish Language of the XII Century (in Ukrainian) [Peryfrastychni konstruktсии z herundiiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Korzova L. Y. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Якщо у перифрастичній конструкції герундій представлений дієсловом руху, то дієслово *ir* використовується для підсилення значення руху, часто утворюючи плеоназм:

Afevos doña Ximena con sus fijas do va llegando [7, с. 17].

en paria va entrando [7, с. 25].

aquis van acabando [7, с. 74].

y va llegando [7, с. 17].

Серед перифрастичні конструкції зі значенням дії у процесі розвитку можна виділити наступні:

1) що передають поступову дію:

Vio los sos commos van allegando [7, с. 32].

Ya le creçe la barba e vale allongando [7, с. 44].

Alegres son las dueñas, perdiendo van el pavor [7, с. 56].

la deshondra del león así se irá vengando [7, с. 88].

Así se irán vengando doña Eluira e doña Sol [7, с. 99].

Valas tornando a ellas amas a dos [7, с. 88].

Van recordando doña Elvira e doña Sol [7, с. 88].

Valas conhortando e metiendo coraçon [7, с. 89].

2) Ітеративну дію:

Prendiendo de vos e de otros ir nos hemos pagando [7, с. 39].

3) інкоативну дію, яка триває певний час. Для вираження початку розгортання дії використовуються зворотні дієслова, прислівник *ya*, надаючи конструкції інкоативного відтінку:

Alegrando se va mio Çid con todos sos vassallos (568);

Quando esto oyó el conde ya se iba alegrando [7, с. 38].

El amor de mio Çid ya lo iban probando [7, с. 77].

Ya les va pesando a los infantes de Carrion [7, с. 93].

Ya se iban partiendo aquestos hospedados [7, с. 73].

Con estas ganancias ya se iban tornando [7, с. 78].

У спонукальних реченнях для вираження початку дії дієслово *ir* використовується у першій особі множини: “*a infantes de Carrión dadlas con vuestra mano, / y prendan bendiçiones e vayamos recaudando*” [7, с. 72].

Отже, конструкція *ir*+герундій вживається переважно:

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття (Українською) [Peryfrastychni konstruktsii z herundiïem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Корзова Л. Ю. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,

Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

1) з дієсловами руху: *llegar, entrar, passar, tornar, exir*;

2) з дієсловами руху у переносному значенні, тобто з дієсловами, що передають зміну, збільшення, зростання: *creçer, allongar, perder* і т.і.;

3) зі зворотними дієсловами: *alegrarse*.

Andar + gerundio.

Нами знайдено три приклади перифрастичної конструкції з дієсловом *andar*.

У двох з них передається відтінок настирності, з якою виконується дія, та континуативність її реалізації:

el haber me habrá a tornar / A aquestos myos vassallos / que curian a Valençia e andan arrobdando [7, с. 77].

Las provezas de mio Çid andan alas demandando [7, с. 45].

У третьому прикладі можна сказати, що дієслово *andar* вживається у значенні “*estar*”, тобто тут ми спостерігаємо втрату дієсловом *andar* свого значення, що є визначальним кроком у тенденції до утворення перифрастичної конструкції:

por tierra andidiste treinta y dos años, señor San Sebastian, / Mostrando los miraclos, por ende habemos qué hablar [7, с. 19].

Seer + gerundio. Нами було знайдено кілька прикладів словосполучення *seer*+герундій, які функціонують як перифрастичні конструкції. Серед них можна виокремити такі значення:

– інкоативне:

El rey don Alfonso seíse santiguando [7, с. 61].

Vasallos de mio Çid seían se sonrrisando [7, с. 81].

– континуативне:

catándole seía la barba, que tan aína le creçiera [7, с. 68].

Alabándose seían los infantes de Carrión [7, с. 89].

Seíalos castigando el comde Garçi Ordoñez [7, с. 110].

– і ще один приклад, де конструкція *seer + gerundio* вказує на місцезнаходження,

чим перебирає на себе значення дієслова *estar*:

a la puerta de la iglesia seíalos esperando [7, с. 73].

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Periphrastic Constractions with Gerund in Spanish Language of the XII Century (in Ukrainian) [Peryfrastychni konstruktсии z herundiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Korzova L. Y. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

Герундіальні перифрастичні конструкції в поемі – це перифрази тривалого процесу і поступової зміни.

Висновки. У поемі «Пісня про Сіда» вже вживалися словосполучення дієслів *estar*, *ir*, *andar*, *seer* з герундієм, які утворювали перифрази. Більша кількість перифраз утворена дієсловами *estar* та *ir*.

Дієслово *estar*, як самотійне, вживалося для позначення місцезнаходження або для опису стану, У сполученні з герундієм воно почало передавати дію, яка розвивається у певний момент у часі і співпадає з іншою дією. Використання у такому значенні можливо походить з випадків вживання дієслова *estar* у словосполученнях *estar en dubda*, *estar en oración*, з яких виникли герундіальні конструкції: “*estar dubdando*”, “*estar rezando*”.

У XII столітті перифрастична конструкція з дієсловом *estar* ще остаточно не сформувалася. У сполученні з герундієм дієслово все ще зберігає в деякій мірі своє лексичне значення.

Словосполучення *ir*+герундій утворює перифрастичну конструкцію, якщо дієслово *ir* втрачає своє значення фізичного руху. Перифраза набуває значення розвитку дії, з відтінком поступовості, ітеративності та інкоативності. Інкоативний відтінок набувається завдяки прислівникам, що означають початок дії (*ya*) та за допомогою зворотних дієслів. Також інкоативне значення передають спонукальні речення, адже виконання дії завжди відбувається після спонукування. Проте у XII столітті процес втрати дієсловом *ir* свого лексичного значення у сполученні з герундієм ще остаточно не завершився, тож не всі словосполучення дієслова *ir* з герундієм можна вважати перифрастичними.

Значення дієслова *andar* у перифрастичній конструкції може наближатися до значення дієслова *estar*, що є важливим кроком на шляху десемантизації дієслова *andar* і у формуванні герундіальної перифрастичної конструкції. Дієслово може зберігати значення руху, але вся конструкція передає аспектуальні значення дії.

Перифрастична конструкція *seer*+герундій може передавати континуативне та інкоативне значення, а також місцезнаходження.

Загалом, можна сказати, що процес десемантизації дієслів *estar*, *ir*, *andar*, *seer* в сполученні з герундієм свідчить про те, що вже у XII столітті виявилася тенденція до утворення перифрастичних конструкцій.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття (Українською) [Peryfrastychni konstruktsii z herundiiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Корзова Л. Ю. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Обручникова О. П. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

У тексті нами не зафіксовано жодного прикладу вживання перифрастичних конструкцій у заперечних реченнях.

Подальші перспективи дослідження шляхів формування аналітичних перифрастичних конструкцій в іспанській мові полягають у детальному дослідженні та аналізі письмових текстів XIII–XIV століть.

Література:

1. де Сосюр, Ф. (1998). *Курс загальної лінгвістики* / пер. Корнійчук, К. Тищенко. Київ: Основи.
2. Заєць, О. С. (2011). Вираження фазового значення дуративності за допомогою дієслівних перифраз в іспанській мов. *Вісник Дніпропетровського університету економіки та права імені Альфреда Нобеля*, 1, 192-196.
3. Оленич, Р. М. (1993) *Латинська мова*. Львів: Світ.
4. Bondarko, A. V. (1991). *Functional grammar. A field approach*. Amsterdam; Philadelphia: J. Benjamins publishing company.
5. Dahl, O. (1994). Aspect. *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford; New York: Pergamon Press, (1), 240 – 247.
6. Dik, S. (1994). Verbal Semantics in Functional Grammar. Tense, Aspect and Action: *Empirical and Theoretical Contributions to Language Typology*. Berlin: Mouton de Gruyter, 23 – 42.
7. Cantar de mio Cid. Retrieved from: <https://ww2.ac – poitiers. Fr>.

References:

1. de Sosiur, F. (1998). *Kurs zahalnoi linhvistyky* / per. Korniiichuk, K. Tyshchenko. Kyiv: Osnovy.
2. Zaiets, O. S. (2011). Vyrzhennia fazovoho znachennia duratyvnosti za dopomohoiu diieslivnykh peryfraz v ispanskii mov. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu ekonomiky ta prava imeni Alfreda Nobelia*, 1, 192-196.
3. Olenych, R. M. (1993) *Latynska mova*. Lviv: Svit.
4. Bondarko, A. V. (1991). *Functional grammar. A field approach*. Amsterdam; Philadelphia: J. Benjamins publishing company.
5. Dahl, O. (1994). Aspect. *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford; New York: Pergamon Press, (1), 240 – 247.
6. Dik, S. (1994). Verbal Semantics in Functional Grammar. Tense, Aspect and Action: *Empirical and Theoretical Contributions to Language Typology*. Berlin: Mouton de Gruyter, 23 – 42.
7. Cantar de mio Cid. Retrieved from: <https://ww2.ac – poitiers. Fr>.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Periphrastic Constractions with Gerund in Spanish Language of the XII Century (in Ukrainian) [Peryfrastychni konstruktzii z herundiem v ispanskii movi KhII stolittia]

© Korzova L. Y. [Korzova L. Yu.], lidon2bonbon@gmail.com,
Obruchnikova O. P. [Obruchnykova O. P.], obruchnikovaep@gmail.com

УДК 811.133.1'373.45:811.111'276.6

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 31.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 02.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.03>

LA CATÉGORIE D'EMPRUNTS ANGLAIS INTÉGRAUX DANS LE DISCOURS DES MÉDIAS FRANÇAIS CONTEMPORAINS

Vira O. Ruban (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-4708-0656](https://orcid.org/0000-0002-4708-0656)

vira.ruban@knlu.edu.ua

Docteur ès lettres, maître de conférences au département de langues romanes,

Université nationale linguistique de Kyiv

(Ministère de l'Éducation et des Sciences de l'Ukraine)

03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

L'article examine l'une des catégories d'emprunts anglophones dans le français contemporain – les emprunts intégraux, c'est-à-dire des unités lexicales qui conservent la structure morphophonologique et la sémantique de la langue source. Une classification de ces anglicismes est proposée sur la base de critères morphologiques, sémantiques et fonctionnels. Les principales sous-catégories identifiées comprennent les emprunts intégraux proprement dits, les occasionnalismes, les abréviations et acronymes, ainsi que les expressions et locutions figées. Une attention particulière est accordée à l'analyse des xénismes et des périgrinismes, des éléments d'origine étrangère désignant des réalités propres à la société anglophone et présentant des degrés divers d'intégration dans l'environnement linguistique français. L'article aborde également les aspects controversés de leur classification, ainsi que les divergences terminologiques. Il est souligné que les emprunts présentent un caractère évolutif, susceptible de changer de statut et de s'adapter à un nouveau système linguistique.

Mots-clés : *anglicismes, emprunts intégraux, xénismes, périgrinismes, intégration lexicale, langue française, presse, éléments étrangers.*

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)

[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knlu.edu.ua

КАТЕГОРІЯ ПОВНИХ АНГЛОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

Віра Олександрівна Рубан (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0002-4708-0656](https://orcid.org/0000-0002-4708-0656)

vira.ruban@knlu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент

кафедри романських мов,

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто одну з категорій англomовних запозичень у сучасній французькій мові – повні (інтегральні) запозичення, тобто лексичні одиниці, що зберігають морфонологічну структуру та семантику мови-джерела. Подано класифікацію таких англіцизмів за морфологічними, семантичними та функціональними критеріями. Визначено основні підгрупи: усталені лексеми, okazіоналізми, абрeвіатури й акроніми, фразeологічні звороти та вирази. Окpемy увагу приділено аналізу ксенізмів і перeгринізмів, інішомовних елементів, що описують англomовні реалії та перебувають на різних рівнях інтеграції у французьке мовне середовище. Розглянуто дискусійні аспекти класифікації цих явищ і термінологічні розбіжності. Наголошено на еволюційному характері запозичень, їхній здатності змінювати статус і адаптуватися до нової мовної системи.

Ключові слова: англіцизми, повні запозичення, інтегральні запозичення, ксенізм, перeгринізм, лексична інтеграція, французька мова, преса, інішомовні елементи.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knlu.edu.ua

THE CATEGORY OF FULL ENGLISH BORROWINGS IN CONTEMPORARY FRENCH MEDIA DISCOURSE

Vira O. Ruban (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-4708-0656](https://orcid.org/0000-0002-4708-0656)

vira.ruban@knu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor at Department of Romance Languages,
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv, 73, Velyka Vasylkivska Str.

The article examines one of the categories of English borrowings in contemporary French – full (integral) borrowings, that is, lexical units that retain the morphophonological structure and semantics of the source language. A classification of such anglicisms is presented based on morphological, semantic, and functional criteria. The main identified subgroups include full lexical borrowings proper, occasionalisms, abbreviations and acronyms, as well as phraseological units and expressions. Particular attention is paid to the analysis of xenisms and peregrinisms, foreign elements denoting English-specific realities, which exist at various levels of integration into the French linguistic environment. The article also addresses controversial aspects of classification and terminological inconsistencies. Emphasis is placed on the evolutionary nature of borrowings and their ability to change status and adapt to a new linguistic system.

Keywords: *anglicisms, full borrowings, integral borrowings, xenism, peregrinism, lexical integration, French language, press, foreign elements.*

Parmi les emprunts à l'anglais dans la langue française, les linguistes distinguent une catégorie lexicale et sémantique spécifique : celle des **emprunts intégraux**. Ces unités lexicales ou expressions d'origine anglaise ont été introduites dans le français tout en conservant leur structure morphophonémique ainsi que leur signification initiale. Ce type d'emprunt est généralement le moins controversé dans la communauté scientifique et constitue, par conséquent, la catégorie d'anglicismes la plus répandue dans le français contemporain.

Les emprunts intégraux forment une classe autonome dans l'ensemble des typologies recensées. Étant donné qu'ils sont pleinement intégrés au système lexical du

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)
[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

français, sans altération formelle ni sémantique, ils sont considérés comme des anglicismes typiques. Toutefois, cette catégorie est hétérogène par nature, ce qui justifie sa subdivision en plusieurs sous-groupes, chacun présentant des particularités morphologiques, sémantiques ou fonctionnelles.

Un exemple représentatif de ce groupe de mots étrangers est le terme très utilisé *week-end* (n. m.), qui tend progressivement à acquérir les caractéristiques d'un internationalisme. Il est fréquemment employé dans les médias et se retrouve aisément dans les articles de presse contemporaine : *Un vrai petit monospace 5 portes modulable, c'est pratique pour partir en week-end avec ses enfants ou ses petits-enfants* (Le Nouvel Observateur). Le mot *cocktail* (m) a le même statut : *Tant d'histoires se sont nouées au bar, devant une coupe de Dolce Vita, le cocktail maison, sur la terrasse, dans le doux murmure de «la fontaine aux amours» ...* (Le Nouvel Observateur). On peut également citer *interview* (m,f), qui peut être en genre masculin ou féminin sans changer de sens, mais est plus souvent utilisé au féminin. Un autre exemple est le nom *scanner* (m), qui a préservé la prononciation anglaise de la terminaison -er [-er].

Dans le même groupe nous pouvons classer : *barbecue* (m), *caméra* (f), *dealer* (m), *fast-food* (m), *match* (m), *opportunité* (f), *remake* (m), *tuner* (m) et d'autres.

Dans la sous-catégorie des anglicismes intégraux, on distingue les **occasionnalismes**, c'est-à-dire des unités lexicales d'origine étrangère employées ponctuellement dans la langue afin de répondre à un besoin communicationnel spécifique au cours d'un acte de parole. Ces lexèmes se caractérisent par leur nature éphémère : ils ne sont pas destinés à être durablement intégrés au système linguistique du français. Dans l'ensemble des textes journalistiques que nous avons analysés, nous avons trouvé les cas suivants d'utilisation occasionnelle d'anglicismes : *Le débat sur les «bad banks» risque de tourner à la foire d'empoigne au sein de l'Union européenne* (Le Monde); *Ce que cherchent désormais les collectivités c'est la "logistique intelligente" celle qui stocke, gère les commandes et les invendus assemble, prépare les commandes avec des activités de "copicking" ou de "comanufacturing"* (Le Figaro).

Bien que deux types d'emprunts intégraux – les xénismes et les pérégrinismes – apparaissent dans de nombreuses classifications, leur statut linguistique reste incertain. Cette incertitude découle principalement de l'ambiguïté qui entoure l'interprétation de leur nature. De nombreux chercheurs refusent généralement de leur attribuer un statut distinct, en raison de leur caractère instable et de leur usage restreint à des domaines spécifiques [4;

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

5; 7]. Une autre source de cette ambiguïté réside dans la diversité de la terminologie employée par les linguistes : ainsi, les xénismes et les pérégrinismes sont parfois qualifiés d'exotismes ou de barbarismes dans certaines approches [1; 2; 7], tandis que d'autres travaux scientifiques les désignent comme des inclusions de langues étrangères.

Étant donné que notre étude repose sur une interprétation large du concept d'emprunt en général, et de celui d'anglicisme en particulier, il nous semble pertinent d'inclure certains éléments de langue étrangère dans la classification générale des emprunts. Dans le cadre de cette recherche, nous utiliserons les termes *xénisme* et *pérégrinisme*, tout en jugeant opportun de rappeler brièvement les principales discussions scientifiques que ces notions ont suscitées.

Les xénismes, conformément à l'approche adoptée par de nombreux chercheurs, seront considérés ici comme des lexèmes d'origine étrangère déjà partiellement intégrés à la langue d'accueil. Ils servent principalement à désigner des réalités culturelles spécifiques à d'autres peuples et sont employés dans différents types de discours afin de conférer une coloration ethnoculturelle.

Les **pérégrinismes**, quant à eux, désignent généralement des lexèmes anglais récemment introduits en français, encore en cours d'intégration dans le système linguistique cible. En raison de leur diffusion limitée, ils apparaissent rarement dans les usages discursifs ordinaires. L'identification d'un pérégrinisme peut s'avérer délicate, car elle suppose une connaissance approfondie de l'histoire de l'emprunt et de son évolution diachronique. À notre sens, le mot *crossover* (m) pouvait être considéré comme un pérégrinisme à une certaine époque. Il figure désormais dans les dictionnaires français et dans des énoncés, ce qui indique une étape avancée de son intégration.

Les barbarismes, ou inclusions de langue étrangère, désignent quant à eux des unités lexicales non assimilées ou partiellement assimilées, conservant les traits morphologiques, phonétiques et sémantiques propres à la langue source. Ils constituent, par conséquent, des éléments étrangers au système de la langue d'accueil.

Comme nous l'avons mentionné précédemment, certains auteurs ne considèrent pas les xénismes comme un véritable type d'emprunt. Ainsi, M. Pernier affirme que ces termes ne peuvent être classés parmi les emprunts, dans la mesure où ils ne relèvent pas de l'usage courant des locuteurs francophones, bien qu'ils soient issus de l'anglais et employés dans un but communicatif ou pragmatique [5]. Selon lui, les xénismes servent à désigner des réalités propres à la culture anglo-saxonne, inexistantes dans l'espace linguistique français;

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)
[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

ils resteraient donc des mots-réalités étrangers, non destinés à entrer dans le lexique actif du français [1].

À l'inverse, d'autres chercheurs reconnaissent aux xénismes le statut d'emprunts à part entière, en insistant sur leur fonction référentielle. Selon cette perspective, les xénismes sont des unités empruntées qui rendent compte de faits culturels ou sociaux propres à d'autres civilisations. Il s'agit, autrement dit, de termes sans équivalent direct dans la langue cible, que certains auteurs qualifient de vocabulaire non équivalent [2].

Un autre type d'emprunt, le pérégrinisme, est fréquemment comparé – voire confondu – avec le xénisme. Par exemple, les auteurs du *Grand Robert de la langue française*, dirigé par Alain Rey, ne distinguent pas clairement ces deux notions : ils les définissent globalement comme des formes lexicales (mots ou syntagmes) empruntées à une langue étrangère et utilisées dans une autre sans être intégrées à son fonds lexical. Ces unités désigneraient des réalités culturelles étrangères, difficilement traduisibles dans la langue d'accueil.

Cette interprétation est cependant contestée par L. Deroy, qui estime qu'il convient de différencier rigoureusement ces deux notions. Selon lui, le pérégrinisme représente une étape transitoire dans le processus d'adoption et de naturalisation d'un lexème étranger. Il correspondrait à une phase initiale de consolidation dans la langue cible, analogue à celle d'un néologisme interne, encore en cours d'acceptation par la communauté linguistique. À ce titre, l'étude des pérégrinismes ne pourrait être menée que de manière rétrospective, dans la mesure où leur statut dépend de plusieurs facteurs : la date d'apparition dans la langue d'accueil, le degré d'intégration lexicale, leur rapport aux autres unités du système linguistique, et leur évolution diachronique.

À titre d'exemple, le lexème *pin's*, considéré comme un pérégrinisme au début des années 1990, a, par la suite, connu une large diffusion dans l'espace francophone. Il est aujourd'hui classé parmi les emprunts graphologiques [4], ce qui illustre l'évolution possible de ces unités.

Le linguiste ukrainien O. S. Klymenko, dont les recherches portent sur la normalisation des anglicismes en français, distingue également les xénismes – lexèmes désignant exclusivement des réalités étrangères à la culture de la langue d'accueil – des **pérégrinismes**, qu'il qualifie toutefois de **semi-xénismes** [2].

Les divergences entre chercheurs ne concernent pas uniquement la délimitation entre ces deux sous-catégories, mais également la définition même des concepts. Ainsi, la

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

linguiste italienne M. T. Zanola [7] considère les pérégrinismes comme des unités lexicales étrangères servant à désigner des réalités culturelles anglaises ou américaines absentes de la sphère conceptuelle francophone au moment de leur emploi [7]. Or, cette définition correspond à ce que M. Pernier [5], L. Gilbert [1], J. Rey-Debove et J. Gagnon [2] identifient comme des xénismes. Inversement, pour M. T. Zanola, les **xénismes** désignent les mots étrangers pour lesquels un équivalent lexical ou sémantique a été trouvé ou créé en français.

Elle cite à cet égard les exemples suivants : *mailing* au lieu de *publipostage*; *breakfast* au lieu de *déjeuner à l'anglaise*; *containers* au lieu de *conteneurs*; *surf* au lieu de *planche à voile*; *computer* au lieu de *ordinateur*; *software* au lieu de *logiciel*, etc.

Par ailleurs, M. T. Zanola souligne que tous les mots étrangers possédant un équivalent lexical et sémantique en langue cible ne peuvent pas, pour autant, être considérés comme des **xénismes**. Elle donne l'exemple de l'expression française *petit ami*, qui n'a pas été spécifiquement créée pour remplacer le mot anglais *boyfriend*; dès lors, ce dernier ne saurait être qualifié de xénisme [7].

La majorité des auteurs – notamment dans le champ littéraire ou traductologique – s'accorde à dire que l'usage des xénismes n'est ni stigmatisé ni critiqué par la société. Il convient toutefois de nuancer cette affirmation. En effet, si l'emploi de toponymes tels que *New York*, *Hollywood*, *Manhattan* ou *Downing Street* est généralement perçu comme inévitable et socialement accepté, l'utilisation de mots anglais pour désigner des onymes non anglais, comme *Koweït City* ou *New Delhi*, est parfois jugée inappropriée, voire indésirable.

Il est également important de souligner que les xénismes et les pérégrinismes ne représentent pas des unités lexicales fixes ou figées : ils sont soumis à une évolution constante et reflètent souvent un état transitoire dans le processus d'intégration d'un mot étranger au sein de la langue cible. De ce fait, leur statut lexicographique peut évoluer, et ils peuvent être reclassés dans une autre catégorie d'anglicismes au fil du temps.

Ainsi, les lexèmes anglais *whisky*, *negro spirituals* et *dandy*, lors de leur apparition en français, étaient perçus comme des xénismes, car ils désignaient des concepts alors totalement étrangers à la culture francophone. Or, ces termes, désormais intégrés dans l'usage courant, font aujourd'hui partie du patrimoine lexical français. Ayant acquis le statut d'emprunts intégraux, ils ne renvoient plus exclusivement à des réalités du monde anglophone.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)
[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

Dans le cadre de notre étude, et au regard des considérations précédentes, nous adopterons le terme *xénisme* pour désigner les unités lexicales empruntées à l'anglais, servant à nommer des réalités propres à l'univers anglo-saxon, tout en étant attestées dans l'usage francophone. Cette catégorie inclura notamment des noms communs tels que : *bushiste* (adj), *lady* (f), *lord* (m), *miss* (m), *mister* (m), *ranger* (m), *saloon* (m), *shérif* (m), *superbowl* (m), *stetson* (m), *tory* (m), *wedding chapel* (f), *yankee* (adj), *yuppie* (n); *secretary* (n), *treaty room* (m), *bush* (m), *ranch* (m), *cow-boy* (m), *diner* (m), *sir* (m).

La catégorie des xénismes comprend également divers noms onomastiques, tels que :

1) des noms des établissements et des organisations : *Preuve que ça marche, un répulsif cutané à l'eucalyptus a été testé avec succès en Afrique par la London School of Hygiène and Tropical Medicine* (Le Figaro), *Norwegian sera-t-elle l'une des premières compagnies aériennes d'Europe à faire les frais de la crise liée au Covid-19 ?* (Le Monde); 2) des noms des films : *Pulp Fiction*, *Inglorious Basterds*; 3) des noms des chansons : *Just you and me*, *Day*, *Behind the Mask*, *The Way You Loved me*; 4) des titres des journaux et des revues : *le Mirror*, *le British Medical Journal*, *le Washington Post*, *le Wall Street Journal*, *le Sunday Times*.

Ces xénismes suscitent un vif intérêt dans la recherche linguistique, car certains d'entre eux, initialement étrangers à la langue française, évoluent au point d'être utilisés pour désigner des réalités endogènes. En caractérisant ce phénomène, P. Giraud note qu'il s'agit d'un cas où un mot est emprunté sans la chose qu'il désigne [1].

En général, les xénismes tels que les titres non traduits de films, de livres, d'opéras ou de marques déposées sont considérés comme des éléments étrangers au système lexical du français. Ils ont le statut de lexèmes temporaires, souvent sous forme de groupes nominaux ou de syntagmes figés, et leur intégration linguistique est jugée minimale ou inexistante. Leur fonction est avant tout référentielle, sans incidence sur la structure lexicale de la langue d'accueil.

Cependant, certains de ces mots – initialement perçus comme des formes *vides* – finissent par acquérir une valeur sémantique autonome en français. Le cas de la marque *Kleenex* en constitue un exemple emblématique. Désignant à l'origine un mouchoir en papier produit par une entreprise américaine, ce terme est progressivement devenu un nom générique utilisé pour tout mouchoir en papier, indépendamment du fabricant. En français contemporain, *kleenex* a même connu une métaphorisation, désignant tout objet ou

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

personne considéré(e) comme jetable ou remplaçable. On trouve ainsi des expressions comme *candidat kleenex*, *génération kleenex*, ou encore : *Le contrat devait aller à son terme. On a été traités comme des chiens, jetés comme des kleenex*, témoignage d'un ouvrier licencié après l'achèvement d'un chantier (Le Figaro).

Un autre exemple de lexicalisation d'un xénisme est le mot *scotch*. À l'origine, il désignait le whisky écossais (*Scotch whisky*), puis est devenu une marque déposée de ruban adhésif (produit par l'entreprise américaine 3M, sous le nom *Scotch Tape*). Contrairement à l'anglais, où le terme générique est *tape*, le français a conservé le nom de marque *scotch* pour désigner l'objet lui-même. Ce mot a été pleinement intégré dans l'usage courant et a servi de base à une dérivation verbale : *scotcher*. Par exemple : *Brigitte Fontaine nous scotchera toujours par sa capacité à rester dans le coup, par cette jeunesse créatrice éternellement en éveil* (Le Nouvel Observateur).

Par ailleurs, certains titres de films anglais, notamment ceux porteurs d'une forte charge symbolique ou culturelle, sont également repris dans le discours français en dehors du contexte cinématographique. La chercheuse canadienne M. Mizanchuk, analysant la presse française, note l'usage élargi du titre *Apocalypse Now*. Dans *L'Express*, elle recense plusieurs occurrences de cette expression pour décrire des situations de crise : *États-Unis–Japon : Apocalypse Now; Apocalypse now : 1 000 tonnes de matériel*. Dans le corpus de presse que nous avons étudié, cette expression est utilisée pour qualifier des événements dramatiques, tels que la catastrophe nucléaire de 2011 au Japon : *Japon : les centrales hors de contrôle. Apocalypse now. Un nuage radioactif menace les populations. Et la terre tremble à jamais* (L'Express).

On observe un phénomène similaire avec d'autres titres de films, comme *Terminator*, *Out of Africa*, qui, au-delà de leur fonction de référence culturelle, participent à la production de sens dans des contextes élargis.

Bien que l'utilisation de noms propres dans un sens élargi ou indirect soit relativement fréquente, certains linguistes choisissent de les exclure de leurs analyses, considérant que les titres de films ou les noms de marques n'exercent aucune influence significative sur l'évolution du système linguistique. Toutefois, les exemples présentés précédemment démontrent clairement que les noms propres – lorsqu'ils font l'objet d'un processus de lexicalisation – doivent être pris en compte dans l'étude des emprunts en français.

Il s'avère particulièrement pertinent d'analyser les onymes (noms propres) lorsqu'ils accèdent au statut de noms communs, comme c'est le cas, par exemple, de *Kleenex* et

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)
[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

Scotch. Une fois largement diffusés dans l'usage, ces termes cessent de désigner uniquement une marque ou une réalité référentielle, pour devenir des éléments pleinement intégrés au lexique, susceptibles de dérivations morphologiques et d'emplois métaphoriques.

Cela étant, les noms d'organisations, de lieux géographiques ou de marques peuvent être écartés de l'analyse s'ils désignent de manière stable des réalités étrangères et ne manifestent aucune dynamique d'intégration ou de transformation sémantique. Dans ce cas, ils sont considérés comme des xénismes référentiels, utilisés de manière ponctuelle pour désigner une réalité extérieure au système culturel francophone.

Il convient néanmoins de faire preuve de prudence dans la délimitation catégorielle. Un mot d'origine anglaise ne saurait être classé comme xénisme ou pérégrinisme que s'il fait référence à une réalité propre aux pays anglophones – par exemple : *home*, *First Lady*, *Secretary*, *Bush*, *Tory*, etc. En revanche, lorsqu'un lexème anglais sert à désigner une réalité étrangère non anglophone, la situation devient plus complexe. C'est le cas, par exemple, dans l'énoncé suivant : *Adresse incontournable, sur Ismail Road : le Gem Palace, joaillier indien reconnu internationalement, fournisseur attitré des maharadjahs* (Le Nouvel Observateur).

Ici, bien que des équivalents français existent, l'auteur de l'article a choisi de recourir à des lexèmes anglais (*Gem Palace*), mettant ainsi en évidence l'influence de l'anglais comme langue médiatrice dans le discours sur d'autres cultures. Il ne s'agit donc pas d'un xénisme au sens strict (réalité anglo-saxonne), mais d'un phénomène d'anglicisation discursive.

Un autre sous-groupe d'emprunts intégraux est constitué par les abréviations et les acronymes. En conformité avec le principe d'économie linguistique, la langue anglaise – souvent perçue comme concise et efficace – produit un grand nombre de formes abrégées. Ces unités se diffusent aisément dans d'autres langues, dont le français.

L'emprunt des **acronymes** et des **abréviations** à l'anglais constitue ainsi un phénomène largement attesté dans le lexique contemporain. Par exemple : *laser* (m); *bobo* (n) – *bourgeois bohemian*; *HIFI* (adj) – *high fidelity*; *DJ* (m) pour *disc-jockey* (m); *MP3* (adj) pour *moving picture experts group audio layer 3*. De même que : *ferry* (m) pour *ferry-boat*, *glam* (adj) pour *glamour* ou *glamorous*, *GPRS* pour *general packet radio service*, *GPS* pour *global positioning system*, *GSM* pour *global system for mobile communication*, *high-tech* (m) pour *high technology*, *3D* pour *3-Dimensional*, *wi-fi* (n) pour *wireless fidelity*,

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

sitcom (m,f) pour *situation comedy*, *radar(m)* pour *radio detection and ranging*; *LCD (m)* pour *liquid crystal display* etc. Dans ce groupe, on peut également classifier les abréviations des professions, telles que *Dr, Pr*; de même que *Mr* та *Mrs*.

Le dernier sous-groupe des anglicismes intégraux est constitué des **expressions idiomatiques** et **unités phraséologiques** empruntées à l'anglais. Il s'agit de séquences lexicales figées ou semi-figées qui conservent leur structure et leur sens dans la langue d'accueil, bien qu'elles puissent parfois être accompagnées d'une traduction explicative, en particulier lorsque leur usage demeure marginal ou réservé à des lecteurs familiers avec la culture source.

Dans la presse française, il est courant de voir ces expressions accompagnées d'une traduction en apposition ou entre parenthèses, ce qui témoigne de leur statut d'éléments encore perçus comme partiellement étrangers. Par exemple: *Peu soucieux du «Buy America» (achetez américain) ou de la défense du «made in France» en Bourse, les Européens comme les Américains préfèrent acheter chinois* (Le Monde); *Les États-Unis, adeptes du laisser brûler, dès que des vies humaines ne sont pas en danger, s'efforcent pour leur part de rétablir le régime historique des feux naturels* (Le Monde).

L'anglais est également employé dans des contextes publicitaires, souvent pour des raisons esthétiques, commerciales ou symboliques. On observe alors une traduction ajoutée, servant à garantir la compréhension : *Come, awaken your senses* (Un univers qui éveille vos sens) (Le Figaro).

Certaines expressions anglaises sont néanmoins entrées dans l'usage courant, au point d'être utilisées sans aucune forme de traduction ni de commentaire, leur signification étant supposée connue des locuteurs francophones. C'est le cas, par exemple, de l'expression *success story* : *«Capital» s'est plongé dans les secrets de cette success story, dans un reportage diffusé ce dimanche sur M6* (Le Figaro).

L'analyse des corpus montre cependant que ce type d'anglicismes demeure relativement rare dans la presse écrite généraliste. Parmi les occurrences relevées, on trouve plusieurs expressions figées ou idiomatiques, parfois intégrées au discours sans traduction, mais toujours dans un registre discursif marqué (journalisme économique, éditorial, publicité, etc.). En voici quelques exemples : *last but not least, fifty-fifty, on the rocks, Sex sells* (Le sexe se vend, au sens où les produits à connotation sexuelle rencontrent un grand succès commercial), *Time is money* (Le Figaro), *Too big to fail* (Trop grand pour faire faillite) (Le Monde), *A perfect excuse for a chat* (La meilleure excuse pour une discussion) (Le Figaro), *The good old days* (Le Monde), *Less is more* (Le Figaro).

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі (Французькою)

[Kategoriia povnykh anhlomovnykh zapozychen u suchasnomu frantsuzkomu media-dyskursi]

© Рубан В. О. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

Ces emprunts sémantico-structurels se caractérisent par le maintien intégral de la forme syntaxique anglaise et par leur usage dans un contexte discursif ciblé. Ils relèvent souvent de l'anglais idiomatique ou culturellement connoté, ce qui limite leur fréquence dans le français courant, tout en leur conférant une valeur stylistique ou rhétorique spécifique.

Donc, l'analyse des anglicismes intégraux dans la presse française met en évidence leur diversité morphologique, fonctionnelle et sémantique. Ces emprunts, bien que souvent perçus comme des éléments étrangers, s'intègrent progressivement dans le système lexical du français. Les xénismes et les pérégrinismes illustrent particulièrement le caractère évolutif de l'influence linguistique anglaise. Certains lexèmes passent d'un usage ponctuel à une pleine intégration, révélant une dynamique linguistique constante.

Littérature:

1. Guiraud, P. (1971). *Les mots étrangers*. Paris, France: Presses Universitaires de France.
2. Klymenko, A. S. (1995). *Aspect sociolinguistique des emprunts anglo-américains dans le français contemporain de la période récente : sur la question de la normalisation des anglicismes* (Thèse de doctorat en philologie). Kyiv, Ukraine.
3. Léopold, J. (2021) Sommes-nous [réellement] envahis par les anglicismes ? Deux décennies d'anglicismes, *Lengas*, 89. DOI : <https://doi.org/10.4000/lengas.5200>
4. Misanchuk, M. (1997). *Anglicismes dans la presse française: L'Express et le Nouvel Observateur (1991 à 1995)*. Calgary, Alberta, Canada.
5. Pernier, M. (1989). *Les anglicismes*. Paris, France: Presses Universitaires de France.
6. Saugera, V. (2017). La fabrique des anglicismes. *Travaux de linguistique*, 75(2), 59–79. DOI: [10.3917/tl.075.0059](https://doi.org/10.3917/tl.075.0059)
7. Zanolà, M. T. (2008) Les anglicismes et le français du XXI siècle: La fin du franglais? *Synergies Italie*, № 4, 87–96.

References:

1. Guiraud, P. (1971). *Les mots étrangers*. Paris, France: Presses Universitaires de France.
2. Klymenko, A. S. (1995). *Aspect sociolinguistique des emprunts anglo-américains dans le français contemporain de la période récente : sur la question de la normalisation des anglicismes* (Thèse de doctorat en philologie). Kyiv, Ukraine.
3. Léopold, J. (2021) Sommes-nous [réellement] envahis par les anglicismes ? Deux décennies d'anglicismes, *Lengas*, 89. DOI : <https://doi.org/10.4000/lengas.5200>
4. Misanchuk, M. (1997). *Anglicismes dans la presse française: L'Express et le Nouvel Observateur (1991 à 1995)*. Calgary, Alberta, Canada.
5. Pernier, M. (1989). *Les anglicismes*. Paris, France: Presses Universitaires de France.
6. Saugera, V. (2017). La fabrique des anglicismes. *Travaux de linguistique*, 75(2), 59–79. DOI: [10.3917/tl.075.0059](https://doi.org/10.3917/tl.075.0059)
7. Zanolà, M. T. (2008) Les anglicismes et le français du XXI siècle: La fin du franglais? *Synergies Italie*, № 4, 87–96.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse (in French) [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]

© Ruban V. O. [Ruban V. O.], vira.ruban@knu.edu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES]

УДК 811.131.1'373.611:821.131.1-05.05

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 19.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 94 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.04>

IL CAMPO SEMANTICO DEL ROMANZO DEL VERISMO DI L. CAPUANA
«IL MARCHESE DI ROCCAVERDINA»

Valeriia I. Okhrimenko (Kyiv, Ucraina)

[ORCID: 0009-0007-3995-8864](https://orcid.org/0009-0007-3995-8864)

valeriaisabella@ukr.net

Dottoressa in Lettere, Professoressa Titolare Cattedratica della Filologia Romanza
dell'Università Nazionale Taras Shevchenko di Kyiv
(Ministero dell'Istruzione e della Scienza dell'Ucraina)
boulevard di Taras Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

L'articolo è dedicato all'investigazione di regolarità del campo di senso nel romanzo del Verismo di Luigi Capuana "Il Marchese di Roccaverdina" al livello semantico globale. Sono state stabilite le regolarità di quantizzazione delle informazioni che si oppongono al carattere aperto dei canali di svolgimento delle informazioni. Sono stati individuati due fattori che garantiscono la coerenza del campo di senso al livello semantico globale: la valutazione polarizzata e l'isotopia.

È stato mostrato che il campo di senso del romanzo ha nucleo (dominante e da sfondo), zona prenucleare e periferia. Il carattere del nucleo (dominante o da sfondo) determina la valutazione (negativa o positiva) che è prevalentemente stabile e si espande sulla zona prenucleare (alloggio, oggetti d'uso) e quella periferica (fenomeni della natura). Il nucleo dominante è costituito da referenti-soggetti (personaggi delle classi alte) e ha valutazione negativa (come espressione delle idee dell'autore di mostrare la crisi della nobiltà in Sicilia nell'epoca post-unitaria). Il nucleo da sfondo è costituito da referenti-soggetti (personaggi delle classi basse e mediobasse) e ha valutazione positiva.

L'altro fattore che garantisce la coerenza del campo di senso al livello semantico globale è l'isotopia. Il componente semantico di tropi (similitudini, personificazioni,

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

gradazioni) e di verbi di dire si caratterizza per regolarità e ricorrenza formando isotopie al livello semantico globale. All'interno del romanzo si può individuare due serie di componenti semantici che si usano in tutti gli elementi della trama del romanzo (esposizione, esordio, peripezie, culminazione, scioglimento): 1) componente semantico di tropi che indica la distruzione e il carattere incontrollabile; 2) verbi di dire con componente emotivo che esprime ira e rabbia.

Parole chiave: linguostilistica, linguopragmatica, campo semantico, livello semantico globale, gruppi di referenti polarizzati, isotopo, Verismo italiano.

СМИСЛОВЕ ПОЛЕ РОМАНУ ВЕРИЗМУ Л. КАПУАНИ «МАРКІЗ РОККАВЕРДІНА»

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0009-0007-3995-8864](https://orcid.org/0009-0007-3995-8864)

valeriaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри романської філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядаються основні закономірності дії смислового поля роману веризму «Маркіз Роккавердіна» на глобальному семантичному рівні. Встановлено основні закономірності квантування інформації в романі веризму з урахуванням чинників, що протидіють відкритості каналів інформаційного розгортання. Визначено два чинники, що забезпечують єдність смислового поля на глобальному семантичному рівні: поляризована оцінка та ізотопія.

Показано, що смислове поле роману має ядро (домінантне та фонове), приядерну зону та периферію. Характер ядра (домінантне / фонове) визначає оцінку (негативну / позитивну), що здебільшого є стабільною і розповсюджується на приядерну зону та периферію. Домінантне ядро представлено референтами-суб'єктами (персонажами, що належать до вищих прошарків) і набувають негативної оцінки (як втілення авторських ідей зображення занепаду аристократії на Сицилії в пост-унітарний період). Фонове ядро представлено референтами-суб'єктами (персонажами, що належать до нижчих прошарків) і набувають позитивної оцінки.

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

Іншим чинником, що забезпечує єдність смислового поля на глобальному семантичному рівні, є ізотопія. Семантичний компонент тропів (порівнянь, персоніфікацій, градацій) і дієслів говоріння характеризується тематичною ідентичністю та повторюваністю, утворюючи ізотопи на глобальному семантичному рівні. У тексті роману можна виділити два смислові ряди, що вживаються у всіх ключових елементах сюжету художнього твору (експозиція, зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка): 1) семантичний компонент тропів, що позначає руйнування і неконтрольований характер; 2) дієслова говоріння з емотивним семантичним компонентом на позначення негативних емоцій (злість, гнів).

Ключові слова: лінгвостилістика, лінгвопрагматика, смислове поле, глобальний семантичний рівень, поляризовані референтні групи, ізотоп, італійський веризм.

SENSE STRUCTURE OF L. CAPUANA'S NOVEL OF VERISM "THE MARQUIS OF ROCCAVERDINE"

Valeriia I. Okhrimenko (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0009-0007-3995-8864](https://orcid.org/0009-0007-3995-8864)

valeriaisabella@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)14

Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on sense field in L. Capuana's novel of verism "The Marquis of Roccaverdine". The main regularities of quantization information in the novel of verism have been established. Such regularities depend on factors that counteract the openness of information dissemination channels. Two factors have been identified that create the coherence of the sense field at the global semantic level: polarized evaluation and isotopy.

It has been shown that the novel's sense field has a nucleus (dominant and background), a pre-nuclear zone, and a periphery. The nature of the nucleus (dominant or background) determines the evaluation (negative or positive), which is predominantly stable and extends to the pre-nuclear zone (dwelling, household items) and the peripheral zone (natural phenomena). The dominant nucleus is forming by referent-subjects (characters from the upper classes) and has a negative evaluation (as an expression of the author's idea of depicting the crisis of the nobility in Sicily in the post-unification period). The background

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskryptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

nucleus is forming by referent-subjects (characters from the lower and lower-middle classes) and has a positive evaluation.

The other factor that creates the coherence of the sense field at the global semantic level is isotopy. The semantic component of tropes (similes, personifications, gradations) and verbs of speech is characterized by regularity and recurrence, forming isotopies at the global semantic level. Within the novel, two sets of semantic components can be identified that are used in all elements of the novel's plot (exposition, rising action, climax, falling action, resolution): 1) semantic component of tropes expressing destruction and uncontrollability; 2) verbs of speech with an emotional component expressing anger, rage.

Key words: linguostylistics, linguopragmatics, mening field, global semantic level, polarized referent groups, isotopy, Italian verism.

L'analisi linguostilistica approfondita dell'opera letteraria si determina dal carattere poliparadigmatico della linguistica contemporanea che presuppone il coinvolgimento all'analisi linguistica dei componenti quali linguopragmatico, comunicativo, narratologico, linguotestuale. Le opere di Luigi Capuana sempre attiravano l'attenzione di scienziati nel campo letterario e quello linguistico [3; 4; 5]. Allo stesso tempo, mancano ricerche dedicate all'analisi delle opere in prosa di L. Capuana che combinino gli aspetti riportati sopra e che potrebbero *rappresentare la struttura del romanzo verista al livello semantico globale come macrostruttura di sequenze nonché rivelare il ruolo di tropi nei processi di formazione di senso*. Alla luce di quanto sopra, la ricerca è **attuale**.

La novità scientifica della ricerca consiste nel primo tentativo di stabilire le regolarità della quantizzazione delle informazioni nel romanzo del Verismo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina" che incarnano le intenzioni dell'autore dal punto di vista della *opposizione all'apertura dei canali di svolgimento delle informazioni*.

L'oggetto della ricerca sono i mezzi tropeici nel romanzo del Verismo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina".

Il soggetto della ricerca è il potenziale linguistico-pragmatico dei mezzi tropeici del romanzo nell'aspetto della **quantizzazione dell'informazione** e della formazione di senso al livello semantico globale.

Il materiale della ricerca è il romanzo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina" che si riferisce al movimento letterario del Verismo.

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Lo scopo della ricerca consiste nel *determinare le regolarità della quantizzazione delle informazioni* nel romanzo che incarnano le intenzioni dell'autore e si oppongono all'apertura dei canali di svolgimento delle informazioni. Il raggiungimento dell'obiettivo prevede l'esecuzione dei seguenti **compiti**:

1. determinazione dei fattori extralinguistici rilevanti per la realizzazione dell'intenzione dell'autore di un testo letterario che si riferisce al Verismo;
2. determinazione delle *categorie linguistico-pragmatiche* rilevanti per la discretizzazione dello spazio semantico del testo letterario;
3. definizione dei *quant* di *informazione* rilevanti per la discretizzazione dello spazio semantico del testo letterario;
4. definizione delle *regolarità dei componenti semantici dei tropi più usati* nell'aspetto della *formazione di senso con riferimento ai gruppi referenziali e stabilimento di legami semantici* tra essi *al livello semantico globale*.

Per descrivere il campo semantico di un testo letterario è necessario coinvolgere all'analisi le nozioni di significato e di senso nonché di rapporti tra esse. Questo presuppone la combinazione di due approcci: un approccio incentrato sulle parole e l'altro incentrato sul testo. Seguendo i rappresentanti della corrente sinergica, definiamo il significato come «una rete di significati in determinate posizioni e un algoritmo operativo per la risoluzione dei problemi» [cit. da: 2, p. 87]. Ora passiamo all'esame dei compiti che abbiamo delineato per la realizzazione dell'obiettivo della ricerca.

1. I primi due compiti che abbiamo definito per realizzare l'obiettivo della ricerca – *spiegare le regolarità del campo semantico nel romanzo del Verismo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina"* – sono strettamente legati poiché si tratta *della proiezione di fattori extralinguistici sullo spazio semantico del testo letterario*. L'intenzione dell'autore si concretizza nella struttura compositiva dell'opera che si riferisce a una determinata corrente letteraria (nel nostro caso il Verismo). Nei romanzi delle correnti letterarie quali il Verismo e il Decadentismo, la realtà viene rappresentata in modo obiettivo. Proprio perciò essi sono spesso caratterizzati da una focalizzazione zero, e gli eventi in essi descritti seguono un ordine cronologico lineare, il che rende possibile stabilire le regolarità della quantizzazione delle informazioni al livello semantico globale così come determinare la struttura del campo semantico che agisce nel romanzo.

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Nel romanzo “Il marchese di Roccaverdina” L. Capuana descrive la vera vita quotidiana e le contraddizioni sociali del Sud d’Italia. L’autore si focalizza sull’ingiustizia sociale permeata dallo spirito del fatalismo e descrive la vita misera della gente comune, piena di difficoltà, che lotta per la sopravvivenza. Il protagonista del romanzo, il marchese di Roccaverdina, incarna l’incapacità della classe sociale alta in Sicilia a cavallo tra feudalesimo e capitalismo, di adattarsi alle nuove norme economiche e sociali della società italiana post-unitaria. Inoltre, L. Capuana cerca di ricreare l’universo psicologico e il linguaggio dei personaggi appartenenti ai diversi strati della società dell’epoca [5], incarnando le sue idee nel romanzo che hanno impatto sulla macrostruttura nonché sull’uso di tropi e figure.

Le opere di L. Capuana hanno caratteristiche (proprie soprattutto a “Il marchese di Roccaverdina”) comuni con quelle deleddiane: 1) il crimine e l’espiazione inevitabile causata da rimorsi alla dostoevskiana, 2) il fatalismo delle passioni che coinvolgono un personaggio incapace di resistere; 3) correlazione tra il mondo interiore di un personaggio e la natura [4: 7; 8]. Queste caratteristiche insieme ai tratti del Verismo che mette sul primo piano le contraddizioni sociali sono significative per la formazione del campo di senso del romanzo al livello semantico globale.

2. Le caratteristiche della creatività dello scrittore e *l’intenzionalità* si riflettono sulla **segmentazione dello spazio semantico del romanzo**, per la cui comprensione sono significative non solo le **categorie della linguostilistica**, ma anche quelle **della linguopragmatica**. Stabilire la sistematicità nell’uso di tropi nel romanzo del Verismo tramite l’approfondimento dell’analisi con il componente linguistico-pragmatico permette di contrastare l’apertura dei canali di svolgimento delle informazioni nonché di determinare le caratteristiche della segmentazione dello spazio semantico nell’ottica di individuare le regolarità del contenuto semantico dei tropi e di stabilire le relazioni tra di essi. Tali categorie della linguopragmatica sono *la referenza* e *la deissi*. **La referenza identifica** un soggetto che è un personaggio di un’opera letteraria (*referente-soggetto*). **La deissi** essendo strettamente legata alla referenza **indica la localizzazione spazio-temporale del referente-soggetto** (ossia il cronotopo che determina un personaggio del romanzo fissando le sue coordinate spaziali e temporali). Il nostro compito non si limita a quello di rivelare in che modo i tropi riflettano l’intenzione dell’autore, ma anche di spiegare le regolarità della loro combinabilità, l’effetto cumulativo nonché di determinare la natura sistematica delle

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana’s Novel of Verism “The Marquis of Roccaverdina” (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

loro relazioni all'interno del testo letterario. Ciò consente di spiegare l'uso dei tropi tenendo conto della quantizzazione delle informazioni e dello stabilimento di legami semantici tra di essi.

3. Passiamo al compito successivo: quello di *identificare i quanti di informazione* (i cosiddetti punti di riferimento) *rilevanti per la segmentazione* (discretizzazione) *dello spazio semantico* del testo letterario al livello semantico globale. Tali quanti di informazione sono *centri organizzatori di senso all'interno del campo semantico*. Uscendo dal principio di isomorfismo tra la lingua e il mondo che riflette la «unità della coscienza-realtà», l'unica teoria del campo di senso deve comprendere sia la dimensione fisica che quella semantica [1, p. 257]. La polarizzazione nel campo semantico del testo letterario è legata alla categoria della valutazione (positiva vs negativa), poiché nel processo di cognizione tutte le informazioni nella coscienza del soggetto sono soggette a valutazione. L'altra caratteristica del *campo semantico* è la sua organizzazione secondo il principio campestre all'interno del quale si può individuare *un nucleo, una zona prenucleare e una periferia*.

Anche se la trama del romanzo del Verismo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina" è incentrata su un nobile, il marchese, e sul suo delitto passionale che rimane impunito, provoca rimorsi e lo porta alla pazzia, l'autore affronta problemi sociali in Sicilia all'epoca post-unitaria. Da una parte L. Capuana descrive il declino di latifondisti quali il marchese che fonda la Società Agricola che crolla, la sua zia, la baronessa di Lagomorto il cui marito defunto rovinò la sua fortuna e altri suoi parenti non sanno adattarsi alle esigenze sociali dell'epoca. Dall'altra parte, vengono descritte le classi basse che servono di sfondo ai nobili.

Quindi *referenti-soggetti* nel romanzo del Verismo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina" sono legati ai personaggi che possono essere suddivisi in due gruppi: rappresentanti delle classi sociali alte e quelle basse e mediobasse. In base all'intenzione dell'autore e alla trama del romanzo, i *rappresentanti della classe alta* acquisiscono *la valutazione negativa* poiché si racconta del *declino delle famiglie nobili in Sicilia* e la loro impossibilità di opporsi alle passioni. Nel romanzo analizzato sono i membri delle famiglie aristocratiche ad essere valutati negativamente: i Roccaverdina, i Lagomorto, i Mugnos (nonostante la dignità delle donne che affrontano la povertà con onore, è stato il padre della famiglia la causa della rovina finanziaria). L'attenzione si focalizza proprio sui membri delle famiglie nobili (ceti

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

sociali alti) tra cui spicca il marchese mentre ***rappresentanti di ceti sociali bassi servono di sfondo per descrivere le famiglie nobili in declino***. Vengono descritti anche alloggi e oggetti di uso quotidiano di rappresentanti di ceti sociali alti e bassi, la cui valutazione (positiva o negativa) viene correlata con i loro padroni. ***Il referente-soggetto costituisce il nucleo del campo semantico e determina il polo di valutazione*** (positiva o negativa) che ***si estende alla zona prenucleare*** (alloggi, oggetti di uso quotidiano).

Come abbiamo già detto, l'idea del romanzo "Il marchese di Roccaverdina" è quella di mostrare il declino della nobiltà in Sicilia che non sa resistere alle passioni (spendaccionismo, adulteri, giochi all'azzardo) e persino il delitto passionale e la pazzia che ne deriva nel caso del marchese. Invece, i rappresentanti delle classi sociali basse e mediobasse (contadini, pastori), caratterizzati dalla valutazione positiva compaiono nel romanzo come sfondo su cui spiccano i nobili decaduti e soprattutto il marchese. Nonostante lo spostamento del focus, possiamo parlare ***dell'esistenza di gruppi referenziali polarizzati nel campo semantico del romanzo***. Ogni gruppo è determinato dalle qualità immanenti del referente-soggetto, che acquisisce la valutazione positiva o negativa stabile; ***questa valutazione si estende anche alla zona prenucleare***. Pertanto, i quanti di informazione nel campo semantico del romanzo che determinano in linee generali la sua struttura sono 2 gruppi referenziali (il nucleo e la zona prenucleare); ogni gruppo referenziale possiede una valutazione generalmente consolidata, determinata dal nucleo – referente-soggetto.

Una delle caratteristiche distintive del romanzo di L. Capuana è la correlazione tra il mondo interiore del protagonista, le emozioni e la natura. La descrizione dello stato emotivo del marchese è preceduta dalla descrizione dei fenomeni naturali che si riferiscono alla periferia del campo semantico. Questa caratteristica la troviamo anche nel romanzo deleddiano "L'Edera".

Nonostante l'esistenza nel campo semantico del romanzo del Verismo di gruppi referenziali polarizzati con caratteristiche immanenti che hanno una valutazione generalmente consolidata che si estende anche alla zona periferica, l'attenzione si concentra proprio sui gruppi referenziali con un referente-soggetto che appartiene alla nobiltà. I rappresentanti della classe sociale bassa fungono da sfondo per la descrizione di rappresentanti della classe alta: le loro abitazioni e i loro oggetti di uso quotidiano sono descritti in modo meno dettagliato; le loro caratteristiche vengono

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdina" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

menzionate nel contesto della descrizione del marchese che è al centro dell'attenzione. Inoltre, *per i gruppi referenziali con un referente-soggetto che si riferisce alla classe bassa, è meno caratteristica la verbalizzazione delle informazioni che appartengono alla periferia. I gruppi referenziali polarizzati e i loro componenti sono quei quanti di informazione che servono di base al processo di formazione di senso e lo determinano sull'asse valorativa.* A tal fine è necessario analizzare i componenti semantici dei tropi. Tali quanti delimitano il campo semantico e sono rilevanti per la segmentazione dello spazio semantico del romanzo. Essi *fungono da ossatura il cui contenuto semantico si realizza attraverso l'uso di mezzi tropeici ossia dei loro componenti semantici.*

4. Passiamo al compito successivo: determinare *le regolarità dei componenti semantici di tropi* più usati in relazione alla *formazione di senso* a base di *gruppi referenziali* e stabilire *i legami semantici tra loro a livello semantico globale.*

Alla luce di quanto detto sopra, nel campo semantico del romanzo si identificano 2 gruppi referenziali basati su valutazione polarizzata: 1) con referente-soggetto che si riferisce alla classe sociale alta; 2) con referente-soggetto che si riferisce alla classe sociale bassa.

Nel romanzo “Il marchese di Roccaverdina” uno dei mezzi dell'espressione di valutazione è l'uso di derivati affissali. Nella lingua italiana l'affissione è uno dei modelli più produttivi di formazione delle parole [6]. Se i suffissi diminutivi-vezzeggiativi e accrescitivi-dispregiativi sono connotativi e tradizionalmente vengono considerati suffissi emotivo-valutativi di valutazione soggettiva, per determinare le caratteristiche linguistico-stilistiche e quelle linguistico-pragmatiche dei prefissi utilizzati in un'opera letteraria, cresce il ruolo dei fattori contestuali. Per studiare le caratteristiche linguistico-pragmatiche del funzionamento di derivati affissali nel campo semantico del romanzo al fine di stabilire le regolarità della quantizzazione delle informazioni, è necessario non limitarsi al livello dell'enunciato ma effettuare un'analisi dell'opera letteraria al livello semantico globale con stabilimento di legami semantici dei derivati in relazione ai referenti-soggetti nonché ai gruppi referenziali.

Per molti personaggi del romanzo l'autore sceglie nomi con una connotazione. Il cognome del protagonista del romanzo “Il marchese di Roccaverdina”, formato con l'aiuto della composizione di parole e della derivazione affissale “*Rocca + verd + ina*”, significa letteralmente “roccia verdastra” e scatuisce associazioni semantiche legate a tratti caratteriali quali freddezza e inaccessibilità. Infatti l'autore descrive il

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

protagonista come un personaggio negativo: arrogante, presuntuoso, emotivamente instabile, crudele. Anche il cognome della zia del protagonista, la baronessa Lagomorto, ha una connotazione negativa: «*Lago + morto*» significa letteralmente “sfacelo, stagno” che incarna l’intenzione dell’autore di rappresentare il declino delle famiglie aristocratiche siciliane dell’epoca. Il personaggio proveniente dai ceti bassi della società, ingiustamente condannato per l’omicidio, porta il cognome *Casaccio*, formato dal sostantivo «*caso*» che significa «*casualità*» con l’aggiunta del suffisso peggiorativo –*accio*: secondo la trama del romanzo, è stata proprio una casualità di trovarsi sul luogo del delitto a causare il suo arresto.

Facciamo l’analisi dei mezzi linguistici che si riferiscono ai **referenti-soggetti** e ai **gruppi referenziali** prestando attenzione al **componente semantico di tropi** e all’espressione della **categoria di valutazione** nonché ai **rapporti tra componenti del campo semantico del romanzo: nucleo, zona prenucleare e periferia**.

Analizziamo l’inizio del romanzo alla fase di esposizione:

«Infatti lampeggiava e tuonava da far credere che tra poco sarebbe piovuto a dirotto, e già rari goccioloni schizzavano dentro dall'aperta vetrata del terrazzino. Il marchese di Roccaverdina, con le mani dietro la schiena, sembrava assorto nel contemplare lo spettacolo dei fitti lampi che si accendevano nell'oscurità della serata, seguiti dal quasi non interrotto roboare dei tuoni.

«C'è l'avvocato», replicò la vecchia accostandosi.

Egli si riscosse, guardò la nutrice e parve percepisse soltanto dopo alcuni istanti il suono della voce di lei e il senso delle parole.

«Fallo entrare», rispose» (Capuana, Il Marchese di Roccaverdina, p. 7).

All’inizio il marchese apparisce insensibile alle parole della nutrice che gli annuncia la visita dell’avvocato nonché al roboare dei tuoni perché è immerso nei propri pensieri. Il fenomeno naturale del temporale è in correlazione con lo stato d’animo inquieto del marchese. La tempesta naturale preannuncia una futura tempesta nell’animo del marchese, causata dai rimorsi di coscienza dopo aver commesso l’omicidio [3, p. 117-118].

Al centro dell’attenzione c’è un referente-soggetto dalla classe alta dell’epoca che acquisisce valutazione negativa (predomina la focalizzazione sul marchese), mentre un referente-soggetto dalla classe bassa è valutato positivamente; questa valutazione funge da sfondo. Nel primo caso abbiamo **il nucleo dominante del campo**

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

semantic (poiché la valutazione implicita si estende alla zona prenucleare e alla periferia), nel secondo caso abbiamo **il nucleo da sfondo del campo semantico**. **Gli elementi del nucleo dominante del campo semantico** (referente-soggetto dalle classi alte) realizzano l'intenzione dell'autore di **rappresentare il declino, l'impossibilità di opporsi alle passioni, la perdita di vitalità**, caratteristici dei latifondisti nobili dell'epoca in Sicilia. Anche **gli elementi del nucleo da sfondo del campo semantico** (referente-soggetto – rappresentante delle classi basse) sono legati all'intenzione dell'autore, fungendo da valutazione di sfondo che indica la **pienezza delle forze vitali**.

Il nucleo dominante del campo semantico è costituito dai membri della famiglia di Roccaverdina e di Lagomorto, ma l'attenzione viene focalizzata sul protagonista, il marchese. Nella **esposizione** e nell'**esordio** mancano descrizioni dell'aspetto fisico del marchese. Solo dopo Capuana lo descrive con pochi tratti attraverso il prisma della coscienza di don Silvio La Ciura, il prete a cui è arrivato il marchese per confessarsi:

«Alto, robusto, con la cappotta di panno scuro il cui cappuccio gli nascondeva metà della faccia, il marchese di Roccaverdina sembrava un gigante di fronte al magro corpicino del prete, in quella cameretta imbiancata a calce e che aveva, soli mobili, il tavolino con su un crocifisso di ottone, i volumi del breviario e poche carte alla rinfusa, il lettino con la coperta bianca e quella Madonna Addolorata al capezzale, e due seggiole col piano rozzamente impagliato, una davanti al tavolino e una accanto al letto» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 81). Capuana mette in rilievo il suo aspetto fisico imponente (altezza, robustezza) che contrasta con il corpicino magro del prete. Il marchese arriva di notte e la sua faccia è coperta a metà dal cappuccio che lo proteggeva dalla pioggia. Il contrasto fisico si correla con quel morale: se marchese è tormentato dai rimorsi per l'omicidio a tal punto che va a confessarsi di notte quando scoppia un temporale, mentre la coscienza del prete è tranquilla.

Capuana focalizza sull'animo del marchese perciò nel romanzo troviamo spesso **le sequenze riflessive che evidenziano le emozioni e i pensieri del protagonista** e fanno capire la causa del suo carattere riotoso e delle sue azioni. Riportiamo alcuni esempi: *«Tentò di ridere, ma il riso gli si ghiacciò su le labbra. Più tardi, lanciando a tutta corsa le mule della carrozza per la discesa dello stradone, il marchese si sentiva riprendere da una sorda inquietudine, da una inattesa tristezza che gli facevano tornare in mente le terribili ansietà della nottata»* (Capuana, *Il Marchese di*

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsiï obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

Roccaverdina, p. 235). Nel romanzo predominano assolutamente le emozioni negative del marchese. Nel brano riportato si tratta di uno dei pochi momenti quando il marchese sorride, ma il suo sorriso diventa sforzato e si blocca sul nascere. In cambio più tardi lui è dominato di nuovo da inquietudine e di tristezza. Il carattere ricorrente di emozioni negative si esprime tramite la semantica verbale «*si sentiva riprendere*». Esaminiamo l'altro esempio:

«*Finalmente si udì sbatacchiare la porta di entrata e, quasi subito, acceso in viso pel sangue che gli saliva alla testa ogni volta che montava in collera, il marchese irruppe nella stanza, facendo balzare in piedi l'avvocato che in quel momento chi sa dov'era con la fantasia*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 18). Dopo la scena della conversazione del marchese con i contadini durante la quale la sua voce alta si contrastava con le voci timide della gente povera, questo fa gesto brusco tipico per le persone in collera: s'irrompe nella stanza dopo aver sbatacchiato la porta d'entrata. Per caratterizzare lo stato emozionale di collera ricorrente del marchese Capuana ricorre all'uso dell'Imperfetto.

Quindi, la contrapposizione tra **referenti-soggetti** che si riferiscono **al nucleo dominante del campo semantico** e **al nucleo di sfondo del campo semantico** si riferiscono a carattere (risolutezza vs sottomissione), emozioni e lo stato d'animo (riottosità, ira vs pacatezza, equilibrio).

Il nucleo da sfondo del campo semantico è costituito da rappresentanti delle classi sociali basse e mediobasse. Sono personaggi che servono da sfondo e spesso appaiono nei brani in cui si descrivono referenti-soggetti che costituiscono il nucleo dominante. Sopra abbiamo dato la breve caratteristica del prete Don Silvio La Ciura. Riportiamo alcuni esempi.

«*Dalla stanza dov'erano entrati essi udirono, poco dopo, la robusta voce del marchese che pareva litigasse con parecchi. Timide risposte interrompevano, a intervalli, le sfuriate, i rabbuffi, le parolacce, le bestemmie che gli sgorgavano dalla bocca simili a un torrente. E durò una buona mezz'ora*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 18). Nella scena in cui il marchese parla con i contadini L. Capuana mette a confronto la voce alta del marchese sullo sfondo di timide risposte della gente povera. **La similitudine** introduce **la sineddoque** usata in riferimento alla voce del marchese che ha l'effetto dello straniamento dalla persona a cui appartiene. Al livello trasfrastico questa sineddoque forma **l'antitesi amplificata** con l'altra: «*la robusta*

voce del marchese – Timide risposte». Per descrivere la furia del marchese si usa **personificazione** con componenti che formano **gradazione** «*le sfuriate, i rabbuffi, le parolacce, le bestemmie che gli sgorgavano dalla bocca simili a un torrente*». Allo stesso tempo la personificazione è in relazione alla **similitudine**: **la voce del marchese viene paragonata a un torrente, il fenomeno naturale che distrugge tutto**.

«*Don Aquilante, con una gamba accavalciata all'altra, una mano davanti agli occhi e il mento chinato sul petto, assorto in profonda meditazione, non aveva risposto a due o tre domande del vecchio che, seduto in un canto, vicino a l'uscio, girava tra le mani il berretto di panno nero, di Padova, e sembrava atterrito dagli urli del marchese che non finivano più*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 18). Don Aquilante, l'avvocato del marchese, mantiene calma, mentre il vecchio contadino è insicuro e intimidito. Il suo comportamento non verbale è tipico per persone insicure «*girava tra le mani il berretto*». Al livello trasfrastico e semantico globale possiamo tracciare le opposizioni tra componenti che si riferiscono al nucleo dominante (il marchese) e il nucleo da sfondo (gente povera). Da una parte abbiamo la furia del marchese, dall'altra – la timidezza dei contadini: «*la robusta voce del marchese; le sfuriate, i rabbuffi, le parolacce, le bestemmie – timide risposte; vecchio (...) sembrava atterrito*».

La zona prenucleare del campo semantico del romanzo è costituita dagli alloggi e dagli oggetti di uso quotidiano che appartengono: **1) ai personaggi delle famiglie nobili decadute; 2) ai personaggi dalle classi basse e mediobasse** che si contrappongono formando **antitesi amplificate** al livello trasfrastico e quello semantico globale. I componenti delle antitesi amplificate spesso si compongono di derivati in cui vengono contrapposte le unità semantiche con valutazione (o connotazione) positiva e negativa.

Esaminiamo **la zona prenucleare del campo semantico** costituita dagli alloggi e dagli oggetti di uso quotidiano che appartengono ai **personaggi delle famiglie nobili decadute**.

Per descrivere il maestoso palazzo del marchese che si erge sullo sfondo delle piccole case dei semplici abitanti, che sembrano attaccarsi ad essa, L. Capuana utilizza l'antitesi amplificata, i cui componenti sono derivati con suffissi aumentativi e diminutivi. La facciata scolpita nella pietra dell'edificio a tre piani si ergeva sopra le povere casette di gesso: «*Dalla parte del viale che conduceva lassù, la casa dei Roccaverdina aveva l'entrata a pianterreno, mentre dal lato opposto la facciata di*

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso dalle quali era circondata» (Capuana, Il Marchese di Roccaverdina, p. 13).

L. Capuana ricorre spesso all'antitesi i cui componenti sono derivati con suffissi diminutivi e aumentativi. Riportiamo un esempio: «*Il marchese però scendeva da casetta appunto quando, raggiunta la pianura, lo stradone filava dritto a perdita d'occhio, tra il frinire delle cicale su per gli ulivi e il zirlare dei grilli tra le stoppie» (Capuana, Il Marchese di Roccaverdina, p. 53).* Nella descrizione del percorso fatto dal marchese per tornare da don Aquilante sono utilizzati derivati suffissali che formano una struttura binaria: «*casetta – stradone*». Per indicare la casetta di don Aquilante, l'autore utilizza il derivato con il suffisso diminutivo-vezzeggiativo «*casetta*», mentre per indicare la lunga strada che conduceva alla tenuta del marchese utilizza il derivato suffissale con il suffisso aumentativo «*stradone*». Il derivato «*stradone*» si combina con unità lessicali che ne rafforzano il significato: «*filava dritto a perdita d'occhio*» e compare come parte di una personificazione. La strada percorsa dal marchese era dritta e si estendeva fino all'orizzonte, proprio come il percorso della sua vita che procedeva dritto verso il suo obiettivo, spazzando via tutto ciò che incontrava sul suo cammino e ignorando gli ostacoli.

Nella descrizione di gruppi referenziali che realizzano l'opposizione «feudatari – classi popolari», tra le unità lessicali con i corrispondenti derivati con connotazione valutativa si stabiliscono relazioni semantiche di contraddittorietà: «*lo stradone a perdita d'occhio*» – «*vicoletto breve e contorto*» (Capuana, Il Marchese di Roccaverdina, p. 53, 80). Se la strada percorsa dal marchese era lunga e dritta, il vicolo in cui si trovava la casa di don Aquilante era breve e attorcigliato. Gli stessi rapporti semantici esistono non solo tra i derivati affissali «*stradone – vicoletto*», ma anche tra le unità lessicali con cui sono direttamente associati e che fungono da epiteti: «*a perdita d'occhio*» – «*breve e contorto*». Lo stesso vale non solo per **epiteti**, ma anche per **personificazioni**: «*case affollate nell'insenatura della collina – la facciata di pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso*» (Capuana, Il Marchese di Roccaverdina, p. 16, 13). Se le casette dei poveri si affollavano vicino alla collina, la facciata scolpita nella pietra della casa del marchese si ergeva sopra le casette di gesso.

L'uso di prefissi negativi nei gruppi di riferimento associati a un personaggio negativo – il protagonista – è correlato ai tratti caratteriali negativi del marchese, come

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdina" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

l'arroganza e l'immoralità. Capuana usa **la personificazione**, descrivendo il palazzo del marchese che sembra sprofondato se visto da uno certo scorcio: «*Gli altri lati, a mezzogiorno e a tramontana, seguivano la ripida elevazione del terreno, e davano a chi guardava l'impressione che l'edificio si fosse sprofondato per un avvallamento della collina*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 13).

I derivati con prefissi negativi sono spesso usati in contesti negativi. Gli enunciati che contengono derivati con prefissi negativi e quelli correlati contengono spesso derivati con suffissi peggiorativi e unità lessicali di valutazione negativa. Riportiamo un esempio. «*Che **mostruosità** quella massiccia facciata, con lo smisurato portone e le pesanti mensole dei balconi, in quel vicoluccio, tra casette che non permettevano di poterla osservare da vicino! E il brutto atrio, col pozzo in mezzo (...) E la scala! Buia, storta, non poteva servire ad altro che a far scavezzare l'osso del collo alla gente. Inutile anche, perché dal lato opposto si entrava a pian terreno, e soltanto affacciandosi ai balconi si capiva di trovarsi al terzo piano*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 120-121). Per descrivere l'imponente facciata del palazzo del marchese, l'autore ricorre alla **personificazione**, paragonandola a **un mostro**. La personificazione **fa parte dell'antitesi**, il cui secondo elemento nomina le piccole case della gente comune, mentre per indicare il vicolo che conduce alla dimora del marchese l'autore utilizza un derivato con il suffisso peggiorativo «*vicoluccio*». Nel microcontesto, che contiene informazioni sull'assurdo e inopportuno lusso del marchese, vengono utilizzati termini di valutazione negativa: «*mostruosità*», «*brutto atrio*», «*buia*», «*storta*».

Per mostrare il fallimento dell'impresa fatta per l'iniziativa del marchese riguardante la fondazione della Società Agricola, L. Capuana usa la tecnica basata sul principio cognitivo della percezione "sfondo vs figura": «*Il cavaliere Pergola, riparato dall'ombrello, cercava con gli occhi i suoi piccoli fondi che si distinguevano appena, uno a dritta, uno a sinistra, un terzo più giù: e guardava anche verso Margitello, dove l'edificio della Società Agricola biancheggiava tra il bruno dei terreni inzuppati di acqua, e con le buche nere delle finestre senza imposte e con le mura senza tetto sembrava lo scheletro di un grande animale buttato a marcire colà*» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 185). L'edificio della Società Agricola si erge sullo sfondo tutto scuro formato da terreni bruni e da buche nere delle finestre. Nella descrizione dello sfondo si nominano mura senza tetto il che scatuisce il pensiero del lettore per analogia: le mura senza tetto non valgono niente così come la

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Società Agricola senza la gestione dovuta. Alla fine Capuana usa **similitudine** comparando l'edificio della Società allo scheletro di un animale che non potrà mai rivivere.

Ora esaminiamo **la zona prenucleare del campo semantico** costituita dagli alloggi e dagli oggetti di uso quotidiano che appartengono ai personaggi dalle classi basse e mediobasse.

«Dietro le nuvole diradate e sospinte dal vento, sembrava che la luna corresse rapidamente pel cielo. Al velato chiarore lunare i campanili, le cupole delle chiese di Ràbbato si scorgevano nettamente tra la bruna massa delle case affollate nell'insenatura della collina» (Capuana, *Il Marchese di Roccaverdina*, p. 16). Nella descrizione del paesaggio visto dalla finestra per il marchese e il suo avvocato Capuana usa la tecnica basata sul principio cognitivo della percezione “sfondo vs figura”: le cupole di chiese si scorgevano sullo sfondo di bruna massa delle case strette ad affollate di gente povera di Ràbbato: contadini e pescatori.

Ecco come viene descritta la piccola casetta del prete Don Silvio La Ciura: «La sua casetta a un solo piano, all'angolo del vicoletto breve e contorto, investita da un lato dal vento di levante e, di faccia, dal tramontano, sembrava vacillasse. Tutti gli usci delle stanze si agitavano e i vetri delle finestre e del balconcino trabalzavano, e sul tetto era un continuo acciottolio di tegole, quasi vi spasseggiasse a salti un grosso animale» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 80). Nella scena in cui il marchese va dal prete a confessarsi la piccola casetta del povero prete viene descritta durante il temporale. Si usa **la personificazione** e **la similitudine** per evidenziare la sua l'inoffensività: i componenti semantici dei tropi (*investita, vacillasse, si agitavano, trabalzavano*) indicano **movimenti disordinati** come il risultato di **distruzione** provocata dal fenomeno naturale e quindi **incontrollabile**. Si usa anche la similitudine per caratterizzare la tempesta: «quasi vi spasseggiasse a salti un grosso animale». La descrizione del fenomeno naturale incontrollabile comparato con un grosso animale preannuncia la visita del marchese. **Al livello semantico globale** si può stabilire legami di senso tra **il carattere incontrollabile della tempesta** e del **marchese-assassino** che finirà con impazzirsi.

Quindi, **la contrapposizione tra gruppi referenziali nella zona prenucleare** del campo semantico (alloggi, artefatti) che si riferiscono al **nucleo dominante** e al **nucleo di sfondo** si riferisce alle dimensioni (dimensioni grandi, aspetto imponente e

spiccante, grande spazio vs dimensioni piccole, ristrettezza, aspetto uniforme e affollato).

Alla **periferia del campo semantico** del romanzo appartengono **i fenomeni naturali**: il paesaggio che circonda il palazzo del marchese e soprattutto **un temporale**. Nella descrizione di fenomeni naturali L. Capuana ricorre spesso a **personificazioni, similitudini, epiteti e gradazioni**, attribuendoli allo stato d'animo del marchese tormentato da pungoli amari della coscienza dopo aver commesso l'omicidio. Riportiamo alcuni esempi.

«Quella sera sembrava che i venti di levante e di tramontana si fossero dati la posta a Ràbbato per una sfida di gara; e **soffiavano, fischiavano, stridevano, urlavano**, strisciando lungo i muri delle case, scotendo le imposte, sconvolgendo le tegole sui tetti, azzuffandosi agli svolti delle cantonate, pei vicoli, nelle piazze con gridi rabbiosi, con ululi prolungati, ora vicini, ora lontani, che davano i brividi al povero prete» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 79). Alla vigilia della visita del marchese al prete scoppia un temporale. Questo fenomeno naturale rispecchia un temporale nell'animo del marchese che per alleggerire i propri tormenti va di notte a confessarsi. Il brano citato contiene una serie di tropi introdotta da **similitudine** «sembrava che i venti di levante e di tramontana si fossero dati la posta a Ràbbato per una sfida di gara» che introduce personificazioni con i componenti che formano gradazione: «soffiavano, fischiavano, stridevano, urlavano»; «strisciando lungo i muri delle case, scotendo le imposte, sconvolgendo le tegole sui tetti». Al vento viene attribuito una caratterisisci umana – la rabbia: «con gridi rabbiosi, con ululi prolungati». Questa emozione è molto tipica per il marchese.

Riportiamo l'altro esempio:

«E si sarebbe detto che **i venti**, indispettiti di quella preghiera, **assalissero allora con maggior violenza la casetta**, e **urlassero con più forza dietro la porta**, dietro le finestre e il balconcino. Perciò don Silvio rimaneva un po' incerto se quei colpi che gli era parso di udire alla porta di casa provenissero dal **rabbioso furore del vento** o da qualche persona che veniva a chiedere per un moribondo la sua opera spirituale» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 80). Anche questo brano contiene una serie di tropi: la **similitudine** «E si sarebbe detto che» introduce **personificazione**: «assalissero allora con maggior violenza la casetta». Capuana ricorre all'**epiteto** per mostrare la percezione del temporale da Don Silvio «**rabbioso furore del vento**».

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deleddy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Quindi, **la periferia del campo semantico** viene presentata dalla descrizione di **fenomeni naturali** tra cui spicca **il temporale**. Per la descrizione del temporale si usano **similitudini** che accomunano il carattere del temporale con quello del marchese; le similitudini introducono **personificazioni** (spesso con componenti che costituiscono gradazione) ed **epiteti con componenti semantici** che indicano le emozioni di **rabbia** e **le azioni distruttive**.

Passiamo all'analisi di isotopie al livello semantico globale.

Il componente semantico di tropi e di **verbi di dire** si caratterizza per **regolarità e ricorrenza** formando **isotopie al livello semantico globale**.

La sera tardi quando il marchese è andato a trovare il prete, don Silvio La Ciura, per confessarsi e rivelare che era stato lui l'assassino di Rocco Criscione, si scoppiò il temporale. «*Quella sera sembrava che i venti di levante e di tramontana si fossero dati la posta a Ràbbato per una sfida di gara; e soffiavano, fischiavano, stridevano, urlavano, strisciando lungo i muri delle case, scotendo le imposte, sconvolgendo le tegole sui tetti, azzuffandosi agli svolti delle cantonate, pei vicoli, nelle piazze con gridi rabbiosi, con ululi prolungati, ora vicini, ora lontani, che davano i brividi al povero prete*» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 79).

Si usano personificazioni in relazione ai fenomeni naturali legati alla tempesta e alla distruzione. Le personificazioni vengono introdotte dalla **similitudine** («*Quella sera sembrava che i venti di levante e di tramontana*») che **oggettivizza il legame tra il nucleo del campo semantico** (referente-soggetto), **la zona prenucleare** (gruppi referenziali) e **periferia** (sfondo basato su fenomeni naturali). I venti si descrivono come **la fonte di pericolo** e di **fattore distruttivo** («*si fossero dati la posta a Ràbbato*»). Per rinforzare l'effetto Capuana usa **gradazione ascendente** in cui il suono emesso dai venti somiglia alla voce umana («*soffiavano, fischiavano, stridevano, urlavano*»). L'effetto distruggente del vento durante il temporale si rinforza ancora con l'uso di gradazioni: «*strisciando lungo i muri delle case, scotendo le imposte, sconvolgendo le tegole sui tetti*». Inoltre si ripete la somiglianza del suono di vento con la voce umana: «*azzuffandosi (...) con gridi rabbiosi, con ululi prolungati*».

Nel brano poco distante da quell'analizzato L. Capuana usa la stessa combinazione di tropi: la similitudine che introduce personificazioni: «*si sarebbe detto che*», «*i venti assalissero allora con maggior violenza la casetta, e urlassero con più forza*». (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 80).

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Possiamo vedere la correlazione al livello semantico globale tra la descrizione dei gridi di vento e quelli del marchese che quasi sempre reagisce con uno scatto d'ira parlando con gente diversa. **Il tema di grido è molto ricorrente** nel romanzo "Il marchese di Roccaverdina".

Alla fine del primo capitolo quando marchese parla con il suo avvocato si sente il grido della pazza che proferisce maledizioni: *«Tutt'a un tratto, il vasto silenzio fu rotto da una roca voce che gridava quasi imprecaando:*

«Cento mila diavoli al palazzo dei Roccaverdina! Oh! oh! – Cento mila diavoli alla casa dei Pignataro! Oh! oh! – Cento mila diavoli alla casa dei Crisanti! Oh! oh!»

«È la zia Mariangela, la pazza!», disse il marchese. «Ogni notte così» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 16). In questo brano Capuana usa **sineddoque** che rinforza l'atmosfera di tensione: **un grido** che suona in modo inaspettato dopo il silenzio *sembra staccarsi dalla persona impazzita ed esistere da solo.*

Al grido della pazza ne segue un altro, quello della moglie di Neli Casaccio disperata a causa dell'arresto di suo marito accusato per l'omicidio non fatto da lui: «Il marchese stava per rispondere, quando un altro grido, acuto, straziante, gli arrestò le parole in gola: «Figlio!... Figlio mio!»

«È la moglie di Neli Casaccio!», esclamò l'avvocato, voltandosi verso il punto da cui il grido veniva. «I carabinieri sono andati ad arrestarlo. Guardate, là, nella Piazzetta delle Orfanelle...» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 16-17). L'altro grido fa l'eco a quello della pazza. La ricorrenza alla **sineddoque** che in questo caso ha l'effetto cumulativo rafforzando la tensione e mette in rilievo la disperazione della povera donna. Capuana sceglie il nome per la piazzetta in cui è stato arrestato Neli Casaccio: *«Piazzetta delle Orfanelle»* che oggettivizza le conseguenze dell'arresto del marito della povera donna i cui figli rimarranno orfani.

Quindi, **la ricorrenza delle sineddoche** nel romanzo in **tutti gli elementi della trama** (esposizione, esordio, peripezie, culminazione, scioglimento) si riferisce spesso alla voce che crea l'effetto di "staccarsi" dal personaggio e mette in rilievo **l'incontrollabilità** dovuta a tensione emotiva molto forte, **disperazione, pazzia.**

Il marchese tormentato dai rimorsi spesso ricorda la scena dell'omicidio fatto da lui e ricorda **il grido della sua vittima**, Rocco Criscione: *«egli ebbe, lungo la strada, sempre davanti agli occhi la visione della cupa notte, in cui la gelosia lo aveva spinto ad appostarsi dietro la siepe; e col bagliore della fiammata e con la sensazione del*

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deleddy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

rimbombo del colpo sparato, **il grido acuto del colpito** che cascava da cavallo e quella dello scalpito della mula fuggente spaventata» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 214-215). Il marchese è perseguitato da quel grido e lo confronta con con suono di vento forte: «Non poté fare a meno di stare in ascolto, distraendosi, o piuttosto **confondendo con quel grido l'intima voce** che gli si lamentava nel cuore, mentre gli sfilavano qua si davanti agli occhi a intervalli o confusamente Rocco Criscione, Agrippina Solmo, don Silvio La Ciura, Zòsima, Neli Casaccio, dolorose figure di vittime sacrificate alla sua gelosia, al suo orgoglio, alla sua impenitenza» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 231). Capuana spesso **ricorre alle descrizioni di tempeste** per **mettere in rilievo lo stato emozionale del marchese nonché i suoi atti di violenza**: dall'omicidio di Rocco Criscione al tacito accordo di permettere di arresare una persona innocente che doveva scontare la pena e alla crudeltà nei confronti della sua amante Agrippina Solmo.

Il componente semantico di tropi e di verbi di dire si caratterizza per **regolarità e ricorrenza** formando **isotopie al livello semantico globale**. All'interno del romanzo si può individuare due serie di componenti semantici:

- il tono della voce pieno di rabbia: **stridevano, urlavano, gridi rabbiosi, ululi prolungati**;
- la distruzione e il carattere incontrollabile: **assalissero con violenza, urlassero con forza**. Per esempio:

«E fu una gran trafittura per lei il giorno che il marchese, udito le ripetere quel ritornello, sgridò aspramente mamma Grazia: «Non hai altro da dire? Sta' zitta! Mi hai già rotto le tasche con la tua ribenedizione!» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 254).

«Dal corridoio, don Tindaro e il notaio udivano gli urli del marchese, quantunque l'uscio dello studio fosse chiuso; il cavalier Pergola li aveva raggiunti» (Capuana, *Il marchese di Roccaverdina*, p. 327).

Questi componenti formano **isotopie al livello semantico globale** con **i componenti semantici di verbi di dire** che descrivono **il tono di voce del marchese** che è troppo nervoso, scatta da nonnulla e perciò quasi sempre grida e persino urla.

Conclusioni.

La struttura di senso del romanzo di L. Capuana "Il marchese di Roccaverdina" al livello semantico globale possiede struttura campestre (nucleo, zona prenuclerae e

periferia) all'interno della quale si distinguono **due gruppi referenziali polarizzati**. I fattori che garantiscono **la coerenza del campo di senso** sono **valutazione polarizzata** è **isotopie**. La polarità si basa sulla categoria di valutazione e include **nucleo dominante** e **nucleo da sfondo**.

La polarità è legata alla valutazione contrastante: **referenti-soggetti del nucleo dominante** (personaggi della classe sociale alta) hanno **valutazione negativa** come rivelazione delle idee dell'autore: mostrare la crisi della nobiltà in Sicilia nell'epoca post-unitaria. Questa valutazione negativa prevalentemente si espande sulla **zona prenucleare** (alloggio, oggetti d'uso) che insieme al nucleo costituisce **gruppo referenziale** e sulla **periferia** (fenomeni della natura). Invece **referenti-soggetti del nucleo da sfondo** (personaggi della classe bassa e mediobassa) hanno valutazione positiva. **Referenti-soggetti** e **gruppi referenziali** che si riferiscono **al nucleo dominante** del campo semantico spesso **vengono seguiti** da quelli che si riferiscono **al nucleo da sfondo** spesso all'interno dell'enunciato e al livello trasfrastico.

L'altro fattore che garantisce la coerenza del campo di senso al livello semantico globale è l'isotopia. Nel romanzo si può distinguere **isotopia** formata dai componenti semantici di tropi più utilizzati (**similitudini, personificazioni, epiteti, gradazioni**) che esprimono **le emozioni negative** di ira e rabbia, **la distruzione, l'incontrollabilità**. Questi componenti caratterizzano anche **verbi di dire**. I componenti semantici più utilizzati di tropi sono sistemoformanti poiché riflettono le principali regolarità del loro funzionamento come riflessione dell'intenzione dell'autore del romanzo del Verismo.

Il componente semantico di tropi (soprattutto di similitudini, personificazioni, gradazioni) e di **verbi di dire** si caratterizza per regolarità e ricorrenza formando **isotopie al livello semantico globale**. All'interno del romanzo si può individuare due serie di componenti semantici che si usano in tutti gli elementi della trama del romanzo (esposizione, esordio, peripezie, culminazione, scioglimento): 1) componente semantico di tropi che indica **la distruzione e il carattere incontrollabile**; 2) **verbi di dire con componente emotivo** che esprimono ira e rabbia.

Riferimenti:

1. Манакін, В. М. Мова і міжкультурна комунікація. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
2. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові» (дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Смислове поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Італійською) [Stylistychna konverhentsiia u smyslovomu poli romanu H. Deledy "Pliushch" (na materialy deskriptsii obrazu Annezi)]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

3. Adriano, F. *Alienazione, nevrosi e follia: esiti della ricerca scientifica nella narrativa italiana tra Otto e Novecento* (Sassari: Università di Sassari, 2009), 297.
4. Jochimsen, M. *Luigi Capuana e Federico de Roberto e il fine del verismo italiano* (Leipzig: Verlag, 2010), 20.
5. Ledda, C. *La Ricerca della lingua nelle novelle del primo Capuana (1867/1889)* (Sassari: Università degli studi di Sassari, 2011), 317.
6. Micheli, M.S. *La formazione delle parole. Italiano e altre lingue* (Roma: Carocci Editore, 2020), 240.
7. Muoio, I. Tra il naturalismo di 'costì' e il verismo 'di qui'. «*Incontri: Rivista europea di Studi Italiani*» 33 (2): 52-64.
8. Naturalismo, Verismo e Scapigliatura: <https://library.weschool.com/lezione/verismo-poetica-verga-capuana-de-roberto-scapigliatura-naturalismo-zola-8562.html>

Fonti illustrative:

1. Capuana, L. Il marchese di Roccaverdina:
https://liberliber.it/opere/download/?op=2344819&type=opera_url_pdf

References:

1. Manakin V. M. Language and Intercultural Communication. K.: VTS «Akademiya», 2012. 288 p.
2. Okhrimenko, V. I. Ontology and Gnoseology of the Category of Modality in Italian: DSc thesis, Kyiv University, 2012, 612.
3. Adriano, F. *Alienazione, nevrosi e follia: esiti della ricerca scientifica nella narrativa italiana tra Otto e Novecento* (Sassari: Università di Sassari, 2009), 297.
4. Jochimsen, M. *Luigi Capuana e Federico de Roberto e il fine del verismo italiano* (Leipzig: Verlag, 2010), 20.
5. Ledda, C. *La Ricerca della lingua nelle novelle del primo Capuana (1867/1889)* (Sassari: Università degli studi di Sassari, 2011), 317.
6. Micheli, M. S. *La formazione delle parole. Italiano e altre lingue* (Roma: Carocci Editore, 2020), 240.
7. Muoio, I. Tra il naturalismo di 'costì' e il verismo 'di qui'. «*Incontri: Rivista europea di Studi Italiani*» 33 (2): 52-64.
8. Naturalismo, Verismo e Scapigliatura: <https://library.weschool.com/lezione/verismo-poetica-verga-capuana-de-roberto-scapigliatura-naturalismo-zola-8562.html>

Fonti illustrative:

1. Capuana, L. Il marchese di Roccaverdina:
https://liberliber.it/opere/download/?op=2344819&type=opera_url_pdf

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" (in Italian) [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN SOCIOLOGICAL LINGUISTICS]

УДК 811.161.2:821.161.2'06

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 19.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.05>

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Олена Олексіївна Воловік (м. Київ, Україна)

missvolovik@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядається функціонування мовної особистості в сучасному французькому медійному дискурсі, зокрема на прикладі діяльності медіапроєкту HugoDécrypte. Звертається увага на структурні рівні мовної особистості, їх прояв у цифровому середовищі та специфіку представлення мовця в умовах соціальних платформ. Стаття також акцентує на специфіці репрезентації мовця в умовах новітніх форматів цифрової взаємодії, де медійна постать виконує функцію не лише інформатора, але й активного творця соціальних смислів. Аналіз підкріплюється елементами когнітивного та прагматичного підходів, що дозволяє висвітлити стратегічний характер мовленнєвої поведінки у французькому медійному просторі.

Ключові слова: *медіадискурс, мовна особистість, цифрова комунікація, стилістика мовлення, персоналізація комунікації, медіатекст.*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Проблематика формування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі (Українською)

[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]

© Воловік О. О. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

THE PROBLEM OF LANGUAGE PERSONALITY FORMATION IN CONTEMPORARY FRENCH MEDIA DISCOURSE

Olena O. Volovik (Kyiv, Ukraine)

missvolovik@gmail.com

Master Student of Romanic Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the functioning of linguistic personality in contemporary French media discourse, particularly through the example of the HugoDécrypte media project. Attention is given to the structural levels of linguistic personality, their manifestation in the digital environment, and the specifics of self-presentation in the context of social platforms. The article also emphasizes the specificities of self-presentation in the new formats of digital interaction, where the media figure acts as an active creator of social senses. The analysis is supported by elements of cognitive and pragmatic approaches, allowing a deeper understanding of the strategic nature of communicative behavior in the French media space.

Keywords: media discourse, linguistic personality, digital communication, speech stylistics, communication personalization, media text.

Медійний дискурс став одним із провідних каналів впливу на свідомість суспільства, а комунікація в ньому – багатоформатною, персоналізованою та інтенсивною. У цьому середовищі створюються нові умови для формування мовної особистості як індивіду, чий стиль мовлення, комунікативні стратегії та вербально-невербальні прояви активно формують сприйняття змісту повідомлення. Особливої уваги набуває аналіз лінгвістичних засобів самопрезентації, інтонаційних і стилістичних особливостей мовця, прагматичних установок і їхньої ролі у взаємодії з аудиторією. У контексті сучасного медійного простору мовна особистість дедалі частіше постає як активний суб'єкт дискурсу, що формує соціальні уявлення, спрямовує інтерпретації подій і впливає на колективну свідомість. Таким чином, дослідження мовної особистості дозволяє простежити не лише індивідуальний стиль мовлення, а й виявити глибші механізми комунікативної дії, зокрема – побудову авторитету, апеляцію до емоцій, створення ефекту близькості з аудиторією.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytan'ja sociolingvistyky])

The Problem of Language Personality Formation in Contemporary French Media Discourse (in Ukrainian)

[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomomu dyskursi]

© Volovik O. O. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

У межах цієї статті мовна особистість розглядатиметься як багатовимірне явище, сформоване під впливом дискурсивних, соціокультурних і когнітивних чинників, а особливий акцент буде зроблено на її реалізації в актуальних медійних форматах – таких як публічні виступи, інтерв'ю, аналітичні подкасти чи соціальні платформи.

Актуальність теми зумовлено потребою осмислення нових способів мовної самопрезентації, які поєднують вербальні, візуальні й культурні компоненти впливу, а також специфіку комунікації з молоддю аудиторією в соціальних мережах.

Мета статті полягає в тому, щоб теоретично обґрунтувати феномен мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі та з'ясувати типові ознаки її функціонування у цифровій комунікації, мультимодальному середовищі та персоналізації мовлення.

Об'єктом дослідження є французький медійний дискурс, у якому реалізується мовна особистість. **Предметом** – мовні, когнітивні та прагматичні характеристики мовної особистості, що виявляються в актуальних медіаформатах.

Матеріалом дослідження роботи постає публічна діяльність французького медійника HugoDécrypte в межах сучасного медійного простору, зокрема його комунікативна поведінка на платформах YouTube, Instagram та TikTok. У фокусі дослідження – не окремі повідомлення, а загальні тенденції мовної поведінки, які дозволяють окреслити особливості формування мовної особистості в умовах цифрового французького медіадискурсу.

Основні **завдання** дослідження полягають у виявленні характерних рис у систематизації наукових підходів до інтерпретування поняття мовної особистості, виявленні специфічних рис сучасного медіадискурсу, зокрема французького, як середовища її формування. Основними **методами** виступають дискурсивний аналіз; елементи когнітивного аналізу – з метою виявлення концептуальних моделей і стратегій мовної репрезентації особистості. Також використано елементи контент-аналізу для опису структурних і стилістичних особливостей цифрового мовлення.

Наукова новизна полягає в акцентуванні ролі медіадискурсу як простору формування мовної особистості в умовах цифрової комунікації, мультимодальності та персоналізації. У фокусі – виявлення нових мовних стратегій, що відображають трансформацію мовної норми, зміщення комунікативних пріоритетів та зміцнення прагматичного виміру мовлення. Аналіз базується на сучасних підходах до вивчення дискурсу, зокрема дискурсивного, когнітивного та функціонально-прагматичного

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Проблематика формування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі (Українською)

[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]

© Воловік О. О. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

аналізу, що дає змогу краще зрозуміти механізми самопрезентації, впливу та ідентифікації у французькому медійному середовищі.

Питанням дослідження мовної особистості в медійному дискурсі приділяли увагу такі дослідники, як Голубовська І. О., Мазепова О. В., Черниш О. А., Шародо П., проте аналіз її функціонування у французькому молодіжному цифровому просторі потребує подальшого осмислення, з огляду на стрімкий розвиток медійної сфери та трансформацію комунікативних практик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існує багато підходів до тлумачення поняття медійного дискурсу. Нам найбільше імпонує визначення Дмитра Сизонова: «Медіадискурс – це глобальна універсальна категорія сучасного комунікативно-інформаційного дискурсу, яка виступає певним тлом та в якому відбиваються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності – політиці, економіці, культурі тощо, а також динамічні інноваційні процеси, як-от, лексичні новотвори, семантичні неологізми, «реанімовані» архаїзми, перифрази, крилаті вислови, запозичення з інших мов» [4, с. 386]. Такий підхід до тлумачення акцентує на двох важливих аспектах медіадискурсу: здатності віддзеркалювати культурні, політичні та економічні процеси та лінгвістичній динаміці, тобто трансформації мовної норми, появи неологізмів та запозичень тощо.

Сьогодні ж соціальні мережі суттєво змінюють саму природу комунікації. Вони створюють середовище для активного обміну інформацією, у якому поєднуються масова та міжособистісна комунікація, офіційне та неформальне мовлення, вербальні та мультимодальні способи подачі. Соціальні мережі активізують потребу самовираження, перетворюючи кожного комуніканта на потенційного мовця, здатного впливати на публічний простір. Таким чином, соціальні платформи не лише віддзеркалюють соціокультурні зміни, а й виступають середовищем формування мовної особистості, де реалізуються нові стратегії мовленнєвої поведінки, а також конструюються моделі ідентичності в умовах цифрової взаємодії [6, с. 279].

Сучасний французький медійний дискурс реагує на запити динамічного цифрового середовища, в якому зростає попит на емоційність, стислий виклад, доступність і персоналізацію повідомлення. У рамках нашого дослідження медіадискурс розглядається не лише як відображення соціальних змін та простір активної мовленнєвої діяльності, а й середовище реалізації мовної особистості, яка є

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Problem of Language Personality Formation in Contemporary French Media Discourse (in Ukrainian)

[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]

© Volovik O. O. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

складним і динамічним комунікативним явищем, яке постійно адаптується до нових форматів спілкування.

У французькій лінгвістиці активно використовується термін «le sujet parlant», що за визначенням Патріка Шародо «це особа, яка говорить, тобто мовець у комунікативній ситуації. Вона є центром комунікації та висловлювання не просто як передавач повідомлень, а як індивід, який мислить, відчуває та діє через мову.» [8, с. 341]. Ця дефініція набуває особливої актуальності, оскільки в умовах сучасного медійного середовища, мовна особистість формує наративи та активно впливає на аудиторію. У цифрових форматах (соцмережі, відеоплатформи, подкасти тощо) «le sujet parlant» виступає одночасно як комунікатор і репрезентант певної позиції чи ідентичності. Його мовлення часто супроводжується візуальними, емоційними, стилістичними елементами, що підсилюють ефект присутності й персоналізації. Таким чином, мовна особистість у медійному дискурсі – це не лише лінгвістична категорія, а ключовий механізм впливу, що діє на перетині особистісного, соціального й інституційного рівнів [3, с. 75-76].

Мазепова О. В. виділяє три плани цього поняття: ціннісний план, який етичні норми поведінки, притаманні певному етносу в певний період. Когнітивний план, який виявляється через аналіз картини світу, властивий мовній особистості. Та поведінковий план – специфічний набір навмисних і мимовільних ознак мовлення і паралінгвістичних засобів спілкування [2, с. 279]. Вважаємо, що у сучасному медійному просторі ці три плани виявляються з підвищеною динамікою. Наприклад, ціннісний план реалізується через передачу моральних оцінок, культурних кодів, переконань, які мовна особистість втілює у медійному тексті. Когнітивний план простежується у манері структурувати інформацію, інтерпретувати подію, що демонструють систему цінностей і уявлень мовної особистості. Поведінковий план проявляється у невербальному аспекті через стиль подачі інформації, міміку, жести, візуальні елементи контенту – усе це створює образ мовця у межах медійного дискурсу.

Голубовська І. О. наголошує на класичній структурі мовної особистості, яка складається з трьох рівнів: нульового – вербально-семантичного, першого – лінгво-когнітивного та другого – мотиваційного [1, с. 25-26]. Вербально-семантичний рівень відповідає за словниковий запас особистості, тобто сукупність мовних засобів, якими вона володіє. Це рівень знання мовних одиниць (слів, граматичних конструкцій, фразеологізмів), а також вміння їх коректно вживати. Нульовий рівень

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Проблематика формування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі (Українською)**[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]**© **Воловік О. О.** [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

забезпечує, скажімо, технічну сторону мовлення: правильність, точність і варіативність мовного оформлення думок. Лінгво-когнітивний рівень охоплює систему знань, уявлень, концептів, з якими вона співвідносить мовні одиниці. Тобто, через перший рівень вдається представити індивідуальну мовну картину світу, тобто систему понять, уявлень, цінностей і концептів, через які він інтерпретує дійсність. Саме цей рівень дозволяє мовцю розуміти зміст висловлювань і створювати власні повідомлення, виходячи з особистісного досвіду, переконань і культурного фону [5, с. 97–99]. Мотиваційний рівень визначається як сукупність завдань, цілей, установок, які впливають на мовну поведінку. Через другий рівень проявляється те, чому і з якою метою мовна особистість передає повідомлення та, що саме вона хоче донести, якими засобами вплинути на адресата. На цьому рівні виявляються стилістичні та стратегічні особливості мовлення, тональність, прагнення до переконання, самопрезентації тощо.

Щоб проілюструвати зазначені вище рівні структури мовної особистості, пропоную звернутися до конкретного прикладу в межах сучасного французького медійного дискурсу, а саме до діяльності HugoDécrypte, французького медійника, що став популярним завдяки своєму контенту в соціальних мережах, орієнтованому на молоду французьку аудиторію. Для цього зроблено огляд сторінок HugoDécrypte в соціальних мережах (TikTok, Instagram, YouTube).

Вербально-семантичний рівень вирізняється лаконічністю повідомлень, стилістичною простотою чіткістю й адаптованістю мовних конструкцій до сприйняття молодіжної аудиторії. У текстах простежується частотне пояснення складних політичних чи соціальних тем, зокрема через уникнення складних граматичних конструкцій, надмірно офіційного стилю та багатокомпонентних складнопідрядних речень. Натомість надається перевага розмовній нормі, коротким реченням та прикладам або культурним референсам, зрозумілих молодіжній аудиторії, що дозволяє створити ефект близькості та довіри, а також підвищити інформативну ефективність контенту в умовах швидкого споживання інформації в соціальних мережах.

На лінгво-когнітивному рівні мовна особистість HugoDécrypte транслює специфічну інтерпретацію дійсності, сформовану на перетині особистісного досвіду, етичних переконань та культурного коду цільової аудиторії. Мовна картина світу, яку він представляє, спирається на ідеї демократичності, принципи відкритого діалогу, прозорість та критичне осмислення подій, про які йдеться у медіатексті.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytan'ja sociolingvistyky])

The Problem of Language Personality Formation in Contemporary French Media Discourse (in Ukrainian)**[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomomu dyskursi]**© Volovik O. O. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

Добір тем, логіка подачі повідомлень та прагнення зробити складну інформацію доступною й зрозумілою для молодшої публіки. Одночасно з цим провідну роль відіграє адаптація комунікативних висловлень до формату кожної окремої платформи. Наприклад, у TikTok – це стислість, динамічність і візуальне оформлення, що часто має звукові доріжки. Для соціальної мережі Instagram акцент робиться, перш за все на візуальній наочності та варіативності, враховуючи всі можливі формати платформи та емоційному залученні. У YouTube переважають розгорнуті пояснення аналітичного характеру до актуальних подій суспільно-політичного життя або ж інтерв'ю з активними медійними особистостями. Така адаптованість демонструє здатність мовної особистості моделювати свій дискурс відповідно до когнітивних очікувань і комунікативних практик цільової аудиторії.

Нарешті, мотиваційний рівень мовної поведінки HugoDécrypte свідчить про чітко визначену місію – інформувати, залучати до участі в суспільному житті все більшу кількість молодшої аудиторії, заохочувати критичне осмислення подій. Стиль подачі повідомлень є дружнім, викликає довіру та відчуття близькості й причетності серед аудиторії. HugoDécrypte не просто транслює інформацію, а й формує емоційний контакт з аудиторією, демонструючи приклад гнучкої, мультимодальної та соціально-орієнтованої мовної особистості у межах сучасного французького медіадискурсу.

Таким чином, на прикладі мовної особистості HugoDécrypte в медійному дискурсі можна простежити, як мовлення стає інструментом не лише передачі інформації, а й конструювання соціальних смислів, ідентичності й довіри. Ця мовна особистість демонструє сучасні моделі прояву функціонування мовця у публічному просторі: він постійно пристосовується до особливостей платформи, аудиторії та нових форматів, демонструючи складну взаємозалежність між мовним оформленням, ментальними установками та комунікативною метою.

Висновки. Медійний дискурс як форма соціальної комунікації набуває сьогодні особливої ваги, оскільки він виступає не лише каналом передавання інформації, а й середовищем продукування і трансляції цінностей, смислів та моделей соціальної поведінки. У межах дослідження було проаналізовано функціонування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі. Проведений аналіз засвідчив, що мовна особистість у цифровому середовищі – це складна багаторівнева структура, яка виявляє себе на вербально-семантичному, лінгво-когнітивному та мотиваційному рівнях. У випадку HugoDécrypte

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Проблематика формування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі (Українською)

[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]

© Волов'ик О. О. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спостерігається високий ступінь адаптивності до вимог платформи, очікувань цільової аудиторії та комунікативного контексту, що дозволяє сформувати ефективну стратегію впливу. Подальше дослідження може бути зосереджено на розробці типології мовних особистостей у сучасному медійному середовищі, залежно від формату, стилю комунікації та цільової аудиторії.

Література:

1. Голубовська, І. О. (2008). Мовна особистість як лінгвокультурний феномен. *Studia linguistica*, 6, 25-32.
2. Мазепова, О. В. (2014). Еволюція поняття «мовна особистість» у сучасних лінгвістичних дослідженнях. *Мовні і концептуальні картини світу*, 48, 274-286.
3. Карпіна, О. О. (2015). Мовна особистість: її системні елементи та функціонування. *Актуальні питання іноземної філології*, 3, 74-78.
4. Сизонов, Д. Ю. (2013). Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. *Studia linguistica*, 7, 389-392.
5. Черниш, О. А. (2014). Мовна особистість в структурі мас-медійного дискурсу. *Актуальні проблеми іноземної філології та методики викладання іноземних мов*, 96-102.
6. Bondi, A. (2012). Le sujet parlant comme être humain et social. *Cahiers Ferdinand de Saussure*, 65, 25-38.
7. Dictionnaire de l'Académie française, 9e édition. Режим доступу: <https://www.dictionnaire-academie.fr/>.
8. Charaudeau, P. (2001). Langue, discours et identité culturelle. *Revue de didactologie des langues-cultures*, 123, 341-348.

References:

1. Holubovska, I. O. (2008). Movna osobystist yak linhvokulturnyi fenomen. *Studia linguistica*, 6, 25-32.
2. Mazepova, O. V. (2014). Evoliutsiia poniattia «movna osobystist» u suchasnykh linhvistychnykh doslidzhenniakh. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 48, 274-286.
3. Karpina, O. O. (2015). Movna osobystist: yii systemni elementy ta funktsionuvannia. *Aktualni pytannia inozemnoi filolohii*, 3, 74-78.
4. Syzonov, D. Y. (2013). Mediatekst ta mediadyskurs u suchasnomu mediinomu prostori. *Studia linguistica*, 7, 389-392.
5. Chernysh, O. A. (2014). Movna osobystist v strukturi mas-mediinoho dyskursu. *Aktualni problemy inozemnoi filolohii ta metodyky vykladannia inozemnykh mov*, 96-102.
6. Bondi, A. (2012). Le sujet parlant comme être humain et social. *Cahiers Ferdinand de Saussure*, 65, 25-38.
7. Dictionnaire de l'Académie française, 9e édition. Retrieved from: <https://www.dictionnaire-academie.fr/>.
8. Charaudeau, P. (2001). Langue, discours et identité culturelle. *Revue de didactologie des langues-cultures*, 123, 341-348.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

The Problem of Language Personality Formation in Contemporary French Media Discourse (in Ukrainian)**[Problematyka formuvannia movnoi osobystosti u suchasnomu frantsuzkomu mediinomu dyskursi]**© Volovik O. O. [Volovik O. O.], missvolovik@gmail.com

УДК 811.134.2'276.6(8)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 06.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 94 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.06>

ORIGEN Y EVOLUCIÓN DEL ESPAÑOL EN LatAm

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular Catedrática de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se investigan los antecedentes históricos, los factores sociolingüísticos y las consecuencias estructurales y lingüísticas de la formación del idioma español en América Latina. Se examina el proceso de configuración de la variante americana del español como resultado de un prolongado desarrollo colonial, de los contactos intensos con las lenguas autóctonas y de la interacción constante entre los códigos culturales europeos y locales. El trabajo identifica las principales etapas de la evolución del español desde el período de la conquista hasta la actualidad, y caracteriza sus particularidades fonéticas (seseo, yeísmo, elisión de /s/, velarización de /n/), morfológicas (voseo, ustedeo) y léxicas (indigenismos, arcaísmos, anglicismos).

Se presta especial atención al problema de la interferencia lingüística, el bilingüismo y la influencia de los sustratos indígenas (náhuatl, quechua, guaraní) en la estructura fonética y gramatical del idioma. Se demuestra que las variantes del español en las diferentes regiones de América (el Caribe, los Andes, el Río de la Plata y Centroamérica) constituyen un sistema policéntrico con normas internas consolidadas. Se realiza además una comparación de los rasgos del español americano con los dialectos meridionales de España (andaluz y canario), lo que permite identificar rasgos arcaicos y regularidades de afinidad tipológica.

El estudio profundiza la comprensión actual de la variación del español y de su carácter policéntrico, revelando la dinámica de formación de la identidad lingüística en condiciones de multilingüismo e interacción cultural. La base metodológica del trabajo combina el análisis histórico-comparativo, tipológico, areal y sociolingüístico, lo que

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці (Іспанською)

[Pokhodzhennia ta evoliutsiia ispanskoï movy v Latynskii Amerytsi]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

garantiza un enfoque integral hacia el objeto de estudio. Los resultados obtenidos tienen un valor práctico para la enseñanza de la lingüística comparada, la lingüística cultural y la filología románica, y pueden emplearse en investigaciones posteriores sobre los contactos lingüísticos, la política lingüística y la tipología sociolingüística.

Palabras clave: lengua española, América Latina, interferencia lingüística, bilingüismo, diferenciación areal, indigenismos, evolución histórica, policentrismo, variacionismo.

ПОХОДЖЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджено історичні передумови, соціолінгвістичні фактори та структурно-мовні наслідки формування іспанської мови в Латинській Америці. Розглянуто процес становлення американського варіанта іспанської як результат тривалого колоніального розвитку, інтенсивних контактів із автохтонними мовами та постійної взаємодії між європейським і місцевим культурними кодами. У роботі визначено основні етапи еволюції іспанської мови від періоду конкісти до сучасності, охарактеризовано фонетичні (сесео, єїзм, елізія /s/, веляризація /n/), морфологічні (восео, устедео) та лексичні (індигенізми, архаїзми, англіцизми) особливості американського іспанського.

Особливу увагу приділено проблемі мовної інтерференції, білінгвізму та впливу індіанських субстратів (науатль, кечуа, гуарані) на фонетичну й граматичну структуру мови. Показано, що варіанти іспанської в різних регіонах Америки (Кариби, Анди, Ріо-де-ла-Плата, Центральна Америка) утворюють поліцентричну систему з усталеними внутрішніми нормами. Здійснено порівняння рис американського іспанського з південними діалектами Іспанії (андалузьким і канарським), що дозволяє виявити архаїчні риси та закономірності типологічної спорідненості.

Дослідження поглиблює сучасне розуміння варіантності іспанської мови та її поліцентричного характеру, розкриваючи динаміку становлення мовної ідентичності в умовах багатомовності та культурної взаємодії. Методологічною основою роботи є поєднання історико-порівняльного, типологічного, ареального й соціолінгвістичного аналізу,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Origin and Evolution of the Spanish Language in Latin America (in Spanish)

[Origen y evolución del español en LatAm]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

що забезпечує комплексність підходу до об'єкта дослідження. Отримані результати мають практичне значення для викладання порівняльного мовознавства, лінгвокультурології та історичної романістики, а також можуть бути використані у подальших дослідженнях міжмовних контактів, мовної політики й соціолінгвістичної типології.

Ключові слова: іспанська мова, Латинська Америка, мовна інтерференція, білінгвізм, ареальна диференціація, індигенізми, історична еволюція, поліцентризм, варіантологія.

ORIGIN AND EVOLUTION OF THE SPANISH LANGUAGE IN LATIN AMERICA

Nina N. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article investigates the historical background, sociolinguistic factors, and structural-linguistic consequences of the formation of the Spanish language in Latin America. It examines the process of shaping the American variety of Spanish as a result of prolonged colonial development, intensive contact with indigenous languages, and continuous interaction between European and local cultural codes. The study identifies the main stages in the evolution of Spanish from the period of the conquest to the present day and characterizes its phonetic (seseo, yeísmo, /s/ elision, /n/ velarization), morphological (voseo, ustedeeo), and lexical (indigenisms, archaisms, anglicisms) features.

Particular attention is given to the issue of linguistic interference, bilingualism, and the influence of indigenous substrates (Nahuatl, Quechua, Guaraní) on the phonetic and grammatical structure of the language. It is shown that the varieties of Spanish in different regions of the Americas (the Caribbean, the Andes, the Río de la Plata, and Central America) form a polycentric system with consolidated internal norms. A comparison of the features of American Spanish with the southern dialects of Spain (Andalusian and Canarian) makes it possible to identify archaic features and regularities of typological affinity.

The study deepens the current understanding of the variation and polycentric nature of the Spanish language, revealing the dynamics of linguistic identity formation under conditions of multilingualism and cultural interaction. The methodological basis of the research combines historical-comparative, typological, areal, and sociolinguistic analyses,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці (Іспанською)

[Pokhodzhennia ta evoliutsiia ispanskoi movy v Latynskii Amerytsi]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

ensuring a comprehensive approach to the object of study. The results obtained have practical significance for the teaching of comparative linguistics, linguistic cultural studies, and Romance philology and may also be applied in further research on language contact, language policy, and sociolinguistic typology.

Keywords: Spanish language, Latin America, linguistic interference, bilingualism, areal differentiation, indigenisms, historical evolution, polycentrism, variationism.

Introducción. La **relevancia del tema** se debe al creciente interés científico por los procesos de formación y desarrollo del idioma español fuera de la Península Ibérica, especialmente en el contexto de los contactos con las lenguas autóctonas de América Latina. En la lingüística contemporánea, el problema de la evolución histórica del español en los contextos colonial y poscolonial adquiere una importancia especial para esclarecer las vías de conformación de las variantes del español en el mundo, la especificidad de la interferencia lingüística y los factores sociolingüísticos que dieron origen a las variedades americanas del idioma. Este estudio también resulta actual a la luz de las tendencias de la globalización, que estimulan la reestandarización de las normas lingüísticas y la preservación de las identidades regionales.

El **objetivo del trabajo** es identificar las etapas históricas de la formación del español en América Latina, determinar las particularidades de su desarrollo fonético, morfológico y léxico bajo la influencia del contacto lingüístico y cultural con las lenguas indígenas, así como analizar los principales tipos de variantes regionales del español americano.

El **objeto** del estudio es la lengua española de América Latina, considerada como resultado de un prolongado desarrollo histórico y cultural y de los contactos con las lenguas locales. El **objeto específico** del estudio son las particularidades estructurales, fonéticas, gramaticales y léxico-semánticas del español americano que surgieron bajo la influencia de los contactos interlingüísticos, los procesos sociolingüísticos y la diferenciación areal.

La **novedad científica** radica en la sistematización de las particularidades del proceso de formación de las variantes americanas del español, teniendo en cuenta la influencia de los sustratos lingüísticos indígenas y de los factores sociolingüísticos. En el trabajo, por primera vez sobre la base de materiales de diferentes regiones latinoamericanas, se realiza un análisis comparativo de los rasgos fonéticos,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Origin and Evolution of the Spanish Language in Latin America (in Spanish)

[Origen y evolución del español en LatAm]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

gramaticales y léxicos, lo que permite considerar el español de América Latina como un sistema policéntrico con variantes internas estables.

Marco teórico y antecedentes. Los estudios sobre el español de América Latina tienen una amplia tradición en la lingüística histórica y variacional. Investigadores como Rafael Lapesa, Menéndez Pidal y Manuel Alvar sentaron las bases de la dialectología hispánica, mientras que trabajos más recientes profundizan en la relación entre el español europeo y los procesos de adaptación americana. Asimismo, las teorías del policentrismo lingüístico y de la variación diatópica permiten interpretar las variedades del español no como desviaciones del estándar peninsular, sino como sistemas legítimos y autónomos que reflejan la identidad lingüística de cada comunidad. En este sentido, el presente estudio se inscribe en la línea de las investigaciones que conciben el español americano como una configuración dinámica, influida por factores sociales, históricos y culturales.

Contenido principal. En la lingüística actual existe una teoría indiscutible sobre el origen y evolución del español americano que consiste en que éste representa por sí mismo no más que una de las variedades de castellano de España que se desarrolló y cambió en diferentes aspectos desde el periodo de la colonización de varios territorios del mundo [9; 10].

Hoy en día, numéricamente en los países de LatAm reside el 90 % del total de los hispanohablantes del planeta.

El español es una lengua continental. El funcionamiento del español en los continentes se diferencia mucho entre sí: en algunas partes del mundo el español sigue siendo la lengua oficial o cooficial, en otras se convierte en la lengua minoritaria o cae por completo en desuso o solo se estudia intensivamente como la segunda o la tercera.

La colonización del continente americano y su latinización/hispanización posterior en todos los aspectos de la vida no fue un proceso repentino, sino un fenómeno prolongado y complejo, que finalmente adquirió carácter estable y duradero. Aquí el castellano se convirtió en el español americano haciéndose la lengua oficial en la mayoría de los países latinoamericanos. y se usa hasta hoy día en todos los registros lingüísticos en Hispanoamérica (Argentina, Bolivia, Chile, Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, México, Nicaragua, Panamá, Paraguay, Perú, República Dominicana, Uruguay, Venezuela y Puerto Rico).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці (Іспанською)

[Pokhodzhennia ta evoliutsiia ispanskoi movy v Latynskii Amerytsi]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

Este proceso de colonización no solo supuso la expansión política del Imperio español, sino también la imposición y posterior adaptación de una lengua que, en su tránsito a América, adquirió nuevos significados sociales. El español se convirtió en un instrumento de poder, educación y evangelización, pero también en un vehículo de resistencia y sincretismo cultural. Las poblaciones indígenas y afrodescendientes, a través del contacto lingüístico, transformaron la lengua dominante incorporando rasgos fonéticos y léxicos propios, lo que generó un espacio de interacción multicultural sin precedentes en la historia lingüística del mundo hispánico.

Existen también grandes comunidades hispanohablantes de los inmigrantes en Estados Unidos, Belice, Canadá, Trinidad y Tobago y Brasil donde es el segundo idioma más hablado [6].

El español hablado en América, como bien se sabe, se divide en tierras altas (o zona interior) y tierras bajas (zonas costeras). En el aspecto fonológico, estas zonas se caracterizan por cuatro peculiaridades más destacadas que se reducen a la elisión de /s/ implosiva, /n/ final velar, /r/ final y la confusión de líquidas /l/ y /r/.

Se sabe que el español americano muestra muchas peculiaridades comunes características a las variedades del castellano del sur de España, en primer lugar, al andaluz y al canario. Entre ellas, el español americano conservó la particularidad arcaizante de algunas variedades del español ibérico que consiste en la existencia de la /h/ aspirada.

El español americano se caracteriza por una serie de los rasgos comunes que se diferencian mucho del español ibérico. Aunque los mismos rasgos sí que existen en los dialectos sureños. Entonces podemos decir que la variedad americana no creó algo nuevo en el aspecto fonológico, gramatical o léxico, sino adoptó y normalizó el uso con regularidad [8].

Entre estos fenómenos más típicos y más representativos americanos, al igual que en algunas regiones del sur de España, en particular en Andalucía y en Canarias, hace falta nombrar algunos procesos tanto fonológicos: *el seseo*, *el yeísmo*, como gramaticales: *el voseo*, *el ustedeo*, *la omisión del pronombre vuestro*, *el uso del pretérito simple*.

Hay que señalar que unos procesos gramaticales en el español americano, principalmente en el uso pronominal, están estrechamente vinculados con los fenómenos ibéricos arcaicos, por ejemplo, *el voseo*. En algunas variantes del español americano (como en el español rioplatense, en el español paraguayo y en el español

venezolano, en mayor grado, y en menor grado, en el español chileno, en el español andino y en el español centroamericano) la forma *vos* reemplazó la segunda persona del singular, empleándose en lugar de la forma *tú*.

El así llamado fenómeno *ustedeo* es muy característico para el español americano, con el uso familiar, respetuoso y religioso. Consiste en que el plural de *usted* (*ustedes*) funciona en la segunda persona del plural y sustituye por completo la forma *vosotros* (-as).

La pronunciación del español americano varía de país a país y de región a región. Esto confirma que la diferenciación entre las variedades del español americano se basan en el criterio geográfico [5;7].

Los principales rasgos léxico-semánticos son una persistencia mayor de arcaísmos, de tipo, *cuadra* por *manzana de casas*, etc. y el uso más abundante de términos procedentes de las lenguas amerindias, *guajalote*, *chacra*, etc. de tal forma que algunas obras literarias hispanoamericanas requieren un glosario de términos al final dedicado a hablantes peninsulares.

Si se trata de los préstamos, en primer lugar, de los anglicismos podemos decir que éstos llegan directamente del inglés y por eso son más frecuentes, su ortografía y pronunciación en muchos casos no cambia. Por otro lado, los idiomas indígenas han dejado su huella en el español americano, su vocabulario está relacionado con la flora, la fauna y los hábitos culturales. Sin embargo, el español ibérico también ha recibido numerosas palabras de origen amerindio tomadas principalmente del náhuatl y de varias lenguas caribeñas por el canal opuesto [5]. Las palabras árabes también están presentes en el español americano, llegaron a través del andaluz: *alcoba* (dormitorio) en lugar de *cuarto* estándar ibérico.

Entre los usos gramaticales propios al español americano cabe mencionar: el uso diferente de la derivación mediante diminutivos y aumentativos: *ahorita*, *lindito*, etc.; el uso más frecuente del adjetivo adverbializado: *camina bonito* y la ausencia de *léismo* y *laísmo*.

Actualmente el español americano presenta un enorme mosaico variado de índole diatópico, diastrático y diafásico. Las variedades americanas del español se caracterizan por su continuo cambio y diferenciación social. En la actualidad, los medios de comunicación, la migración y la globalización aceleran los procesos de nivelación y expansión lingüística. La televisión, el cine y las plataformas digitales contribuyen a la difusión de rasgos léxicos y fonéticos característicos de ciertas

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці (Іспанською)

[Pokhodzhennia ta evoliutsiia ispanskoi movy v Latynskii Amerytsi]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

zonas – como el español mexicano o el rioplatense—, que poco a poco adquieren prestigio transnacional. Esta expansión de modelos lingüísticos mediatizados refuerza la idea del español como una lengua policéntrica, donde la norma ya no emana exclusivamente de la Península Ibérica, sino de múltiples centros culturales del mundo hispánico.

El español de cada zona americana, entre ellas las Antillas, Centroamérica, México, Zona andina, etc., se caracteriza por sus propias particularidades lingüísticas.

El español americano está en contacto con otras lenguas pertenecientes a culturas precolombinas, por ejemplo: con el guaraní en Paraguay, etc. Se habla en varios estados americanos como Nuevo Méjico, Florida, California, Texas, etc.

La época colonial comprende un amplio periodo desde el momento mismo de la conquista, en 1492, hasta finales del siglo XVIII. Para comprender bien la naturaleza del español en América y el origen de la diversidad dialectal del territorio americano hay que tener en cuenta qué español es el que llegó a América, si era una lengua unitaria y cómo evolucionó en el nuevo territorio. Importa saber el origen social y lingüístico de los colonos, su procedencia regional, su número, sus ocupaciones, su distribución territorial y su nivel cultural, las zonas de su nuevo asentamiento, la cronología de dichos asentamientos, su posterior contacto con la metrópoli, la división inicial del territorio en virreynatos y la presencia de población indígena.

De ordinario, los lingüistas destacan los tipos siguientes del español americano: el español Amazónico, el español Boliviano, el español Caribeño, el español Centroamericano, el español Cordillerano, el español Chileno, el español Colombiano-Ecuatoriano, el español Mexicano, el español Mexicano del Norte, el español Paraguayo, el español Peruano, el español Puertorriqueño y el español Rioplatense, o el español Porteño. Cada tipo tiene las características comunes, por una parte, y, por otra, sus propios rasgos característicos fonológicos, morfosintácticos y léxicos que surgieron en consecuencia de la influencia de diferentes sustratos lingüísticos.

El contacto entre el español y las lenguas indígenas ha llevado nuevas variedades lingüísticas como producto de la mezcla de lenguas. El predominio del español creció de manera constante a lo largo de los cinco siglos transcurridos desde la llegada de los españoles a América. El español ocupa un puesto más alto en la

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Origin and Evolution of the Spanish Language in Latin America (in Spanish)**[Origen y evolución del español en LatAm]**© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

escala de prestigio en todos los países hispanoamericanos como lengua de la administración, de la educación formal, de la literatura erudita, de los medios masivos de comunicación, de las clases dominantes y lengua materna, actualmente, con la excepción de Paraguay. La valoración de las lenguas indígenas, en cambio, después del siglo XVI, en la etapa de la conquista y principios de la colonia sufrió una constante disminución que culminó en la segunda mitad del siglo XVIII, cuando por primera vez la monarquía española manifestó explícitamente interés en su extinción. Esta falta de valoración se mantiene hasta el presente, si bien desde hace algo más de 50 años han surgido movimientos que luchan por su incorporación a la educación formal, la administración y los medios masivos de comunicación.

El interés en el bilingüismo por parte de los hablantes del castellano como lengua materna fue un fenómeno limitado que se dio más que nada en el siglo XVI y la primera mitad del siglo XVII. Con el tiempo incluso, al decrecer la utilidad de las lenguas indígenas, se fueron haciendo más frecuentes las afirmaciones que negaban la posibilidad de que los hispanohablantes las aprendieran a hablar debidamente.

En cambio, los indígenas tuvieron que sentir crecientemente la necesidad de aprender el castellano, además de que, sobre todo a partir del siglo XVII, se fueron adoptando medidas para obligarlos a hacerlo. En consecuencia, con la excepción del caso muy particular del Paraguay, el bilingüismo desde hace mucho se ha dado casi exclusivamente entre quienes tienen lenguas maternas indígenas. Como es de esperarse a partir de todo lo dicho, la actitud ante la estabilización de las interferencias en forma de préstamos y la mezcla lingüística ha sido muy diferente de parte de los hablantes del español y de los de las lenguas indígenas. Los primeros, desde fecha temprana han manifestado mucha menor tolerancia hacia estos fenómenos. Todo lo anterior ha ocasionado que, en general, fenómenos relacionados como la alternancia de códigos, la generación de variedades mixtas y la muerte y reemplazo de lenguas se hayan visto limitados, como el bilingüismo, a las poblaciones indígenas.

Dos o más lenguas están en contacto si son usadas alternativamente por las mismas personas. Los individuos usuarios de las lenguas son el sitio del contacto [1; 2; 3; 4].

El resultado de la situación de contacto lingüístico es la interferencia entre las lenguas. La práctica de usar alternativamente dos lenguas se denomina el bilingüismo y las personas implicadas se denominan los bilingües. A los casos de

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

desviación con respecto a las normas de una u otra lengua que se dan en los bilingües como resultado de su familiaridad con más de una lengua, esto es, como resultado del contacto de lenguas, se hace referencia con el tiempo fenómenos de interferencia.

La interferencia puede tener un efecto muy profundo en las lenguas que la experimentan. Paulatinamente se introducen los elementos foráneos del sistema fonemático, una gran parte de la morfología y la sintaxis y algunas áreas del vocabulario en los dominios más acabadamente estructurados de la lengua. El contacto y la interferencia [2] pueden llevar en última instancia a fenómenos como el reemplazo de una lengua por otra o la aparición de nuevas variedades. En el caso del español de América, el efecto ha sido muy profundo y decisivo.

La interferencia de las lenguas indígenas en el castellano de los bilingües es inmensa y abarca prácticamente todos los tipos posibles [7].

Interferencia fonológica. Se observa la presencia de *vocales nasales* en los casos cuando van precedidas por una consonante nasal. Son alófonos de los mismos fonemas a que pertenecen los fonos vocálicos orales: *bueno, bien, lleno*. Debido a una regla de extensión regresiva de la nasalidad de los fonemas vocálicos nasales, se nasalizan las oclusivas sonoras, de modo que [m] y [n] son alófonos.

Interferencia morfológica. La interferencia en la morfología no es frecuente. Hay varios sufijos derivativos de origen quechua existentes, por ejemplo, en el español de Santiago del Estero en Argentina, como *-na* (sufijo derivativo de sustantivos, como en *picana* (aguijada de los boyeros), *-ncha*, *-chi* (sufijos derivativos de verbos, como en *bolanchar* (redondear) y *reventachir* (hacer reventar) y *-lo* que es el sufijo derivativo de adjetivos, como en *mudrilo* (mugriento). Entre los sufijos, se incluye, sin embargo, uno de carácter claramente flexivo y, que indica primera persona en verbos en quechua, y que aparece en el castellano como posesivo afectivo, como, por ejemplo, en *mamitay* (mi mamita).

Interferencia sintáctica. Hay numerosos casos de interferencia sintáctica, por ejemplo, en el español de los bribris bilingües: ausencia del verbo copulativo *ser*, omisión de las preposiciones para marcar la dirección, omisión de los artículos, etc.

Históricamente, los indigenismos componen un gran aporte cultural y lingüístico para toda América Latina a finales del siglo XV y a principios del siglo XVI. El **náhuatl**, el **taíno** y el **quechua** fueron las principales lenguas que influyeron más en el español americano. Los préstamos léxicos amerindios se tomaron

principalmente para llenar un vacío léxico: *tabaco*, *maíz*, *cacáhuatl* (*éste* pasó a ser cacao).

Conclusiones. El español en América Latina se configura como el resultado de un prolongado proceso histórico de evolución, determinado por la colonización, los contactos lingüísticos intensos y la interacción sociocultural entre las tradiciones europeas y autóctonas. Su desarrollo demuestra que **la lengua no constituye un sistema estático ni homogéneo**, sino una entidad dinámica capaz de adaptarse a las necesidades comunicativas y culturales de sus hablantes.

Las particularidades fonéticas, morfológicas y léxicas del español americano no deben interpretarse como desviaciones de la norma ibérica, sino como el resultado legítimo de la interacción histórica entre lenguas y culturas, una manifestación de **creatividad y adaptación lingüística**. Las variantes americanas del español conforman un **sistema policéntrico**, en el que se mantiene la unidad del idioma dentro de una diversidad interna estable y funcional.

La **influencia de los sustratos indígenas (náhuatl, quechua, guaraní)** y de los elementos africanos contribuyó a la formación de nuevas estructuras fonéticas, gramaticales y léxicas que reflejan la memoria histórica del continente. A finales del siglo XVII, el español americano ya había adquirido **una norma propia**, basada en los dialectos meridionales de España – andaluz y canario –, enriquecida por indigenismos y americanismos que consolidaron su identidad lingüística.

En la actualidad, el español de América representa un **espacio de diversidad e innovación**, donde tradición y dinamismo conviven en equilibrio. Su carácter policéntrico y su pluralidad cultural confirman que **el español es un sistema comunicativo global**, capaz de mantener su unidad a través de la multiplicidad lingüística y la variabilidad cultural.

Literatura:

1. Железнякова, В. (2012). Білінгвізм як фактор формування мовної особистості. *Українознавчий альманах*, (9), 132–135.
2. Совтис, Н. М. (2013). Білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна*, (38), 273–275.
3. Узунов, С. (2014). Мовна ситуація в Україні: білінгвізм чи диглосія? *Українське мовознавство*, (1), 81–93.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці (Іспанською)

[Pokhodzhennia ta evoliutsiia ispaniskoi movy v Latynskii Amerytsi]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

4. Шкоріна, І. М. (2015). Феномен змішування мов у парадигмі національно-мовної картини світу. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство*, 21(2), 155–160.
5. Bright, W. (Ed.). (1984). *American Indian linguistics and literature*. Berlin: Mouton de Gruyter.
6. Brinton, D. G. (1891). *The American race*. New York: D. C.
7. Campbell, L. (1997). *American Indian languages: The historical linguistics of Native America*. New York: Oxford University Press.
8. Campbell, L., & Mithun, M. (Eds.). (1979). *The languages of native America: Historical and comparative assessment*. Austin: University of Texas Press.
9. Palacios Alcaine, A. (Coord.). (2008). *El español de América. Contactos lingüísticos en Hispanoamérica*. Barcelona: Ariel.
10. Raymond, G. Jr. (Ed.). (2005). *Ethnologue: Languages of the world* (15th ed.). Dallas, TX: SIL International.

References:

1. Zhelezniakova, V. (2012). Bilinhvizm yak faktor formuvannia movnoi osobystosti [Bilingualism as a Factor in the Formation of a Linguistic Personality]. *Ukrainoznavchyi almanakh [Ukrainian Studies Almanac]*, (9), 132–135.
2. Sovtys, N. M. (2013). Bilinhvizm yak rezultat mizhmovnykh kontaktiv: prychyny vynyknennia ta naslidky funktsionuvannia [Bilingualism as a Result of Interlingual Contacts: Causes and Consequences of Functioning]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii: Filolohichna [Scientific Notes of the National University "Ostroh Academy". Philological Series]*, (38), 273–275.
3. Uzunov, S. (2014). Movna sytuatsiia v Ukraini: bilinhvizm chy dyghlosiia? [Language Situation in Ukraine: Bilingualism or Diglossia?]. *Ukrainske movoznavstvo [Ukrainian Linguistics]*, (1), 81–93.
4. Shkorina, I. M. (2015). Fenomen zmishuvannia mov u paradyhmi natsionalno-movnoi kartyny svitu [The Phenomenon of Language Mixing in the Paradigm of the National Linguistic Worldview]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Serii: Movoznavstvo [Bulletin of Dnipro University. Linguistics Series]*, 21(2), 155–160.
5. Bright, W. (Ed.). (1984). *American Indian linguistics and literature*. Berlin: Mouton de Gruyter.
6. Brinton, D. G. (1891). *The American race*. New York: D. C.
7. Campbell, L. (1997). *American Indian languages: The historical linguistics of Native America*. New York: Oxford University Press.
8. Campbell, L., & Mithun, M. (Eds.). (1979). *The languages of native America: Historical and comparative assessment*. Austin: University of Texas Press.
9. Palacios Alcaine, A. (Coord.). (2008). *El español de América. Contactos lingüísticos en Hispanoamérica*. Barcelona: Ariel.
10. Raymond, G. Jr. (Ed.). (2005). *Ethnologue: Languages of the world* (15th ed.). Dallas, TX: SIL International.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Origin and Evolution of the Spanish Language in Latin America (in Spanish)**[Origen y evolución del español en LatAm]**© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2'373+159.942+613:[316.774:070:004]

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 16.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 20.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.07>

ЕМОЦІЙНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ПРИВАБЛИВОГО
ІМІДЖУ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ІСПАНОМОВНОМУ
МЕДІАПРОСТОРІ (НА МАТЕРІАЛІ ОНЛАЙН-СТАТЕЙ)

Анна Вікторівна Зікранець (м. Київ, Україна)

annazikranets2003@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано особливості застосування емоційної лексики з точки зору граматики, емоційної полярності та ступеня інтенсивності, а також досліджено роль цієї лексики у створенні привабливого образу здорового способу життя в іспаномовних цифрових ЗМІ. Завдяки методу кількісних підрахунків було зафіксовано переважання лексики з позитивною конотацією (зокрема іменників та прикметників) над негативною лексикою, а також лексики із високим ступенем інтенсивності, що сприяє персуазивності дискурсу здорового способу життя (ЗСЖ). Функціонально-прагматичний аналіз показав, що головними функціями емоційної лексики в досліджуваному дискурсі є функція переконання, ідентифікаційна, дидактична, функція привернення уваги та ідеологічна, серед яких домінантною є функція переконання, котра позиціонує здоров'я як найвищу цінність, мотивуючи читача дотримуватися здорового способу життя. Результати дослідження сприяють розширенню розуміння медіадискурсу та підкреслюють центральну роль емоційної лексики як засобу впливу на аудиторію в дискурсі ЗСЖ.

Ключові слова: *емоційна лексика, іспаномовний медіадискурс, здоровий спосіб життя, персуазивність, функціонально-прагматичний аспект.*

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materialii onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

EMOTIONAL VOCABULARY AS A MEANS OF CREATING AN ATTRACTIVE IMAGE OF A HEALTHY LIFESTYLE IN THE SPANISH-LANGUAGE MEDIA SPACE (BASED ON ONLINE ARTICLES)

Anna Viktorivna Zikranets (Kyiv, Ukraine)

annazikranets2003@gmail.com

Master Student at Department of Romanic Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article analyses the peculiarities of emotional vocabulary usage in terms of grammar, emotional polarity and intensity, and examines the role of this vocabulary in creating an attractive image of a healthy lifestyle in Spanish-language digital media. Thanks to the method of quantitative calculations, the predominance of vocabulary with a positive connotation (in particular, nouns and adjectives) over negative vocabulary, as well as vocabulary with a high degree of intensity, which contributes to the persuasiveness of the discourse of a healthy lifestyle, was recorded. Functional and pragmatic analysis showed that the main functions of emotional vocabulary in the studied discourse are persuasion, identification, didactic, attention-grabbing and ideological, among which the dominant function is persuasion, which positions health as the highest value, motivating the reader to adhere to a healthy lifestyle. The results of the study contribute to a broader understanding of media discourse and emphasise the central role of emotional vocabulary as a means of influencing the audience in the discourse of a healthy lifestyle.

Keywords: *emotional vocabulary, Spanish-language media discourse, healthy lifestyle, persuasiveness, functional-pragmatic aspect.*

Вступ. У сучасному інформаційному суспільстві соціальні мережі та цифрові платформи (онлайн-журнали, блоги, медіа про здоров'я та лайфстайл) відіграють значну роль у формуванні цінностей та моделей поведінки. Особливу увагу привертає дискурс здорового способу життя (ЗСЖ), який активно просувається через емоційну лексику. Саме вона забезпечує впливовість текстів, стимулює позитивне ставлення аудиторії до певних практик харчування, фізичної активності та турботи про себе.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravogo sposobu zhyttia v ispansomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

Проблематикою вивчення емоційної лексики, медіадискурсу та лінгвопрагматичних стратегій у комунікації займалися такі українські дослідники, як Белова А. Д., Селіванова О. О., Мосейчук О. М. [1; 5; 3], які розглядали особливості мовного впливу, маніпулятивних технік та функцій емоційно забарвленої лексики в публіцистичному та медійному дискурсі.

В англійській мові комунікація в галузі охорони здоров'я широко досліджувалася з перспективи емоційної лексики та персуазивності (Набі Р. [8], Чо Х., Салмон Ч. Т. [6]), в той час як іспаномовні дослідження цієї тематики зосереджуються більше на аналізі інституційних кампаній та функції переконання в рекламному дискурсі на тему краси та здоров'я (Діас-Рохо Х. А, Морант і Марко Р. [7]).

Водночас в академічному просторі бракує систематичних досліджень, які поєднували б прагматичний аналіз, емоційну лексику й електронні корпуси газетних та спеціалізованих статей саме іспаномовної медіасфери, націленої на популяризацію здорового способу життя. Існування цієї прогалини, а відтак необхідність здійснення аналізу емоційної лексики, котра слугує основним інструментом формування позитивного іміджу ЗСЖ, зумовило **актуальність даного дослідження**.

Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі емоційної лексики в цифровому дискурсі здорового способу життя та визначенні її прагматичних функцій у створенні позитивного іміджу ЗСЖ.

Об'єкт дослідження: дискурс здорового способу життя в іспаномовних цифрових медіа.

Предметом дослідження є емоційна лексика та її прагматичний потенціал у створенні привабливого іміджу ЗСЖ.

Матеріалом дослідження слугує корпус із 17 онлайн-статей з іспаномовних журналів і блогів, а саме EL PAÍS, Vitónica, Men's Health та HOLA.

Методи дослідження. Під час дослідження були застосовані аналітичний (використовувався для опрацювання наукової літератури), описовий (був застосований для систематизації й опису досліджуваного матеріалу), метод суцільної вибірки лексичних одиниць для їх подальшого аналізу, власне функціональний і прагматичний аналіз, а також прийом кількісних підрахунків (сприяв визначенню частотності використання певних груп емоційної лексики).

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravogo sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

Наукова новизна дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу емоційної лексики у цифровому дискурсі ЗСЖ за такими критеріями: граматичний аспект, емоційна полярність та ступінь інтенсивності емоційної лексики, а також у виокремленні головних прагматичних функцій використання цієї лексики у текстах ЗМІ на тему здоров'я.

Основний зміст. Медіадискурс – це багатоаспектне поняття, що містить багато різних трактувань у сучасному мовознавстві. Одні вважають його самостійним типом дискурсу і тлумачать як особливий тип мовленнєво-мисленнєвої діяльності, притаманний лише для інфопростору засобів масової інформації. Інші ж розглядають медіадискурс як будь-який вид дискурсу, котрий функціонує у сфері комунікації за посередництва ЗМІ [2, с. 268]. Відтак, проаналізувавши різні підходи, можемо вивести наступне тлумачення медіадискурсу – сукупність текстів і повідомлень, котрі створюються та поширюються традиційними (преса, радіо, телебачення) та цифровими (веб-сайти, блоги, соціальні мережі) засобами масової інформації, формуючи соціальну комунікативну практику, яка відображає, будує і трансформує колективну реальність. Однією з важливих рис дискурсу масової інформації є також те, що він залишається в соціальному та культурному просторі, що дозволяє аналізувати його ще довго після первинної публікації. Таким чином, спираючись на вищезазначене, вважаємо доцільним виокремлювати дискурс здорового способу життя як підтип медіадискурсу.

У сучасному світі тренд на ведення здорового способу життя не втрачає актуальності. Навпаки, турбота про здоров'я активно популяризується завдяки онлайн контенту і насамперед ЗМІ, адже вони, як відомо, відіграють центральну роль у формуванні моделей поведінки та просуванні соціальних цінностей. Концепція здорового способу життя широко представлена на новинних порталах, у спеціалізованих журналах та на інституційних веб-сайтах як соціокультурний конструкт, де здоров'я тісно пов'язується з благополуччям, успіхом та соціальною привабливістю.

Відтак можемо трактувати дискурс здорового способу життя як сукупність комунікативних практик – переважно медійних та цифрових – спрямованих на поширення, утвердження та просування звичок, пов'язаних зі збалансованим харчуванням, фізичною активністю, психічним благополуччям та

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materialy onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

профілактикою захворювань, за допомогою мовних, риторичних та емоційних засобів, які не тільки передають об'єктивну інформацію, але й формують соціальні та ідеологічні уявлення про здоров'я як індивідуальну та колективну цінність. Це публічний дискурс, спрямований на широку та неоднорідну аудиторію.

Дискурс здорового способу життя, як підтип медіадискурсу, переслідує низку цілей, що поєднують передачу інформації, переконання та формування соціальних ідентичностей. Його основною метою є просування й утвердження в суспільстві повсякденних практик, пов'язаних зі збалансованим харчуванням, фізичною активністю та психічним благополуччям, і відтак позиціонування здоров'я як цінності, до якої слід прагнути. Тобто тексти ЗМІ цього спрямування не обмежуються лише інформуванням про переваги чи ризики, але й заохочують аудиторію набувати звичок, які вважаються корисними й рекомендованими в культурному та соціальному плані.

Конкретні цілі цього дискурсу можна узагальнити в декількох напрямках:

- інформувати громадськість у доступній формі про рекомендації щодо здоров'я;
- переконувати й заохочувати читачів змінити свою поведінку задля користі для їх власного здоров'я та благополуччя;
- утвердити впровадження певних практик, посилаючись на науку або інституційну владу;
- формувати колективну ідентичність, яка підсилює почуття приналежності до певних спільнот (як це відбувається у випадку рухів *realfooding* або фітнес-спільнот, приміром).

Також варто згадати цілі комерційного характеру, оскільки дискурс ЗМІ про здоров'я зазвичай супроводжується просуванням продуктів і послуг, інтеграцією брендів тощо.

Із функціональної точки зору, цей тип дискурсу характеризується передусім персуазивністю [3, с. 174], апелюючи як до раціональності, так і до емоцій читача з метою переконати його змінити свої звички чи поведінку. Іншими не менш важливими функціями дискурсу здорового способу життя є інформативна, ідентифікаційна, ідеологічна, дидактична, функція привернення уваги читача та комерційна.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Коли ЗМІ порушують питання здорового способу життя, вони рідко роблять це з виключно медичної чи наукової точки зору, детально обґрунтовуючи доцільність ведення ЗСЖ науково-підкріпленими фактами й результатами досліджень. Цифровий контент на тему здоров'я і благополуччя населення також містить культурну та емоційну складову. У цьому контексті саме емоційна лексика відіграє вирішальну роль: вона підсилює зміст повідомлення, пробуджує інтерес аудиторії, сприяє її залученості та підвищує рівень відгукуваності прочитаного [4, с. 175]. Таким чином, дискурс ЗСЖ функціонує як простір соціальної педагогіки, де обговорюються значення здоров'я та благополуччя, які суттєво впливають на повсякденне життя суспільства.

Відтак невід'ємною частиною медіадискурсу є емоційна лексика – сукупність лексичних одиниць, які виражають, викликають або підсилюють емоційне навантаження, пов'язане з почуттями та ставленням мовця або письменника до змісту повідомлення. Вона не обмежується називанням лише основних емоцій (страх, радість, гнів), а включає всі слова, що викликають афективну або оціночну реакцію у реципієнта [9, с. 148]. У сфері медіакомунікації емоційна лексика насамперед слугує засобом переконання, що підтверджується результатами проведеного дослідження.

Із граматичної точки зору проаналізований матеріал показує кількісне переважання прикметників (16 %) та іменників (48 %) з емоційним забарвленням, які виступають основними носіями суб'єктивності. Серед найчастіших іменників виділяються *placer*, *calidad de vida*, *alivio*, *culpa*, *frustración*, *fracaso*, *bienestar*, *obsesión*, *ansiedad*, *energía*, і всі вони тісно пов'язані з базовими емоційними переживаннями або оціночними судженнями. Ці іменники не тільки позначають внутрішні стани, але й виступають семантичними ядрами, навколо яких організовується повідомлення.

Прикметники, в свою чергу, виконують чітку оціночну функцію: спостерігається використання таких слів, як *sano*, *maravilloso*, *delicioso*, *creativa*, *innecesaria*, *sosa*, *aburrida*, *equilibrada*, *consciente*, які підсилюють позитивне або негативне ставлення до певних практик.

Також вживаються дієслова (26%), що передають емоційні процеси, такі як *disfrutar*, *silenciar*, *preocupar*, *demonizar*, *despreciar*, *sentir*, *mejorar*, які

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispansomovnomu mediaprostori (na materialy onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

додають динамічності дискурсу, викликаючи в читача певну реакцію на отриману інформацію. Варто зазначити, що в реченні *Gracias al hecho de comer prestando atención ... la comida me sabe mejor porque como cuando de verdad tengo ganas* [22] дієслово *sabe mejor* більше стає сенсорно-емоційною метафорою, яка підкреслює суб'єктивний досвід харчування.

Іншим аспектом аналізу емоційної лексики дискурсу ЗСЖ була так звана емоційна полярність лексики – оцінний вектор слова або виразу, який визначає його емоційне забарвлення як позитивне, негативне чи нейтральне. Щодо емоційної полярності, корпус демонструє істотну перевагу лексики з позитивною конотацією (54%). Наприклад, Такі вирази, як *placer por la comida*, *calidad de vida* [11], *valor supremo* [12], *escudo protector* [10], *comer prestando atención* [22], *salud física y emocional* [25], *energía*, *mejor ánimo* [14], *herramienta excelente* [23], *oportunidad de bienestar* [17], створюють бажаний образ здорового способу життя, представляючи його як джерело щастя, балансу та самореалізації.

Варто зазначити, що лексика з негативною конотацією (*culpa*, *ansiedad*, *frustración*, *inseguridad*, *presión*, *depresión*, *obsesión*) також займає важливе місце в досліджуваному масиві текстів: вона має на меті висвітлити ризики, пов'язані зі шкідливими звичками або зловживаннями, і слугує застереженням та попередженням. У деяких випадках негативність пом'якшується іронією або розмовною інтонацією: *Es decir, da igual que te apetezca una pizza, una palmera de chocolate o unos miguelitos de La Roda, si los hueles durante dos minutos, se te pasará la ansiedad y acabarás comiendo una pera o una zanahoria. ¡Verídico!* [18]. Наведена вище анекдотичність дещо знижує серйозність повідомлення, але при цьому зберігає його оціночний характер. Відтак застосування негативної лексики є дискурсивною стратегією для контрасту з позитивною й підкреслення необхідності ведення здорового способу життя.

Іншим важливим аспектом є ступінь інтенсивності емоційної лексики. Такі вирази як *valor supremo* [12], *escudo protector* [10] чи *un órgano maravilloso* [20] (тобто мозок) додають тексту емоційності, котра не властива об'єктивним описам. Також виділяються такі прикметники, як *totalmente innecesaria* [22], *innumerables beneficios* [15] або *mejor favor que podemos hacerle a nuestro cuerpo* [13], які підсилюють оціночність за допомогою гіперболізації. В інших випадках високий ступінь інтенсивності досягається за допомогою окличних речень: *¡Te*

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

proponemos 5 trucos que te ayudarán a perder peso! [20], які мають на меті привернути увагу читача й підсилити переконливий вплив медіа-повідомлень.

Із точки зору прагматики, найбільш репрезентативними в досліджуваному масиві текстів виявилися наступні функції емоційної лексики: переконання, ідентифікаційна, дидактична, функція привернення уваги та ідеологічна.

Найголовнішою є функція переконання. Приклади на кшталт *No necesitas renunciar a lo que te gusta, sino aprender a disfrutarlo de manera más equilibrada y consciente* [17] безпосередньо закликають читача до дії, мінімізуючи опір зміні звичок. Варто зазначити, що переконливості тексту надає часте вживання вищого ступеня порівняння прикметників, зокрема підсилювальної частки *más* або *mucho más* (*más progresiva* [21], *más enérgico* [25], *más feliz* [19; 22], *más saludable* [10; 12; 24; 26], *más cuidadosa* [15], *mucho más eficaz* [17]). Також у досліджуваному типі дискурсу персуазивності сприяє використання риторичних фігур, зокрема метафори та персоніфікації, які доповнюють емоційну лексику, посилюючи її прагматичний вплив. Приміром, у реченні *La dieta funcional se convierte en una aliada para prevenir enfermedades futuras y mejorar aquellas que ya existen* [14]. Тут дієта представлена як союзник (*aliada*), що сприяє підвищенню позитивного іміджу здорового способу життя, мотивуючи й заохочуючи читача піклуватися про власне здоров'я. Також у досліджуваному дискурсі прослідковується часте використання фрази *cuidar la alimentación* [22], де дієслово *cuidar* хоч і саме по собі не називає емоційні процеси, але набуває непрямого емоційного відтінку, оскільки слово «піклуватися» має позитивну конотацію, передбачає відповідальність і увагу до чогось або когось (у нашому випадку до харчування). Тобто використання такої фрази пробуджує в читача відчуття відповідальності, переконуючи його уважно ставитися до свого раціону і таким чином дбати про власне здоров'я.

Емоційна лексика виконує також ідентифікаційну функцію, що проявляється у виразах на кшталт *alimentación más cuidadosa con el planeta (...el 77 % de los españoles reconoce que lleva una alimentación más cuidadosa con el planeta)* [15] і полягає не лише в описі корисних звичок, але й у формуванні символічної приналежності до спільноти свідомих людей, тобто тих, хто дбає про своє здоров'я та планету.

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravovoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

Іншою важливою функцією є дидактична, де емоційна лексика полегшує розуміння складних процесів за допомогою емоційних образів: *Incorporar hábitos saludables puede actuar como un escudo protector contra las enfermedades mentales* [10].

Іще однією функцією, притаманною досліджуваному масиву текстів, є функція привернення уваги, що базується на інтенсивності емоційної лексики, зверненні до читача за допомогою яскравих прикметників (*excelente* [11; 23], *maravilloso* [20]), вигуків (*¡Verídico!* [18]) та запереченні стереотипів: *no significa – en absoluto – comer de forma sosa o aburrida* [16]. Це допомагає не втратити інтерес читача у процесі ознайомлення з інформацією і сприяє наближенню читача до тексту.

Нарешті, емоційна лексика виконує ідеологічну функцію, оскільки легітимізує здоров'я як найвищу цінність і чесноту: *la salud se ha convertido en un valor supremo, casi una virtud de la que hacer alarde* [12]. Тут підкреслюється ідея, що піклуватися про себе – це не тільки індивідуальний вибір кожної людини, а й її соціальний обов'язок.

Висновки. Проведений аналіз доводить, що емоційна лексика є ключовим ресурсом в іспаномовному дискурсі здорового способу життя. Переважають вирази позитивної полярності, підкріплені емоційною лексикою з негативною конотацією, котра використовується як застереження, сприяючи створенню привабливого іміджу ЗСЖ та проектуванню здоров'я як цінності, до якої слід прагнути. Із граматичної точки зору, кількісно превалюють емоційні іменники та прикметники, надаючи дискурсу стійкості та оціночності. Переважає лексика з високим ступенем інтенсивності, що підсилює виразність і привертає увагу читача до тексту. Головними функціями емоційної лексики в досліджуваному дискурсі є функція переконання, ідентифікаційна, дидактична, функція привернення уваги читача та ідеологічна, котрі демонструють, що використання емоційної лексики є ядром комунікативної стратегії у просуванні здорового способу в цифровому іспаномовному медіапросторі.

Подальші перспективи полягають у необхідності здійснення порівняльного аналізу різних медіажанрів, детальнішому дослідженню комунікативних стратегій і тактик репрезентації здорового способу життя в іспаномовному інфопросторі, а також сприйняття ЗСЖ читачами, аби зрозуміти, як такий тип дискурсу впливає на їхні уявлення та практики, пов'язані зі здоров'ям.

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

Література:

1. Белова, А. Д. (2002). Поняття “стиль”, “жанр”, “дискурс”, “текст” у сучасній лінгвістиці. *Іноземна філологія*, (32), 11–14. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка.
2. Коритнік, Д. Ю., & Баранова, С. В. (2020). Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, (80 (1)), 266–271. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-39>
3. Мосейчук, О. М. (2012). Публіцистичний дискурс як контекст реалізації комунікативного впливу на масового адресата. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, (65), 174–177. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/9237>
4. Романова, Н. В. (2011). Проблема емоційної і емотивної лексики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 3(2), 174–179. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4147/1/Romanova.pdf>
5. Селіванова, О. О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми* (Підручник). Полтава: Довкілля-К.
6. Cho, H., & Salmon, C. T. (2007). Unintended effects of health communication campaigns. *Journal of Communication*, 57(2), 293–317. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2007.00344.x>
7. Díaz Rojo, J. A., & Morant Marco, R. (2008). Persuasión lingüística, salud y belleza. *Espéculo: Revista de Estudios Literarios*, 38.
8. Nabi, R. (2015). Emotional flow in persuasive health messages. *Health Communication*, 30(2), 114–124. <https://doi.org/10.1080/10410236.2014.974129>
9. Pavlenko, A. (2008). Emotion and emotion-laden words in the bilingual lexicon. *Bilingualism: Language and Cognition*, 11(2), 147–164. <https://doi.org/10.1017/S1366728908003283>

Джерела ілюстративного матеріалу:

10. Redacción El País. “Ejercicio físico, dieta sana, amigos y otros escudos protectores para la salud mental.” *El País Bienestar*, October 11, 2024. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/2024-10-11/ejercicio-fisico-dieta-sana-amigos-y-otros-escudos-protectores-para-la-salud-mental.html>
11. Redacción El País. “La alimentación emocional: cuando se come para superar el malestar.” *El País Bienestar*, January 20, 2025. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/2025-01-20/la-alimentacion-emocional-cuando-se-come-para-superar-el-malestar.html>
12. Redacción El País. “Salutismo: cuando la salud se viste de moralidad y deja de lado el placer.” *El País Bienestar*, June 23, 2025. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-conciencia/2025-06-23/salutismo-cuando-la-salud-se-viste-de-moralidad-y-deja-de-lado-el-placer.html>

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispansomovnomu mediaprostori (na materiali onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

13. Redacción Hola!. “Alimentación consciente para mantenerte en forma.” *Hola! Belleza*, June 29, 2024. <https://www.hola.com/belleza/20240629702065/alimentacion-consciente-mantenerte-en-forma/>
14. Redacción Hola!. “Dieta funcional: beneficios para la salud.” *Hola! Lifestyle – Estar bien*, June 2, 2023. <https://www.hola.com/estar-bien/20230602233096/dieta-funcional-beneficios/>
15. Redacción Hola!. “Dieta vegetal: beneficios para la salud.” *Hola! Estar bien*, September 2, 2024. <https://www.hola.com/estar-bien/20240902715005/dieta-vegetal-saludable-beneficios/>
16. Redacción Hola!. “Recetas saludables para perder peso.” *Hola! Cocina*, January 8, 2025. <https://www.hola.com/cocina/recetas/20250108739705/recetas-saludables-perder-peso/>
17. Redacción Hola!. “Trucos de influencers para mantener una vida saludable.” *Hola! Fashion*, December 17, 2024. <https://www.hola.com/fashion/20241217736352/trucos-de-influencers-para-mantener-una-vida-saludable/>
18. Redacción Men’s Health. “Cómo controlar el apetito y la sensación de hambre para perder peso.” *Men’s Health España*, May 27, 2020. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a27620230/comida-apetito-controlar-hambre-oler-perder-peso/>
19. Redacción Men’s Health. “Hambre emocional y ansiedad: entrenamiento nutricional.” *Men’s Health España*, July 6, 2020. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a33009449/hambre-emocional-ansiedad-entrenamiento-nutricional/>
20. Redacción Men’s Health. “Trucos para perder peso que funcionan según la psicología.” *Men’s Health España*, December 2, 2020. <https://www.menshealth.com/es/adelgazar-perder-peso/a35150959/trucos-perder-peso-funcionan-psicologia/>
21. Redacción Men’s Health. “Una doctora alerta sobre la ortorexia y la alimentación saludable extrema.” *Men’s Health España*, April 29, 2024. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a60957892/doctora-alerta-alimentacion-ortorexia/>
22. Redacción Vitónica. “Así como la alimentación consciente ha cambiado mi dieta y mi relación con la comida.” *Vitónica*, February 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/asi-como-alimentacion-consciente-ha-cambiado-mi-dieta-mi-relacion-comida>
23. Redacción Vitónica. “Claves para lograr una alimentación consciente y saludable.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/claves-para-lograr-alimentacion-consciente-saludable>
24. Redacción Vitónica. “Controla la alimentación emocional.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/controla-la-alimentacion-emocional>
25. Redacción Vitónica. “La alimentación saludable cuida tu salud física y también tu salud mental.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/alimentacion-saludable-cuida-tu-salud-fisica-tambien-tu-salud-mental>
26. Redacción Vitónica. “Los mejores trucos para bajar de peso: contar calorías.” *Vitónica*, February 2024. <https://www.vitonica.com/complementos/mejores-trucos-para-bajar-peso-contar-calorias>

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materialii onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References:

1. Belova, A. D. (2002). *Poniattia "styl," "zhanr," "dyskurs," "tekst" u suchasni linhvistytsi* [The concepts of "style," "genre," "discourse," "text" in modern linguistics]. *Inozemna filolohiia*, (32), 11–14. Kyiv: KNU im. Tarasa Shevchenka.
2. Korytnik, D. Yu., & Baranova, S. V. (2020). *Mediadyskurs yak riznoplanove yavlyshche suchasnykh mediadoslidzhen'* [Media discourse as a multidimensional phenomenon of modern media studies]. *Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva*, (80(1)), 266–271. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-39>
3. Moseichuk, O. M. (2012). *Publitsystychnyi dyskurs yak kontekst realizatsii komunikatyvnoho vplyvu na masovoho adresata* [Publicistic discourse as a context of communicative influence on the mass addressee]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, (65), 174–177. <https://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/9237>
4. Romanova, N. V. (2011). *Problema emotsiinoi i emotyvnoi leksyky* [The problem of emotional and emotive vocabulary]. *Naukovyi visnyk Skhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 3(2), 174–179. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4147/1/Romanova.pdf>
5. Selivanova, O. O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: Directions and issues]. Poltava: Dovkillia-K.
6. Cho, H., & Salmon, C. T. (2007). Unintended effects of health communication campaigns. *Journal of Communication*, 57(2), 293–317. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2007.00344.x>
7. Díaz Rojo, J. A., & Morant Marco, R. (2008). Persuasión lingüística, salud y belleza. *Espéculo: Revista de Estudios Literarios*, 38.
8. Nabi, R. (2015). Emotional flow in persuasive health messages. *Health Communication*, 30(2), 114–124. <https://doi.org/10.1080/10410236.2014.974129>
9. Pavlenko, A. (2008). Emotion and emotion-laden words in the bilingual lexicon. *Bilingualism: Language and Cognition*, 11(2), 147–164. <https://doi.org/10.1017/S1366728908003283>
10. Redacción El País. "Ejercicio físico, dieta sana, amigos y otros escudos protectores para la salud mental." *El País Bienestar*, October 11, 2024. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/2024-10-11/ejercicio-fisico-dieta-sana-amigos-y-otros-escudos-protectores-para-la-salud-mental.html>
11. Redacción El País. "La alimentación emocional: cuando se come para superar el malestar." *El País Bienestar*, January 20, 2025. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/2025-01-20/la-alimentacion-emocional-cuando-se-come-para-superar-el-malestar.html>
12. Redacción El País. "Salutismo: cuando la salud se viste de moralidad y deja de lado el placer." *El País Bienestar*, June 23, 2025. <https://elpais.com/salud-y-bienestar/nutrir-conciencia/2025-06-23/salutismo-cuando-la-salud-se-viste-de-moralidad-y-deja-de-lado-el-placer.html>

(Current issues in psycholinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles) (in Ukrainian) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdorovoho sposobu zhyttia v ispansomovnomu mediaprostori (na materialii onlain-statei)]

© Zikranets A. V. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

13. Redacción Hola!. “Alimentación consciente para mantenerte en forma.” *Hola! Belleza*, June 29, 2024. <https://www.hola.com/belleza/20240629702065/alimentacion-consciente-mantenerte-en-forma/>
14. Redacción Hola!. “Dieta funcional: beneficios para la salud.” *Hola! Lifestyle – Estar bien*, June 2, 2023. <https://www.hola.com/estar-bien/20230602233096/dieta-funcional-beneficios/>
15. Redacción Hola!. “Dieta vegetal: beneficios para la salud.” *Hola! Estar bien*, September 2, 2024. <https://www.hola.com/estar-bien/20240902715005/dieta-vegetal-saludable-beneficios/>
16. Redacción Hola!. “Recetas saludables para perder peso.” *Hola! Cocina*, January 8, 2025. <https://www.hola.com/cocina/recetas/20250108739705/recetas-saludables-perder-peso/>
17. Redacción Hola!. “Trucos de influencers para mantener una vida saludable.” *Hola! Fashion*, December 17, 2024. <https://www.hola.com/fashion/20241217736352/trucos-de-influencers-para-mantener-una-vida-saludable/>
18. Redacción Men’s Health. “Cómo controlar el apetito y la sensación de hambre para perder peso.” *Men’s Health España*, May 27, 2020. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a27620230/comida-apetito-controlar-hambre-oler-perder-peso/>
19. Redacción Men’s Health. “Hambre emocional y ansiedad: entrenamiento nutricional.” *Men’s Health España*, July 6, 2020. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a33009449/hambre-emocional-ansiedad-entrenamiento-nutricional/>
20. Redacción Men’s Health. “Trucos para perder peso que funcionan según la psicología.” *Men’s Health España*, December 2, 2020. <https://www.menshealth.com/es/adelgazar-perder-peso/a35150959/trucos-perder-peso-funcionan-psicologia/>
21. Redacción Men’s Health. “Una doctora alerta sobre la ortorexia y la alimentación saludable extrema.” *Men’s Health España*, April 29, 2024. <https://www.menshealth.com/es/nutricion-dietetica/a60957892/doctora-alerta-alimentacion-ortorexia/>
22. Redacción Vitónica. “Así como la alimentación consciente ha cambiado mi dieta y mi relación con la comida.” *Vitónica*, February 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/asi-como-alimentacion-consciente-ha-cambiado-mi-dieta-mi-relacion-comida>
23. Redacción Vitónica. “Claves para lograr una alimentación consciente y saludable.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/claves-para-lograr-alimentacion-consciente-saludable>
24. Redacción Vitónica. “Controla la alimentación emocional.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/controla-la-alimentacion-emocional>
25. Redacción Vitónica. “La alimentación saludable cuida tu salud física y también tu salud mental.” *Vitónica*, March 2024. <https://www.vitonica.com/dietas/alimentacion-saludable-cuida-tu-salud-fisica-tambien-tu-salud-mental>
26. Redacción Vitónica. “Los mejores trucos para bajar de peso: contar calorías.” *Vitónica*, February 2024. <https://www.vitonica.com/complementos/mejores-trucos-para-bajar-peso-contar-calorias>

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей) (Українською) [Emotsiina leksyka yak zasib stvorennia pryvablyvoho imidzhu zdravoho sposobu zhyttia v ispanomovnomu mediaprostori (na materialii onlain-statei)]

© Зікранець А. В. [Zikranets A. V.], annazikranets2003@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS]

УДК:811.134.2:[659.131.2+316.776.23:004]:070.16

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 05.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 08.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 84 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.08>

АНАЛІЗ ЛІНГВІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КЛІКБЕЙТА У ІСПАНСЬКИХ ОНЛАЙН-МЕДІА

Марія Русланівна Квачук (м. Київ, Україна)

marikvachuk@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджуються лінгвістичні особливості клікбейтних заголовків в іспаномовному медіапросторі в контексті конкуренції між традиційною та цифровою журналістикою. Дослідження здійснюється на матеріалі заголовків, опублікованих у 2014–2025 роках на сайтах *El País*, *HuffPost*, *Buzzfeed*, *Vanitatis*, *ABC* та *VICE*, що охоплюють як серйозну, так і розважальну журналістику. Розглянуто лексичні, граматичні, стилістичні та прагматичні засоби, що забезпечують максимальне емоційне залучення читача. Аналіз дозволив виокремити ключові стратегії формування інтриги та маніпуляції увагою аудиторії, такі як гіпероніми, перелічення, звертання на “ти”, наказовий спосіб дієслова тощо. Отримані результати вказують на поступову зміну стандартів подачі новин – від нейтрального інформування до емоційного впливу та маніпуляції.

Ключові слова: клікбейт, заголовок, медіа, маніпуляція, емоційна лексика, інтрига.

ANALYSIS OF LINGUISTIC FEATURES OF CLICKBAIT IN SPANISH ONLINE MEDIA

Kvachuk Mariia Ruslanivna (Kyiv, Ukraine)

marikvachuk@gmail.com

Master's student, Department of Romance Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

01601, Kyiv, Taras Shevchenko Boulevard, 14

The article examines the linguistic features of clickbait headlines in the Spanish-language media space in the context of competition between traditional and digital journalism. The study is based on the material of headlines published in 2014-2025 on the websites of El País, HuffPost, BuzzFeed, Vanitatis, ABC and VICE, covering both serious and entertainment journalism. The lexical, grammatical, stylistic and pragmatic means that ensure maximum emotional involvement of the reader are considered. The analysis allowed us to identify the key strategies for creating intrigue and manipulating the audience's attention, such as hyperonyms, enumeration, first name addressing, imperative verbs, etc. The findings indicate a gradual change in the standards of news reporting - from neutral information to emotional impact and manipulation.

Keywords: *clickbait, headline, media, manipulation, emotional vocabulary, intrigue.*

Вступ. У сучасному цифровому середовищі, увага споживача є обмеженим і дуже цінним ресурсом, саме тому засоби масової інформації прагнуть в першу чергу привернути нашу увагу влучним заголовком. Одним із найпоширеніших інструментів для цього стали клікбейти, так звані приманки для кліків. В іспаномовному медіапросторі це явище набуло особливої популярності зараз в умовах зростання конкуренції між традиційною та цифровою журналістикою, що і зумовлює **актуальність** дослідження.

Метою даного дослідження є виявлення лінгвістичних засобів, які використовуються у клікбейтних заголовках, а також аналіз прагматичних, стилістичних і граматичних засобів, що викликають емоції, формують інтригу й спонукають до переходу за посиланням.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Аналіз лінгвістичних особливостей клікбейта у іспанських онлайн-медіа (Українською) [Analiz

lingvistichnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Квачук М. Р. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

Об'єктом дослідження є заголовки новин та статей на іспаномовних медіаресурсах, **предметом** – лексичні, граматичні та прагматичні засоби, які використовуються для створення клікбейтного ефекту.

Матеріалом для аналізу стали заголовки, опубліковані у 2014–2025 роках на шістьох популярних іспаномовних сайтах, в El País, HuffPost, BuzzFeed та Vanitatis, ABC, VICE, які охоплюють як серйозну журналістику, так і розважальний контент.

Методи дослідження. У дослідженні використано метод суцільної вибірки для формування корпусу із заголовків з іспанських медіа для подальшого аналізу, описовий метод для характеристики й систематизації лінгвістичних одиниць, виявлення їхніх структурно-семантичних особливостей, функціональний метод для аналізу мовних засобів у контексті їхнього прагматичного навантаження та комунікативної мети, а також елементи дискурсивного аналізу для виявлення стратегій і тактик, реалізованих у заголовках.

Активні дослідження клікбейту починаються з початку 2010-х років, що пов'язано з поширенням цифрових медіа та соціальних мереж. Серед провідних дослідників варто зазначити Robles Ávila S., Palau-Sampio D., Molyneux L. та Coddington M.

Новизна дослідження полягає у аналізі лінгвістичних особливостей клікбейтних заголовків в іспаномовному медіапросторі на прикладі заголовків останніх років та різних медіа як розважальних так і новинних.

Основний зміст. Однією з рушійних сил, що підштовхнули людство до пізнання, була цікавість. Вона лежить в основі розвитку науки, культури, технологій і суспільства загалом. Людський мозок постійно прагне до новизни, до отримання нової інформації, до дослідження невідомого. У сучасному світі, де обмін інформацією відбувається неймовірно швидко, саме наша цікавість стає ресурсом, за який точиться справжня боротьба. Особливо гостро це спостерігається в цифровому інформаційному середовищі – на теренах соціальних мереж, сайтів новин, блогів та інших онлайн-платформ, де щосекунди публікуються тисячі статей, повідомлень і відео. За таких умов медіа все частіше вдаються до різноманітних тактик, спрямованих на утримання уваги аудиторії будь-якою ціною.

Однією з найпоширеніших і найефективніших тактик, що базуються саме на експлуатації природної цікавості людини, є клікбейт. Цей термін походить від англійських слів *click* (клік, клацання) та *bait* (наживка), що буквально означає "приманка для кліків". Як явище, клікбейт передбачає використання заголовків або прев'ю, які мають на меті спровокувати користувача натиснути на посилання, часто – за допомогою перебільшення, емоційного забарвлення чи створення штучної інтриги. Згідно з Юнгерром та Раухфляйшом, у заголовках цілеспрямовано створюється інтрига, яка за принципом "Relevance Theory" стимулює інформаційну потребу читача [5]. Таким чином, клікбейт не просто інформує, а насамперед маніпулює читачем, змушуючи повірити, що він справді потребує цю інформацію.

Ключовою ознакою клікбейту є застосування емоційно насичених, провокаційних або інтригуючих фраз, що часто не відповідають фактичному змісту матеріалу. Один із дієвих прийомів для цього – це використання гіперонімів: ці узагальнені слова, з одного боку, нівелюють різницю між очікуванням і реальністю, оскільки спочатку не несуть конкретної інформації, а з іншого – посилюють зацікавленість читача завдяки своїй багатозначності. Серед таких варіантів зустрічаємо слова *cosa*, *algo*, *hecho*, *evento*, *elemento*, як у наступному заголовку: "*Cinco elementos que debes sacar de tu cocina cuanto antes*"[9]. *Gadgets* в певному контексті також можна вважати гіперонімом, оскільки ми не отримуємо точну інформацію про потенційні прилади; англіцизм до того ж є звичним словом для користувачів, зацікавлених у нових технологіях ("*Cinco 'gadgets' sin los que no podrás vivir*") [10]. В інших прикладах знаходимо також використання числівників, а саме подання інформації списком з цифрами що часто поєднують з гіперонімами: "*10 sandalias planas que no te vas a quitar este verano*", *la Directora de Moda dixit* [11], "*9 Cosas cuestionables que famosos le hicieron a otros famosos que no estuvieron nada bien*" [12], ("*14 Cosas desgarradoras que famosos han revelado en sus autobiografías*") [13]. Число може як прописуватися цифрами, так і словами ("*Siete pizzerías españolas consiguen colarse entre las mejores de Europa*") [14]. Таке перелічення в самому заголовку дає відчуття проведеного експерименту чи дослідження задля отримання переліку відповідей, а отже враження достовірності, що і підштовхує нас прочитати статтю. Сара Роблес в своєму дослідженні підкреслює, що такий прийом дає змогу читачам швидше віднайти пункт, що їх цікавить, орієнтуючись

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Аналіз лінгвістичних особливостей клікбейта у іспанських онлайн-медіа (Українською) [Analiz

linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Квачук М. Р. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

по нумерації, обираючи ритм перегляду [8]. Ми виділили особливість поєднання гіперонімів з числівниками, що посилює ефект узагальнення й значущості одночасно, адже з одного боку такий заголовок пропонує цілий список даних, себто ми очікуємо великий пласт інформації, отримуючи часто мало конкретики та новизни.

Клікбейти просувають ідею негайності, що може досягатися за допомогою модальних дієслів (*debes sacar, tienes que hacer*), прислівників часу (*cuanto antes, ahora*), чи наказового способу (*“Responde estas preguntas y gana boletos para asistir a Bahidora 2024”*) [15]. Цей ефект неймовірної цінності інформації й важливості нерідко підсилює гіпербола *“Cinco ‘gadgets’ sin los que no podrás vivir”* [10]. Подібний ефект справляє *todos quieren*. Всі хочуть, значить щось корисне, цікаве, модне – тобто треба і мені, такою є стандартна людська реакція, оскільки ми ніколи не хочемо відставати від інших. Маємо приклад класичного клікбейту з використанням елементів узагальнення та штучної популяризації. Такий стиль комунікації створює ілюзію близькості та довіри, ніби інформація подається не безособово, а як порада від друга або знайомого. Це штучне “зближення” з аудиторією часто супроводжується звертанням на *tu* та викликає відчуття рівності й емоційної солідарності: читач не просто споживає новину, а відчуває свою причетність до певної спільноти *“Repara tu cabello con una fórmula que cuida de ti y del planeta”* [16]. Насправді ж така манера спілкування є маніпулятивною та може сприйматися як занадто фамільярна, оскільки за прагненням викликати довіру стоїть просування комерційного чи медійного продукту.

Ще сильніший ефект належності до одного табору дає вживання першої особи множини, де автор ніби переживає те саме що і читач. (*¿Los ricos realmente se divierten más que el resto de nosotros?*) [17]. Щодо апеляції до читача, то ми виявили використання питальних речень, як в останньому прикладі, що відзначали ще Гарде-Ерансус і Льямас Саїс у своєму дослідженні дискурсивних стратегій та лінгвістичних маркерів клікбейтів. На думку науковців, це свідчить про те, що ці заголовки не повідомляють про подію, а радше спонукають читача до пошуку істини разом, знаючи що відповідь вже знаходиться у самій статті [3].

З наведених прикладів можна зробити висновок, що клікбейтні заголовки часто поєднують в собі відразу декілька лінгвістичних особливостей на різних

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Analysis of Linguistic Features of Clickbait in Spanish Online media (in Ukrainian) [Analiz linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Kvachuk M. R. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

рівнях. Розглянемо наскільки багатшаровим може бути створення ефекту маніпуляції за допомогою клікбейту на наступних прикладах: “Eleanor Calder, una nueva y normalísima “it girl”, gracias a One Direction” [18]. Увагу пересічного читача одразу привертають власні назви. По-перше назва популярного американського гурту One Direction, та на противагу йому незнайоме ім’я дівчини Eleanor Calder, що створює певний парадокс і породжує цікавість: як же вони перетнулись. Згадка про One Direction виконує роль “тригерного слова” – воно привертає увагу фанатської спільноти. Подібна маніпуляція відомим іменем відбувається і в цих заголовках “La estrategia beauty de Pamela Anderson ha surtido efecto, te lo demostramos” [19], “¿Qué truco de maquillaje tienen en común Pamela Anderson y Meghan Markle?” [20], “El error forzado de Nicole Kidman con su peluca en Cannes” [21], де використано імена Памели Андерсон, Меган Маркл та Ніколь Кідман. Така апеляція до масової культури – часта стратегія клікбейту. Оксиморон “normalísima ‘it girl’” поєднує звичне й виняткове – цей парадокс викликає інтерес. До того ж прикметник вжито у найвищому ступені порівняння. Вислів ‘it girl’ є неадаптованим англіцизмом, означає дівчину з особливою привабливістю та чарівністю. У свою чергу слово “nueva” спонукає до ознайомлення з особистістю, яка лише нещодавно набула популярності, що додає ефекту сенсації або “відкриття зірки”. У результаті ми отримуємо ефектний заголовок, що чіпляє назвою молодого відомого гурту разом з чотирма лінгвістичними особливостями, що разом створюють ефект журналістської новинки, сенсації, націленої на молоде покоління.

Клікбейтні заголовки з кілька засобами маніпуляції трапляються і в популярній іспанській щоденній газеті El País, що наразі представлена і онлайн на різноманітних платформах і має свій сайт. Заголовок “Ardem Patapoutian, nobel de Medicina: “El 90 % de las personas ni siquiera sabe que tiene el sentido de la propiocepción” подає інформацію через статистику (“el 90 % de las personas...”), що одразу створює враження глобальності [22]. Термін *propiocepción* може бути невідомим широкій аудиторії, однак так читач відчуває, що дізнається щось, про що раніше не чув, збільшується новизна та сенсаційність статті. Експертності додає прикладка, що представляє наукові успіхи спеціаліста з яким провели інтерв’ю. Нобелівська премія – це усталений символ науки та досягнень, отже будь-яка інформація від такої людини справлятиме враження цінного відкриття.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistichnoi' semantyky])

Аналіз лінгвістичних особливостей клікбейта у іспанських онлайн-медіа (Українською) [Analiz

linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Квачук М. Р. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

Наступний заголовок також типово використовує прізвища знаменитостей як тригер для привернення уваги: *“José Manuel Soto solo necesita una frase para explicar por qué Alcaraz ha ganado a Sinner en Roland Garros: “En su herencia genética...”* [23]. Заголовок не надає достатнього контексту щодо того, чому генетичний спадок (herencia genética) має відношення до перемоги Алькараса змушуючи читача натиснути на нього, щоб отримати повну інформацію. А сам факт того, що лише спадковості може бути достатньо для успіху, має на меті спровокувати емоційну реакцію, применшити зусилля та подати такий собі спрощений аналіз. Саме речення є неповним і закінчується на три крапки. Помилково ми можемо подумати, що продовження просто не влізло в обмежену кількість слів для заголовка, але, перейшовши за посиланням, розуміємо, що так заголовок оформлений автором з самого початку, щоб створити відчуття незакінченності, обірвати інформацію на найцікавішому місці, аби інтрига підштовхнула читача перейти й прочитати далі. Ми віднайшли ще заголовки з таким прийомом: *“Un español que vive en Suiza prueba a comer en el país por poco más de 20 euros en todo el día: «El desayuno es...”* [24], *“Un entrenador personal explica qué debes comer en un McDonald's si quieres perder grasa: «La mayoría te dirán que...”*”, [25].

У сучасному інформаційному просторі спостерігаємо й інше цікаве явище: повсякденні ситуації стають предметом обговорення в медіа й навіть розцінюються як "новини". Таку особливість Сара Роблес описувала у своєму дослідженні заголовків пов'язаних з COVID, називаючи це явище *sensacionalización* або ж сенсаціоналізація, тобто штучне створення сенсації. Прикладом цього є заголовки на кшталт: *"Un argentino va por primera vez a Mercadona y lo que dice de los precios causa revuelo entre los españoles"* [26], *"Un profesor llama a una madre ante la falta de su hijo en un examen y la respuesta que recibe es de ver y no creer"*, [27], або *"Se compra unas ollas en Temu y cuando le llega el pedido y lo abre se lleva la mayor sorpresa de su vida"* [28]. Мова йде про події, що є незначними з точки зору суспільної важливості, однак саме їхні емоційні чи кумедні аспекти привертають увагу читача, адже таке могло статися з кожним. Також такі заголовки створюють враження, що інформація йде від першої особи, тобто це скоріше висловлений досвід ніж журналістський контент. Цей ефект “якоїсь” людини досягається за допомогою використання неозначеного артикля (*Un profesor, un argentino, una madre*), в той час як надана

їми інформація вважається конкретною та однозначною й подається з означеними артиклями (*los precios, la respuesta*). Людина, яка вперше йде до супермаркету в чужій країні, або дитина, що дивує своєю відповіддю в школі, – це сцени, які кожен може уявити. Вони знайомі, а тому легко викликають інтерес. Саме ця здатність повсякденного бути “відображенням кожного” і робить такі історії привабливими для медіа. У нашу цифрову епоху, коли споживач швидко гортає стрічку новин, увагу захоплює не складна аналітика, а обіцянка емоції – здивування, сміху, обурення. Тому автори заголовків активно грають з інтригою та натяком на несподіване (“*lo que dice... causa revuelo*”, “*la mayor sorpresa de su vida*”), обіцянку незвичної реакції (“*es de ver y no creer*”).

Клікбейт вже не є рисою виключно розважальних новин про зірок, моду, кіно та спорт. Сьогодні ми дедалі частіше спостерігаємо, як клікбейтні заголовки використовують в серйозній журналістиці, в так званих *hard news*, тобто у політичних, судових чи економічних темах. Заголовки, які раніше були стриманими й орієнтованими на об’єктивну передачу фактів, тепер усе частіше використовують емоційно забарвлену лексику, драматизацію, інтригу та метафори – усе для того, щоб вирізнитися в інформаційному шумі й привернути увагу читача. Так, наприклад, заголовок “*El divorcio en directo entre Trump y Musk provoca un terremoto en el movimiento MAGA*” є емоційним, метафоричним і навіть дещо драматичним. Термін “*divorcio en directo*” зазвичай використовується в контексті шлюбних відносин, тож його застосування для опису політичних і ділових стосунків між Трампом і Маском не є обов’язковим [29]. Проте *divorcio* (розлучення) викликає яскраві емоційні асоціації розриву, припинення стосунків. На відміну від нейтральніших контекстуальних синонімів які зазвичай притаманні політичним тематикам як *ruptura de relaciones, disputa, desacuerdo, malentendido*, використана структура відразу привертає увагу читача, пропонуючи певні особисті пристрасті. Фраза “*provoca un terremoto*” – це приклад метафоричного підсилення: не йдеться про буквальный землетрус, а про політичні наслідки, напругу, можливу кризу. Тут використано прийом катастрофізації, який часто зустрічається у заголовках, що прагнуть створити враження “історичного моменту”, навіть якщо подія – це просто сварка двох медійних фігур. Цей заголовок повністю відповідає тенденціям сучасної журналістики: поєднання політики, скандалу і видовищності, що має викликати емоційну реакцію у читача, навіть якщо сам зміст новини ще не відомий.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Аналіз лінгвістичних особливостей клікбейта у іспанських онлайн-медіа (Українською) [Analiz
linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanykykh onlain-media]

© Квачук М. Р. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Також автори статей застосовують страх та драматизацію, щоб створити заголовок якомога ефектнішим. Наприклад, “*Estas son las nuevas élites que dominan el mundo: más poderosas e intervencionistas que nunca*” [30]. Заголовок стверджує, що нові еліти “*más poderosas e intervencionistas que nunca*” – тобто більш потужні й інтервенціоністські, ніж будь-коли. Це сильне твердження з вищим ступенем порівняння прикметників, але без жодного історичного орієнтиру – не уточнено, з чим саме порівнюється, немає часових рамок чи орієнтирів. Відсутність таких даних робить заголовок поверхневим і маніпулятивним. Вислови *dominan el mundo, más poderosas, más intervencionistas* надзвичайно емоційні, викликають у читача почуття тривоги, недовіри або навіть обурення. Це типовий приклад так званої *alarmist framing* – подачі матеріалу через призму загрози. Негативний вплив таких заголовків відзначає і Палау-Сампіо, вказуючи на потенційну поляризацію у суспільстві, оскільки до таких клікбейтів часто вдаються політичні партії особливо напередодні виборів [7]. Атмосфера складної ситуації, особливо в таких контекстах, як зміна клімату, війна, економіка, можуть відчужувати і поляризувати аудиторію, іноді призводячи до відсторонення або безнадійності [2]. Ще один із прикладів апеляції до драматизації конструкція «*más... que nunca*» – типовий інструмент для створення сенсації.

Висновки. У ході дослідження було з’ясовано, що клікбейт є багаторівневим мовним явищем, яке активно використовується в сучасному іспаномовному медіапросторі. На основі якісного аналізу заголовків із різнопланових джерел (від розважальних до авторитетних інформаційних платформ) було виявлено низку лінгвістичних засобів, до яких вдаються найчастіше, щоб привернути увагу читача.

Ключовими елементами клікбейту стають лексичні засоби: гіпероніми, числівники, емоційно забарвлена лексика, англіцизми та власні назви, в нашому випадку імена знаменитостей. Вони слугують як засіб узагальнення або, навпаки, точкового емоційного впливу. Разом з ними граматичні структури, зокрема модальні дієслова, імперативні конструкції, питальні речення, надають заголовкам динамічності, актуальності й інтенсивності, створюючи враження терміновості або безпосередньої залученості читача. На синтаксичному рівні можна виділити неповні речення, що створюють дефіцит інформації, яку наша цікавість підштовхує заповнити. Далі прагматичні стратегії, а саме апеляція до

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Analysis of Linguistic Features of Clickbait in Spanish Online media (in Ukrainian) [Analiz linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanykykh onlain-media]

© Kvachuk M. R. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

досвіду читача, створення ефекту довіри або “близького контакту”, що здійснює емоційний вплив і маніпулює очікуваннями аудиторії. У цьому контексті особливе місце займає імітація повсякденного досвіду чи дружньої поради.

Особливо показовим є поширення клікбейтної стратегії навіть у серйозній журналістиці (hard news), що свідчить про зміщення акцентів у сучасній медіакомунікації: від об’єктивного донесення інформації – до акценту на емоціях та стимулюванні зацікавленості. Таким чином, клікбейт перестає бути суто маркетинговим прийомом чи елементом жовтої преси і перетворюється на нову журналістську тактику, в центрі якої наша культура споживання особливо в цифровій сфері. Вивчення характеристик клікбейтів сприяє кращому розумінню механізмів маніпуляції в медіа, а отже й підвищує рівень критичного мислення й медіаграмотності аудиторії. **Подальші перспективи** досліджень клікбейтів можуть бути присвячені кількісній типологізації клікбейтних стратегій, їх когнітивній ефективності, а також міжкультурному порівняльному аналізу.

Література:

1. Москаленко, Л. А. (2024). *Клікбейт та журналістська етика: загрози, виклики та рішення*. Львів: Молодіжна наукова ліга.
2. Garde-Eransas, E., & Llamas Saíz, C. (2025). Estrategias discursivas y marcas lingüísticas en los titulares clickbait. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 31(1), 1–13. <https://doi.org/10.5209/emp.99154>
3. Jodłowiec, M. (2022). Deceptive clickbaits in the relevance theoretic lens: What makes them similar to punchlines. *Pragmatics*, 33(3), 418–435. <https://doi.org/10.1075/prag.22003.jod>
4. Jungherr, A., & Rauchfleisch, A. (2024). Negative downstream effects of alarmist disinformation discourse: Evidence from the United States. *Political Behavior*, 46(4), 2123–2143.
5. Molyneux, L., & Coddington, M. (2020). Aggregation, clickbait and their effect on perceptions of journalistic credibility and quality. *Journalism Practice*, 14(4), 429–446.
6. Palau-Sampio, D. (2022). Pseudo-media disinformation patterns: Polarised discourse, clickbait and twisted journalistic mimicry. *Journalism Practice*, 17(10), 2140–2158.* <https://doi.org/10.1080/17512786.2022.2126992>
7. Robles Ávila, S. (2020). El clickbait: Clases de palabras para la construcción de un titular engañoso. *Cuadernos AISPI*, 16(2), 107–124.*
8. Robles Ávila, S. (2023). Repercusión de la COVID-19 en los titulares clickbait de *HuffPost* y *Upsocl*: La sensacionalización de la pandemia. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 95, 113–131. <https://doi.org/10.5209/clac.85658>

Джерела ілюстративного матеріалу:

9. HuffPost. (2024, February 28). *Cinco elementos que debes sacar de tu cocina cuanto antes*. <https://www.huffingtonpost.es/life/consumo/cinco-elementos-debes-sacar-cocina-cuanto.html>
10. Vanitatis – El Confidencial. (2014, February 25). *Cinco “gadgets” sin los que no podrás vivir*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/ocio/2014-02-25/cinco-gadgets-sin-los-que-no-podras-vivir_93350/
11. Vanitatis – El Confidencial. (2025, May 21). *10 sandalias planas que no te vas a quitar este verano, la Directora de Moda dixit*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/moda/2025-05-21/sandalias-planas-verano-recomendaciones_4132847/
12. BuzzFeed. (2023, June 5). *9 Cosas cuestionables que famosos le hicieron a otros famosos que no estuvieron nada bien*. <https://www.buzzfeed.com/tag/famosos>
13. BuzzFeed. (2023, June 23). *14 Cosas desgarradoras que famosos han revelado en sus autobiografías*. <https://www.buzzfeed.com/mx/laurengarafano/revelaciones-en-las-autobiografias-de-los-famosos>
14. HuffPost. (2025, June 4). *Siete pizzerías españolas consiguen colarse entre las mejores de Europa*. <https://www.huffingtonpost.es/life/siete-pizzerias-espanolas-consiguen-colarse-mejores-europa.html>
15. BuzzFeed. (2024, January 17). *Responde estas preguntas y gana boletos para asistir a Bahidora 2024*. https://www.buzzfeed.com/mx/jime_palacios/gana-boletos-bahidora-2024-donde-comprar-lineup
16. Vanitatis – El Confidencial. (2025, June 4). *Repara tu cabello con una fórmula que cuida de ti y del planeta*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-06-04/repara-cabello-sostenible-bra_4135780/
17. VICE. (2021, December 8). *¿Los ricos realmente se divierten más que el resto de nosotros?* <https://www.vice.com/es/article/ricos-realmente-divierten-mas-resto-nosotros/>
18. Vanitatis – El Confidencial. (2013, November 25). *Eleanor Calder, una nueva y normalísima “it girl”, gracias a One Direction*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/moda/2013-11-25/eleanor-calder-una-nueva-y-normalisima-it-girl-gracias-a-one-direction_58460/
19. Vanitatis – El Confidencial. (2025, June 1). *La estrategia beauty de Pamela Anderson ha surtido efecto, te lo demostramos*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-06-01/estrategia-beauty-pamela-anderson-efecto-embajadora_4139395/
20. Vanitatis – El Confidencial. (2025, February 16). *¿Qué truco de maquillaje tienen en común Pamela Anderson y Meghan Markle?* https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-02-16/truco-maquillaje-pamela-anderson-meghan-markle_4061256/
21. Vanitatis – El Confidencial. (2025, May 19). *El error forzado de Nicole Kidman con su peluca en Cannes*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-05-19/nicole-kidman-error-peluca-cannes_4132073/

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Analysis of Linguistic Features of Clickbait in Spanish Online media (in Ukrainian) [Analiz linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Kvachuk M. R. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

22. El País. (2025, June 9). *Ardem Patapoutian, nobel de Medicina: “El 90% de las personas ni siquiera sabe que tiene el sentido de la propiocepción.”* <https://elpais.com/noticias/nobel-medicina/>
23. ABC. (2025, June 9). *José Manuel Soto solo necesita una frase para explicar por qué Alcaraz ha ganado a Sinner en Roland Garros: “En su herencia genética...”* <https://www.abc.es/recreo/pedro-ruiz-define-solo-palabra-final-alcaraz-20250609130235-nt.html>
24. ABC. (2025, June 9). *Un español que vive en Suiza prueba a comer en el país por poco más de 20 euros en todo el día: “El desayuno es...”* <https://www.abc.es/recreo/espanol-vive-suiza-prueba-comer-pais-poco-20250609120307-nt.html>
25. ABC. (2025, June 10). *Un entrenador personal explica qué debes comer en un McDonald's si quieres perder grasa: “La mayoría te dirán que...”* <https://www.abc.es/recreo/entrenador-personal-explica-debes-comer-mcdonalds-quieres-20250610214120-nt.html>
26. HuffPost. (2025, June 4). *Un argentino va por primera vez a Mercadona y lo que dice de los precios causa revuelo entre los españoles.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/un-argentino-cuenta-dice-mercadona-pais-hay-espanoles-discrepan.html>
27. HuffPost. (2025, June 4). *Un profesor llama a una madre ante la falta de su hijo en un examen y la respuesta que recibe es de ver y no creer.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/un-profesor-llama-madre-falta-hijo-examen-respuesta-recibe-ver-crear.html>
28. HuffPost. (2025, June 4). *Se compra unas ollas en Temu y cuando le llega el pedido y lo abre se lleva la mayor sorpresa de su vida.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/se-compra-ollas-temu-le-llega-pedido-abre-lleva-mayor-sorpresa-vida.html>
29. El País. (2025, June 6). *El divorcio en directo entre Trump y Musk provoca un terremoto en el movimiento MAGA.* <https://elpais.com/internacional/2025-06-06/el-divorcio-en-directo-entre-trump-y-musk-provoca-un-terremoto-en-el-movimiento-maga.html>
30. El País. (2025, June 7). *Estas son las nuevas élites que dominan el mundo: más poderosas e intervencionistas que nunca.* <https://elpais.com/economia/negocios/2025-06-07/estas-son-las-nuevas-elites-que-dominan-el-mundo-mas-poderosas-e-intervencionistas-que-nunca.html>

References:

1. Moskalenko, L. A. (2024). *Klikbeit ta zhurnalistska etyka: zahrozy, vyklyky ta rishennia* [Clickbait and Journalistic Ethics: Threats, Challenges, and Solutions]. Lviv: Molodizhna naukova liha.
2. Garde-Eransas, E., & Llamas Saíz, C. (2025). Estrategias discursivas y marcas lingüísticas en los titulares clickbait. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 31(1), 1–13. <https://doi.org/10.5209/emp.99154>
3. Jodłowiec, M. (2022). Deceptive clickbaits in the relevance theoretic lens: What makes them similar to punchlines. *Pragmatics*, 33(3), 418–435. <https://doi.org/10.1075/prag.22003.jod>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Jungherr, A., & Rauchfleisch, A. (2024). Negative downstream effects of alarmist disinformation discourse: Evidence from the United States. *Political Behavior*, 46(4), 2123–2143.
5. Molyneux, L., & Coddington, M. (2020). Aggregation, clickbait and their effect on perceptions of journalistic credibility and quality. *Journalism Practice*, 14(4), 429–446.
6. Palau-Sampio, D. (2022). Pseudo-media disinformation patterns: Polarised discourse, clickbait and twisted journalistic mimicry. *Journalism Practice*, 17(10), 2140–2158.*
<https://doi.org/10.1080/17512786.2022.2126992>
7. Robles Ávila, S. (2020). El clickbait: Clases de palabras para la construcción de un titular engañoso. *Cuadernos AISPI*, 16(2), 107–124.*
8. Robles Ávila, S. (2023). Repercusión de la COVID-19 en los titulares clickbait de *HuffPost* y *Upsocl*: La sensacionalización de la pandemia. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 95, 113–131. <https://doi.org/10.5209/clac.85658>
9. *HuffPost*. (2024, February 28). *Cinco elementos que debes sacar de tu cocina cuanto antes*.
<https://www.huffingtonpost.es/life/consumo/cinco-elementos-debes-sacar-cocina-cuanto.html>
10. Vanitatis – El Confidencial. (2014, February 25). *Cinco “gadgets” sin los que no podrás vivir*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/ocio/2014-02-25/cinco-gadgets-sin-los-que-no-podras-vivir_93350/
11. Vanitatis – El Confidencial. (2025, May 21). *10 sandalias planas que no te vas a quitar este verano, la Directora de Moda dixit*.
https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/moda/2025-05-21/sandalias-planas-verano-recomendaciones_4132847/
12. Buzzfeed. (2023, June 5). *9 Cosas cuestionables que famosos le hicieron a otros famosos que no estuvieron nada bien*. <https://www.buzzfeed.com/tag/famosos>
13. Buzzfeed. (2023, June 23). *14 Cosas desgarradoras que famosos han revelado en sus autobiografías*. <https://www.buzzfeed.com/mx/laurengarafano/revelaciones-en-las-autobiografias-de-los-famosos>
14. *HuffPost*. (2025, June 4). *Siete pizzerías españolas consiguen colarse entre las mejores de Europa*. <https://www.huffingtonpost.es/life/siete-pizzerias-espanolas-consiguen-colarse-mejores-europa.html>
15. Buzzfeed. (2024, January 17). *Responde estas preguntas y gana boletos para asistir a Bahidórá 2024*. https://www.buzzfeed.com/mx/jime_palacios/gana-boletos-bahidora-2024-donde-comprar-lineup
16. Vanitatis – El Confidencial. (2025, June 4). *Repara tu cabello con una fórmula que cuida de ti y del planeta*. https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-06-04/repara-cabello-sostenible-bra_4135780/
17. VICE. (2021, December 8). *¿Los ricos realmente se divierten más que el resto de nosotros?*
<https://www.vice.com/es/article/ricos-realmente-divierten-mas-resto-nosotros/>
18. Vanitatis – El Confidencial. (2013, November 25). *Eleanor Calder, una nueva y normalísima “it girl”, gracias a One Direction*.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Analysis of Linguistic Features of Clickbait in Spanish Online media (in Ukrainian) [Analiz linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Kvachuk M. R. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

- https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/moda/2013-11-25/eleanor-calder-una-nueva-y-normalisima-it-girl-gracias-a-one-direction_58460/
19. Vanitatis – El Confidencial. (2025, June 1). *La estrategia beauty de Pamela Anderson ha surtido efecto, te lo demostramos.* https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-06-01/estrategia-beauty-pamela-anderson-efecto-embajadora_4139395/
 20. Vanitatis – El Confidencial. (2025, February 16). *¿Qué truco de maquillaje tienen en común Pamela Anderson y Meghan Markle?* https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-02-16/truco-maquillaje-pamela-anderson-meghan-markle_4061256/
 21. Vanitatis – El Confidencial. (2025, May 19). *El error forzado de Nicole Kidman con su peluca en Cannes.* https://www.vanitatis.elconfidencial.com/estilo/belleza/2025-05-19/nicole-kidman-error-peluca-cannes_4132073/
 22. El País. (2025, June 9). *Ardem Patapoutian, nobel de Medicina: “El 90% de las personas ni siquiera sabe que tiene el sentido de la propiocepción.”* <https://elpais.com/noticias/nobel-medicina/>
 23. ABC. (2025, June 9). *José Manuel Soto solo necesita una frase para explicar por qué Alcaraz ha ganado a Sinner en Roland Garros: “En su herencia genética...”* <https://www.abc.es/recreo/pedro-ruiz-define-solo-palabra-final-alcaraz-20250609130235-nt.html>
 24. ABC. (2025, June 9). *Un español que vive en Suiza prueba a comer en el país por poco más de 20 euros en todo el día: “El desayuno es...”* <https://www.abc.es/recreo/espanol-vive-suiza-prueba-comer-pais-poco-20250609120307-nt.html>
 25. ABC. (2025, June 10). *Un entrenador personal explica qué debes comer en un McDonald's si quieres perder grasa: “La mayoría te dirán que...”* <https://www.abc.es/recreo/entrenador-personal-explica-debes-comer-mcdonalds-quieres-20250610214120-nt.html>
 26. HuffPost. (2025, June 4). *Un argentino va por primera vez a Mercadona y lo que dice de los precios causa revuelo entre los españoles.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/un-argentino-cuenta-dice-mercadona-pais-hay-espanoles-discrepan.html>
 27. HuffPost. (2025, June 4). *Un profesor llama a una madre ante la falta de su hijo en un examen y la respuesta que recibe es de ver y no creer.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/un-profesor-llama-madre-falta-hijo-examen-respuesta-recibe-ver-creer.html>
 28. HuffPost. (2025, June 4). *Se compra unas ollas en Temu y cuando le llega el pedido y lo abre se lleva la mayor sorpresa de su vida.* <https://www.huffingtonpost.es/virales/se-compra-ollas-temu-le-llega-pedido-abre-lleva-mayor-sorpresa-vida.html>
 29. El País. (2025, June 6). *El divorcio en directo entre Trump y Musk provoca un terremoto en el movimiento MAGA.* <https://elpais.com/internacional/2025-06-06/el-divorcio-en-directo-entre-trump-y-musk-provoca-un-terremoto-en-el-movimiento-maga.html>
 30. El País. (2025, June 7). *Estas son las nuevas élites que dominan el mundo: más poderosas e intervencionistas que nunca.* <https://elpais.com/economia/negocios/2025-06-07/estas-son-las-nuevas-elites-que-dominan-el-mundo-mas-poderosas-e-intervencionistas-que-nunca.html>

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])
 Аналіз лінгвістичних особливостей клікбејта у іспанських онлайн-медіа (Українською) [Analiz
 linhvistychnykh osoblyvostei klikbeita u ispanskykh onlain-media]

© Квачук М. Р. [Kvachuk M. R.], marikvachuk@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.161.2'42:32:316.77

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 15.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 18.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.09>

МОВНІ СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ В АНТИКРИЗОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ
ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анастасія Владиславівна Михайлова (м. Київ, Україна)

dm.nastya101@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Стаття присвячена лінгвопрагматичному аналізу антикризової комунікації в політичному дискурсі в контексті сучасних викликів: соціальних протестів, пандемії COVID-19, міграційної кризи, екологічних катастроф і міжнародних конфліктів, зокрема російсько-української війни. У статті досліджено специфічні мовні стратегії й прагматичні засоби, які використовуються політичними лідерами, представниками уряду й ЗМІ для передбачення, контролю і врегулювання кризових ситуацій. Особливу увагу приділено взаємозв'язку між дискурсивними практиками і їхнім впливом на суспільне сприйняття повідомлень у кризових умовах. Визначено антикризову комунікацію як особливий різновид політичного дискурсу з підвищеною прагматичною інтенсивністю, розкрито специфіку комунікативного контракту в умовах кризи (асиметричність, критична важливість релевантності), проаналізовано такі лінгвістичні засоби, як, зокрема, оцінні стратегії, виокремлено основні стратегії впливу: інформування, заспокоєння, мобілізація, відволікання уваги й перекладання відповідальності.

Ключові слова: лінгвопрагматичний аналіз, політичний дискурс, антикризова комунікація, комунікативний контракт.

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Language Strategies of Influence in Anti-Crisis Communication of Political Discourse: Linguistic-Pragmatic Aspect (in Ukrainian) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahmatychnyi aspekt]

© Mykhailova A. V. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

LANGUAGE STRATEGIES OF INFLUENCE IN ANTI-CRISIS COMMUNICATION OF POLITICAL DISCOURSE: LINGUISTIC- PRAGMATIC ASPECT

Anastasiia V. Mykhailova (Kyiv, Ukraine)

dm.nastya101@gmail.com

Master Student at Romanic Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the linguopragmatic analysis of anti-crisis communication in political discourse in the context of contemporary challenges: social protests, the COVID-19 pandemic, migration crisis, environmental disasters, and international conflicts, particularly the Russian-Ukrainian war. The article examines specific linguistic strategies and pragmatic means used by political leaders, government representatives, and media to predict, control, and manage crisis situations. Special attention is paid to the relationship between discursive practices and their impact on public perception of messages in crisis conditions. Anti-crisis communication is defined as a special type of political discourse with heightened pragmatic intensity; the specifics of the communicative contract under crisis conditions (asymmetry, critical importance of relevance) are revealed; linguistic means such as evaluative strategies are analyzed; and the main influence strategies are identified: informing, reassurance, mobilization, attention diversion, and responsibility shifting.

Keywords: linguopragmatic analysis, political discourse, anti-crisis communication, communicative contract.

Вступ. Сучасний політичний простір характеризується постійним виникненням різноманітних кризових ситуацій, врегулювання яких вимагає ефективних комунікативних стратегій. Політичні лідери, представники уряду й ЗМІ постійно стикаються з викликами, що потребують специфічних мовних засобів впливу на масову свідомість з метою стабілізації ситуації та мінімізації негативних наслідків.

У рамках політичного дискурсу антикризову комунікацію можна визначити як комплекс мовних стратегій, спрямованих на передбачення, контроль і врегулювання кризової ситуації. Лінгвопрагматичний аналіз антикризової комунікації дозволяє

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Мовні стратегії впливу в антикризовій комунікації політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект
(Українською) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahamatychnyi aspekt]

© Михайлова А. В. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

виявити, які конкретні мовні стратегії використовуються представниками політичного світу з метою врегулювання кризових ситуацій.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасний політичний простір переживає періоди значних криз, пов'язаних із соціальними протестами, пандемією COVID-19, міжнародними конфліктами, міграційною політикою та екологічними катастрофами. В умовах швидкого поширення повідомлень через соціальні мережі й ЗМІ ефективність антикризової комунікації стає критично важливою для підтримання політичної стабільності. Кожна з криз супроводжується комунікаційними викликами, які потребують глибокого аналізу з точки зору прагматики політичного дискурсу.

Метою дослідження є виявлення та систематизація лінгвопрагматичних особливостей антикризової комунікації в політичному дискурсі, зокрема аналіз мовних стратегій та комунікативних механізмів, які використовуються політичними суб'єктами для врегулювання кризових ситуацій та впливу на масову свідомість.

Об'єктом дослідження виступає антикризова комунікація в сучасному політичному дискурсі як складник системи політичної взаємодії між урядовими структурами й громадськістю в умовах кризових ситуацій.

Предметом дослідження є лінгвопрагматичні особливості антикризової комунікації в політичному дискурсі, зокрема мовні стратегії, комунікативні механізми та прагматичні засоби впливу, що використовуються для врегулювання кризових ситуацій та формування суспільного сприйняття кризових подій.

Матеріал дослідження становлять теоретичні праці з лінгвістики, дискурсивного аналізу та політичної комунікації, зокрема роботи представників французької школи дискурсивного аналізу (Ж.-Ж. Куртін, М. Пеше, П. Шародо, Д. Менгено), дослідження з критичного дискурсивного аналізу (Т. А. ван Дейк), праці з аналізу оцінної мови (Дж. Томпсон і С. Ганстон, Д. Бібер і Е. Фінеган) та теоретичні розробки щодо функцій політичного дискурсу (А. Дорна).

Методологічну основу дослідження становить лінгвопрагматичний підхід, що базується на принципах французької школи дискурсивного аналізу та теорії комунікативного контракту П. Шародо.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному лінгвопрагматичному підході до вивчення антикризової комунікації в політичному дискурсі, що дозволяє виявити як експліцитні, так і імпліцитні механізми впливу на громадськість,

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Language Strategies of Influence in Anti-Crisis Communication of Political Discourse: Linguistic-Pragmatic Aspect (in Ukrainian) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Mykhailova A. V. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

систематизації мовних стратегій антикризової комунікації (інформування, заспокоєння, мобілізація, відволікання уваги, перекладання відповідальності) з точки зору їхньої прагматичної ефективності, виявленні специфіки комунікативного контракту в умовах кризових ситуацій, створенні методологічної бази для подальших досліджень антикризової комунікації в різних політичних системах та медійних контекстах.

Виклад основного матеріалу дослідження. За Александром Дорною, політичний дискурс як об'єкт наукового дослідження перебуває на перетині кількох дисциплін: «політичних наук, соціології, лінгвістики, психології та в деяких випадках навіть теології» [6, с. 132]. Хоча політичний дискурс можна розглядати як сукупність текстів на політичну тематику, таке визначення не повною мірою відображає його характерні особливості.

За Домініком Менгено [7, с. 57], термін «дискурс» можна визначити з кількох точок зору: з позиції комунікативної інтенції (дидактичний дискурс, прескриптивний дискурс); з точки зору комунікативної ситуації, пов'язаної зі сферами суспільної діяльності (телевізійний дискурс); на основі інституціональних умов (лікарняний, шкільний, сімейний дискурс); на основі ідеологічних позицій (соціалістичний дискурс, католицький дискурс). Французька школа аналізу політичного дискурсу наголошує на понятті впливу як панівній характеристиці політичного дискурсу. Патрік Шародо пропонує розглядати політичний дискурс у сукупності з зовнішніми соціопсихологічними чинниками, адже «у так званому внутрішньому вимірі учасники мають суто мовні атрибути, що можуть посилатися на психологічні й соціальні аспекти як на мовні сутності: через мовні реалізації учасники створюють дискурсивну ідентичність і намір впливати на комунікативного партнера» [2].

А. Дорна виділяє такі функції політичного дискурсу: структурувальна: дискурс створює і визначає політичну систему; імперативна, тобто така, що обумовлює прийняття рішень; виховна або маніпулятивна, тобто така, що чинить вплив; терапевтична. До них можна також додати об'єднувальну функцію, адже політичний дискурс згруповує індивідів за спільністю політичних поглядів.

Лінгвопрагматика, як зазначає Марк Дебоно, «вивчає взаємодію знаків і їхніх реципієнтів і тих, хто їх продукує» [5, с. 424]. За словами Жака Мешлера, «однією з гіпотез, які досліджує прагматика, є імпліцитні значення висловлювання в певному контексті» [8, с. 14]. Це визначення набуває особливої актуальності в умовах кризових ситуацій, коли імпліцитні сенси можуть мати вирішальне значення для

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Мовні стратегії впливу в антикризовій комунікації політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект
(Українською) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahamatychnyi aspekt]

© Мухайлова А. В. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

формування суспільних настроїв. Лінгвопрагматичний аналіз дозволяє розкрити не лише те, що говорить політичний суб'єкт, але й те, як його висловлювання мають вплинути на реципієнта, враховуючи специфічні умови комунікативної ситуації в кризовому становищі.

Лінгвопрагматичний підхід до політичного дискурсу дозволяє виявити не лише експліцитні, але й імпліцитні значення висловлювань, що особливо важливо в контексті антикризової комунікації, де політичні суб'єкти часто вдаються до непрямих мовленнєвих актів та прихованих комунікативних інтенцій.

Для аналізу політичного дискурсу в рамках французької школи лінгвістики Жан-Жак Куртін виділяє такі принципи:

1. Обмеження дискурсивного простору (визначення типу дискурсу).
2. Визначення мовних зв'язків у межах тексту (граматичних, структурних тощо).
3. Створення зв'язку між лінгвістикою й екстралінгвістичними елементами [4, с. 9].

Антикризова комунікація в політичному дискурсі має свої специфічні особливості, зумовлені необхідністю швидкого реагування на кризові ситуації та формування відповідного суспільного сприйняття подій. Антикризову комунікацію можна визначити як комунікативну стратегію, яка передбачає регулювання наслідків кризової ситуації. Вона охоплює планування комунікації в ситуаціях кризи, безпосередньо комунікацію з громадськістю й розв'язання проблем чи регулювання наслідків кризи для пом'якшення негативного впливу на репутацію політичної сили. У політичному контексті антикризова комунікація набуває особливого значення, оскільки спрямована не лише на захист репутації політичних суб'єктів, але й на забезпечення соціальної стабільності та підтримки довіри громадян до політичних установ.

Прагматичний аспект антикризової комунікації полягає в використанні специфічних мовних засобів та комунікативних стратегій, що мають на меті: мінімізацію негативного сприйняття кризи, формування відчуття контролю над ситуацією, конструювання позитивного іміджу політичного суб'єкта як компетентного кризового менеджера, мобілізацію суспільної підтримки.

Патрік Шародо наголошує на важливості комунікативного контракту в межах політичного дискурсу. Комунікативний контракт – право учасників комунікативної

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Language Strategies of Influence in Anti-Crisis Communication of Political Discourse: Linguistic-Pragmatic Aspect (in Ukrainian) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahmatychnyi aspekt]

linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Mykhailova A. V. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

ситуації самостійно інтерпретувати висловлювання [3]. Для створення контракту необхідні такі умови: взаємодія між комунікантами, які знаходяться в площинах створення і висловлювання та сприйняття й інтерпретації; мотивація висловлювання, а також наявність спільного для комунікантів ідеологічного, соціального, культурного простору; вплив, або вибір комунікантом максимально ефективних засобів, щоб досягнути закладеної мотивації висловлювання; регулювання аргументативної асиметрії, яке може полягати в прийнятті чи неприйнятті висловлювання, в оцінюванні чи знецінюванні учасника комунікативної ситуації.

У контексті антикризової комунікації особливого значення набуває третя умова – вплив, адже в кризових ситуаціях політичні суб'єкти прагнуть максимально ефективно донести своє повідомлення до цільової аудиторії з метою досягнення бажаного перлокутивного ефекту. При цьому важливо зберегти баланс між переконливістю повідомлення й правдивістю, щоб уникнути викриття маніпуляцій. Порушення цього балансу може призвести до руйнування комунікативного контракту і втрати ефективності антикризової комунікації.

За Дж. Томпсоном і С. Ганстоном, аналіз оцінної мови може здійснюватися за кількома різними параметрами. У контексті антикризової комунікації особливого значення набуває розмежування двох типів оцінки: оцінне значення (позитивне / негативне) та модальність (упевненість / неупевненість) [9, с. 10].

Д. Бібер і Е. Фінеган пропонують «поєднувальний» підхід до аналізу оцінної мови, розглядаючи як ставленнєве значення, так і модальність як аспекти позиціонування [1, с. 96]. Такий підхід є особливо ефективним для аналізу антикризової комунікації, оскільки в умовах кризи політичні суб'єкти часто поєднують оцінні судження з висловленнями різного ступеня впевненості.

В антикризовій комунікації оцінність і модальність виконують такі функції: створення аксіологічної рамки інтерпретації кризових подій, формування бажаного емоційного ставлення до кризи, позиціонування політичного суб'єкта щодо кризової ситуації, конструювання ступеня впевненості/неупевненості щодо розвитку кризи та шляхів її подолання.

А. Дорна наголошує на тому, що метою політичного дискурсу є вплив на іншого. Однак дослідник зазначає, що «процес переконання є двостороннім, а суб'єкти виходять зі статусу адресанта й адресата, стаючи співрозмовниками» [5, с. 133]. Це спостереження є особливо цінним для розуміння антикризової

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Мовні стратегії впливу в антикризовій комунікації політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект
(Українською) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahmatychnyi aspekt]

© Мухайлова А. В. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

комунікації, яка передбачає активну взаємодію між політичними суб'єктами та громадськістю.

У контексті антикризової комунікації можна виділити такі стратегії впливу: стратегія інформування, спрямована на надання об'єктивних даних про кризову ситуацію, стратегія заспокоєння, що має на меті зниження рівня суспільної тривоги, стратегія мобілізації, спрямована на залучення громадськості до спільного подолання кризи, стратегія відволікання уваги, що передбачає перемикання фокусу суспільної уваги з кризи на інші питання, стратегія перекладання відповідальності, яка полягає у визначенні винних у виникненні кризової ситуації. Особливістю цих стратегій є їхня прагматична спрямованість на досягнення певного перлокутивного ефекту: формування бажаного сприйняття кризи, зміцнення довіри до політичних інститутів, мобілізація суспільної підтримки тощо.

Висновки. Прагматичний аналіз антикризової комунікації в політичному дискурсі дозволяє виявити специфіку мовних стратегій, спрямованих на управління кризовими ситуаціями. Ключовою особливістю антикризової комунікації є її подвійна спрямованість: з одного боку, на мінімізацію негативних наслідків кризи для репутації політичних суб'єктів, з другого – на забезпечення соціальної стабільності та формування конструктивного суспільного ставлення до кризи. Лінгвопрагматичний підхід до вивчення антикризової комунікації дозволяє побачити, як конкретні мовні стратегії використовуються з метою врегулювання кризових ситуацій. Він допомагає зрозуміти, як мова стає потужним інструментом впливу на суспільство, і як політики використовують мовні засоби для передбачення, стабілізації або подолання наслідків кризи.

Подальшими перспективами досліджень є: порівняльний аналіз антикризової комунікації в різних політичних системах, дослідження ефективності різних мовних стратегій у контексті конкретних кризових ситуацій, аналіз мультимодальних аспектів антикризової комунікації, включаючи невербальні засоби, вивчення впливу нових медіа на специфіку антикризової комунікації в політичному дискурсі.

Література:

1. Biber, D., & Finegan, E. (1989). *Styles of stance in English: Lexical and grammatical marking of evidentiality and affect*. *Text*, 9(1), 93–124.
2. Charaudeau, P. (n.d.). *À quoi sert d'analyser le discours politique?* Retrieved from <https://www.patrick-charaudeau.com/A-quoi-sert-d-analyse-le-discours.html#nh5>

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Language Strategies of Influence in Anti-Crisis Communication of Political Discourse: Linguistic-Pragmatic Aspect (in Ukrainian) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Mykhailova A. V. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

3. Charaudeau, P. (n.d.). *Le contrat de communication dans la situation classe*. Inter-Actions, Université de Metz. Retrieved from <http://www.patrick-charaudeau.com/Le-contrat-de-communication-dans.html>
4. Courtine, J.-J. (1981). *Quelques problèmes théoriques et méthodologiques en analyse du discours, à propos du discours communiste adressé aux chrétiens*. Langage et Société. <https://doi.org/10.3406/lgge.1981.1873>
5. Debono, M. (n.d.). *Pragmatique, théorie des actes de langage et didactique des langues-cultures. Histoire, arrière-plans philosophiques, conséquences et alternatives*. In *Le(s) français dans la mondialisation* (pp. 423–447). Fernelmont: Editions Modulaires Européennes.
6. Dorna, A. (n.d.). *Les effets langagiers du discours politique*. <https://doi.org/10.4267/2042/15186>
7. Maingueneau, D. (n.d.). *Analyser les textes de communication*. <https://doi.org/10.5585/eccos.v1i1.179>
8. Moeschler, J. (2008). *Qu'est-ce que la pragmatique? Signification linguistique et interprétation*. In *Pragmatique... de l'intention à la réalisation* (pp. 13–32). Paris: Gnosia.
9. Thompson, G., & Hunston, S. (2000). *Evaluation in text: Authorial stance and the construction of discourse* (pp. 1–27). Oxford: Oxford University Press.

References:

1. Biber, D., & Finegan, E. (1989). *Styles of stance in English: Lexical and grammatical marking of evidentiality and affect*. Text, 9(1), 93–124.
2. Charaudeau, P. (n.d.). *À quoi sert d'analyser le discours politique?* Retrieved from <https://www.patrick-charaudeau.com/A-quoi-sert-d-analyse-le-discours.html#nh5>
3. Charaudeau, P. (n.d.). *Le contrat de communication dans la situation classe*. Inter-Actions, Université de Metz. Retrieved from <http://www.patrick-charaudeau.com/Le-contrat-de-communication-dans.html>
4. Courtine, J.-J. (1981). *Quelques problèmes théoriques et méthodologiques en analyse du discours, à propos du discours communiste adressé aux chrétiens*. Langage et Société. <https://doi.org/10.3406/lgge.1981.1873>
5. Debono, M. (n.d.). *Pragmatique, théorie des actes de langage et didactique des langues-cultures. Histoire, arrière-plans philosophiques, conséquences et alternatives*. In *Le(s) français dans la mondialisation* (pp. 423–447). Fernelmont: Editions Modulaires Européennes.
6. Dorna, A. (n.d.). *Les effets langagiers du discours politique*. <https://doi.org/10.4267/2042/15186>
7. Maingueneau, D. (n.d.). *Analyser les textes de communication*. <https://doi.org/10.5585/eccos.v1i1.179>
8. Moeschler, J. (2008). *Qu'est-ce que la pragmatique? Signification linguistique et interprétation*. In *Pragmatique... de l'intention à la réalisation* (pp. 13–32). Paris: Gnosia.
9. Thompson, G., & Hunston, S. (2000). *Evaluation in text: Authorial stance and the construction of discourse* (pp. 1–27). Oxford: Oxford University Press.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Мовні стратегії впливу в антикризовій комунікації політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект
(Українською) [Movni stratehii vplyvu v antykrizovii komunikatsii politychnoho dyskursu: lnhvoprahamatychnyi aspekt]

© Мухайлова А. В. [Mykhailova A. V.], dm.nastya101@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 81'373.6

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 11.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.10>

БЕЗПЕКА: ЕТИМОЛОГІЯ КОНЦЕПТУ

Юлія Володимирівна Бобир (м. Київ, Україна)

uhybbumysr@gmail.com

кандидат філософських наук

заступник начальника кафедри іноземних мов

Воєнна академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04050, м.Київ, вул. Юрія Іллєнка, 81

*Статтю присвячено дослідженню етимології концепту безпека в українській лінгвокультурі, а саме – реконструкції морфологічної форми й семантики первинних лексем, які лягли в основу вербалізації цього концепту. Автором з'ясовано, що лексема безпека має праслов'янське коріння, а її морфемі – праїндоевропейське. Первинною лексико-граматичною формою на позначення концепту у слов'янських мовах слід вважати сполучення іменника *рех/*рек із прийменником bez. Конструкція такого типу могла виникнути ще у праїндоевропейський період, оскільки відповідні концепти у багатьох європейських мовах побудовано за подібною концептуальною схемою.*

*Лексема *рех/*рек первинно мала синкретичну семантику, позначаючи і загрозливі фактори, символом яких виступав вплив вогню на тіло людини, і негативні фізичні та емоційні переживання людини, спричинені цими факторами. Дослідження виявило, що прийменниково-іменникова конструкція також могла бути концептуальною метафорою, у якій іменна частина – ім'я божества, що уособлює небезпеку. Лексеми безпека, bezpeka, bezpek, bezpesh слід вважати архаїчними варіантами іменника – імені концепту.*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Bezpeka: Etymology of the Concept (in Ukrainian) [Bezpeka: etymolohiia kontseptu]

© **Bobyr Yu. V.** [Bobyr Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

*Семантика досліджуваного концепту відображає давнє практичне й символічне значення вогню у житті ранньої індоєвропейської спільноти. Автором висунуто гіпотезу, що первинною лексемою, що мала корінь *рех- (у подальшому – *рек-) був вигук *рех, який, відтворюючи звук спалаху вогню, слугував застережним сигналом про небезпеку через апеляцію до попереднього досвіду фізичного й емоційного болю людини.*

*Результати дослідження є відправною точкою для аналізу дериватів кореня *рех-/*рек-, що мають безпековий зміст, на матеріалах різних індоєвропейських мов з метою перевірки висунутої гіпотези.*

Ключові слова: безпека, безпечний, етимологія, українська мова, слов'янські мови, індоєвропейські мови.

BEZPEKA: ETYMOLOGY OF THE CONCEPT

Yuliia V. Bobyr (Kyiv, Ukraine)

uhybbumysr@gmail.com

Candidate of Sciences (Philosophy)

Deputy Head of the Department of Foreign Languages

Yevgeniy Bereznyak Military Academy

(Ministry of Defence of Ukraine)

81, Yuriy Illenko St., Kyiv, 04050

*The article examines the etymology of the concept of bezpeka ("security/safety") in Ukrainian linguoculture, focusing on the reconstruction of the morphological form and semantics of the primary lexemes used for its verbalization. The author demonstrates that the lexeme bezpeka has Proto-Slavic roots, while its morphemes are of Proto-Indo-European origin. The earliest lexico-grammatical construction denoting the concept in the Slavic languages should be regarded as the combination of the noun *pex/*pek with the preposition bez. Such a construction could have originated in the Proto-Indo-European period, since corresponding concepts in many European languages are based on a similar conceptual scheme.*

*The lexeme *pex/*pek originally had syncretic semantics, denoting both threatening factors symbolized by the effect of fire on the human body and the negative physical and emotional experiences caused by these factors. The study revealed that the prepositional-nominal construction could also serve as a conceptual metaphor, in which the nominal component referred to the name of a deity personifying danger. The lexemes безпека, bezpeka, bezpek, bezpech should be considered archaic variants of the name of the concept.*

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Безпека: етимологія концепту (Українською) [Bezpeka: etymolohiia kontseptu]

© **Бобур Ю. В.** [Bobyr Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

The semantics of this concept reflects the practical and symbolic significance of fire in the early Indo-European community.

*The author hypothesizes that the primary root *pex- (later *pek-) derived from the interjection *pex, which imitated the sound of a fire flare and functioned as a warning of danger, appealing to the prior human experience of physical and emotional pain.*

*The results of the study serve as a starting point for analyzing the security-related derivatives of the root *pex-/*pek- in various Indo-European languages, with the intention to test the proposed hypothesis.*

Keywords: security, safety, secure, safe, etymology, Ukrainian language, Slavic languages, Indo-European languages.

Вступ. Безпека – один із найважливіших феноменів людського буття, збагнути сутність і розкрити особливості усвідомлення якого в царині лінгвістики дозволяє концептуальний аналіз – “головний метод логічного аналізу мови й когнітивної лінгвістики, що передбачає моделювання (із застосуванням різних метамов та природної мови) й опис концептів – інформаційних структур свідомості, що являють собою структуровану сукупність знань про об’єкт концептуалізації, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії різних пізнавальних механізмів” [5, с. 261–262]. Аналіз концептів на сучасному етапі розвитку когнітивної лінгвістики представлений синтезом методик, прийомів і процедур, які мають на меті інтерпретацію ментальних процесів, відображених у свідомості індивіда і вербалізованих за допомогою мовних одиниць. Методика комплексного аналізу концептів та інтегрованого підходу до їхнього дослідження дає змогу виявити різноманітні мовні засоби репрезентації концепту, простежити частотність його реалізацій у дискурсі і, як результат, висвітлити особливості змісту і структури концепту [1, с. 159].

Етимологічний аналіз, що застосовується в цьому дослідженні, є одним з аспектів опису концепту. Його визначають “як методику реконструкції акту словотворення, спрямовану на зіставлення первинної морфемної структури слова із сучасною, а також на вияв історичних змін у складі морфем слова та системі зв’язків похідності та мотивованості” [4, с. 32]. Ця методика ґрунтується на порівняльно-історичному методі й у широкому розумінні передбачає реконструкцію праформи слова та пояснення процесів її перетворення на

сучасну форму з огляду на головні фонетичні й морфологічні закони змін [5, с. 146].

Етимологічні дані в концептуальних дослідженнях сприяють спостереженню процесу виникнення й розвитку концепту в людській свідомості. Первісні форми й значення слова, співвідносні із сучасним мовним утіленням концепту, складають історичну картину його буття, наповнену етнокультурними особливостями кожного етапу становлення його сутності в національній свідомості. Етимологічний аспект визначає структуру концепту в діяхронії, розкриває його глибинні страти, сформовані в культурно-історичному контексті й розвинуті в етнокультурній традиції [4, с. 32].

Об'єктом цього дослідження є концепт *безпека* в українській лінгвокультурі, його предметом – етимологія цього концепту. Мета роботи – реконструювати морфологічну форму й семантику первинних лексем, які лягли в основу вербалізації концепту в українській мові, а також сформулювати гіпотезу щодо мотивованості їх виникнення й розвитку. Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі завдання: дослідити етимологію морфем, з яких складається лексема *безпека*, й відтворити розвиток їхньої семантики.

Матеріалом для статті стали лексикографічні джерела української та деяких інших індоєвропейських мов.

Огляд наукової літератури дає підстави стверджувати, що етимологію концепту *безпека* у вітчизняній лінгвістиці не досліджували, що визначає актуальність і новизну цієї роботи. Варіанти тлумачення етимології цього концепту представлено в “Етимологічному словнику української мови” [10], а також у дослідженнях з безпекознавства [2; 6]. Ці підходи проаналізовано в нашому дослідженні.

Основний зміст. Насамперед необхідно зазначити, що лексема *безпека* має праслов'янське коріння, оскільки місцеві деривати, які мають здебільшого основу **bezpeč⁻¹*, вживаються в багатьох слов'янських мовах, переважно східно- і західнослов'янських: бр. *бяспека*, [безпечаць], п. *bezpieczny*, ч. *bezpečný*, слц. *bezpeka*, болг. *безпечен*, рос. *беспечный*, псл. **bezpečьнь(ь)* [10, с. 163].

У сучасних словниках української мови *безпека* тлумачиться як “стан, коли кому-, чому-небудь ніхто і ніщо не загрожує” [14, с. 430]. Лексема *безпека*,

¹ У статті цитовані приклади подано у тій графічній формі, у якій їх зафіксовано у відповідних лексикографічних джерелах. Реконструйовані автором лексеми подано за зразком “Етимологічного словника української мови” [10; 11].

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

що вербалізує однойменний концепт, з'являється в лексикографічних джерелах української мови лише у XIX столітті. У “Словарі української мови”, упорядкованому Б. Грінченком, її наведено як відповідник російського іменника *безопасность* разом із такими спорідненими лексичними одиницями як *безпечати*, *безпечен* [7, с. 43], *безпечити*, *безпечне*, *безпечно*, *безпечний*, *безпечність*, *безпешний*, *безпешність*, *безпешно* [7, с. 44], *забезпéка*, *забезпечáти*, *забезпечувати*, *забезпéчити* [8, с. 4.], *небезпе́ка*, *небезпечний*, *небезпечність*, *небезпечно* [8, с. 536], *убезпечати*, *убезпечити*, *убезпéка*, *убезпечатися*, *убезпечення* [9, с. 305]. Варто зауважити, що у словниках XIX ст. наведено лексеми з аломорфом *пеш-* кореня *пек-*, який є нетиповим для сучасної української мови.

Виявлення лексеми *безпе́ка* в українських лексикографічних та писемних джерелах XIX століття можна пояснити тим, що вона або існувала в народно-розмовній мові й потрапила до писемних джерел лише в цей період, або була створена чи запозичена авторами цього часу для вербалізації відповідного концепту. Ми схилиємося до першого варіанту пояснення, користуючись такими аргументами. У сучасних слов'янських мовах іменник, що має таку морфологічну форму, перебуває в активному узусі лише в українській та білоруській мовах. Морфологічну форму *bezpeka* жіночого роду також зафіксовано у словацькій мові поряд з формами чоловічого роду *bezpek* та *bezpech*, однак там вона вважається архаїчною [34], що може свідчити як про нетиповість словотворення (можливо, лексикалізація сполучення іменника з прийменником), так і про давність самої лексеми.

Щоб дослідити етимологію концепту *безпе́ка*, необхідно включити до аналізу також лексему *безпечний*, яка з'явилася в українських лексикографічних і писемних джерелах принаймні з XIV-XV ст. [17]. Огляд сучасних словників слов'янських мов дозволяє стверджувати, що прикметник, утворений таким способом (префіксально-суфіксальним), перебуває в узусі в таких мовах (окрім української): чеській – *bezpečný*, словацькій – *bezpečný*, польській – *bezpieczny*, болгарській – *безпéчен*, російській – *беспечный*, білоруській – *бяспечны*. “Етимологічний словник української мови” наводить також реконструйовану праслов'янську форму цього прикметника – **bezpečьнь(jь)* [10, с. 163]. У “*Słownik prasłowiański*” [35] та “*Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*” [23] лексем з основою *bezpeč-* немає, вочевидь тому, що їх фіксують не

в усіх слов'янських мовах. Можна припустити, що прикметник з'явився саме в північному ареалі їх розповсюдження, не виключено – шляхом запозичення. Для висновків про походження іменників, які вербалізують концепт у цих мовах, необхідно провести окреме дослідження, оскільки їх утворено за різними словотвірними моделями, зокрема від прикметника: ч. *bezpečí*, слц. *bezpečnost'*, п. *bezpieczeństwo*.

Вочевидь лексеми з основою **bezpeč-* постали з прийменниково-іменникової конструкції, оскільки всі похідні з *bez-* сформовані за єдиною трансформаційною моделлю: *bez* + іменний об'єкт/*Gen* [3, с. 61]. Цей префікс етимологічно пов'язаний із прийменником *bez/без* “при відсутності; крім” [10, с. 161]), що “вживається при вказівці на відсутність кого-, чого-небудь” [14, с. 393]. Прийменник *bez* походить від протоіндоєвропейського **b(h)e/*b(h)eǵh* “поза, без” [26; 32].

В українській мові префікс *без-* належить до заперечних афіксів, у семантичній структурі яких заперечення є частиною комплексного значення. Окрім заперечення, його семантика формується орнативним (наявність ознаки) компонентом з, тому його сумарним значенням можна вважати розгортку “не з”. Відповідно префікс *без-* переважно виражає відсутність ознаки, яку позначає коренева морфема, у такий спосіб маючи привативне значення. Цей префікс має тенденцію до взаємодії з відносними прикметниками [3].

Прийменниково-іменникова конструкція, на нашу думку, могла тривалий час перебувати в узусі серед слов'ян, слугуючи означенням, що характеризувало безпечність певних об'єктів/явищ. З погляду словотвору першою лексемою, що виникла з цієї конструкції, міг бути як іменник, так і прикметник, оскільки найпродуктивнішими словотвірними моделями, до складу яких входить префікс *без-*, вважають як іменникові, так і прикметникові [3].

Згідно з “Етимологічним словником української мови” лексема *безпека* утворена з прийменника *bez* і основи іменника **reša* “турбота, клопоти”, пов'язаного з дієсловом **pekti*, укр. *Пекти* [10, с. 163.]. Однак у нелінгвістичних розвідках знаходимо інше тлумачення, що пов'язує етимологію кореневої морфеми з іменем Пек (також однокореневим з дієсловом *пекти*) – слов'янського бога пекла, а також війни, кривавих бійок, кровопролиття та всілякої біди [2; 6]. У такому разі значенням первинної прийменниково-іменникової конструкції було або “без турботи, без клопотів”, або “без небезпек”, які уособлює Пек (**pek*).

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

З морфологічного й фонетичного погляду, а також відповідно до сучасної семантики іменник *безпека/bezpeka* міг бути утворений лише від прийменниково-іменникової конструкції з іменником **pek*. Прикметник **bezpečьny(jь)* морфологічно й фонетично може походити від конструкції і з іменником **peča*, і з іменником **pek*.

Щодо семантики, то прикметник **bezpečьny(jь)* має більше значень, ніж іменник *bezpeka*, що зумовлює більшу кількість тлумачень етимології концепту. Зокрема, у двадцятитомному “Словнику української мови” виокремлюють такі його значення: 1) “який не має в собі небезпеки або захищає кого-, що-небудь від небезпеки”; 2) “якому не загрожує небезпека; гарантований від небезпеки”; 3) “який не завдає, не повинен завдавати шкоди”; 4) (рідко) “те саме, що безтурботний; безжурний” [14, с. 432]. Огляд лексикографічних джерел [34; 36; 40] дозволяє стверджувати, що перше, друге й третє значення притаманні цьому прикметнику і в словацькій, чеській та польській мовах. Четверте значення сучасні словники у цих мовах не фіксують. У болгарській мові він вживається лише у значенні “безтурботний” й вважається запозиченим з російської [13]. Окрім того, у чеській та словацькій мовах прикметник означає “який не підлягає сумніву, на якого можна покластися”. У “Словарі української мови”, упорядкованому Б. Грінченком, також зафіксовано таке значення – “вѣрный, несомнѣнный” [7, с. 44].

Необхідно зауважити, що семантика прикметника **bezpečьny(jь)* характеризує концепт *безпека*, з одного боку, як відсутність небезпек для людини у зовнішньому світі (відсутність Пека), а з іншого – як її психоемоційний і фізичний стан, що відображає її переживання щодо власної безпеки (убезпеченість від загроз, впевненість у безпеці – відсутність **peča*), семантично пов’язуючи цю лексему з обома запропонованими у етимологічних розвідках іменниками.

Щоб з’ясувати, яка саме лексема первинно входила до сполучення з прийменником *bez*, для початку необхідно дослідити семантику іменників **peča* і **pek* в українській та інших слов’янських мовах.

Лексеми, що є морфологічним відповідником реконструйованого іменника **peča*, на перший погляд, у сучасній українській мові немає. Проте спосіб творення (суфіксальний за допомогою суфікса -ja), на нашу думку, вказує, що таким відповідником виступає іменник *печія*, який вживається у значенні

“згага”; водночас фіксують його образне вживання для позначення емоційного болю [16, с. 700]. Як свідчать проаналізовані нами лексикографічні джерела, така лексема – *řeše* – перебуває в узусі в сучасній чеській мові, де вона має значення: 1) “турбота про благополуччя або розвиток когось або чогось”, 2) “підтримка чогось у належному стані” [36]. У словацькій мові іменник *řeč/řeča* вважається запозиченим з чеської й фіксується в “Historický slovník slovenského jazyka” [34] зі значеннями: 1) “страждання, тривога”; 2) “піклування про успішний розвиток чогось”; 3) “зусилля, прагнення до чогось”; 4) “пильність”. У польській мові лексема *piecza* вважається книжною й позначає “опіку над людиною, твариною чи річчю” [39]. У болгарській мові лексема *peča* має значення “веснянка (ластовиння), зазвичай на обличчі” й фіксується як діалектна [13]. Подібний іменник вживається також для позначення елементів жіночого одягу й кінського спорядження у сербській та хорватській мовах, однак зв'язок цих значень із семантикою кореня дієслова **pekti* не очевидний. Отже, значення лексеми **reča* у східно- і західнослов'янських мовах переважно стосуються емоційних переживань чи стану людини, пов'язаних з турботою, піклуванням про когось, про щось, відповідно, якщо ця лексема вживалася у прийменниково-іменниковій конструкції, семантика прикметника й іменника мала би бути пов'язана лише з переживаннями людини стосовно убезпеченості важливих для неї об'єктів.

Щодо лексеми *пек/*рек*, то в українській мові, згідно з двадцятитомним “Словником української мови”, вона вживається у трьох значеннях: 1) “вигук (заст.), що вживається при вираженні досади, незадоволення і т. ін. або як закляття при бажанні відвернути що-небудь, позбутися когось, чогось”; 2) “густа, в'язка або тверда речовина чорного кольору, яка залишається після перегонки деревного, торф'яного або кам'яновугільного дьогтю та дистиляції жирних кислот різних виробництв”; 3) (образно) “відчуття сильного жару, печіння” [16, с. 228].

У “Етимологічному словнику української мови” наведено два значення лексеми *пек*. У першому значенні вона вживається “у виразі *пек тобі, цур* для вираження досади, відсторонення, відмови, незадоволення, бажання відвернути що-небудь, позбутися когось, чогось”. Походження цього фразеологізму пов'язують з іменем “[слов'янського бога пекла]”. З другим значенням – “речовина, яка залишається після перегонки деревного, торф'яного або кам'яновугільного дьогтю та дистиляції жирних кислот”, “смола, якою смолять

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

човни та канати” – лексема вважається запозиченою з голландської мови [11, с. 328].

Згідно з лексикографічними джерелами лексема **pek* не є поширеною у інших розглянутих нами сучасних слов'янських мовах. Утворений таким способом іменник *пек* вживається в болгарській мові зі значенням “сильний жар, зазвичай від сонячних променів” [13]. Якщо брати до уваги семантику лексеми в українській та болгарській мовах, залишивши за дужками вочевидь більш пізні значення, що вказує на речовину, то **pek* – це “висока температура, що викликає печіння” (символом якої є Пек), а **bez peka* – це “відсутність впливу високої температури, внаслідок якого у людини виникають болісні відчуття”.

Вживання **pek* на позначення імені божества словники фіксують лише в українській мові, що ставить під сумнів обґрунтованість тлумачення етимології кореня лексеми *безпека/bezpeka* від імені *Пек*. Однак наш аналіз лексикографічних джерел у різних індоєвропейських мовах виявив, що в багатьох індоєвропейських міфологіях є божество/дух, ім'я якого співзвучне з українським *Пек* й яке виступає уособленням негативних для людини явищ, небезпеки, загрози, лиха, негараздів, невдач.

Так у литовській мові на позначення злого духа, диявола вживають іменник *piktasis* [30]. У санскриті знаходимо лексему *पाक* *pâka*, серед значень якої пов'язаних з горінням і випіканням, є також “ім'я демона”. Ця лексема входить до складу одного з імен бога Індри – *पाकशासन* *pâka-çâsana* “той, хто покарав Паку” [21, с. 537]. Подібну істоту фіксують і в міфології та фольклорі германських народів: у ісландській мові на позначення демона вживається лексема *þúki* [24]; в англійській мові *Puck* – “капосний дух в англійському фольклорі” (середньоанглійське *rouke*, староанглійське *rūca*) [37], а також “злий дух у старовинних англійських казках” [31]; у німецькій мові *Puk* – “домашній дух”, “ім'я диявола” [40]; у данській *pokker* – “зла істота, зла людина”; ця лексема також вживається як лайливе слово для вираження гніву, роздратування, презирства чи інших емоцій [22]. Подібну лексему знаходимо і в кельтських мовах, зокрема, в ірландській *ríca* – “ельф, домовик” [27]. Можна також припустити, що у грецькій міфології відповідним персонажем є бог Пан (*Παν*). Хоча лексема більш фонетично відмінна й персонаж втрачає злісність, на колишню функцію може вказувати його каверзність, здатність провокувати паніку й потворний зовнішній вигляд. У цьому ж контексті становить інтерес

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Bezpeka: Etymology of the Concept (in Ukrainian) [Bezpeka: etymolohiia kontseptu]

© Bobyr Yu. V. [Bobyr Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

ім'я героїні міфів Пандора (*Πανδώρα*), що тлумачиться як “усім обдарована”. Однак якщо *Παν* – це ім'я міфічної істоти, що уособлювала негаразди, то *Πανδώρα* можна тлумачити більш відповідно до функції цієї героїні – як “та, що дарує лихо”. В італійській міфології є хоч і незлісний Пік, Пікус (*Picus*) – божество полів і лісів, віщун, батько Фавна (*Faunus*), який вважався аналогом грецького Пана [12].

З огляду на наявність у міфології й фольклорі індоєвропейських народів таких істот, можна припустити, що у певний історичний (праіндоєвропейський) період умовна лексема **pek*, вербалізуючи значення “зла міфічна істота”, слугувала концептуальною метафорою для позначення загрозливих для людини умов, у той час як конструкція *заперечення* + **pek* позначала умови, коли людині нічого не загрожує. Також варто звернути увагу на те, що концептуальна схема, де лексема на позначення безпеки морфологічно складається з кореня, значення якого вказує на загрози, лиха, негаразди, небезпеки, й заперечного афікса, притаманна багатьом європейським мовам: гр. *ασφάλεια*, лат. *securitas*, серб. *безбедност*, болг. *безопасност*.

Для з'ясування семантики й реконструкції первинної морфологічної форми іменника, що входив до складу приїменниково-іменникової конструкції, необхідно взяти до уваги семантику дієслова **pekti*, як це рекомендує “Етимологічний словник української мови”. Це дієслово у значенні “готувати на вогні” фіксується у всіх слов'янських мовах, і його прадавнє індоєвропейське походження не викликає сумнівів у науковців (*pek^w*- (**k^wek^whō*) [26, с. 2304])/ *peq̑iō*, *iō* [32, с. 920]). В українській мові дієслово *пекти* має такі значення: 1) “готувати їжу, нагріваючи, прожарюючи на вогні або на жару (у печі, в духовці і т. ін.)”; 2) (перен.) “виготовляти що-небудь дуже швидко, у великій кількості”; 3) “надмірно гріти, палити, обдавати жаром”; 4) “спричиняти відчуття фізичного болю від дотику до вогню або до чого-небудь гарячого”; 5) “хотітися, кортіти”; 6) “завдавати кому-небудь глибоких моральних страждань; мучити, непокоїти”; 7) “дорікати кому-небудь, лаяти когось і т. ін.; розпикати” [16, с. 232]. Вважаємо, що первинним значенням кореня цього дієслова було “спричиняти відчуття фізичного болю від дотику до вогню або до чого-небудь гарячого”, оскільки воно фіксує первинний досвід взаємодії людини з вогнем. Значення “готувати їжу, нагріваючи, прожарюючи на вогні або на жару” варто вважати пізнішим, оскільки людина навчилася готувати на вогні не відразу після свідомого знайомства з ним і навіть не відразу після його

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Безпека: етимологія концепту (Українською) [Bezpeka: etymolohiia kontseptu]

© Бобур Ю. В. [Bobyur Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

приборкання. У безпековому контексті варто також звернути увагу на значення “завдавати кому-небудь глибоких моральних страждань; мучити, непокоїти”, яка вербалізується також за допомогою іменника *печія*/**реща*. Така семантика є властивою дієслову **pekti* в інших слов'янських мовах. Оскільки значення “спричиняти відчуття фізичного болю”, як ми припускаємо, є первинним в індоєвропейських мовах, у цих мовах мають бути лексеми з аломорфами кореня **pek-*, семантика яких пов'язана з болем, загрозою безпеці, дошкулянням (фізичним і моральним), негативними для людини явищами (уособленням яких є божество).

У деяких слов'янських мовах є фонетично подібна лексема, узагальненим значенням якої є “невдача, нещастя”. Зокрема, у польській мові *pesch* – “невдалий поворот подій” [39], у словацькій *rech* (розм.) – “несприятливий стан, невдача” [34], у чеській *rech* – “невдача, нещастя” [36], у хорватській *reh* – “нещастя, нещасний випадок” [28]. У чеській і словацькій мовах *rech* також має значення “смола”; водночас іменники *smůla* (ч.), *smola* (слц.) позначають “невдачу” у фразеологізмах. Лексему *пех*, якої немає у більшості словників української мови, можна знайти у словниках регіональних діалектів. Зокрема, її фіксують на Буковині, де вона означає “клопоти, прикрість” [18, с. 259], а також із подібною семантикою в галицьких говірках – “невезіння, прикрість, невдача; безталання” [19, с. 433]. Ці варіанти лексеми у зазначених мовах вважаються запозиченням із німецької мови.

Відповідно, у німецькій мові *rech* має два значення: 1) “темно-кольоровий, липкий залишок від дистиляції кам'яного, бурого та деревного вугілля”; 2) (перен.) “нещастя”. Згідно з лексикографічними джерелами ця лексема є спорідненою з давньоверхньонімецьким іменником *reh*, середньовірхньонімецьким *rech*/ *bech*, давньосаксонським *pik*, середньоніжньонімецьким *res*/*ric*, голландським *pek*/*pik*, які вважають похідними від латинського *rix* “смола” або від його галло-римського варіанту [25].

У всіх зазначених мовах ця лексема зазвичай вживається з дієсловом *мати* й у цій конструкції має узагальнене значення “зазнати невдачі, нещастя, негараздів”. У німецькій, словацькій та чеській мовах переносне значення *rech* як “нещастя”, здебільшого пов'язують не з семантикою праіндоєвропейської лексеми, що позначала негаразди, а зі змогою використовувати смолу, дьоготь з

їх клейкими властивостями для усунення спроможності щось зробити, влаштування пасток (для птахів у німецькій традиції). Інше тлумачення пов'язане з християнською традицією, де *pech* – це символ мук і покарань у пеклі.

У латині, з якої виводять етимологію німецької лексеми, іменник *rix* вербалізує значення “смола”, а дієслово *picare* – “намазувати смолою, дьогтем” [38, с. 469]. Однак проаналізовані нами словники не фіксують значення “невдача” іменника, у такий спосіб вказуючи, що в німецьку мову він міг бути запозичений для позначення речовини, а переносне значення є подальшим розвитком його семантики, або що латинське запозичення є омонімом питомого німецького слова.

Латинські словники також фіксують іменник *peccatum* “гріх, помилка” й однокореневе дієслово *peccare* “помилитися, учинити гріх”, етимологію яких не можуть чітко пояснити [38, с. 453]. Імовірно, ці лексеми походять від праіндоєвропейського **pek*, однак відображають зсув семантики кореня з дії зовнішніх негативних факторів на життя людини до самих її вчинків, які мають негативні наслідки як для оточення, так і для неї самої. Ці слова були запозичені іншими індоєвропейськими мовами із цим значенням, зокрема, французькою – *récher* “порушувати релігійний закон, учиняти гріх”, *réché* “гріх” [29], іспанською – *pecar* “грішити”, *pecado* “гріх”. В іспанській мові є ще й лексема *pechar* “шахраювати, обманювати” [33], що, на нашу думку, також може походити від кореня **pek*, проте її значення свідчить про розвиток праіндоєвропейської семантики кореня в бік зменшення злісності дії.

Подібну лексему знаходимо в перській мові, де *پخ* *rex* є вигук, який вживається для залякування інших або для погрози, а дієслово *پخ کردن* *rex kardan* означає “залякувати або погрожувати, використовуючи цей вигук” [20, с. 1276].

Зважаючи на наявність в українській мові іменника *nex*, а в словацькій – *pech*, стає зрозумілим походження лексем *безпешний* та *bezpech*. Це так само може свідчити про те, що *nek* і *nex* у значенні негараздів та небезпек, є варіантами однієї лексеми, від якої походить іменник *безпека*. Фактично *nek/nex* є семантичним відповідником сучасної української лексеми *не-без-пека* – подвійне заперечення повертає до первинного значення.

Отримані результати, їх обговорення. Результати дослідження походження іменної частини прийменниково-іменникової конструкції, яка лежить в основі вербалізації концепту *безпека* в українській мові, дають змогу

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

висунути гіпотезу, що лексеми з коренем **pek* (*pek^w*- (**k^wek^whō*) / *pequō*, *īō*) походять від звуконаслідувального вигуку **rex* (голосний тут не має смислорозрізняювального значення), що відтворював звук спалаху вогню. Цей вигук, з одного боку, фіксував реакцію людини на вплив високої температури, з іншого – слугував засторогою: “Вогонь! Буде пекти! Буде боляче!”. Подібний вигук – *рес-рес* (“Ні! Не чіпай цього!”), – який вживають для заборони дітям наближатися до вогню або щось чіпати, фіксують у хорватській мові [28]. Первісне вживання **rex* можна також порівняти з сучасним узусом у спілкуванні з дітьми лексеми *вава* “виразка, ранка” [15, с. 13], яка служить, з одного боку, для констатації отриманого ушкодження й болю від нього, а, з іншого боку – для застереження від небезпеки через апеляцію до досвіду болю.

Лексема **rex* у зародку містила два основні значення, які відображають взаємодію людини з вогнем, його позитивну і негативну роль у її житті та отримали розвиток у подальших дериватах: “піддаватися впливу вогню” – “відчувати фізичний та емоційний біль, мати рани внаслідок взаємодії з вогнем” та “піддавати дії вогню” – “готувати на вогні”. Деривати первинної лексеми у першому значенні стали вказувати як на негативні явища, небезпеки, загрози, так і на болісні відчуття людини та її негативні переживання, символом яких слугують наслідки її тілесного контакту з вогнем. Суб’єктивна фізично-емоційна сторона безпеки є її екзистенційним виміром, адже все, що спричиняє біль, становить небезпеку. Тому **bezpeśny(jь)* – “який не становить загрози” (тобто не є причиною болю) і “упевнений у безпеці” (тобто який не відчуває болю). Вважаємо, що в слов’янських мовах у прийменниково-іменниковій конструкції на позначення концепту *безпека* вживали іменник, який мав обидва ці значення. Лексеми **rex* і **pek* виступали варіантами цього іменника, про що свідчать лексико-семантичні одиниці, що збереглися в українській, білоруській та словацькій мовах.

Висновок. Лексема *безпека*, яка в сучасній українській мові є іменем відповідного концепту, має праслов’янське коріння, а її морфеми – праіндоєвропейське. Первинною лексико-граматичною формою на позначення концепту у слов’янських мовах слід вважати сполучення іменника **rex/*pek* з прийменником *bez*, яке виступало у функції означення, характеризуючи безпечність для людини явищ навколишнього світу. Конструкція такого типу могла виникнути ще у праіндоєвропейський період, оскільки відповідні

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Bezpeka: Etymology of the Concept (in Ukrainian) [**Bezpeka: etymolohiia kontseptu**]© **Bobyryu. V.** [Bobyryu. V.], uhybbumysr@gmail.com

концепти в багатьох європейських мовах побудовані за подібною концептуальною схемою, де ім'я концепту морфологічно складається із заперечного афікса й кореня, значення якого вказує на загрозливі для людини явища. Лексема **rex/*pek* первинно мала синкретичну семантику, позначаючи і негативні фактори (джерело загрози), і негативні фізичні й емоційні переживання людини, спричинені цими факторами. Не варто виключати, що прийменниково-іменникова конструкція була концептуальною метафорою, у якій іменна частина – ім'я божества, що уособлює високі температури й негативні для людини явища. Лексеми *безпека*, *bezpeka*, *bezpek*, *bezpech* слід вважати архаїчними варіантами іменника – імені концепту; прикметник **bezpečьнь(jь)* радше утворено від прийменниково-іменникової конструкції, ніж від цього іменника. Семантика лексем на позначення концепту відображає давнє практичне й символічне значення вогню у житті ранньої індоєвропейської спільноти. Первинною лексемою, що мала корінь **rex-* (у подальшому – **pek-*), імовірно, був вигук **rex*, який, відтворюючи звук спалаху вогню, слугував застережним сигналом про небезпеку спочатку від вогню, а пізніше – від інших негативних для людини явищ через апеляцію до її попереднього досвіду фізичного й емоційного болю.

Перспективи подальших наукових розвідок передбачають дослідження дериватів кореня **rex-/*pek-*, що мають безпековий зміст, на матеріалах різних індоєвропейських мов з метою підтвердження або спростування висунутої гіпотези.

Перелік скорочень:

болг. – болгарська
бр. – білоруська
гр. – грецька
заст. – застаріле
лат. – латинська
п. – польська
перен. – переносне
псл. – праслов'янська
розм. – розмовне
рос. – російська
серб. – сербська

слц. — словацька

хорв. — хорватська

ч. — чеська

Література:

1. Голик, С. (2019). Концепт: у пошуках алгоритму аналізу. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, 17, 154–160. <https://doi.org/10.24144/2617-3921.2019.17.154-160>
2. Заплатинський, В. З. (2018). Старослов'янські витоки та символи понять “небезпека” і “безпека”. *Безпека життєдіяльності*, 1, 21–24.
3. Паславська, А. Й. (2005). *Заперечення як мовна універсалія: принципи, параметри, функціонування: монографія*. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка.
4. Пашкова, Н. І. (2013). Етимологічний аналіз у концептуальних дослідженнях. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*, (27), 32–38.
5. Селіванова, О. (2006). *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К.
6. Тихий, В. П. (2016). Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види. *Вісник Національної академії правових наук України*, 2 (85), 31–46.

Джерельна база дослідження:

7. Грінченко, Б. (Упоряд.). (1996). *Словарь української мови* (У 4 т., Т.1: А–Ж). Київ: Наукова думка.
8. Грінченко, Б. (Упоряд.). (1996). *Словарь української мови* (У 4 т., Т.2: З–Н). Київ: Наукова думка.
9. Грінченко, Б. (Упоряд.). (1997). *Словарь української мови* (У 4 т., Т.4: Р–Я). Київ: Наукова думка.
10. *Етимологічний словник української мови* (Т. 1: А–Г). (1982). Київ: Наукова думка.
11. *Етимологічний словник української мови* (Т. 4: Н–П). (2003). Київ: Наукова думка.
12. Козовик, І. Я., & Пономарів, О. Д. (Упоряд.). (2006). *Словник античної мітології*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
13. Речник на българския език (онлайн). (n.d.). https://ibl.bas.bg/rbe/?utm_source=chatgpt.com
14. *Словник української мови* (У 20 т., Т. 1: А–Б). (2010). Київ: Наукова думка.
15. *Словник української мови* (У 20 т., Т. 2: В–Відсріблється). (2012). Київ: Наукова думка.
16. *Словник української мови* (У 20 т., Т. 12: П–Підкурювач). (2021). Київ: Наукова думка.
17. *Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.* (У 2 т., Т. 1: А–М). (1977). Київ: Наукова думка.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Bezpeka: Etymology of the Concept (in Ukrainian) [**Bezpeka: etymolohiia kontseptu**]

© **Bobyry Yu. V.** [Bobyry Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

18. Ткач, Л. (2000). *Українська літературна мова на Буковині в кінці XIX – на початку XX ст.* Чернівці : Рута.
19. Хобзей, Н., Сімович, К., Ястремська, Т., & Дидик-Меуш, Г. (2009). *Лексикон львівський: поважно і на жарт.* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
20. Anvari, H. (Ed.). (2003). *Farhang-e bozorge-e soxan* (Vol 2). Tehran: Entesharat-e Soxan, 2003. (In Persian).
21. فرهنگ بزرگ سخن. به سرپرستی حسن انوری، جلد ۲، تهران: انتشارات سخن، ۱۳۱۲. ۱۵۴۳ ص
22. Benfey, T. (1866). *A Sanskrit-English dictionary: With references to the best editions of Sanskrit authors and etymologies and comparisons of cognate words, chiefly in Greek, Latin, Gothic, and Anglo-Saxon.* London: Longmans, Green, and Co.
23. *Dansk Sprog i Ordbøger og Korpus.* (n.d.). <https://ordnet.dk>
24. Derksen, R. (2008). *Etymological dictionary of the Slavic inherited lexicon.* Leiden; Boston: Brill. (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series. Vol. 4).
25. *Dictionary of Modern Icelandic.* (n.d.). <https://clarin.is/en/resources/dmi>
26. *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache.* (n.d.). <https://www.dwds.de/>
27. *Etymological Dictionary Of Proto Indo European Language.* A Revised Edition of Julius Pokorny. (2007). Indo-European Language Revival Association, 2007. <https://archive.org/details/etymologicaldictionaryofprotoindoeuropeanlanguagebydngnhuadsoqiationzlib.org>
28. *Foras na Gaeilge's. New English-Irish Dictionary.* (n.d.). <https://www.focloir.ie>
29. *Hrvatski jezični portal.* (n.d.). <https://hjp.znanje.hr/>
30. *Larousse en ligne.* (n.d.). <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>
31. *Lietuvių kalbos žodynas.* (n.d.). <http://www.lkz.lt>
32. *Longman Dictionary of Contemporary English.* (n.d.). <http://www.ldoceonline.com>
33. Mann, S. E. (1984/87). *An Indo-European Comparative Dictionary.* Hamburg: Helmut Buske Verlag.
34. *Real Academia Española.* (n.d.). <https://dle.rae.es>
35. *Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV.* (n.d.). <https://slovník.juls.savba.sk/>
36. Sławski, F. (Red.). (1974). *Słownik prasłowiański* (W 8 t., T. 1 : A–B). Wrocław ; Warszawa; Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
37. *Slovník současné češtiny. Nechybujte.* (n.d.). [https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/p%C3%A9%C4%8De?](https://www.nechybujte.cz/slovník-současne-cestiny/p%C3%A9%C4%8De?)
38. *The American Heritage Dictionary of the English Language.* (n.d.). <https://www.ahdictionary.com/>
39. Vaan, M. de (2008). *Etymological Dictionary Of Latin and the other Italic Languages.* Leiden; Boston: Brill. (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series ; vol. 7).
40. *Wielki słownik języka polskiego PAN.* (n.d.). https://wsjp.pl/?utm_source=chatgpt.com
41. *Woerterbuchnetz.* (n.d.). <https://woerterbuchnetz.de>

References:

1. Golyk, S. (2019). Koncept: u poshukah alhorytmu analizu [Concept: Searching for an Analysis Algorithm]. *Suchasni doslidzhennja z inozemnoi filologii*, 17, 154–160. <https://doi.org/10.24144/2617-3921.2019.17.154-160>
2. Zaplatyns'kyj, V. Z. (2018). Staroslov'jans'ki vytochy ta symvoly ponjat' "nebezpeka" i "bezpeka" [Old Slavic Origins and Symbols Behind the Notions of "Danger" and "Security"]. *Bezpeka zhyttjedijal'nosti*, 1, 21–24.
3. Paslavs'ka, A. J. (2005). *Zaperechennja jak movna universalija: pryncypy, parametry, funkcionuvannja* [Negation as a Linguistic Universal: Principles, Parameters, Functioning]. L'viv : Vydavnychyj centr LNU im. Ivana Franka.
4. Pashkova, N. I. (2013). Etymologichnyj analiz u konceptual'nyh doslidzhennjah [Etymological Analysis in Conceptual Research]. *Naukovyj visnyk kafedry JuNESKO Kyi'vs'kogo nacional'nogo lingvistychnogo universytetu*. Filologija, pedagogika, psihologija, (27), 32–38.
5. Selivanova, O. (2006). *Suchasna lingvistyka: terminologichna encyklopedija* [Modern Linguistics: Terminological Encyclopedia]. Poltava : Dovkillja-K.
6. Tyhyj, V. P. (2016). Bezpeka ljudyny: ponjattja, pravove zabezpechennja, znachennja, vydy [Human security: concept, legal support, meaning, types]. *Visnyk Nacional'noi akademii pravovyh nauk Ukrai'ny*, 2 (85), 31–46.
7. Grinchenko, B. (Uporjad.). (1996). *Slovar' ukrai'ns'koi' movy* (U 4 t., T.1: A–Ж) [Dictionary of the Ukrainian Language (In 4 volumes, Vol. 1: A–Ж)]. Kyi'v: Naukova dumka.
8. Grinchenko, B. (Uporjad.). (1996). *Slovar' ukrai'ns'koi' movy* (U 4 t., T.2: Z–N) [Dictionary of the Ukrainian Language (In 4 volumes, Vol. 2: 3–H)]. Kyi'v: Naukova dumka.
9. Grinchenko, B. (Uporjad.). (1997). *Slovar' ukrai'ns'koi' movy* (U 4 t., T.4: P–Я) [Dictionary of the Ukrainian Language (In 4 volumes, Vol. 4: P–Я)]. Kyi'v: Naukova dumka.
10. *Etymologichnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy* (U 7 t., T. 1: A–Г) [Etymological Dictionary of the Ukrainian Language (in 7 volumes, Vol. 1: A–Г)]. (1982). Kyi'v: Naukova dumka.
11. *Etymologichnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy* (U 7 t., T. 1: H–П) [Etymological Dictionary of the Ukrainian Language (in 7 volumes, Vol. 4: H–П)]. (2003). Kyi'v: Naukova dumka.
12. Kozovyk, I. Ja., & Ponomariv, O. D. (Uporjad.). (2006). *Slovnyk antychnoi' mitologii* [Dictionary of Classical Mythology]. Ternopil': Navchal'na knyga – Bogdan.
13. *Rechnyk na bŭlgarskyja ezyk* (onlajn) [Dictionary of the Bulgarian Language (online)]. (n.d.). https://ibl.bas.bg/rbe/?utm_source=chatgpt.com
14. *Slovnyk ukrai'ns'koi' movy* (U 20 t., T. 1: A–B) [Dictionary of the Ukrainian Language (In 20 vols., Vol. 1: A–B)]. (2010). Kyi'v: Naukova dumka.
15. *Slovnyk ukrai'ns'koi' movy* (U 20 t., T. 2: V–Vidsriblytysja). (2012). Kyi'v: Naukova dumka.
16. *Slovnyk ukrai'ns'koi' movy* (U 20 t., T. 12: P–Pidkurjuvach) [Dictionary of the Ukrainian Language (In 20 vols., Vol. 12: P–Pidkurjuvach)]. (2021). Kyi'v: Naukova dumka.
17. *Slovnyk staroukrai'ns'koi' movy XIV–XV st.* (U 2 t., T. 1: A–M) [Dictionary of Old Ukrainian Language of the 14th–15th Centuries (In 2 volumes, Vol. 1: A–M)]. (1977). Kyi'v: Naukova dumka.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi lingvistyky])

Bezpeka: Etymology of the Concept (in Ukrainian) [**Bezpeka: etymolohiia kontseptu**]© **Bobyryu. V.** [**Bobyryu. V.**], uhybbumysr@gmail.com

18. Tkach, L. (2000). *Ukrain's'ka literaturna mova na Bukovyni v kinci XIX – na pochatku XX st.* [Ukrainian literary language in Bukovina in the late 19th and early 20th centuries]. Chernivci : Ruta.
19. Hobzej, N., Simovych, K., Jastrems'ka, T., & Dydyk-Meush, G. (2009). *Leksykon l'vivs'kyj: povazhno i na zhart* [Lviv Lexicon: Seriously and Jokingly]. L'viv: Instytut ukrai'noznavstva im. I. Kryp'jakevycha NAN Ukrai'ny
20. Anvari, H. (Ed.). (2003). *Farhang-e bozorge-e soxan* [The Great Sokhan Dictionary] (Vol 2). Tehran: Entesharat-e Soxan, (In Persian).
21. فرهنگ بزرگ سخن. به سرپرستی حسن انوری، جلد ۲، تهران: انتشارات سخن، ۱۳۹۲. ۱۵۴۳ ص
22. Benfey, T. (1866). *A Sanskrit-English dictionary: With references to the best editions of Sanskrit authors and etymologies and comparisons of cognate words, chiefly in Greek, Latin, Gothic, and Anglo-Saxon.* London: Longmans, Green, and Co.
23. *Dansk Sprog i Ordbøger og Korpus.* (n.d.). <https://ordnet.dk>
24. Derksen, R. (2008). *Etymological dictionary of the Slavic inherited lexicon.* Leiden; Boston: Brill. (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series. Vol. 4).
25. *Dictionary of Modern Icelandic.* (n.d.). <https://clarin.is/en/resources/dmi>
26. *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache.* (n.d.). <https://www.dwds.de/>
27. *Etymological Dictionary Of Proto Indo European Language.* A Revised Edition of Julius Pokorny. (2007). Indo-European Language Revival Association, 2007. <https://archive.org/details/etymologicaldictionaryofprotoindoeuropeanlanguagebydnghuadsociationzlib.org>
28. *Foras na Gaeilge's. New English-Irish Dictionary.* (n.d.). <https://www.focloir.ie>
29. *Hrvatski jezični portal.* (n.d.). <https://hjp.znanje.hr/>
30. *Larousse en ligne.* (n.d.). <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>
31. *Lietuvių kalbos žodynas.* (n.d.). <http://www.lkz.lt>
32. *Longman Dictionary of Contemporary English.* (n.d.). <http://www.ldoceonline.com>
33. Mann, S. E. (1984/87). *An Indo-European Comparative Dictionary.* Hamburg: Helmut Buske Verlag.
34. *Real Academia Española.* (n.d.). <https://dle.rae.es>
35. *Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV.* (n.d.). <https://slovník.juls.savba.sk/>
36. Sławski, F. (Red.). (1974) *Słownik prasłowiański* (W 8 t., T. 1 : A–B). Wrocław ; Warszawa ; Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
37. *Slovník současné češtiny. Nechybujte.* (n.d.). <https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/p%C3%A9%C4%8De?>
38. *The American Heritage Dictionary of the English Language.* (n.d.). <https://www.ahdictionary.com/>
39. Vaan, M. de (2008). *Etymological Dictionary Of Latin and the other Italic Languages.* Leiden; Boston: Brill. (Leiden Indo-European Etymological Dictionary Series ; vol. 7).
40. *Wielki słownik języka polskiego PAN.* (n.d.). https://wsjp.pl/?utm_source=chatgpt.com
41. *Woerterbuchnetz.* (n.d.). <https://woerterbuchnetz.de>

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Безпека: етимологія концепту (Українською) [Bezpeka: etymolohiia kontseptu]

© Бобур Ю. В. [Bobyur Yu. V.], uhybbumysr@gmail.com

УДК 811.134.2'271'276:[004.934+003.035]

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 01.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 03.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.11>

АВТОМАТИЧНЕ РОЗПІЗНАВАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ЧИННИКИ ТОЧНОСТІ ТА ТИПОЛОГІЯ ПОМИЛОК

Юлія Анатоліївна Тарасенко (м. Київ, Україна)

y.trsnk@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджено ефективність автоматичного розпізнавання іспанської мови (ASR) на матеріалі корпусу із 304 аудіозаписів мовців різного віку, статі та з різними акцентами. Метою дослідження є оцінка точності системи Google Speech-to-Text, виявлення типових помилок та визначення впливу соціолінгвістичних чинників на якість транскрипції. Для аналізу використано метрики WER та CER, а також кількість замін, видалень і вставок. Результати показали середню точність 94,7 %, при цьому основним типом помилок стали заміни лексем. Найточніше система розпізнавала мовлення носіїв північноірландського акценту, а найнижчий рівень коректності спостерігався у підлітків та носіїв аргентинського варіанту іспанської. Практичне значення дослідження полягає у можливості вдосконалення ASR-моделей з урахуванням діалектних та соціальних характеристик мовців.

Ключові слова: автоматичне розпізнавання мовлення, іспанська мова, ASR, WER, CER, акцент, соціолінгвістика.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology (in Ukrainian)

[Avtomatychne rozpoznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylok]

© Tarasenko Yu. A. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

AUTOMATIC SPEECH RECOGNITION OF SPANISH: SOCIOLINGUISTIC FACTORS OF ACCURACY AND ERROR TYPOLOGY

Yuliia Anatoliivna Tarasenko (Kyiv, Ukraine)

y.trsnk@gmail.com

Master Student at Department of Romanic Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article investigates the effectiveness of Automatic Speech Recognition (ASR) for Spanish based on a corpus of 304 audio recordings of speakers of different ages, genders, and accents. The aim of the study is to evaluate the accuracy of Google Speech-to-Text, identify common errors, and determine the impact of sociolinguistic factors on transcription quality. The analysis employs WER and CER metrics, as well as the number of substitutions, deletions, and insertions. The results revealed an average accuracy of 94.7 %, with substitutions being the predominant error type. The highest accuracy was achieved for speakers with a northern peninsular accent, while the lowest was observed in teenagers and speakers of the Argentinian variety of Spanish. The practical value of this study lies in the possibility of improving ASR models by taking into account dialectal and social characteristics of speakers.

Keywords: *automatic speech recognition, Spanish, ASR, WER, CER, accent, sociolinguistics.*

Вступ. Автоматичне розпізнавання мовлення (Automatic Speech Recognition, ASR) упродовж останніх десятиліть стало важливим інструментом для розвитку технологій обробки природної мови, освітніх застосунків, медичних сервісів і цифрових комунікацій [7, с. 11]. Хоча сучасні системи досягають високих показників точності для англійської мови, дослідження щодо функціонування ASR для іспанської мови залишаються обмеженими, особливо в аспекті впливу соціолінгвістичних чинників на якість розпізнавання [3, с. 12]. Це визначає наукову й практичну **актуальність дослідження**.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Автоматичне розпізнавання іспанської мови: соціолінгвістичні чинники точності та типологія помилок (Українською) [Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoï movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylrok]

© Тарасенко Ю. А. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

Розвиток ASR має тривалу історію: від експериментів А. Бела (1950-ті) до впровадження марковських моделей (1970–1980-ті) та сучасних нейромережових підходів [9, с. 154]. Значний внесок у становлення технології зробили Б. Вінцюк, Д. Редді, Л. Рабінер. У сучасний період активно розробляються відкриті корпуси, серед яких важливе місце посідає проєкт *Common Voice* [4, с. 11]. Для англійської мови проведено численні порівняльні дослідження точності ASR, однак для іспанської така робота є менш систематичною, що створює дослідницький інтерес [4, с. 11].

Метою є оцінка точності системи Google Speech-to-Text під час автоматичного розпізнавання іспанської мови та визначення впливу соціолінгвістичних чинників (таких як вік, гендер, акцент) на результати транскрипції.

Завданнями є:

1. сформувати корпус іспанських аудіозаписів з різними соціолінгвістичними характеристиками;
2. здійснити автоматичну транскрипцію за допомогою Google Speech-to-Text;
3. проаналізувати показники точності (WER, CER) та типи помилок;
4. виявити кореляцію між якістю розпізнавання і соціолінгвістичними параметрами мовців.

Об'єктом дослідження є процес автоматичного розпізнавання іспанського мовлення.

Предметом – точність розпізнавання та типи помилок у транскрипції залежно від соціолінгвістичних характеристик мовців.

Методи дослідження. Під час дослідження були залучені аналітичний метод шляхом попереднього опрацювання уже наявних джерел, описовий метод, а також метод автоматизованої обробки мовлення, кількісний аналіз (WER, CER), якісний аналіз помилок (класифікація на заміни, пропуски, вставки) та соціолінгвістичний аналіз (оцінка впливу віку, гендеру та акценту на точність розпізнавання).

Наукова новизна дослідження полягає у помилок ASR для іспанської мови з урахуванням віку, гендеру та акценту мовців на основі відкритого корпусу *Common Voice*. Встановлено закономірності, що пояснюють відмінності у точності розпізнавання між різними соціолінгвістичними групами.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology (in Ukrainian)

[Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylok]

© Tarasenko Yu. A. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

Основний зміст. Емпіричною базою дослідження став корпус *Common Voice*, розроблений Mozilla, що є відкритим ресурсом для збирання багатомовних зразків мовлення [5, с. 11]. Із корпусу було відібрано 304 аудіозаписи іспанською мовою загальним обсягом понад 3 години звучання [2, с. 219]. Записи репрезентують мовців різного віку (підлітки, молодь, середній та старший вік), статі (чоловіки й жінки) та з різними акцентами (північнопіренейський, андалузський, канарський, аргентинський). Такий відбір забезпечив різноманітність соціолінгвістичних характеристик та дозволив виявити їхній вплив на якість автоматичного розпізнавання.

Для забезпечення порівнюваності результатів усі аудіозаписи було приведено до однакових технічних параметрів (моно, 16 кГц, формат WAV). Тексти-оригінали (референс-транскрипції) було очищено від пунктуаційних та графічних варіантів, які не впливають на зміст. Особливу увагу приділено нормалізації: усі числівники подано літерами, скорочення розгорнуто, аббревіатури уніфіковано. Це дозволило уникнути викривлень при розрахунку метрик.

Для транскрипції використано сервіс *Google Speech-to-Text*, який базується на глибинних нейронних мережах і є одним із найточніших комерційних рішень [1, с. 13]. Розпізнавання здійснювалося у режимі *default*, без додаткових мовних моделей. Отримані транскрипти автоматично зіставлялися з референсними текстами для подальшого аналізу [8, с. 4].

Якість автоматичного розпізнавання визначалася за допомогою двох основних метрик:

- $Word\ Error\ Rate = (Insertions + Substitutions + Deletions) \div Total\ Words\ in\ Correct\ Transcript \times 100\%$

де:

Insertions – кількість доданих слів,

Substitutions – кількість заміненних слів,

Deletions – кількість видалених слів,

Total Words in Correct Transcript – кількість слів у цільовій транскрипції [6, с. 169].

- Формула для Character Error Rate (CER) дуже схожа на WER, але обчислюється на рівні символів, а не слів.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Автоматичне розпізнавання іспанської мови: соціолінгвістичні чинники точності та типологія помилок (Українською) [Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylok]

© Тарасенко Ю. А. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

$$\text{CER} = (\text{Insertions} + \text{Substitutions} + \text{Deletions}) \div \text{Total Characters in Correct Transcript} \times 100 \%$$

де:

Insertions – кількість доданих символів,

Substitutions – кількість заміненних символів,

Deletions – кількість видалених символів,

Total Characters in Correct Transcript – загальна кількість символів у еталонній транскрипції [3, с. 24].

У середньому система продемонструвала досить високий рівень коректності. Середній показник Word Error Rate (WER) становив 5.28 %, що відповідає приблизно 94.7 % правильно розпізнаних слів. Це означає, що з кожних ста слів лише близько п'яти були відтворені неправильно.

Середній показник Character Error Rate (CER) склав 2.56 %, що демонструє низький рівень відхилень на рівні символів. Таким чином, навіть у випадках, коли окремі слова були розпізнані з помилкою, написання залишалося близьким до правильного.

Аналіз показав, що найбільшу частку становлять заміщення (Substitutions). Наприклад, для мовців 30-х років заміщення становили в середньому 12.4 %, тоді як видалення – лише 0.9 %, а вставки взагалі не фіксувалися. Подібна тенденція простежувалася і в інших вікових групах: у 20-річних заміщення становили 25.8 %, а видалення та вставки не перевищували 0 %. У підлітків (teens) спостерігався найбільш критичний показник: заміщення сягали 60 %, тоді як видалень і вставок не було. У мовців 50-х років заміщення становили 50 %, без жодного видалення чи вставки.

Подібна закономірність проявлялася і при аналізі за іншими змінними. За гендером у чоловічих голосах заміщення склали в середньому 19 %, тоді як видалення – лише 0.5 %, а вставок не було зовсім. У категорії “other” спостерігалася аналогічна картина: усі помилки були пов'язані з заміщенням (60 %).

За акцентом заміщення також переважали: у носіїв північнопіренейського акценту вони становили 12.4 %, видалення – лише 0.9 %; у носіїв центросурпіренейського – 27 % заміщень при відсутності інших типів помилок;

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology (in Ukrainian)

[Avtomatychne rozpoznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylrok]

© Tarasenko Yu. A. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

у ріоплатенському варіанті іспанської – 30 % заміщень, також без видалень і вставок.

Таким чином, можна зробити висновок, що Google Speech-to-Text прагне «заповнити» мовний потік будь-якими словами, навіть якщо вони не відповідають еталону. Це призводить до того, що система рідко пропускає чи додає слова, натомість основним джерелом помилок стають неправильні заміни лексем.

Приклади типових розбіжностей

1. Еталон: *“por su puesto”*

Розпізнано: *“por supuesto”*

Спостерігаємо заміщення, адже система обрала більш поширений варіант написання, що фонетично збігається. WER для цього прикладу становив 66.6%, тоді як CER був лише 7.7%, оскільки на рівні символів різниця мінімальна.

2. Еталон: *“una figura emergente nos eclipsará enseguida”*

Розпізнано: *“una figura emergente no se eclipsa enseguida”*

Тут маємо одразу кілька розходжень: заміщення (*“nos”* → *“no”*), а також граматичне спрощення (*“eclipsará”* → *“se eclipsa”*). Попри це, CER залишився невисоким (9%), адже система правильно зберегла більшість символів, але інтерпретувала дієслівну форму по-іншому.

3. Еталон: *“después suspiró”*

Розпізнано: *“después suspiro”*

Система замінила дієслівну форму на іншу, знявши наголос на останньому складі. Це приклад морфологічного заміщення, що не змінює кардинально сенсу, але є суттєвим для лінгвістичного аналізу.

4. Еталон: *“a caballo corredor y hombre reñidor poco les dura el honor”*

Розпізнано: *“a caballo corredor y hombre reñido el honor”*

Тут спостерігаємо скорочення фрази: система «втратила» частину (*“poco les dura”*), але зберегла основну структуру. Це приклад рідкісного випадку видалення. CER тут становив 25.8 %, що вказує на більшу кількість відхилень, але водночас розпізнаний текст залишається граматично зв'язним.

Результати за соціальними групами

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Автоматичне розпізнавання іспанської мови: соціолінгвістичні чинники точності та типологія помилок (Українською) [Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylok]

© Тарасенко Ю. А. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Поділ результатів за віком, статтю та акцентом показав цікаві закономірності.

- За віком: найнижчий показник WER спостерігався у мовців 30-х років (13.2 %), тоді як найвищий – у підлітків (60 %). Це пояснюється більшою чіткістю дикції у дорослих мовців та можливими особливостями молодіжної вимови.
- За статтю. Чоловічі голоси розпізнавалися значно точніше (WER = 19.5 %), ніж голоси з категорії *other* (WER = 60%). Така різниця може бути зумовлена як якістю записів, так і меншою кількістю представників у другій групі, що вплинуло на стабільність результатів.
- За акцентом: найточніше система працювала з носіями північнопіренейського акценту (WER = 13.3 %), а найгірше – з носіями аргентинського варіанту іспанської мови (WER = 30 %). Це узгоджується з відомими труднощами обробки аргентинського варіанту іспанської через особливості фонетики (наприклад, *yeísmo*).

Висновки. Послідження показало, що сучасні системи автоматичного розпізнавання мовлення (ASR), зокрема Google Speech-to-Text, демонструють доволі високий рівень точності для іспанської мови. Середній показник WER становив 5.28 % (приблизно 94.7 % правильно розпізнаних слів), а CER – 2.56 %, що свідчить про незначні відхилення на рівні символів. Основним джерелом помилок були заміщення (Substitutions), тоді як видалення та вставки зустрічалися рідко. Соціолінгвістичний аналіз показав, що точність розпізнавання залежить від віку, гендеру та акценту мовця: найнижчий WER спостерігався у дорослих носіїв північнопіренейського акценту, а найвищий – у підлітків та носіїв аргентинського варіанту іспанської.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що результати можна застосовувати для підвищення ефективності мовних технологій у сфері освіти, автоматичного створення субтитрів, перекладу та аналізу мовних даних. Отримані дані дозволяють розробникам ASR адаптувати моделі під різні вікові групи та регіональні варіанти мови, а також враховувати специфіку вимови для покращення точності транскрипцій.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology (in Ukrainian)

[Avtomatychne rozpoznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylrok]

© Tarasenko Yu. A. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

Разом з тим, дослідження має певні обмеження: обмежений розмір корпусу (304 аудіозаписи), використання лише одного сервісу ASR та можливий вплив якості запису і шумового середовища на точність.

Перспективи подальших досліджень включають порівняння декількох систем ASR для іспанської мови, розширення корпусу з урахуванням більшої кількості акцентів та вікових груп, а також дослідження методів автоматичного навчання моделей із врахуванням типових помилок, що дозволить підвищити точність розпізнавання для різних категорій мовців.

Література:

1. Дудченко, І. В. (2020). *Голосове управління комп'ютером на основі глосарію за допомогою алгоритмів розпізнавання мови* [Дипломний проєкт, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»]. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/781f9949-a7c4-4033-bcd6-403b6449e866/content>
2. Наход, О. (2025). *Автоматичне розпізнавання українського мовлення на основі глибокого навчання*. <https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.043>
3. Самвел'ян, А. Р. (2021). *Розробка системи автоматичного розпізнавання українського мовлення* [Дипломна робота, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»]. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/af954b61-6f2e-47b7-963b-aac8648b500f/content>
4. Вінцюк, Т. К., Сажок, М. М., Селюх, Р. А., Федорин, Д. Я., Юхименко, О. А., & Робейко, В. В. (2018). *Автоматичне розпізнавання, розуміння та синтез мовленнєвих сигналів в Україні*, (6), 7–24. <https://nasplib.isofts.kiev.ua/handle/123456789/161562>
5. Ardila, R., Branson, M., Davis, K., Kohler, M., Meyer, J., Henretty, M., Morais, R., Saunders, L., Tyers, F., & Weber, G. (2019). *Common Voice: A massively-multilingual speech corpus*. <https://arxiv.org/abs/1912.06670>
6. Gómez Seibane, S., San Martín, M., Herras, J., & Mata, G. (2024). *Is ASR a suitable tool for creating spoken linguistic corpora in European Spanish? Procesamiento del Lenguaje Natural*, 73, 165–176. <https://corpusrural.es/publicaciones/2024/GomezSeibane-et-AL-SEPLN-2024.pdf>
7. Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2018). *Speech and language processing*. Stanford University. <https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/>
8. Maison, L., & Estève, Y. (2023, August). *Some voices are too common: Building fair speech recognition systems using the Common Voice dataset*. In *Interspeech 2023 (ISCA)*. Dublin, Ireland. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-04163615>

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Автоматичне розпізнавання іспанської мови: соціолінгвістичні чинники точності та типологія помилок (Українською) [Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylok]

© Тарасенко Ю. А. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

9. Rufiner, H. L., & Milone, D. H. (2004). *Sistema de reconocimiento automático del habla. Ciencia, Docencia y Tecnología, XV*(28), 151–177.
<https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=14502806>

References:

1. Dudchenko, I. V. (2020). *Holosove upravlinnia komputerom na osnovi hlosariiu za dopomohoiu alhorytmiv rozpiznavannia movy* [Diploma project, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”].
<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/781f9949-a7c4-4033-bcd6-403b6449e866/content>
2. Nakhood, O. (2025). *Avtomatychne rozpiznavannia ukrains'koho movlennia na osnovi hlybokoho navchannia*. <https://doi.org/10.36074/logos-24.01.2025.043>
3. Samvelian, A. R. (2021). *Rozrobka systemy avtomatychnoho rozpiznavannia ukrains'koho movlennia* [Diploma thesis, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”]. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/af954b61-6f2e-47b7-963b-aac8648b500f/content>
4. Vintsiuk, T. K., Sazhok, M. M., Seliukh, R. A., Fedorin, D. Ya., Iukhymenko, O. A., & Robeiko, V. V. (2018). *Avtomatychne rozpiznavannia, rozuminnia ta syntezy movlennievkykh syhnaliv v Ukraini. Upravliuiuchi systemy i mashyny, (6)*, 7–24.
<https://nasplib.iso.kiev.ua/handle/123456789/161562>
5. Ardila, R., Branson, M., Davis, K., Kohler, M., Meyer, J., Henretty, M., Morais, R., Saunders, L., Tyers, F., & Weber, G. (2019). *Common Voice: A massively-multilingual speech corpus*. <https://arxiv.org/abs/1912.06670>
6. Gómez Seibane, S., San Martín, M., Herras, J., & Mata, G. (2024). *Is ASR a suitable tool for creating spoken linguistic corpora in European Spanish? Procesamiento del Lenguaje Natural, 73*, 165–176. <https://corpusrural.es/publicaciones/2024/GomezSeibane-et-AL-SEPLN-2024.pdf>
7. Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2018). *Speech and language processing*. Stanford University.
<https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/>
8. Maison, L., & Estève, Y. (2023, August). *Some voices are too common: Building fair speech recognition systems using the Common Voice dataset*. In *Interspeech 2023 (ISCA)*. Dublin, Ireland. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-04163615>
9. Rufiner, H. L., & Milone, D. H. (2004). *Sistema de reconocimiento automático del habla. Ciencia, Docencia y Tecnología, XV*(28), 151–177.
<https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=14502806>

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology (in Ukrainian)**[Avtomatychne rozpiznavannia ispanskoi movy: sotsiolingvistychni chynnyky tochnosti ta typolohiia pomylrok]**© Tarasenko Yu. A. [Tarasenko Yu. A.], y.trsnk@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**

[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 81'27:791.43(44)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 13.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.12>

**МОВНА НАДЛИШКОВІСТЬ ЯК ПОЕТИКА ПОВСЯКДЕННОГО
У ФІЛЬМІ «ЗЕЛЕНИЙ ПРОМІНЬ» ЕРІКА РОМЕРА**

Катерина Іванівна Гончар (м. Київ, Україна)

mykatekiev@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджується аналіз мовленнєвих стратегій у фільмі Еріка Ромера, зосереджуючись на феномені мовної надлишковості як художньому засобі вираження екзистенційних тем. Дослідження розкриває, що Е. Ромер використовує мовну надлишковість не просто як стилістичний прийом, а як потужний інструмент для передачі внутрішнього стану персонажів та їхніх екзистенційних пошуків. Проаналізовано, як паузи, повтори, незавершені речення та фатична комунікація стають засобами вираження психологічної напруги та неможливості справжньої комунікації. Теоретична база дослідження ґрунтується на концепціях Романа Якобсона (фатична функція мови), Ролана Барта (значуща буденність) та Моріса Бланшо (мовлення повсякденності), що дозволяє глибше зрозуміти, як мовна надлишковість у фільмі відображає сучасні комунікативні парадокси. Особливу увагу приділено тому, як Е. Ромер трансформує звичайні, на перший погляд, діалоги у складні психологічні конструкції. Стаття підкреслює актуальність цієї проблематики в сучасному світі, де комунікація часто зводиться до формальних обмінів фразами, а справжній діалог стає дефіцитом.

Ключові слова: мовна надлишковість, поетика повсякденного, фатична комунікація, мовленнєві стратегії, комунікативний парадокс.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі «Зелений промінь» Еріка Ромера (Українською)

[Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi «Zelenyi promin» Erika Romera]

© Гончар К. І. [Honchar K. I.], mykatekiev@gmail.com.

LINGUISTIC REDUNDANCY AS A POETICS OF THE ORDINARY IN ERIC ROHMER'S «THE GREEN RAY»

Kateryna I. Honchar (Kyiv, Ukraine)

mykatekiev@gmail.com

Master Student at Department of Romanic Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 0160

The article analyzes the linguistic strategies in Eric Rohmer's film, focusing on the phenomenon of linguistic redundancy as artistic means of expressing existential themes. The study reveals how E. Rohmer uses linguistic redundancy not just as a stylistic device, but as a powerful tool for conveying the internal state of the characters and their existential quest. The author analyzes how pauses, repetitions, incomplete sentences, and phatic communication become the means of expressing psychological tension and the impossibility of real communication. The theoretical basis of the research is based on the concepts of Roman Jakobson (phatic function of language), Roland Barthes (banalité signifiante) and Maurice Blanchot (speech of everyday life), which allows us to better understand how the linguistic redundancy in the film reflects contemporary communicative paradoxes. Particular attention is paid to the way E. Rohmer transforms seemingly ordinary dialogues into complex psychological constructions. The article emphasizes the relevance of this issue in the modern world, where communication is often reduced to formal exchanges of phrases, and genuine dialogue becomes a deficit.

Keywords: linguistic redundancy, poetics of the everyday, phatic communication, speech strategies, communicative paradoxes.

Кіно Еріка Ромера залишається однією з найвитонченіших явищ у французькій «новій хвилі», де мовленнєва стилістика стає ключовим елементом художньої виразності. Його фільми часто будуються на діалогах, які, на перший погляд, здаються банальними, але при уважному спостереженні виявляють глибокий психологічний та філософський підтекст. У цьому контексті особливу цінність набуває феномен *мовної надлишковості* – ситуації, коли персонажі говорять не для передачі

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Linguistic Redundancy as a Poetics of the Ordinary in Eric Rohmer's «The Green Ray» (in Ukrainian) [Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi «Zelenyi promin» Erika Romera]

© Honchar K. I. [Honchar K. I., mykatekiev@gmail.com]

конкретної інформації, а для підтримки комунікації, вираження внутрішньої напруги або навіть уникнення справжнього діалогу. Фільм *«Le Rayon vert»* (1986) є чудовим матеріалом для дослідження цього явища, оскільки його головна героїня, Дельфін, постійно перебуває в стані мовленнєвої невизначеності: її монологи та діалоги наповнені паузами, повтореннями, незавершеними думками. Це не просто стилістичний прийом, а спосіб передати її екзистенційну кризу, пошук себе через мову, яка, начебто, нічого не означає.

Дослідження полягає в тому, що сьогодні, коли кіномистецтво все частіше звертається до дослідження повсякденності та мікрореалізму, аналіз мовних стратегій Е. Ромера набуває нової ваги. Крім того, у контексті сучасної лінгвістики та комунікативних досліджень актуальними залишаються питання функцій «порожнього» мовлення, яке, насправді, справляє важливий соціальний та психологічний вплив.

Мета полягає у дослідженні особливостей того, як мовна надлишковість у фільмі *«Зелений промінь»* стає художнім засобом для передачі повсякденності, внутрішнього стану персонажів та екзистенційних тем.

Об'єктом постає фільмографія Еріка Ромера, зокрема стрічка *«Зелений промінь»* (1986), а **предметом дослідження** – мовленнєві стратегії (паузи, повтори, незавершені речення, фатична комунікація) як засіб художньої виразності у кінематографі Еріка Ромера.

Матеріалом даного дослідження є фільм *«Зелений промінь»* (1986), а також аналітичні роботи про кіно Ромера.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано лінгвістичний аналіз діалогів (виявлення пауз, повторів, інтонаційних моделей), наративний аналіз (роль мовлення в розкритті сюжету та персонажів), теоретично-кінознавчий підхід (порівняння з іншими фільмами Е. Ромера та «кіноновохвильовою» традицією).

Наукова новизна полягає у тому, що вперше мовна надлишковість у *«Зелений промінь»* розглядається не просто як стилістична особливість, а як ключовий елемент поетики повсякденного, пов'язаний із теоріями фатичної комунікації та значущої буденності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кіно Еріка Ромера завжди відзначалося особливим ставленням до мови як художнього засобу. Його

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі *«Зелений промінь»* Еріка Ромера (Українською)

[Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi *«Zelenyi promin»* Erika Romera]

© Гончар К. І. [Honchar K. I.], mykatekiev@gmail.com.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

фільми – це завжди ретельне дослідження людської комунікації, де кожне слово, кожна пауза, кожен мовчазний погляд несуть глибоке значення. У цьому контексті фільм «Зелений промінь» (1986) є особливо показовим, оскільки в ньому мовна надлишковість стає основним засобом вираження внутрішнього стану головної героїні. Головна героїня Дельфін постійно перебуває в стані мовчазного відчаю. Її діалоги наповнені паузами, повторами, незавершеними фразами, що створює відчуття неможливості справжньої комунікації.

Теоретична база дослідження ґрунтується на трьох взаємопов'язаних концепціях. По-перше, це теорія фатичної функції мови Р. Якобсона, яка втілюється у фільмі Е. Ромера через систему повторюваних комунікативних актів. Ці мовленнєві структури [4], позбавлені інформаційного навантаження, виконують важливу соціальну функцію, створюючи ілюзію спілкування. По-друге, концепція «значущої буденності» допомагає зрозуміти, як банальні репліки у фільмі трансформуються у знаки екзистенційної самотності [1]. По-третє, філософські роздуми М. Бланшо про природу мовчання дають ключ до інтерпретації тих сцен, де відсутність слів говорить більше, ніж діалоги. [2]

У фільмі «Зелений промінь» мовна надлишковість проявляється через широкий спектр художніх засобів. Паузи різної тривалості створюють особливий ритм фільму, перетворюючи мовчання на самотійного учасника комунікації. Повтори ключових фраз формують лейтмотивні структури, що підкреслюють циклічність існування героїні. Незавершені речення стають мовними еквівалентами її внутрішньої фрагментарності. Усі ці елементи разом створюють складну систему, де форма мовлення виявляється важливішою за його зміст. Особливу увагу варто приділити способам візуалізації мовленнєвих процесів. Е. Ромер використовує мізансцену, композицію кадру та акторську гру для підсилення ефекту мовної надлишковості. Наприклад, у сценах, де Дельфін веде банальні розмови, камера часто фіксує її відокремленість від співрозмовника, підкреслюючи комунікативну порожнечу. І навпаки, у моменти мовчання візуальний ряд стає особливо насиченим, компенсуючи відсутність діалогів.

Фільм Е.Ромера виходить за межі простого відтворення повсякденної комунікації, піднімаючись до рівня філософської рефлексії про природу

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Linguistic Redundancy as a Poetics of the Ordinary in Eric Rohmer's «The Green Ray» (in Ukrainian) [Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi «Zelenyi promin» Erika Romera]© Honchar K. I. [Honchar K. I., mykatekiev@gmail.com]

людського спілкування. Мовна надлишковість тут виявляється симптомом глибшої кризи – неможливості справжньої комунікації в сучасному світі. Героїня, що постійно говорить, залишається самотньою, а її спроби встановити контакт через мову лише підкреслюють цю самотність.

Однією з ключових характеристик мовлення Дельфін є постійне повторення банальних фраз. У розмові з подругою вона кілька разів повторює: «Погода сьогодні гарна, правда?» [6]. Це класичний приклад того, що Ролан Барт називав «значуща буденність» – банальність, що несе важливе значення. Через ці, здавалося б, порожні фрази героїня намагається заповнити порожнечу, уникнути справжнього діалогу про свої почуття.

Цікавим прикладом є сцена в кафе, де Дельфін розмовляє з випадковим знайомим. Їхня розмова складається майже виключно з питань: «Ви часто сюди ходите?», «Вам подобається це місце?», «Ви любите море?». За Р. Якобсоном, це чистий приклад фатичної комунікації – мовлення, основним завданням якого є не передача інформації, а підтримання соціального контакту [4]. Фінальна сцена фільму, де Дельфін нарешті бачить легендарний зелений промінь, особливо вражає своєю мовчазністю. Після годин «порожнього» мовлення, нарешті настає момент справжньої комунікації – без слів. Цей епізод стає кульмінацією всієї мовної поетики фільму, демонструючи, що іноді мовчання може сказати більше, ніж слова.

Мовна надлишковість у фільмі «Зелений промінь» не є випадковістю – це свідомий художній прийом, що дозволяє Е. Ромеру досліджувати складність людської комунікації. Через «порожнє» мовлення він показує, як ми часто говоримо не для того, щоб щось сказати, а для того, щоб уникнути справжнього діалогу. У цьому сенсі фільм стає не просто історією однієї жінки, а дослідженням сучасного комунікативного парадоксу: чим більше ми говоримо, тим менше справді говоримо.

Головна героїня Дельфін постійно перебуває в стані мовчазної тривоги. Її діалоги – це справжній вибух мовної надлишковості. Ось характерний приклад зі сцени на пляжі з подругою: «*Je ne sais pas... Peut-être... En fait, je ne suis pas sûre... C'est compliqué, tu comprends?*». Ці уривчасті фрази, наповнені ваганнями, ідеально передають її психологічний стан. Мова тут не служить для комунікації – вона стає дзеркалом внутрішньої розгубленості. Особливо показовими є сцени, де Дельфін намагається вести невелику розмову зі

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі «Зелений промінь» Еріка Ромера (Українською)

[Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi «Zelenyi promin» Erika Romera]

© Гончар К. І. [Honchar K. I.], mykatekiev@gmail.com.

знайомим у кафе: «*Vous venez souvent ici? – Non, pas souvent. – Vous aimez cet endroit? – C'est agréable. – Moi non plus je ne viens pas souvent...*». Цей обмін банальностями, за Роланом Бартом, є класичним прикладом *значущої буденності* коли формальний обмін фразами приховує відсутність справжньої комунікації [1]. У сцені з шведським туристом спостерігаємо ще більш яскравий приклад комунікативного провалу: «*Vous aimez la cuisine française? – En Suède, il fait très chaud en été*». Цей діалог нагадує два паралельних монологи, де кожен говорить про своє, не намагаючись почути іншого.

Культовою стає сцена, де Дельфін намагається пояснити легенду про зелений промінь: «*On dit que... mais je ne suis pas certaine... peut-être que c'est juste une légende... enfin, j'ai lu quelque part que...*». Ця синтаксична незавершеність, постійні корективи і вагання стають мовним еквівалентом її екзистенційної кризи. Найбільш вражаючою є фінальна сцена, де після годин пустопорожніх розмов настає момент справжньої комунікації – без слів. Коли Дельфін нарешті бачить легендарний зелений промінь, її крик «*Le voilà! C'est lui!*» звучить як вибух справжньої емоції після моря словесних сурогатів.

Таким чином, Е.Ромер у стрічці «*Зелений промінь*» створює складну систему мовних кодів, де багатослівність стає знаком самотності, банальні фрази - прикриттям для страху перед справжньою комунікацією, мовчання виявляється найщирішою формою вираження. Цей фільм залишається актуальним і сьогодні, коли в епоху соціальних мереж проблема «говоріння ні про що» стала ще більш гострою. Е.Ромер передбачив нашу сучасну комунікативну кризу, де кількість слів часто обернено пропорційна їхньому змісту [5].

Висновки та перспективи дослідження. Дослідження мовної надлишковості у фільмі Еріка Ромера «Зелений промінь» показало, що мовна надлишковість у фільмі виконує складну систему функцій, що виходять далеко за межі простого стилістичного прийому [5]. Вона стає інструментом психологічної характеристики персонажа, засобом передачі екзистенційного стану, формою соціальної критики. Дослідження підтвердило, що Е. Ромер створює унікальну поетику повсякденності, де банальні діалоги трансформуються у складні психологічні конструкції. Ця трансформація відбувається за рахунок ретельного відбору мовних засобів, використання

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Linguistic Redundancy as a Poetics of the Ordinary in Eric Rohmer's «The Green Ray» (in Ukrainian) [Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі «Зелений промінь» Еріка Ромера]

© Honchar K. I. [Honchar K. I., mykatekiev@gmail.com]

пауз і повторів, взаємодії вербального та візуального рядів. Робота демонструє, як теоретичні концепції Р. Якобсона, Р. Барта та М. Бланшо знаходять своє втілення у кінематографічному тексті. Особливо важливим виявився аналіз фатичної комунікації, яка у фільмі Е. Ромера набуває нового, глибшого значення. Нарешті, дослідження підкреслює актуальність «Зелений промінь» у сучасному медіапросторі. Фільм виявляється пророчим у своєму аналізі комунікативних практик, які лише посилилися в епоху соціальних мереж. Мовна надлишковість, яку Е. Ромер досліджував ще у 1980-х, сьогодні стала масовим явищем, що робить його фільм особливо важливим для розуміння сучасних комунікативних процесів. Таким чином, дослідження підтвердило центральну гіпотезу про те, що мовна надлишковість у фільмі «Зелений промінь» є не просто художнім прийомом, а складною комунікативною стратегією, що дозволяє розкрити глибинні аспекти людського буття. Ця робота відкриває перспективи для подальших досліджень мовленнєвих стратегій у кіномистецтві та їх зв'язку з філософськими концепціями.

Література:

1. Barthes, R. (1973). *Le plaisir du texte*. Paris: Éditions du Seuil.
2. Blanchot, M. (1982). *L'entretien infini*. Paris: Gallimard.
3. Bonitzer, P. (1990). *Le champ aveugle. Essais sur le cinéma*. Paris: Gallimard.
4. Jakobson, R. (1960). *Closing Statement: Linguistics and Poetics*. Cambridge, MIT Press.
5. **Rohmer, É. (2021). *Atypical Depictions of the Ordinary*. Paris. «Films in Frame».**
6. Rohmer, É. (1986). *Le Rayon vert*. France: Les Films du Losange.
7. Serceau, M. (1994). *Éric Rohmer et les autres*. Paris: L'Harmattan.

References:

1. Barthes, R. (1973). *The Pleasure of the Text*. Paris: Éditions du Seuil.
2. Blanchot, M. (1982). *The Infinite Conversation*. Paris: Gallimard.
3. Bonitzer, P. (1990). *The Blind Field: Essays on Cinema*. Paris: Gallimard.
4. Jakobson, R. (1960). *Closing Statement: Linguistics and Poetics*. Cambridge: MIT Press.
5. Rohmer, É. (2021). *Atypical Depictions of the Ordinary*. Paris: «Films in Frame».
6. Rohmer, É. (1986). *The Green Ray*. France: Les Films du Losange.
7. Serceau, M. (1994). *Éric Rohmer and the Others*. Paris: L'Harmattan.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі «Зелений промінь» Еріка Ромера (Українською)

[Movna nadlyshkovist yak poetyka povsiakdennoho u filmi «Zelenyi promin» Erika Romera]

© Гончар К. І. [Honchar K. I.], mykatekiev@gmail.com.

УДК 811.134.2'373'42:[336.71+004.738.1:659.1(460)]

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 13.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.13>

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ДИСКУРСУ НА МАТЕРІАЛІ ІСПАНСЬКИХ БАНКІВСЬКИХ САЙТІВ

Вероніка Сергіївна Рогова (м. Київ, Україна)

veroniccargova@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджено різні способи персоналізації фінансового дискурсу, які використовують задля залучення нових клієнтів найпопулярніші банки Іспанії на своїх сайтах. Основну увагу зосереджено на тактиках персоналізації, якими користуються іспанські банки, лінгвістичних засобах, які вони при цьому застосовують, та прагматичних функціях які виконують ці тактики. Дослідження робить значний внесок у розуміння того, як працюють механізми персоналізації фінансового дискурсу та може бути корисним для подальших наукових досліджень у сферах прагматики, комунікативної лінгвістики та маркетингових комунікацій.

Ключові слова: фінансовий дискурс, персоналізація, іспанські банківські сайти, стратегії, тактики персоналізації, лінгвістичні засоби, прагматичні функції.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materialy ispanykykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccargova@gmail.com

PERSONALISATION OF FINANCIAL DISCOURSE BASED ON MATERIAL FROM SPANISH BANKING WEBSITES

Veronika Serhiyivna Rohova (Kyiv, Ukraine)

veroniccargova@gmail.com

Master student at Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article investigates various ways of personalising financial discourse employed by Spain's most popular banks on their websites to attract new customers. The analysis focuses on the personalisation tactics applied by these banks, the linguistic means through which they are realised, and the pragmatic functions they perform. These tactics serve a variety of pragmatic functions, including creating a personalized effect, establishing a friendly and informal tone of communication, fostering inclusiveness and sense of partnership, giving voice to the customer, motivating and encouraging the customer to take action, emphasizing the benefits and value of the product, creating the effect of dialogue with customer, attracting attention and engaging the addressee in communication, providing instructions and step-by-step guidance, actualizing action, creating the effect of spatial presence, distributing roles, increasing the customer's loyalty to the bank and building trust. The study makes a significant contribution to understanding how the mechanisms of personalisation of financial discourse work and may be useful for further research in the fields of pragmatics, communicative linguistics, and marketing communications.

Keywords: financial discourse, personalisation, Spanish banking websites, strategies, personalisation tactics, linguistic means, pragmatic functions.

Вступ. Останнє десятиріччя стало періодом швидкого та інтенсивного розвитку цифрових технологій. Зміни торкнулися майже всіх сфер життя людини, в тому числі і сфери фінансів. Фінансовий дискурс теж поступово перемістився до цифрового середовища, адже тепер більшість комунікації відбувається онлайн за допомогою мобільних застосунків, чат-ботів та сайтів. Зміни не оминули й банки, які тепер також мають свої сайти щоб комунікувати з клієнтами.

Не дивлячись на те, що фінансовий дискурс є останнім часом досить популярною темою, аспект його персоналізації залишається недостатньо вивченим.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
Персоналізація фінансового дискурсу на матеріалі іспанських банківських сайтів (Українською)
[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materialі ispanskykh bankivskykh saitiv]

© *Розова В. С. [Rohova V. S.]*, veroniccargova@gmail.com

Персоналізація фінансового дискурсу є новим для філологічної спільноти терміном. Явище персоналізації у фінансовому та економічному дискурсах вже досліджують, але саме словосполучення як окремий усталений термін поки трапляється рідко в наукових роботах філологічного спрямування через своє відносно недавнє набуття популярності та обмежену кількість досліджень з цієї теми. На сьогоднішній день не представлено наукових робіт які би повністю, детально та поетапно дослідили і проаналізували цей феномен у лінгвістичному контексті, проте існують роботи, що частково охопили та проаналізували окремі аспекти персоналізації в фінансовому дискурсі.

Крім того, більшість наукових робіт філологічного спрямування, що стосуються персоналізації фінансового дискурсу були написані англійською мовою, аналізували англomовні матеріали та стосувалися насамперед англійської мови, тому іспанська мова, фінансовий дискурс Іспанії та його персоналізація залишаються перспективним полем для проведення досліджень та аналізу.

Актуальність роботи зумовлена зростанням важливості ролі банківських сайтів в комунікації банку з клієнтом в умовах тотальної цифровізації та як недостатньою вивченістю феномену персоналізації фінансового дискурсу загалом, так і недостатньою вивченістю феномену персоналізації фінансового дискурсу Іспанії зокрема. Іспанські банківські сайти є цікавим та малодослідженим матеріалом, адже в більшості випадків при дослідженні фінансового дискурсу популярністю користуються англomовні матеріали.

Мета статті – виявити як персоналізація фінансового дискурсу проявляється в текстах іспанських банківських сайтів.

Для досягнення цієї мети потрібно виконати низку **завдань**, зокрема:

- виявити стратегії та тактики до яких вдаються іспанські банківські сайти для того щоб не просто проінформувати своїх потенційних клієнтів про перелік та якість послуг які вони надають, а щоб створити ефект особистого звернення до кожної людини, що відвідуватиме ці сайти;
- проаналізувати які лінгвістичні засоби, тобто мовні форми, що виражають тактики, використовують іспанські банки на своїх сайтах;
- проаналізувати які прагматичні функції виконують ці тактики.

Об'єктом дослідження є фінансовий дискурс іспанських банківських сайтів, а **предметом** – стратегії, тактики, їх прагматичні функції та лінгвістичні засоби до яких вдаються іспанські банківські сайти щоб персоналізувати фінансовий дискурс.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materiali ispanykykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccarogova@gmail.com

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі різних банківських сайтів Іспанії з точки зору персоналізації фінансового дискурсу, а саме: як персоналізація проявляється в тактиках до яких вдаються іспанські банківські сайти, лінгвістичних засобах які вони при цьому використовують та прагматичних функціях які виконують ці тактики.

Матеріали та методи. Матеріалом даного дослідження слугували сайти провідних банків Іспанії, а саме: Banco Santander, CaixaBank, BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria), Unicaja Banco, Banco Sabadell та Bankinter.

У процесі дослідження був використаний метод суцільної вибірки, дескриптивний метод, а також функціональний та прагматичний аналізи. Як допоміжний другорядний метод був використаний текстуальний аналіз.

Огляд наукової літератури. Одним з важливих джерел для нашого дослідження є книга Белінди Кроуфорд Камічоттолі, що аналізує як мовні засоби, такі як модальні конструкції, лексику з емоційним забарвленням та оцінну лексику, використовують у фінансовому дискурсі для залучення адресата, створення позитивного іміджу та підвищення рівня довіри у комунікації між адресантом та адресатом. Вона багато аналізує стратегії переконання в економічних текстах та пише про персоналізацію через мовні засоби [3]. Також, у статті про персоналізацію фінансового дискурсу не можна не згадати про Нормана Феркло та його роботу «Критичний аналіз дискурсу: критичне дослідження мови». Саме він ввів поняття штучної персоналізації, яке наразі широко використовується у фінансовому дискурсі для створення ефекту індивідуального звернення до клієнта через тексти. Прикладами штучної персоналізації є такі лексичні кліше, як «*dear customer*», «*just for you*» [5]. Лор Гардель та Сандрін Сорлін пояснюють у своїй роботі «Прагматика особових займенників» те, що особові займенники мають вагомe комунікативне значення, а саме: сигналізують соціальний дейксис, створюють ефект включеності або дистанціювання між адресантом та адресатом комунікації [6]. Продовжуючи тему займенників, релевантною для нашої статті є також робота Зоряни Висоцької, яка аналізує використання особових займенників в економічних працях Івана Франка. Її робота є важливою для дослідження феномену персоналізації фінансового дискурсу, оскільки дозволяє побачити як особові займенники виконують прагматичну функцію створення ефекту індивідуального звернення до адресата та формують довірливий тон комунікації. Праця Висоцької слугує основою для виявлення лінгвістичних стратегій персоналізації в інших текстах на тему фінансів

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

[1]. У свою чергу Анастасія Ільченко аналізує у своїй статті як риторичні запитання, оціночні прикметники та метафори використовуються для впливу на аудиторію в іспаномовному фінансово-економічному дискурсі, та як ці мовні засоби формують позитивне або негативне ставлення аудиторії до різних явищ у сфері фінансів [2]. Ці та інші дослідження вказують на важливість мовних засобів у створенні персоналізованого звернення до клієнта у фінансовому дискурсі.

Основний зміст. Персоналізація фінансового дискурсу – це термін, що позначає сукупність лінгвістичних засобів, комунікативних стратегій і прагматичних тактик, спрямованих на створення ефекту індивідуального звернення до клієнта у фінансовому дискурсі.

Перш за все слід зазначити, що банківські установи Іспанії, так само як і банківські установи інших країн та інші «користувачі» фінансового дискурсу, серед яких страхові компанії, інвестиційні компанії, брокери, фондові біржі, трейдингові платформи, медіа, рекламні агентства, фінансові консультанти та блогери, постійно вживають лінгвістичні засоби персоналізації фінансового дискурсу. Всі ці лінгвістичні засоби виконують функцію прагматичних тактик впливу на клієнта. Особливо добре це можна дослідити на матеріалі банківських сайтів, адже вони практично побудовані на лінгвістичних засобах персоналізації.

Банківські установи постійно вдаються до різних комунікативних стратегій, серед яких найважливішими є стратегія створення довіри, стратегія створення позитивного іміджу та стратегія залучення нових клієнтів, за допомогою тактик (конкретних способів реалізації стратегій), використовуючи як цеглинки лінгвістичні засоби, тобто мовні форми, що виражають тактики.

До найпопулярніших прагматичних тактик до яких вдаються іспанські банківські сайти слід насамперед віднести наступні чотири: 1) вживання різних форм займенників другої особи однини та першої особи множини; 2) вживання дієслів в формі другої особи однини та першої особи множини; 3) вживання імперативу; 4) вживання позитивно забарвленої емоційної лексики. Також, банки вдаються до таких тактик, як тактика прямих та риторичних запитань, тактика модальних конструкцій, тактика дейксису, тактика поєднання ділової банківської та дружньої розмовної лексики.

Перейдемо до наочного ілюстрування того, як ці тактики виконують певні прагматичні функції за допомогою конкретних лінгвістичних засобів, персоналізуючи таким чином фінансовий дискурс.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materiali ispanskykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccarogova@gmail.com

Почнемо з тактики вживання різних форм займенників другої особи однини та першої особи множини. На сайтах іспанських банків часто вживаються такі форми займенників: особові займенники (pronombres personales): *tú, nosotros*; присвійні прикметники (adjetivos posesivos átonos): *tu, tus, nuestro, nuestra, nuestros, nuestras*; присвійні займенники (pronombres posesivos tónicos): *tuyo, tuya, tuyos, tuyas, nuestro, nuestra, nuestros, nuestras*; об'єктні займенники (clíticos directos/ indirectos): *te, nos*; форми після прийменників (pronombres preposicionales): *ti, contigo, nosotros*. Ось приклад з сайту банку Sabadell: «*Tú decides cuánto dinero guardar y cuándo hacerlo*» [10]. В даному випадку ми маємо справу з особовим займенником «*tú*», який виступає в якості лінгвістичного засобу персоналізації фінансового дискурсу, виконуючи прагматичну функцію створення ефекту особистої адресованості. Також, саме по собі вживання «*tú*» замість «*Usted*» виконує прагматичну функцію створення дружнього, неформального тону комунікації, що зменшує дистанцію між банком і клієнтом, адже фінансові установи, так само як державні та юридичні, як правило, асоціюються в людей з дуже діловими та формальними стосунками обов'язковою частиною яких є ввічливість та певна дистанція між учасниками комунікації. Рівень ввічливості та поваги до клієнта при цьому всеодно зберігається, адже звертання на ти в Іспанії є прийнятним навіть у спілкуванні з незнайомими людьми та не сприймається як прояв фамільярності. В Україні звертання на ти в таких формальних обставинах сприймалося б по іншому через різницю менталітетів українців та іспанців. Далі будуть наведені інші приклади вживання займенників з сайту Banco Santander: «*Tú decides cómo, cuándo y dónde relacionarte con tu banco. Te lo ponemos fácil: desde tu móvil puedes acceder a cuentas y tarjetas y hacer operaciones con ellas*» [12], «*Tu banco siempre está contigo*» [12], «*Diferentes cuentas para cubrir tus necesidades, conócelas para que escojas la que más se adapte a ti*» [12]. В цих прикладах займенники виконують ті самі прагматичні функції, що було зазначено вище.

В наступних прикладах з сайтів банків Sabadell та Unicaja Banco вжито займенники «*nuestro, nuestros*», які виконують прагматичну функцію інклюзивності та партнерства, створюючи ефект «ми разом із тобою» та підкреслюючи таким чином кооперацію між банком і клієнтом: «*De la mano de nuestros gestores especializados damos respuesta a tus necesidades con soluciones y productos personalizados*» [9], «*En nuestro simulador de hipotecas encontrarás la hipoteca que se ajusta a ti*» [19].

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Крім того, на вебсайті іспанського банку BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria) є приклади вживання присвійного прикметника «*mi*», що є доволі рідкісним та цікавим випадком, адже на сайтах інших банків «*mi*» не вживається: «*una cuenta para mi hijo o hija*» [15], «*una cuenta para mi empresa*» [15], «*calcular mi hipoteca*» [15]. В даному випадку цей присвійний прикметник виконує прагматичну функцію озвучування голосу клієнта в результаті чого читач переносить вислів на власну ситуацію, а рекламний текст ніби промовляється від його імені, створюючи ефект самоідентифікації. Крім того, використання присвійного прикметника «*mi*» в даному випадку можна вважати проявом такого прийому як вентрилоквізм, що означає озвучування чужого голосу. Корен, Мейт, Бенуа-Барне та Брюмманс вже дослідили цей прийом у своїй роботі, де вентрилоквізм аналізується на матеріалі організаційних дискурсів, коли працівники або менеджери «озвучують» голоси різних зацікавлених сторін, а саме: клієнтів, підлеглих, керівництва. Їхня робота надає влучні приклади того, як вентрилоквізм проявляється в діловому та сервісному контексті, що напряду стосується нашої теми [4].

Отже, «*tu*», «*te*», «*contigo*», «*tus*», «*ti*», «*nuestro*», «*nosotros*» та «*mi*» виступають лінгвістичними засобами персоналізації фінансового дискурсу, так само як і «*tú*».

Переходимо до наступної тактики, а саме тактики вживання дієслів в формі другої особи однини та першої особи множини. Ця тактика виконує такі самі прагматичні функції, як і тактика вживання різних форм займенників другої особи однини та першої особи множини, тобто дієслово, що стоїть в формі другої особи однини виконує прагматичну функцію створення ефекту особистої адресованості та дружнього, неформального тону комунікації, а дієслово, що стоїть в формі першої особи множини виконує прагматичну функцію інклюзивності та партнерства. Прагматичні функції такі самі, бо тактику використання особових займенників як засіб персоналізації фінансового дискурсу досліджували в англомовних статтях, що аналізували англомовні тексти, де не прийнято вживати присудок без підмета, адже в англійській мові за формою дієслова неможливо чітко визначити про яку особу йдеться в реченні, в той час як в іспанській мові навпаки прийнято опускає підмет, бо всі дієслова відмінюються, а значить суб'єкт можна легко визначити без нього. Таким чином виходить, що в реченні іспанською мовою персоналізація проявляється з подвійною силою в тих випадках, коли займенник в реченні не опущений, адже займенник та дієслово обоє визначають особу. Саме тому в реченнях іспанською

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materiali ispanykykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccarogova@gmail.com

мовою займенник можна опустити не втративши при цьому можливість персоналізувати дискурс. Наявність займенників в іспанському реченні навпаки підкреслює та посилює персоналізацію, адже таким чином одна й та сама функція проявляються за допомогою двох тактик, в той час як в англійській мові ця друга тактика вживання дієслів в формі другої особи однини та першої особи множини повністю відсутня через редуковану парадигму відмінювання дієслів. Ось приклад з сайту CaixaBank: «*Todo lo que podemos ofrecerte para todo lo que quieres*» [18]. Дієслова «*podemos*» та «*quieres*» виступають в даному реченні лінгвістичними засобами персоналізації, адже ми по закінченню цих дієслів можемо зрозуміти, що перше дієслово стоїть в першій особі множини, а друге в другій особі однини, хоча в обох випадках займенники пропущені. В прикладі з сайту BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria) ситуація така сама: обидва займенники пропущені, а особу ми визначаємо за закінченням дієслова: «*Estamos a tu lado cuando lo necesites...*» [15]. «*Estamos*» та «*necesites*» виступають лінгвістичними засобами персоналізації фінансового дискурсу.

Вживання імперативу також є однією з ключових тактик персоналізації фінансового дискурсу. Ця тактика передусім виконує прагматичну функцію мотивації та стимулювання клієнта до дій. Імператив ніби підштовхує адресата зробити крок. Ми це можемо чітко побачити на прикладі з сайту CaixaBank: «*Trae tu nómina y disfruta de todas las ventajas*» [17] та на прикладі з сайту Banco Santander: «*Paga con esta tarjeta y consigue mucho más por tus compras*» [13]. Клієнт ніби отримує легку інструкцію виконання якої приведе його до винагороди, адже банк прямо каже адресатові докласти зовсім трохи зусиль, щоб потім насолоджуватися результатом, який точно йому сподобається. «*Trae*», «*disfruta*», «*paga*» та «*consigue*» виступають в даному випадку лінгвістичними засобами персоналізації фінансового дискурсу, адже це дієслова, що стоять в формі імперативу.

Вживання позитивно забарвленої емоційної лексики є не менш поширеною тактикою персоналізації фінансового дискурсу, яка виконує прагматичну функцію підкреслення вигоди та цінності продукту. Гарними ілюстраціями цього можуть слугувати наступні приклади з сайтів банків Bankinter, Banco Santander та Unicaja Banco відповідно: «*¡La cuenta que solo te da alegrías!*» [14], «*Seguridad y tranquilidad para ti*» [13], «*Tus compras están más protegidas y tu dinero también*» [13], «*Así de fácil*» [19]. Питання грошей і банку до якого краще звернутися є завжди складними та приносять багато стресу людям, тому вживання позитивно забарвленої емоційної

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

лексики робить переваги банківських послуг конкретного банку більш привабливими, особливо коли банк заявляє, що з ним все буде легко, клієнт відчуватиме лише радість, впевненість та спокій, а гроші та покупки завжди будуть в безпеці. В даних прикладах позитивно забарвлені епітети «*fácil*» і «*protegidas*» та позитивно забарвлені оцінні слова «*alegrías*», «*seguridad*» і «*tranquilidad*» є лінгвістичними засобами персоналізації фінансового дискурсу. Також, вживання позитивно забарвленої емоційної лексики може виконувати прагматичну функцію мотивації та стимулювання клієнта до дій. Гарантія безпеки для грошей та гарантія спокою для клієнта є завжди найкращою мотивацією звернутися за послугами саме до цього банку. Ніщо інше так не стимулює до дій, коли мова йде про банк та гроші.

Трохи рідше порівняно з попередніми чотирма банки вдаються до такої тактики, як тактика прямих та риторичних запитань. Її менша розповсюдженість зовсім не означає її меншу ефективність, адже вона виконує одразу кілька прагматичних функцій, а саме: прагматичну функцію створення ефекту діалогу з клієнтом, прагматичну функцію створення ефекту особистої адресованості та прагматичну функцію привернення уваги та залучення адресата до комунікації. Також, Анастасія Ільченко пише у своїй статті, що «риторичні запитання є ефективним засобом для підтримки інтересу та стимулювання когнітивної активності» [2, с. 110], і що вони «... використовуються для спрямування аудиторії в потрібне русло» [2, с. 111]. Наприклад, запитання з сайту Banco Santander «¿A qué esperas?» [18] (риторичне) та запитання з сайту банку Bankinter «¿La quieres?» [14] (пряме) виконують всі попередньо перелічені прагматичні функції, не зважаючи на те, що вони відносяться до різних типів запитань. Читач дійсно починає подумки шукати відповіді на ці запитання та проектувати вигаданий діалог між робітником банку та клієнтом на себе.

Також, слід згадати про тактику модальних конструкцій. Влучним прикладом в цьому випадку буде речення з сайту Banco Santander: «*Te mostramos paso a paso lo que debes hacer para comenzar a disfrutar de Bizum*» [11]. Дана тактика виконує прагматичну функцію надання інструкцій та поетапного керівництва, а також прагматичну функцію мотивації та стимулювання клієнта до дій. Модальна конструкція «*deber + infinitivo*» формально вказує, що потрібно зробити для досягнення бажаного результату та тим самим організовує дії адресата.

Іншою важливою тактикою є тактика дейксису. Взагалі, дейксис – це лінгвістичний механізм за допомогою якого мовці пов'язують своє висловлювання з

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materiali ispanykykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccarogova@gmail.com

конкретним контекстом комунікації, використовуючи для цього показники часу, простору та особи. Згідно з Левінсоном, дейксис – це найочевидніший спосіб, у який мова може демонструвати свій внутрішній зв'язок із контекстом, оскільки дейктичні вирази, такі як «я», «тут», «зараз», можна повністю зрозуміти лише у зв'язку з конкретними обставинами висловлювання [7]. Тактика дейксису виконує прагматичну функцію актуалізації дії, прагматичну функцію ефекту просторової присутності та прагматичну функцію розподілу ролей. Як тактика дейксису виконує прагматичну функцію актуалізації дії можна добре проілюструвати за допомогою прикладів з сайтів Unicaja Banco та Sabadell: «*Descarga la app de Unicaja ahora y lleva el banco contigo a todas partes*» [19], «*Empieza a ahorrar desde hoy, a tu ritmo*» [10]. Дейктичні вирази «*ahora*» та «*hoy*» (часовий дейксис) є лінгвістичними засобами персоналізації, що стимулюють негайну реакцію читача та роблять пропозицію значущою саме зараз. Приклад з сайту банку Sabadell «*Estamos aquí para ayudarte*» [9] є гарною ілюстрацією того, як тактика дейксису виконує прагматичну функцію ефекту просторової присутності, адже тут дейктичний вираз «*aquí*» (просторовий дейксис) є лінгвістичним засобом персоналізації, що підкреслює доступність банку та його близькість до читача. В прикладі з сайту BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria) «*¿Tú decides qué traer, nosotros lo hacemos por ti*» [16] через особовий дейксис чітко визначаються ролі учасників: «*tú*» – це читач і індивідуальний адресат, що має право вибору та за яким залишається остаточне рішення, а «*nosotros*» – це банк і адресант, що бере на себе всі обов'язки та дії. «*Tú*» та «*nosotros*» (особовий дейксис) є лінгвістичними засобами персоналізації в цьому реченні.

Наостанок, слід згадати про тактику поєднання ділової банківської та дружньої розмовної лексики. Крістіна Марі Ренекамп та Патрік Вітц дослідили у своїй роботі як використання неформальної лексики та пряме звернення до аудиторії позитивно впливає на рівень її залученості та на готовність інвесторів вкладатися фінансово в проекти [8]. Тактика поєднання ділової банківської та дружньої розмовної лексики виконує прагматичну функцію підвищення прихильності клієнта до банку та створення довіри. Використання ділової лексики підкреслює професійність і надійність банку, а використання дружньої розмовної лексики зближує, створює відчуття «людяності» банку, показує, що він розуміє своїх клієнтів та «розмовляє їхньою мовою», а не лише складною термінологією. Прикладами цієї тактики можуть слугувати речення з сайтів CaixaBank та Unicaja Banco відповідно: «*Trae tu nómina y disfruta de todas las ventajas*» [17], «*Te damos un 3% TAE y más*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

requeteventajas» [19]. Банківські терміни «*nómina*» і «*TAE*» є лінгвістичними засобами персоналізації, що підтверджують компетентність банку та його професійність, а дружнє «*disfruta*» і розмовне «*requeteventajas*» є лінгвістичними засобами персоналізації, що створюють відчуття «людяності» банку.

Висновки дослідження. Отже, ми можемо прийти до висновку, що персоналізація є дійсно дуже важливим, складним та багатогранним явищем фінансового дискурсу. Вона є ефективним прийомом, що часто застосовується, коли мова йде про банківські сайти. Сайти найпопулярніших банків Іспанії не є виключенням із загальної тенденції.

Проаналізувавши сайти таких банків, як Banco Santander, CaixaBank, BBVA (Banco Bilbao Vizcaya Argentaria), Unicaja Banco, Banco Sabadell та Bankinter ми можемо впевнено стверджувати, що ці банки використовують персоналізацію як ефективний інструмент для досягнення своїх комунікативних стратегій, серед яких найважливішими є стратегія створення довіри, стратегія створення позитивного іміджу та стратегія залучення нових клієнтів. Задля досягнення цих стратегій іспанські банківські сайти вдаються до наступних тактик: тактики вживання різних форм займенників другої особи однини та першої особи множини; тактики вживання дієслів в формі другої особи однини та першої особи множини; тактики вживання імперативу; тактики вживання позитивно забарвленої емоційної лексики; тактики прямих та риторичних запитань; тактики модальних конструкцій; тактики дейксису та тактики поєднання ділової банківської і дружньої розмовної лексики. Найменшою ланкою в цій складній системі виступають лінгвістичні засоби, тобто самі мовні форми, що виражають тактики.

Перелічені вище вісім тактик персоналізації фінансового дискурсу виконують різні прагматичні функції, а саме: прагматичну функцію створення ефекту особистої адресованості; прагматичну функцію створення дружнього, неформального тону комунікації; прагматичну функцію інклюзивності та партнерства; прагматичну функцію озвучування голосу клієнта; прагматичну функцію мотивації та стимулювання клієнта до дій; прагматичну функцію підкреслення вигоди та цінності продукту; прагматичну функцію створення ефекту діалогу з клієнтом; прагматичну функцію привернення уваги та залучення адресата до комунікації; прагматичну функцію надання інструкцій та поетапного керівництва; прагматичну функцію актуалізації дії; прагматичну функцію ефекту просторової присутності; прагматичну

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)

[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materiali ispanykykh bankivskykh saitiv]

© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccarogova@gmail.com

функцію розподілу ролей; прагматичну функцію підвищення прихильності клієнта до банку та створення довіри.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у пошуку та аналізі інших стратегій, тактик і лінгвістичних засобів до яких вдаються банківські сайти та інші «користувачі» фінансового дискурсу задля привернення уваги більшої кількості потенційних клієнтів. Також, перспективним буде дослідження зосереджене на аналізі нових прагматичних функцій, які виконують тактики проаналізовані в цій статті та інші існуючі тактики персоналізації фінансового дискурсу. Цікавим було б порівняння того, як банківські сайти Іспанії вдаються до персоналізації фінансового дискурсу, а саме: до яких стратегій, тактик, лінгвістичних засобів та прагматичних функцій банківські сайти Іспанії загалом вдаються частіше, а до яких рідше; яким стратегіям, тактикам, лінгвістичним засобам та прагматичним функціям надають перевагу конкретні іспанські банківські сайти; як персоналізація фінансового дискурсу банківськими сайтами Іспанії відрізняється від персоналізації фінансового дискурсу банківськими сайтами інших країн, наприклад України, Франції, Італії.

Література:

1. Висоцька, З. І. (2012). Займенники як засіб експлікації авторської індивідуальності (на матеріалі економічних праць Івана Франка). *Лінгвістичні дослідження*, (34), 43–47. Retrieved June 1, 2025, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2012_34_11
2. Ільченко, А. А. (2024). Лінгвістичні засоби реалізації комунікативної стратегії переконання у фінансово-економічному дискурсі. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*, 1(46), 105–120. <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.46.09>
3. Camiciottoli, B. C. (2013). *Rhetoric in financial discourse: A linguistic analysis of ICT-mediated disclosure genres*. Utrecht Studies in Language and Communication (Vol. 26). Amsterdam: Rodopi (Brill). <https://doi.org/10.1163/9789401210102>
4. Cooren, F., Matte, F., Benoit-Barné, C., & Brummans, B. H. J. M. (2013). Communication as ventriloquism: A grounded-in-action approach to the study of organizational tensions. *Communication Monographs*, 80(3), 255–277. <https://doi.org/10.1080/03637751.2013.788255>
5. Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis: The critical study of language* (2nd ed.). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315834368>
6. Gardelle, L., & Sorlin, S. (2015). *The pragmatics of personal pronouns*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/slcs.171>
7. Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge Textbooks in Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511813313>

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
Персоналізація фінансового дискурсу на матеріалі іспанських банківських сайтів (Українською)
[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materialii ispanskykh bankivskykh saitiv]

© Позова В. С. [Rohova V. S.], veroniccargova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

8. Rennekamp, K. M., & Witz, P. D. (2020). Linguistic formality and audience engagement – Investors' reactions to characteristics of social media disclosures. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12661>

Джерела ілюстративного матеріалу:

9. Banco Sabadell. (2025, June 5). *Inicio*. Banco Sabadell. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancsabadell.com/bsnacional/es/particulares/>
10. Banco Sabadell. (2025, June 5). *Productos de ahorro Sabadell: planifica tu futuro hoy*. Banco Sabadell. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancsabadell.com/bsnacional/es/particulares/ahorro/>
11. Banco Santander. (2025, June 5). *Bizum: envía y recibe dinero con el móvil*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares/banca-online/pagos/bizum>
12. Banco Santander. (2025, June 5). *Particulares*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares>
13. Banco Santander. (2025, June 5). *Tarjetas de crédito*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares/cuentas-tarjetas/tarjetas/credito>
14. Bankinter. (2025, June 5). *Nueva Cuenta Inteligente Digital: nómina, pensión, para compartir gastos*. Bankinter. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bankinter.com/banca/nav/nueva-alta-cuenta-inteligente-digital-landing>
15. BBVA. (2025, June 5). *Banco BBVA – Productos financieros para particulares*. BBVA España. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bbva.es/personas.html>
16. BBVA. (2025, June 5). *Cámbiate de banco cómodamente*. BBVA España. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bbva.es/personas/productos/cambiar-de-banco.html>
17. CaixaBank. (2025, June 5). *Banca online para particulares*. CaixaBank. Retrieved June 5, 2025, from https://www.caixabank.es/particular/home/particulares_es.html
18. CaixaBank. (2025, June 5). *Banca Privada*. CaixaBank. Retrieved June 5, 2025, from https://www.caixabank.es/bancaprivada/bancaprivada_es.html
19. Unicaja Banco. (2025, June 5). *Particulares*. Unicaja Banco. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.unicajabanco.es/es/particulares>

References:

1. Vysoc'ka, Z. I. (2012). *Zajmennyky jak zasib eksplikacii' avtors'koi' indyvidual'nosti (na materialy ekonomichnyh prac' Ivana Franka)* [Pronouns as Means of Author's Individuality (Based on Ivan Franko's Economic Text)]. *Lingvistychni doslidzhennja* [Linguistic Studies], (34), 43–47. Retrieved June 1, 2025, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_lingv_2012_34_11
2. Il'chenko, A. A. (2024). *Lingvistychni zasoby realizacii' komunikatyvnoi' strategii' perekonannja u finansovo-ekonomichnomu dyskursi* [Linguistic Means of Realization of the Persuasion Communicative Strategy in Financial and Economic Discourse]. *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoi' lingvistyky* [Problems of Semantics, Pragmatics and Cognitive Linguistics], 1(46), 105–120. <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.46.09>

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites (in Ukrainian)**[Personalizatsiia finansovoho dyskursu na materialy ispanykykh bankivskykh saitiv]**© Rohova V. S. [Rohova V. S.], veroniccargova@gmail.com

3. Camiciottoli, B. C. (2013). *Rhetoric in Financial Discourse: A Linguistic Analysis of ICT-Mediated Disclosure Genres*. Utrecht Studies in Language and Communication (Vol. 26). Amsterdam: Rodopi (Brill). <https://doi.org/10.1163/9789401210102>
4. Cooren, F., Matte, F., Benoit-Barné, C., & Brummans, B. H. J. M. (2013). Communication as ventriloquism: A grounded-in-action approach to the study of organizational tensions. *Communication Monographs*, 80(3), 255–277. <https://doi.org/10.1080/03637751.2013.788255>
5. Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis: The critical study of language* (2nd ed.). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315834368>
6. Gardelle, L., & Sorlin, S. (2015). *The pragmatics of personal pronouns*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/slcs.171>
7. Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge Textbooks in Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511813313>
8. Rennekamp, K. M., & Witz, P. D. (2020). Linguistic formality and audience engagement – Investors’ reactions to characteristics of social media disclosures. *Contemporary Accounting Research*. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12661>
9. Banco Sabadell. (2025, June 5). *Inicio*. Banco Sabadell. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancsabadell.com/bsnacional/es/particulares/>
10. Banco Sabadell. (2025, June 5). *Productos de ahorro Sabadell: planifica tu futuro hoy*. Banco Sabadell. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancsabadell.com/bsnacional/es/particulares/ahorro/>
11. Banco Santander. (2025, June 5). *Bizum: envía y recibe dinero con el móvil*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares/banca-online/pagos/bizum>
12. Banco Santander. (2025, June 5). *Particulares*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares>
13. Banco Santander. (2025, June 5). *Tarjetas de crédito*. Banco Santander. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bancosantander.es/particulares/cuentas-tarjetas/tarjetas/credito>
14. Bankinter. (2025, June 5). *Nueva Cuenta Inteligente Digital: nómina, pensión, para compartir gastos*. Bankinter. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bankinter.com/banca/nav/nueva-alta-cuenta-inteligente-digital-landing>
15. BBVA. (2025, June 5). *Banco BBVA – Productos financieros para particulares*. BBVA España. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bbva.es/personas.html>
16. BBVA. (2025, June 5). *Cámbiate de banco cómodamente*. BBVA España. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.bbva.es/personas/productos/cambiar-de-banco.html>
17. CaixaBank. (2025, June 5). *Banca online para particulares*. CaixaBank. Retrieved June 5, 2025, from https://www.caixabank.es/particular/home/particulares_es.html
18. CaixaBank. (2025, June 5). *Banca Privada*. CaixaBank. Retrieved June 5, 2025, from https://www.caixabank.es/bancaprivada/bancaprivada_es.html
19. Unicaja Banco. (2025, June 5). *Particulares*. Unicaja Banco. Retrieved June 5, 2025, from <https://www.unicajabanco.es/es/particulares>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ [CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES]

УДК: 811.133.1'373:301.7:008(44)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 23.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.14>

КУЛЬТУРНІ КОДИ У ФРАНЦУЗЬКИХ НЕОЛОГІЗМАХ: МІЖ ТРАДИЦІЄЮ ТА МОДЕРНІСТІЮ

Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0002-9273-3863](https://orcid.org/0000-0002-9273-3863)

natalia.myronova@knu.edu.ua

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри італійської і французької філології та перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Стаття досліджує роль неологізмів у французькій мові як інструменту адаптації до суспільних трансформацій, технологічного прогресу та глобалізації. Неологізми – нові слова, словосполучення або значення – відображають культурні тенденції, збагачують комунікацію та роблять мову живою та відкритою до інновацій. Вони виникають для позначення нових понять, технологій, соціальних явищ і, спочатку сприймаючись як незвичні, з часом можуть увійти до активного вжитку або зникнути.

У статті представлено класифікацію неологізмів за походженням, сферою вжитку, способом творення та тривалістю існування. Особливу увагу приділено впливу технологічного прогресу, соціальних змін, екології, культурної глобалізації та мовної політики на формування неологізмів.

Аналізуючи приклади – від coronapéro і distanciel до écriture inclusive та zéro déchet – стаття демонструє, як французька мова поєднує традицію та інновацію, залишаючись актуальною завдяки гнучкості та творчій участі носіїв мови.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Cultural Codes in French Neologisms: Between Tradition and Modernity (in Ukrainian) [Kulturni kody u frantsuzkykh neolohizмах: mizh tradytsiieiu ta modernistiu]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

Неологізми виступають маркерами епохи, відображаючи дух часу та виклики, з якими стикається суспільство.

Ключові слова: *французькі неологізми, культурні коди, мовна традиція, мовна модернізація, словотворення, семантичні зсуви, запозичення, мовна ідентичність, культурна адаптація неологізмів, культурні тенденції, технологічний прогрес, глобалізація, мовна політика.*

CULTURAL CODES IN FRENCH NEOLOGISMS: BETWEEN TRADITION AND MODERNITY

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-9273-3863](https://orcid.org/0000-0002-9273-3863)

natalia.myronova@knu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor of Italian and French Philology and Translation
Department, Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Str., Kyiv, 03150

The article explores the role of neologisms in the French language as a tool for adapting to social transformations, technological progress, and globalization. Neologisms – new words, word combinations, or meanings – reflect cultural trends, enrich communication, and make language alive and open to innovation. They arise to denote new concepts, technologies, and social phenomena, and, initially perceived as unusual, may eventually enter active use or disappear.

The article presents a classification of neologisms by origin, scope, method of creation, and duration of existence. Particular attention is paid to the influence of technological progress, social change, ecology, cultural globalization, and language policy on the formation of neologisms.

Analyzing examples – from coronapéro and distanciel to écriture inclusive and zéro déchet – the article demonstrates how the French language combines tradition and innovation, remaining relevant thanks to the flexibility and creative participation of native speakers. Neologisms act as markers of the era, reflecting the spirit of the times and the challenges facing society.

Keywords: *French neologisms, cultural codes, language tradition, language modernization, word formation, semantic shifts, borrowing, language identity, cultural*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Культурні коди у французьких неологізмах: між традицією та модерністю (Українською) [Kulturni kody u frantsuzkykh neolohizмах: mizh tradytsiieiu ta modernistiu]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

adaptation of neologisms, cultural trends, technological progress, globalization, language policy.

Динаміка французької культури у словотворенні – це справжнє дзеркало суспільних змін, технологічного прогресу та глобалізації суспільства. Саме неологізми – нові слова, словосполучення або значення, що з'являються в мові на певному етапі її розвитку і сприймаються носіями мови як нове, незвичне – є інструментом адаптації мови до змін, відображення культурних тенденцій та збагачення комунікації, що робить мову живою, динамічною та відкритою до інновацій.

Неологізми виникають для позначення нових понять, предметів, явищ, галузей науки, технологій або соціальних реалій. Їхньою ознакою є абсолютна новизна для більшості мовців. Вони є категорією історично змінною і належать до пасивного словника, поки не увійдуть до активного вжитку або не зникнуть з мови.

Неологізми класифікують за різними ознаками. До основних типів відносять класифікації за походженням, сферою вжитку, способом творення та тривалістю існування.

Так, за походженням неологізми поділяють на:

- **власне мовні (внутрішні)** – утворені за допомогою словотворчих засобів самої мови (наприклад, жартливий неологізм, що з'явився під час локдауну *coronapéro* (вечірка під час карантину) *corona* (скорочено від *coronavirus*) + *apéro* (аперитив); *distanciel* (дистанційний), що використовується для опису дистанційного навчання або роботи (*enseignement distanciel*) та утворений від *distance* (відстань) + суфікс *-iel*.

- **запозичені (іншомовні)** – запозичені з інших мов (наприклад, *swag* (свег); *selfie* (селфі); *troll* (троль) тощо).

За сферою вжитку неологізми поділяються на:

- **загальномовні** – вживані широким колом носіїв мови (наприклад, *binge-watching* → *binge-viewing* (перегляд серіалів запоєм); *gilets jaunes* (жовті жилети); *kiffer* (обожнювати); *cloud* → *informatique en nuage* (хмарні технології));

- **авторські (індивідуальні)** – створені окремим автором для певного тексту або стилю (наприклад, неологізм Жан-Люк Меленшона *dégagisme*

(дегажизм) від арабського *dégage!* (геть!), яке використовувалося під час протестів у Тунісі та Франції, а Меленшон використовував цей термін для опису масового невдоволення політичною елітою; неологізм Строме *chouffe* (поглянути, звернути увагу) від арабського *chouf* (подивитися);

- **термінологічні** – використовуються в певній галузі науки, техніки, культури (наприклад, *autopartage* (каршеринг); *vélopartage* (велшеринг); *classe inversée* (перевернутий клас); *cybercriminalité* (кіберзлочинність) *écomobilité* (еко-мобільність); *pourriel* (спам));

- **соціальні (соціолекти)** – характерні для певних соціальних груп (наприклад, жартливий термін для опису псевдоінтелектуалів *Boltanski* (людина, яка виглядає як інтелектуал, але не є ним) від прізвища французького соціолога Люка Болтанські; *wesh* (привіт, ей) від арабського *wesh* (що там?); *non-binaire* (небінарний); *meuf* (дівчина) від *femme* (жінка); *keum* (чоловік) від *mes*.

За способом творення неологізми розподіляють на:

- **словотворчі** – утворені за допомогою префіксів (*surconsommation* (надмірне споживання) – *sur-* (над-) + *consommation* (споживання); *dématérialisation* (дематеріалізація) *dé-* (префікс заперечення/зворотної дії) + *matérialisation* (матеріалізація)), суфіксів (*végétalisation* (озеленення) – *végétal* (рослинний) + суфікс *-isation* (процес). *influenceur* / *influenceuse* (інфлюенсер) *influencer* (впливати) + суфікс *-eur/-euse* (той, хто виконує дію)), основоскладання (наприклад, людина, яка обмежує споживання м'яса з екологічних міркувань – *climatarien,ne* (кліматаріанець / кліматаріанка) від *climat* (клімат) + *végétarien* (вегетаріанець); альтернатива англіцизму *safe space* → *espace bienveillant* (безпечний простір) *espace* (простір) + *bienveillant* (доброзичливий); *finTech* → *technologies financières* (фінтех) *technologies* (технології) + *financières* (фінансові));

- **семантичні** – нові значення вже існуючих слів (наприклад, *confinement* (карантин, локдаун), що раніше означало "усамітнення" (наприклад, у монастирі), тепер – обмеження пересування через пандемію; *résilience* (стійкість), яке раніше вживалося в фізиці та позначало здатність матеріалу повертатися до первісної форми, тепер – психологічна стійкість людини до стресу; *précarité* (нестабільність, уразливість), що раніше означало "нестійкість", тепер – соціальну проблему;

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Культурні коди у французьких неологізмах: між традицією та модерністю (Українською) [Kulturni kody u frantsuzkykh neolohizmakh: mizh tradytsiieiu ta modernistiui]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

- **фразеологічні** – нові стійкі словосполучення (наприклад, *faire le buzz* (створити ажіотаж) букв. "створити дзижчання" (від англ. *to buzz*) використовується для опису чогось, що швидко набирає популярності в інтернеті або медіа; *être dans le game* (бути в грі) букв. "бути в грі" (від англ. *to be in the game*) вираз означає бути в курсі подій або активно брати участь у чомусь; *être dans le durable* (бути сталим) вираз для опису людей, які дотримуються екологічного способу життя; *faire le pont* (подолати розрив) букв. "робити міст", вираз означає взяти вихідний між святами, щоб подовжити відпустку).

- **аббревіатури та акроніми** (наприклад, *smicard* (людина, яка отримує мінімальну зарплату) від *SMIC* (мінімальна зарплата у Франції) + суфікс *-ard*; *ZAD* (*Zone à Défendre* – зона для захисту) термін для позначення самоврядних екологічних поселень; *RGPD* (*Règlement Général sur la Protection des Données* – Загальний регламент захисту даних) Французький еквівалент англійського *GDPR*).

- **кальки з англійської, але з французькими словами** (наприклад, *fin de semaine* (вихідні) калька з англ. *weekend*, утворена з французьких слів (*fin* + *semaine*); *courriel* (електронний лист) калька з англ. *e-mail* утворена від *courrier* (пошта) + *électronique* (електронний); *navigateur web* (веб-браузер) калька з англ. *web browser*; *logiciel libre* (вільне програмне забезпечення) калька з англ. *free software*).

- **неологізми з негативним або іронічним відтінком** (наприклад, жартливий термін для опису заможних міських інтелектуалів з ліберальними поглядами *bobo* (буржуазна богема) поєднання *bourgeois* (буржуа) + *bohème* (богема); *hasbeen* (колишня знаменитість) від англ. *has-been*, але вживається у французькій для опису людей, чия слава минула; *travail ubérisé* (уберізована праця) праця без соціальних гарантій, як у водіїв Uber).

За тривалістю існування неологізми підрозділяють на:

- **актуальні**, які активно вживані в сучасній мові;

- **історизми** – неологізми минулого, які вийшли з ужитку (наприклад, позначення радикальних революціонерів з народу *sans-culotte* (санкюлот) букв. "без штанів" (оскільки носили довгі штани замість аристократичних шортів); позначення молодіжної субкультури 1960-х з яскравим стилем одягу та музикою *yéyé* (єє) від англ. *yeah! yeah!* (пісні The Beatles); французький попередник

інтернету *minitel* (мінітель) вийшов з ужитку у 2010-х; кафе з комп'ютерами та доступом до інтернету *cybercafé* (кіберкафе) вийшло з ужитку через поширення смартфонів; дії для запобігання поширенню вірусу (миття рук, маски) *geste barrière* (захисний жест) зараз вживається рідше);

- **ефемерні** – короточасні неологізми, які швидко зникають з мови (наприклад, фраза-символ Емманюеля Макрона під час президентської кампанії 2017 року *en même temps* (одночасно), яка використовувалася для іронічного опису його невизначеної позиції щодо багатьох питань, а після виборів майже зникла з ужитку; прізвище охоронця Макрона, який став центром скандалу 2018 року через побиття демонстрантів *Benalla* (Беналла) тимчасово стало синонімом зловживання владою, але швидко вийшло з ужитку; вигук, популярний у TikTok та серед підлітків у 2020–2021 роках для вираження здивування або сарказму *cheh* (чех) від арабського *cheh* (що?) зараз майже зник; *tinderisation* (тиндеризація) явище, коли люди сприймають знайомства як свайп ліво / право, як у додатку Tinder, термін з'явився у 2015–2016 роках, але зараз майже не вживається).

Неологізми часто виступають своєрідними маркерами часу, бо кожна епоха має свої слова-символи. Так для 2000-х це *blog* (блог) і *réseau social* (соціальна мережа), для 2010-х – *uberisation* (уберізація) та *fake news* (фейкові новини), а 2020-ті відзначено словами *décroissance* (дезростання) та *zéro déchet* (нуль відходів).

Джерелом поповнення неологізмів у французькій мові є:

1. Технологічний прогрес та цифрова революція. Активне запозичення термінів, що часто адаптуються за допомогою власних механізмів словотворення. Наприклад, офіційно рекомендоване Французькою академією *mot-dièse* в повсякденному вжитку часто залишається *hashtag*; офіційне *diffusion en continu* та *streaming, streamer*, що вже увійшли у вжиток. Нові слова для нових явищ: *télétravail* (віддалена робота), *visioconférence* (відеоконференція), *cloud* → *informatique en nuage* (хмарні технології).

2. Соціальні зміни та гендерна рівність. Французька мова, яка традиційно мала чоловічі форми для багатьох професій зараз активно впроваджує жіночі форми, фемінізуючи назви професій: *une autrice* (письменниця), *une professeure* (викладачка), *une pompière* (пожежниця); водить нові терміни для гендерної рівності: *écriture inclusive* (інклюзивне письмо) –

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Культурні коди у французьких неологізмах: між традицією та модерністю (Українською) [Kulturni kody u frantsuzkykh neolohizмах: mizh tradytsiieiu ta modernistiui]

© Миронова Н. В. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

використання середньої крапки (*auteur·e·s*) або дублювання форм (*auteurs et autrices*).

3. Екологія та сталий розвиток. Список неологізмів поповнюється шляхом адаптації старих слів: *recyclage* (переробка), *transition écologique* (екологічний перехід) та створення нових екологічних термінів: *éccoresponsable* (екологічно відповідальний), *zéro déchet* (нуль відходів), *décroissance* (дезростання), *végétalisation* (озеленення міст), *circuit court* (короткі ланцюги постачання).

4. Культурна глобалізація як один із провідних аспектів глобалізації суспільства пояснює збільшення кількості запозичень саме з англійської мови (*start-up*, *hashtag*) та адаптації іншомовних слів (*covid* → *covidien* – повсякденне життя під час пандемії).

5. Мовна політика. Французька академія, головною метою функціонування якої є захист і розвиток французької мови та літератури. Урядова підтримка Франції: активне просування французької мови в цифровому просторі, наприклад, через проєкти на кшталт *FranceTerm* (база офіційних французьких термінів).

Попри усі виклики та суперечки французька мова, як і будь-яка жива мова, постійно адаптується до сучасних викликів через гнучкість, творчість та активну участь носіїв – від офіційних інституцій до звичайних користувачів соцмереж. Вона поєднує традицію та інновацію, намагаючись залишатися актуальною та зрозумілою для всіх.

Література:

1. Académie française. (2023). *Rapport sur la langue française*. Retrieved from <https://www.academie-francaise.fr/>
2. Boulanger, J.-C. (2004). *Les néologismes*. Presses Universitaires de France.
3. Boyer, H. (2003). *Les mots nouveaux*. Presses Universitaires de France.
4. CNRTL. (n.d.). *Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales*. Retrieved from <http://www.cnrtl.fr/>
5. Corbin, D. (1991). *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*. Niemeyer.
6. Gadet, F. (2007). *La variation sociale en français*. Ophrys.
7. Krieg-Planque, A. (2010). *Purisme et néologie en français contemporain*. De Boeck Supérieur.
8. Lefevre, F. (2022). *Les mots de la crise : Néologismes et pandémie*. L'Harmattan.

9. Moirand, S. (2007). Les discours de la presse quotidienne : Observatoire des mots de l'actualité. *Langue Française*, 155(3), 87–102.
10. Pascale, H. (2025). Roche Néologismes et société. *Bien-dire*, 161, 11.
11. Paveau, M.-A. (2017). *Langage et morale : Une éthique des discours*. Limoges : Lambert-Lucas.
12. Paveau, M.-A. (2021). *Le discours numérique : Une approche linguistique*. Éditions Lambert-Lucas.
13. Queffélec, A. (2006). *Le français dans tous les sens : Dictionnaire des mots et expressions ambigus*. Seuil.
14. Sabatier, C. (2000). *La néologie en français contemporain : Étude lexicologique et morphologique*. Champion.
15. TLFi. (n.d.). *Trésor de la langue française informatisé*. Retrieved from <http://atilf.atilf.fr/>

References:

1. Académie française. (2023). *Rapport sur la langue française*. Retrieved from <https://www.academie-francaise.fr/>
2. Boulanger, J.-C. (2004). *Les néologismes*. Presses Universitaires de France.
3. Boyer, H. (2003). *Les mots nouveaux*. Presses Universitaires de France.
4. CNRTL. (n.d.). *Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales*. Retrieved from <http://www.cnrtl.fr/>
5. Corbin, D. (1991). *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*. Niemeyer.
6. Gadet, F. (2007). *La variation sociale en français*. Ophrys.
7. Krieg-Planque, A. (2010). *Purisme et néologie en français contemporain*. De Boeck Supérieur.
8. Lefevre, F. (2022). *Les mots de la crise : Néologismes et pandémie*. L'Harmattan.
9. Moirand, S. (2007). Les discours de la presse quotidienne : Observatoire des mots de l'actualité. *Langue Française*, 155(3), 87–102.
10. Pascale, H. (2025). Roche Néologismes et société. *Bien-dire*, 161, 11.
11. Paveau, M.-A. (2017). *Langage et morale : Une éthique des discours*. Limoges : Lambert-Lucas.
12. Paveau, M.-A. (2021). *Le discours numérique : Une approche linguistique*. Éditions Lambert-Lucas.
13. Queffélec, A. (2006). *Le français dans tous les sens : Dictionnaire des mots et expressions ambigus*. Seuil.
14. Sabatier, C. (2000). *La néologie en français contemporain : Étude lexicologique et morphologique*. Champion.
15. TLFi. (n.d.). *Trésor de la langue française informatisé*. Retrieved from <http://atilf.atilf.fr/>

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Культурні коди у французьких неологізмах: між традицією та модерністю (Українською) [Kulturni kody u frantsuzkykh neolohizmakh: mizh tradytsiieiu ta modernistiui]

© МIRONOVA H. B. [Myronova N. V.], natalia.myronova@knu.edu.ua

УДК 811.134.2'373.21:82-32

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.08.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.08.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.15>

РОЛЬ ТОПОНІМІВ У КОНТЕКСТІ ТВОРІВ ЛОПЕ ДЕ ВЕГІ

Олена Василівна Орличенко (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0003-4115-4252](https://orcid.org/0000-0003-4115-4252)

urug@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та практики перекладу романських мов
імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ірина Вікторівна Смуцинська (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0003-4980-7860](https://orcid.org/0000-0003-4980-7860)

valerijs@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглядається своєрідність творчості Лопе де Веги, представника іспанського бароко, засновника класичної іспанської драми, в якій поєднувалися елементи комедії і трагедії. Лопе де Вега не був реформатором у сфері драматургії у

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

повному сенсі цього слова, але він рішуче відмовився від прийнятого на той час принципу «єдності місця, часу і дії». Однак параметр «місця» залишається для видатного автора значущим. Тому важливим елементом лопедевегівського стилю виступають топоніми, які виконують різні функції в його творах, трансформуючись із реального знака в художній: місце події часто трансформується у місто, де відбувається подія, і трактується як елемент візуального сприйняття, як витвір мистецтва (відлуння теоретичних досліджень епохи Відродження), або ж як панорама (осмислення світу у період Бароко). У творах Лопе де Веги місто часто прикрашається атрибутами барокової архітектури, перетворюється на театральну сцену, а повсякденне життя міста трансформується у масові гуляння, свята. Але одночасно місто може нести в собі поняття загрози та смерті, оскільки у «людському мурашнику» будь-хто легко може втратити не лише тіло, але й душу. Або навпаки, місто може символізувати і втілювати поняття спокою батьківського дому. У Лопе де Веги топоніми художньо уособлюють як реальні іспанські локації, так і слугують основою для можливих інтриг та конфліктів, характерних для його прозових або віршованих творів. Розміщуючи сюжети своїх творів (драматичних або інших жанрів) у знайомих або легко впізнаваних місцях, Лопе де Вега прагне справити більший емоційний вплив на тогочасну аудиторію.

Ключові слова: Лопе де Вега, драма, комедія, топоніми, бароко, сюжет, художня література.

TOPONYMS IN THE CONTEXT OF LOPE DE VEGA'S WORKS

Olena V. Orlychenko (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0003-4115-4252](https://orcid.org/0000-0003-4115-4252)

urug@ukr.net

PhD (Philology), associate professor

Department of Theory and Practice of Romance Language Translation

by Mykola Zerov

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

Iryna V. Smushchynska (Kyiv, Ukraine)[ORCID: 0000-0003-4980-7860](https://orcid.org/0000-0003-4980-7860)valerijs@ukr.net

Doctor of Philological Sciences, Professor, Head at Department of
Theory and Practice of Romance Language Translation by Mykola Zerov
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article examines the originality of Lope de Vega's work. He was a representative of the Spanish Baroque, the founder of classical Spanish drama, which combined elements of comedy and tragedy. Lope de Vega was not a reformer in the field of dramaturgy in the full sense of the word, but he resolutely refused the principle of "unity of place, time and action" adopted at that time. However, the parameter of "place" remains significant for the outstanding author. Therefore, an important element of Lope de Vega's style are toponyms, which perform various functions in his works, transforming from a real sign into an artistic one: the place of the event is often transformed into a city where the event takes place, and is interpreted as an element of visual perception, as a work of art (an echo of theoretical studies of the Renaissance), or as a panorama (the understanding of the world in the Baroque period). In the works of Lope de Vega, the city is often decorated with attributes of Baroque architecture, turning into a theatrical stage, and everyday life in the city is accompanied by an atmosphere of holiday. But at the same time, the city carries the concept of threat and death, since in the "human anthill" anyone can easily lose not only their body, but also their soul. Or, conversely, the city can symbolize the peace of their parents' home. In Lope de Vega's artworks, toponyms artistically represent both real Spanish locations and serve as the basis for intrigues and conflicts characteristic of his prose or verse works. By setting his plays in recognizable or familiar places, Lope de Vega seeks to establish a connection with the society of his time and have a greater impact on the audience.

Keywords: Lope de Vega, drama, comedy, toponyms, baroque, plot, fiction.

Топографічна прив'язка (тобто використання топонімів) у творах Лопе де Веги часто застосовується як фон для сюжетів. Хоча детальний географічний фокус, як правило, відсутній, опис дії його творів включає реальні або інколи навіть уявні місця/міста, які завжди знаходилися на службі наративу, культури та звичаїв доби бароко.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Roľ toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

Отже **актуальність** дослідження зумовлена необхідністю більш глибокого аналізу художньої топоніміки, інтерпретації топонімів у взаємодії з контекстом творів епохи бароко, які виступають певним світоглядним елементом.

Топонімічна прив'язка нарацій Лопе де Веги часто є значеннєвою для розвитку подій і є характерним елементом його творів. Тому **мета** цього наукового пошуку полягає у визначенні ролі і домінантних функцій художніх топонімів, обов'язкових для творчості класика літератури іспанського бароко.

Дослідження передбачало використання складної **методики** аналізу, залучення комплексного філологічного підходу з поєднанням елементів історико-культурного, генетичного, порівняльно-історичного, рецептивно-естетичного методів з семантичним, інтерпретаційним, стилістичним, контекстуальним аналізом.

Матеріалом дослідження стали п'єси та твори інших жанрів Лопе де Веги, в яких згадуються міста, де він жив або побував протягом свого бурхливого життя, або які були йому відомі, оскільки славетний автор вдало адаптував «топоніміку» до своїх драматичних потреб, щоб створити більш реальну атмосферу, яка б захопила тогочасну аудиторію. Деякі географічні назви є базовими і обов'язковими, інші входять до тканини твору як певний спогад, асоціація чи натяк на певні події, як джерело додаткових конотацій, перш за все інтертекстуальних. Тому **об'єктом** дослідження виступає топоніміка творів Лопе де Веги, ще недостатньо вивчена в українській романістиці, іспаністиці зокрема, що говорить і про **новизну** цієї наукової розвідки.

Лопе Фелікс де Вега Карпіо (1562-1635), більш відомий широкому загалу як **Лопе де Вега**, видатна історико-культурна постать XVI–XVII століть: іспанський драматург, поет, прозаїк та перекладач, класик не лише іспанської, а й світової літератури, драматичні твори якого відомі кожній освіченій людині.

Лопе де Вега є одним з найплодовитіших іспанських авторів: за підрахунками різних дослідників його творчість нараховує від 1500 до 2020 п'єс (1800 за словами Хуана Переса де Монтальбана) і 400 аутос (невеликих драматичних творів на релігійні або світські теми у Середні віки та за часів Відродження), а також романи, новели, епічні твори, дидактичні поеми і сонети.

Значення постаті Лопе де Вега у світовій літературі не можна переоцінити: він є справжнім новатором іспанського театру, засновником класичної форми іспанської драми, модернізатором комедійного жанру. Його творчість мала значний вплив на європейську – зокрема французьку – літературу. Небезпідставно

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

літературознавці ставлять ім'я Лопе де Веги в один ряд із Шекспіром, відзначаючи імпровізаційний талант і нестримну уяву письменника, широкий діапазон опанованих жанрів від лірики до драми, від поезії до романів, від дидактичних поем до епічних творів, що було рідкістю в ті часи.

На початку XVI – кінці XVII ст.ст. провідним у всіх напрямках європейської творчої художньої діяльності - в музиці, літературі, театрі, живописі, скульптурі, архітектурі тощо – стає **стиль бароко** який характеризується химерністю форм, динамічністю, напруженістю художніх сцен, театральністю, урочистістю, пишним барвистим оздобленням твору, складною метафоричністю тощо. З іншого боку, бароко символізувало повернення «духа свободи» у творчість митців слова і виразником цієї нової тенденції в Іспанії стає саме Лопе де Вега. Хоча він і не був реформатором-драматургом у повному сенсі цього слова, але саме цей автор одним з перших рішуче відмовляється від обов'язкового принципу «*єдності місця, часу і дії*», сміливо поєднуючи у своїх п'єсах елементи комедії і трагедії, завдяки чому і виникає класичний тип іспанської драми [4]. Сам письменник всі свої драматичні постановки називав «комедіями», не розрізняючи трагічності чи комічності сюжету. У новій версії комедійного жанру він починає поєднувати культурну та літературну традиції з розмовною мовою персонажів, з реаліями тогочасної дійсності тощо. У творах Лопе де Веги все існує як у житті: серйозне та веселе знаходяться поруч, а комедійне і трагічне тісно переплітається. Так, у п'єсі «*La Estrella de Sevilla*» («Зірка Севільї») для задоволення тогочасної публіки письменник змушує самого короля вибачатися перед народом, визнаючи свої провини [6].

Але, одночасно, відмовляючись від класичного триєдиного принципу «*місця, часу і дії*», письменник залишає одному з них (а саме домінанті «*місце*») одну з провідних ролей.

Зрозуміло, що творчість видатного драматурга привертала увагу багатьох дослідників, зокрема і в аспекті її приналежності до стилю бароко, див., наприклад, монографію Мігеля Фігероа і Міранди «*El sentido barroco de la obra de Lope de Vega*» (Figuerola, 1935). Піднімалися питання і джерел фактичного матеріалу, сюжетів, наявності деталей з реального життя тощо (див. серед багатьох інших роботи таких дослідників, як Америкіо Кастро, Карлос Мата, Дамасо Алонсо, Ігнасіо Арельяно, Феліпе Б. Педраса Хіменес, Ігнасіо Арельяно, Уго А. Реннерт, Хосе Фернандес Монтесінос, Хуан Мануель Розас, Марселіно

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

Менендес Пелайо, Мімма де Сальво). Розглядалася і тема топоніміки (див., наприклад, Duarte J. Enrique [5]), але в повному обсязі тема ще й досі не розкрита.

З біографії письменника відомо, що він багато подорожував, жив у різних країнах, що, в принципі, не було характерним для тієї епохи. Його «мандри» знаходили відбиття у творчості, тому увагу науковців привертає розлога топонімічна система творів.

Функцією топонімів у творах Лопе де Веги було те, що вони - реальні чи вигадані - служили для конкретизації дії п'єс, або його творів інших жанрів, створюючи настрій та атмосферу, необхідні для сюжету, забезпечували достовірність та впізнання для аудиторії. Використовуючи одиниці з іспанської та іноземної топоніміки, Лопе де Вега пов'язував свої твори з реальністю того часу, культурною спадщиною та національною ідентичністю своєї аудиторії. До того ж, в історичних комедіях згадка конкретних місць підкріплювала зв'язок з історичними подіями, як, наприклад, у творі *Fuente Ovejuna*. Згадка міст, селищ або цілих регіонів Іспанії, не кажучи вже про назви іноземних міст чи країн, забезпечувала автентичність та обґрунтування ситуації. Більше того, місце, обране для дії, часто мало символічне значення. Так, тихе село могло стати місцем запламованої честі, а подорож у далекі місця могла символізувати пошук ідентичності чи пригод героя. Отже, топоніми у творах Лопе де Веги – це не просто декоративний, а наративний елемент, який активно сприяє побудові всесвіту його п'єс, характеристиці його персонажів та зв'язку із соціальним та культурним контекстом доби бароко.

Біографічні дані, що збереглися, дають можливість дізнатися, що Лопе де Вега народився у **Мадриді** у 1562 році і помер у цьому ж місті у 1635 році. Отже, рідне авторові місто Мадрид є найбільш згадуваним, таким, що має широкий асоціативний ореол. За свідченнями біографів, протягом життя Лопе де Вега більш-менш довго жив у шести містах Іспанії: Мадриді, Алькала-де-Енаресі, Толедо, Валенсії, Саламанці і Севільї. Переважно цим містам і буде присвячена ця розвідка з метою проаналізувати, як опoетизовані спогади про іспанські локації знайшли відбиток у його творчій спадщині.

За свідченнями його біографів та сучасників Лопе де Вега об'їздив майже всю Іспанію, жив у різних містах і містечках, знайомився з місцевими звичаями і легендами, історичними згадками тощо, і, практично, для всіх регіонів у нього знаходилися поетичні рядки, які оспівували красу його батьківщини. Але твори

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

де Веги насичені не тільки іспанськими, але й іноземними топонімами, функції яких дещо інші: надати розповіді реальності, конкретики, вірогідності словам персонажа.

Отже, без сумніву, перше місце серед усіх топонімів, зафіксованих у творах Лопе де Веги, належить столиці Іспанії: місту, де митець прожив значну частину свого життя. Мадрид Лопе де Веги – це вулиці, будівлі, затишні куточки для відпочинку, тому він описує своє рідне місто, уособлюючи його з цілою Іспанією. Для зображення вжито лексику пишного барвистого стилю, притаманного в цілому стилю бароко, разом із застосуванням складної метафоричності «... .. *центр Іспанії. Дім Сонця, який нею править і вкриває золотом. Володіє такою кількістю земель і морів, що її ноги купаються у перлах і золоті*»:

*Hermosa variedad, **centro de España.***

Casa del Sol, que la gobierna y dora.

De tanta tierra y mar legisladora

Cuanta sus pies en perlas y oro baña ...

Відчувається, що Лопе де Вега пишається столицею, своєю колискою, і з цією метою вживає такі означення до топоніма Мадрид, як *fuerte, antigua y noble villa*, тобто *могутнє, стародавнє та благородне місто*:

*Y a **Madrid** por mía os ofrezco*

fuerte, antigua y noble villa...

Однак Лопе де Вега був змушений покинути свою батьківщину через винесений вирок, під страхом смертної кари. Вигнанець спочатку переховувався у Толедо, а потім покинув рідну землю, вийшовши у море з Лісабона на галеоні «Сан-Хуан» у складі Непереможної Армади.

Пройшли роки і після повернення зі служби, він приплив і жив деякий час у **Валенсії**, у місті, що залишило прекрасні спогади у Лопе де Веги, який знайшов там друзів, і підтвердження цьому можна побачити у вірші “Hortelano era Belardo”:

Hortelano era Belardo

*de las huertas de **Valencia**,*

que los trabajos obligan

a lo que el hombre no piensa.

Pasado el hebrero loco,

*flores para mayo siembra,
que quiere que su esperanza
dé fruto a la primavera [18].*

Образ міста малюється через його типові принади: *huertas (сади)*, *flores (квіти)*, *mayo (травень)*, *primavera (весна)*. Доцільно нагадати, що місто було задумане римлянами як місце відпочинку, а мусульмани пізніше розбили там безліч площ і садів, що існують дотепер.

Одна з найцікавіших комедій іспанського автора також пов'язана з Валенсією, це «Валенсійська удова» ("La viuda valenciana"). Але, хоча назва твору і стала «промовистим іменем», характеристика міста як така майже відсутня, окрім декількох рядків:

*... porque quien no se casa aquí en Valencia
menos hará para Madrid ausencia [11, рядки 1787-1788].*

Однак часто згадуються назви інших країн, регіонів і, навіть, континентів, які виконують певну характерологічну функцію: описати складний життєвий шлях героя, застосовуючи широкий спектр протиставлень, що додає тексту урочистого тону, також характерного для доби бароко: «... він знаходить хліб у Аравії, вино в Персії, а у арабів Африки – відпочинок. Плач і радість зливаються разом, і полонений у Марокканських пустелях знаходить милосердя між ланцюгами та ґратами»:

*Halla con lengua, lágrimas y ruego,
entre bárbaros, paso el peregrino;
guía por las montañas de Apenino,
agua en la Libia y en la Citia fuego.
El abarimo, en sus crueldades ciego,
Por las tierras le da franco camino,
halla en Arabia pan, en Persia vino,
y en los alarbes de África sosiego.
Corren el llanto y la alegría parejas,
y el cautivo en el moro de Marruecos
halla piedad entre cadenas y rejas [11, рядки 353-367].*

У закрученому сюжеті комедії "Los locos de Valencia" опис міста практично відсутній, окрім згадки про його мур:

*... hacienda a la hambre infame resistència,
Desde que salí de Zaragoza*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*Hasta que vi los muros de **Valencia** (рядки 20-25),*

а також про те, що в ньому знаходиться лікарня для божевільних:

*Tiene **Valencia** un hospital famoso,*

adonde los frenéticos se curan

con gran limpieza y celo cuidadoso (рядки 115-120),

однак згадуються інші іспанські та іноземні топоніми: Zaragoza (рядки 20-25, 2516), Aragón (1460, 1530, 1640), Castilla (1520), Argel (рядки 695, 1395, 1790-1795), Coimbra (2560), Paris (1370), Dinamarca (1231), la India, Guinea (2612-2614), які надають текстові суттєвого пафосу, який, і це зазначалося раніше, є однією з ознак барокового стилю «Заради твоєї любові мої руки завоюють всю Індію та узбережжя Гвінеї!»:

¡De oji per diante, hermosa Lisida,

por vosso amor conquistarán mis mãos

*tuda la **Índia** é costa de **Guinea**!*

В оригіналі є вкраплення з португальської мови: *mãos*, *tuda*, *é*, що також має надати оповіді достовірності, так само, як і згадка про не менш екзотичні для того часу локації африканського континенту з типовими історико-культурними пам'ятками:

Levanta, entre los dos coros,

un tumulto que venciera

*las **Pirámides de Egipto**,*

si llagar a competencia.

Отже, топоніми виступають скоріше у вигляді певних образних засобів, ніж місцем дії.

Ще одним містом, згадку про яке можна знайти в матеріалах про його життя, є **Севілья**, куди письменник приїздив у дитинстві і жив у будинку свого дядька. Пізніше цей будинок став місцем проживання поета у розквіті його кар'єри драматурга. У той час Севілья була багатим і життєдайним містом, куди з'їжджалися люди з усього світу, яких вабили багатства, що надходили з Індії. Севілья згадується у багатьох комедіях Лопе де Веги, який включив до своїх п'єс популярні пісні з севільськими мотивами, наприклад:

*Río de **Sevilla**,*

¡quién te pasase

sin que la mi servilla

se me mojase!

*Salí de **Sevilla***

a buscar mi dueño,

puse al pie pequeño

dorada servilla [20].

Такі пісні Лопе де Вега вводив для опису емблематичних місць цього міста і пов'язаних з ним фольклорних елементів (див., наприклад, “*El Arenal de Sevilla*”). А от у вірші “*Sale la estrella de Venus*” Севілья згадується так:

Desesperado camina,

que siendo en linaje noble,

le deja su dama ingrata

porque se suena que es pobre;

y aquella noche se casa

con un moro feo y torpe

*porque es alcaide en **Sevilla***

del Alcázar y la Torre...

У творі “*El triunfo de la Iglesia*” («Триумф Церкви») Севілья малюється як прекрасна дама у жіночому вбранні і проводиться пряма паралель з Римом завдяки її незрівнянній величі. Опис підкреслює красу архітектури, яка не поступається, а навіть перевершує красу Рима. Але Севілья є ще й побожним містом, де ревно виконують культові обряди і виявляють віру в бога. Завдяки художнім прийомам межі між дійсністю та літературою розмиваються, реальне місто стає місцем дії п'єси, а повсякденне життя перетворюється на міфічний та релігійний простір:

Sí diré; pero os advierto

*que al Cabildo y a **Sevilla***

habéis ofendido, y puest

a su rigor vuestra vida,

y a su furor vuestro cuello.

Не лише географічне розташування, але й духовне значення цього міста своєрідно простежується і у трагедії «*La Estrella de Sevilla*» («Зірка Севільї») 1623 року, в якій Лопе де Вега ставить питання про етико-політичну природу абсолютизму, що викликає зіткнення поглядів між деспотизмом та благородством простих людей. Автор, акцентуючи увагу на питаннях честі та традиціях старої Іспанії, змушує короля, героя своєї п'єси, зізнатися у своїй

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

провині, завдяки тому, що він здивований шляхетністю людей, які живуть у Севільї:

*Salvar su amor es preciso,
salvarle la vida es nada.*

*Sevillanos, pues llegó
el caso a trance tan fuerte,
sabed que no dio la muerte
Sancho a Tabera: fui yo.*

Любов до Севільї висловлюється іспанським класиком з піднесеною урочистістю ще й у творі “*Servir a señor discreto*”, коли він пише про місто так «Для того, щоб прославити Севілью ... »:

*Para alabar a Sevilla
Deja tu contratación
Y cuanto encierra, Girón
Da Gualaquivir la orilla* [10, p. 182].

Становлення Лопе де Веги як особистості почалося вже в ранньому дитинстві, коли він проявив численні здібності, і його спочатку відправили вчитися до колегиї ордену театінців, а потім до університету в **Алькала-де-Енаресі**. Він провів в цьому місті чотири роки своєї юності, а потім якийсь час в університеті **Саламанки**, проживаючи в Альба-де-Тормес, але смерть батька в 1578 р. змусила юнака залишити навчання і шукати заробітку. Проте у деяких його творах можна відчутти атмосферу університетських міст, як наприклад, у драмі “*El bobo del colegio*”, в якій Саламанка оспівується з типовою бароковою пишнотою стилю із додаванням складної метафоричності «Саламанка містить у собі все найкраще у світі ... »:

*Salmanca encierra en sí
todo lo Bueno del mundo;
es un liceo segundo:
Atenas se cierra allí.
De su luz el resplendor
también en las clases da,
como donde el fuego está
alcanza en torno el calor* [7].

Серед кастильських міст, в яких жив Лопе де Вега, звертає на себе увагу **Толедо**, оскільки там було поставлено багато його п'єс, зокрема «*Перібаньєс і командир Оканьї*» (“*Peribáñez y el Comendador de Ocaña*”), яку відносять до групи так званих «драм сільської честі». Твір починається з опису селянських свят, які влаштовуються на весілля Касільди та Перібаньєса, скромного селянина. У розпал свята героїня просить свого коханого поїхати до Толедо, щоб взяти участь у святкуванні дня Успіння Пресвятої Богородиці і Пріснодіви Марії (Virgen del Sagrario), покровительки Толедо. У західноєвропейському Середньовіччі Sagrario, це релікварій, дарохоронниця, ковчег для зберігання святих мощей. Цікавим є те, що в п'єсі Толедо згадується не як місто, а як королівство, що не відповідає історичній дійсності, оскільки Toletum було лише деякий час столицею королівства вестготів, які прийшли на Піренейський півострів у V столітті:

*Bien es que a Dios se atribuya,
que en el **reino de Toledo**
no hay cara como la suya* [8, p. 2].

Крім Толедо у п'єсі згадуються такі великі міста, як **Madrid, Segovia, Talavera**:

*¡Qué desvergüenza extraña!
¿Con estas nuevas a **Toledo** llevo?
¿Así de mi justicia tiembla **España**?
Dad un pregón en la ciudad, os ruego,
Madrid, Segovia, Talavera, Ocaña,
que a quien los diere presos, o sean muertos,
tendrán de renta mil escudos ciertos* [8],

але, коли головний герой дещо театральню (що теж є типовим для стилю бароко) говорить про свої почуття, він пригадує не їх, а **Оканью (Ocaña)**, маленьке поселення, де він живе зі своєю коханою: «*Я хотів би покласти до твоїх ніг усе це місто Оканью і навіть усе (усі португальські землі), що омиває (річка) Тежу ...*»:

*Casilda, mientras no puedas
excederme en afición,
no con palabras me excedas.
Toda esta villa de **Ocaña**
poner quisiera a tus pies,
y aun todo aquello que baña*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Вегі (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*Tajo hasta ser portugués,
entrando en el mar de España.
El olivar más cargado
de aceitunas me parece
menos hermoso, y el prado
que por el mayo florece,
sólo del alba pisado [8, p. 3].*

Слушно пригадати, що саме Толедо було містом, де після вигнання з Мадриду переховувався драматург, який потім раптово змінив свої плани і відплив як учасник Іспанської Армади. Через роки, коли помер брат Лопе, поет повернувся до **Кадісу** з поемою «Краса Анжеліки» (“*La Hermosura de Angélica*”), на сторінках якої можна знайти назву рідної країни автора:

*Yo cantaré de Angélica la bella
la justa causa porque vino a España,
y los engaños y traición de aquella
que hurtando su hermosura el mundo engaña [цит. за: 19, canto 1, vv. 33-36,
p. 71),*

а також згадку про інші країни, зокрема Кіпр:

*Nunca le viste humilde y amoroso
en el jardín de Chipre regalarte,
como agora le ves, que sólo estima
rendirse a Venus y a la bela Alima [canto 7; 19, vv. 1-8, 273-280; 313-320].*

У Кадісі є багато місць, пов'язаних з іменем Лопе де Веги, якого не забувають вдячні нащадки, мешканці цього міста. Але сам автор порівнював своє тогочасне життя з човном без паруса: *Pobre barquilla mía entre peñascos rota sin velas desvelada y entre las olas sola.*

Після Кадіса, що був першим іспанським містом, яке побачив драматург після довгих років поневірянь, варто згадати **Ольмедо** (Olmedo), муніципалітет в Іспанії, що входить до провінції Вальядолід у складі автономної спільноти Кастилія та Леон і є цікавим тим, що тут відбувається дія ще одного твору «Лицар Ольмедо» (“*El Caballero de Olmedo*”), написаного, ймовірно, між 1620 і 1625 роками, і заснованого, як і деякі інші твори цього автора, на популярній пісні:

Que de noche le mataron

*al Caballero,
la gala de **Medina**,
la flor de **Olmedo**.*

Твір зазвичай класифікують як трагедію, чи трагікомедію, оскільки він вводить елементи, типові для цього жанру в його класичній традиції, такі як наявність хору, фатальний кінець героя, тема долі як невблаганної сили тощо. Незважаючи на це, перші дві дії твору містять багато спільних елементів з комедіями драматурга на романтичну тематику:

*Ya desta suerte
no hay que ensillar para Olmedo.
¿Oyen, señores rocines?
Sosiéguese, que en **Medina**
nos quedamos.*

Окрім Ольмедо в творі згадуються Medina (р. 8), Zaragoza (р. 18), Toledo (р. 62), Valladolid (р. 43), Castilla (р. 72), а також такі іноземні назви, як Рим (р. 99), India (р. 78), Греція (р. 88), що робить типову барокову театральність ще виразнішою:

*y veo que no pudiera
mirar Nerón riguroso
desde la torre Tarpeya
de **Roma** el incendio, como
desde el balcón me miraba.*

Цей та інші приклади підкреслюють схильність славетного митця топографічно орієнтувати глядача на сюжетному просторі.

Театральна діяльність у Валенсії, потім у Севільї та Толедо, секретарська робота у вельмож, служба у Непереможній армادі, всі ці факти біографії пояснюють, чому Лопе де Вега багато подорожував, хоча на той час подорож між двома іспанськими містами була справжньою пригодою: наприклад, у 1660 році Філіпу IV знадобився місяць, щоб дістатися зі столиці до Іруна, а поїздка коштувала один мільйон дукатів. У XVI ст. упряжка мулів могла проїхати шість-вісім льє на день і лише у XVII ст. почали діяти перші регулярні перевозки. Це були шестиколісні багі, запряжені двадцятьма кіньми, на які могли сісти до сорока осіб.

Тим не менш, незважаючи на такі труднощі, у комедії “*El amante agradecido*” Лопе де Вега описує вірогідну подорож по Іспанії так, ніби вона

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

здійснюється на сучасному автомобілі, що, в цілому підпадає під одну з основних характеристик доби бароко, тобто «динамічність» дії твору / сюжету / сцени: *veré* (побачу) *iré* (поїду), *pasaré* (переїду), *veremos* (побачимось), *volveremos* (повернемось):

Veré Valencia que es bella,

Y desde allí iré a Madrid,

Pasaré a Valladolid

Que ya está la Corte en ella.

En Salamanca veremos

Amigos con quién oí

La gramática, y de allí

A Toledo volveremos [9, рядки 113-122].

До переліку згаданих вище міст варто додати вже назване раніше маленьке селище у регіоні Андалусії муніципалітету Кордова, містечко, яке надихнуло митця на одну з його найкращих і найвідоміших у світі робіт “*Fuenteovejuna*” (українською Фуенте Овехуна або Фуенте Обехуна, щоб передати специфіку вимови іспанської приголосної «v», яка звучить як українське [б]). Сюжетну основу п'єси склав історичний епізод, що мав місце у 1476 р., коли селяни села Фуенте Обехуна (Овечий ключ або ж Овеча криниця, за Лукашем) повстали проти свого сеньйора Фернанда Гомеса де Гусмана, командора військово-церковного ордена Калатрави. Пам'ять про цей виступ (повстання селян через народне обурення проти феодалної тиранії і справедлива відплата за неї) зберігали народні пісні, романси (своєрідні народні музичні твори іспанською мовою, в яких йшлося про боротьбу проти маврів, що створювалися всупереч пісням латинською мовою), записи хроністів.

De Fuenteovejuna vengo,

donde, con pecho inclemente,

los vecinos de la villa

a su señor dieron muerte [15, p. 56].

У п'єсі згадуються також наступні топоніми: Andalucía (p. 4), Aragón (p. 17, 18), Córdoba (p. 19, 28, 46), Granada (p. 28, 67), Castilla (p. 4, 17, 18, 30, 39, 66), Extremadura (p. 19), Navarra (p. 17), Portugal (p. 4, 19, 30, 66), наприклад:

De Navarra y de Aragón

está el socorro seguro,

*y de **Castilla** procuro
hacer la reformación
de modo que el buen suceso
con la prevención se vea.*

Окрім відомих іспанських та зарубіжних географічних назв у творах Лопе де Веги можна знайти такі незвичні для сьогодення топоніми, як **Трансильванія** – історична область на півночі Румунії, до 1918 року перебувала переважно в межах Угорського королівства, **Гаскось** – історична провінція Французького королівства, **Гірканія** – історичний регіон, на південний схід від Каспійського моря в сучасному Ірані та Туркменістані, обмеженого на півдні гірським масивом Альборз і Копет-Дагом на сході, згадка про яких додає оповіді певної екзотичної конотації:

*Luego cuentan que muere una cabeza,
y después viene a ser en **Transilvania**;
que el vino será poco, y la cerveza
sobrará por las partes de **Alemania**;
que se helará en **Gascuña** la cereza,
y que habrá muchos tigres en **Hircania**.*

Ці топоніми відбивають картину світу, в якій жив Лопе де Вега та його сучасники, а також ще раз підтверджує факт його достатньо глибокої обізнаність у географії.

Твором, в якому фігурує ще одна раніше не згадувана географічна назва Піренейського півострова, а саме **Галісія**, є «Найкращий мер, король» (“*El mejor alcalde, el rey*”). Дія цієї драми-комедії відбувається на початку XII століття за правління короля Альфонса VII Леонського і свідчить про те, що драматург, як вже зазначалося раніше, добре знав не лише географію, але й історію, тому викликає подив помилка, зроблена у комедії “*Peribáñez y el Comendador de Osaña*”, про що мова йшла раніше. З цього приводу доцільно підкреслити ще раз, що Лопе де Вега часто використовував історичні події, щоб «підготувати сцену» для своїх творів, а топоніми ставали способом прив'язати їх до історичної реальності країни:

*Nobles campos de **Galicia**,
que, a sombras destes montañas
que el Sil entre verdes cañas
[besar] de falda codicia,*

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerijs@ukr.net

*dais sustento a la milicia
de flores de mil colores [14].*

Окрім конкретних міст, в яких достатньо довго жив або тимчасово перебував Лопе де Вега, доречно звернути увагу на окрему групу топонімів, які так чи інакше пов'язані із сакральними назвами, це:

Єрусалим -

*No piense vuestra madre
que ya **Jerusalén**
previene sus dolores,
y llore con Joseph.
Que aunque pajas no sean
corona para Rey,
hoy son flores y rosas,
mañana serán hiel ...;*

Віфлеєм -

*Las pajas del pesebre,
niño de **Belén**,
hoy son flores y rosas,
mañana serán hiel.
Lloráis entre las pajas
de frío que tenéis,
hermoso niño mío,
y de calor también....
у вірші “**Las pajas del pesebre**” [18].*

А також **Назарет** у вірші “*Al ponerle en la cruz*”:

*En tanto que el hoyo cavan
a donde la cruz asienten,
en que el Cordero levanten
figurado por la sierpe,
aquella ropa inconsútil
que de **Nazareth** ausente
labró la hermosa María
después de su parto alegre...*

Драматург був ревним католиком, як і більшість жителів тогочасної Іспанії, і не міг не віддзеркалити у своїх творах релігійну тему. В його творчості були сакраментальні п'єси та ауто, у яких ця тема є лейтмотивом, і, відповідно, згадуються міста (див. наведені приклади), пов'язані з іменем Ісуса Христа. З цього приводу слушно навести думку Енріке Кансельєре про те, що в творах Лопе де Веги існує три типи міст: земне місто, яке може бути звичайним або міфічним; пекельне місто і небесне місто [5], насичені складною метафоричністю, типовою для тогочасного стилю.

Таке використання реальних та уявних місць дозволяло митцю доби бароко створювати різні декорації для своїх п'єс від пасторальних до лицарських, включаючи драми, засновані на життях святих.

Результати і висновки. Зрозуміло, що згадані вище топоніми не вичерпують список локацій, які можна зафіксувати у творах Лопе де Веги, але вони ще раз підкреслюють той факт, що драматург був добре освіченою людиною свого часу, а у зв'язку з особистими обставинами життя багато подорожував. Цю специфічність біографії він вдало використовував при написанні творів, які представляли практично всі популярні жанри того часу, від лірики і драми до роману та епічних творів, що допомогло йому стати одним із найвідоміших авторів світу. Саме Лопе де Вега оновив форми іспанського театру, коли той починав ставати явищем масової культури. Можливо тому, за словами Сервантеса, його називали «чудовисько природи», «Фенікс розуму», «поет неба і землі».

Як було з'ясовано, міське середовище та текстове середовище у творах Лопе де Веги взаємодіють і трансформуються в арену бурхливих подій чи локацій, необхідних для підтримання театрального принципу «місце, час і дія» з умисним випущенням двох останніх. Крім того, з естетичної точки зору **місто** в епоху Відродження також вважалось самодостатнім витвором мистецтва, гідним бути оспіваним у художніх творах, тому такий «топонімічний лейтмотив» був благодатним ґрунтом для уяви геніального творця Іспанії з наступним його введенням у тканину розповіді для актуалізації дії сюжету.

Творчості Лопе де Веги властива розгалужена художня топонімічна система, основою якої виступають перш за все назви локацій, знайомі письменнику завдяки значній освіченості, а також внаслідок особисто здійснених мандрівок через драматичні обставини життя. Міське середовище і сприйняття міста («регіону», «країни») як певного витвору мистецтва,

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вбудовування особистого досвіду у величезний літературний доробок збагачується додатковими асоціаціями і конотаціями. Лопе де Вега яскраво зобразив Іспанію свого часу у комедіях, сповнених кохання, інтриг та специфічної атмосфери того часу. Він адаптував історичні та топографічні координати до потреб жанру задля створення гнучкої оповіді, яка могла б захопити тогочасну аудиторію.

Аналіз топонімів у творах Лопе де Веги показує їх використання як драматичних декорацій для створення особливої атмосфери, імітації реальності та, в деяких випадках, символізації таких понять, як честь чи іспанська ідентичність. Використання реальних топонімів, надавало сюжетам його творів переконливості, особливо в комедіях на історичні теми.

Література:

1. Лопе де Вега. (б. д.). <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printitphp?tid=5416>
2. *A la muy antigua, noble y coronada villa de Madrid*. (б. д.). <https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
3. *Atreviose el inglés, de engaño armado*. (б. д.). Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. <https://www.cervantesvirtual.com>
4. *Comedias*. (б. д.). <https://www.casamuseolopedevega.org/es/lope-y-su-obra/obras/comedias>
5. Duarte, J. Enrique. (б. д.). *Ciudades y paisajes urbanos en los autos de Lope de Vega*. <https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
6. *El teatro barroco: la «comedia nueva» de Lope de Vega*. (б. д.). <https://complemento-agente.blogspot.com/2016/06/el-teatro-barroco-la-comedia-nueva-de.html>
7. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El Bobo del Colegio*. https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0528_ElBoboDelColegio.php
8. Félix Lope de Vega. (б. д.). *Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. <https://www.cjpb.org.uy/wp-content/uploads/repositorio/serviciosAlAfiliado/librosDigitales/Lope-Vega-Peribanez-Comendador-Ocana.pdf>
9. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El amante agradecido* (рядку 113–122). https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
10. Figueroa y Miranda, M. (1935). *El sentido barroco de la obra de Lope de Vega*. La Habana: Cultural S.A., Pi y Maragal.
11. *La Viuda Valenciana*. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0928_LaViudaValenciana.php
12. Lope de Vega. (б. д.). https://www.amazon.com/amante-agradecido-Spanish-Lope-Vega-ebook/dp/B08T64MHJW#detailBullets_feature_div

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vego]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerijis@ukr.net

13. Lope de Vega. (б. д.). *El amante agradecido*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
14. Lope de Vega. (б. д.). *El Mejor Alcalde, El Rey*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0741_ElMejorAlcaldeElRey.php
15. Lope de Vega. (б. д.). *Fuente ovejuna*.
<https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/Lope%20de%20Vega%20-%20Fuente%20ovejuna.pdf>
16. Lope de Vega. (б. д.). *La estrella de Sevilla*. Sancho Ortiz de las Roelas. *Drama trágico*. Cabaut y Cía Editores. Librería del Colegio. Alsina y Bolívar, Buenos Aires.
<https://ia600103.us.archive.org/21/items/laestrelladesevi00hart/laestrelladesevi00hart.pdf>
17. Lope de Vega. (б. д.). *Los locos de Valencia*.
https://emothe.uv.es/biblioteca/textosEMOTHE/EMOTHE0204_LosLocosDeValencia.php
18. Lope de Vega. (б. д.). *Poemas del alma*. Gallardo pasea Zaide. Hortelano era Belardo.
<https://www.poemas-del-alma.com/lope-de-vega-gallardo-pasea-zaide.htm>
19. Monteiro, W. (2005). *La hermosura de Angélica y el proyecto nacional de Lope de Vega*.
https://www.researchgate.net/publication/359824689_La_hermosura_de_Angelica_y_el_proyecto_nacional_de_Lope_de_Vega
20. *Sevilla literaria: «Río de Sevilla», de Lope de Vega*. (2025, січень 20).
<https://insulabaranaria.com/2025/01/20/sevilla-literaria-rio-de-sevilla-de-lope-de-vega/>
21. *Una ruta en Cádiz para seguir los pasos del célebre escritor Lope de Vega*. (б. д.).
https://www.diariodecadiz.es/cadizfornia/Cadiz-celebre-escritor-Lope-Vega_0_1876913380.html
22. *Unidad V: Teatro español del siglo XVII. Sobre Lope de Vega y Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. (б. д.). <https://aulico.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/10/sobre-el-teatro-barroco-y-lope-de-vega.pdf>
23. Vega y Carpio, F. L. de. (б. д.). *El Caballero de Olmedo*.
https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/el_caballero_de_olmedo.pdf

References:

1. Lope de Vega. (б. д.). <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printitphp?tid=5416>
2. *A la muy antigua, noble y coronada villa de Madrid*. (б. д.).
<https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
3. *Atreviose el inglés, de engaño armado*. (б. д.). Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.
<https://www.cervantesvirtual.com>
4. *Comedias*. (б. д.). <https://www.casamuseolopedevega.org/es/lope-y-su-obra/obras/comedias>
5. Duarte, J. Enrique. (б. д.). *Ciudades y paisajes urbanos en los autos de Lope de Vega*.
<https://www.redalyc.org/journal/5175/517564986005/html/>
6. *El teatro barroco: la «comedia nueva» de Lope de Vega*. (б. д.). <https://complemento-agente.blogspot.com/2016/06/el-teatro-barroco-la-comedia-nueva-de.html>
7. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El Bobo del Colegio*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0528_ElBoboDelColegio.php

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги (Українською) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Орличенко О. В. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Смушчинська І. В. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

8. Félix Lope de Vega. (б. д.). *Peribáñez y el Comendador de Ocaña*.
<https://www.cjpb.org.uy/wp-content/uploads/repositorio/serviciosAlAfiliado/librosDigitales/Lope-Vega-Peribanez-Comendador-Ocana.pdf>
9. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.). *El amante agradecido* (рядку 113–122).
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
10. Figueroa y Miranda, M. (1935). *El sentido barroco de la obra de Lope de Vega*. La Habana: Cultural S.A., Pi y Maragal.
11. *La Viuda Valenciana*. Félix Lope de Vega y Carpio. (б. д.).
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0928_LaViudaValenciana.php
12. Lope de Vega. (б. д.). https://www.amazon.com/amante-agradecido-Spanish-Lope-Vega-ebook/dp/B08T64MHJW#detailBullets_feature_div
13. Lope de Vega. (б. д.). *El amante agradecido*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0482_ElAmanteAgradecido.php
14. Lope de Vega. (б. д.). *El Mejor Alcalde, El Rey*.
https://artelope.uv.es/biblioteca/textosAL/AL0741_ElMejorAlcaldeElRey.php
15. Lope de Vega. (б. д.). *Fuente ovejuna*.
<https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/Lope%20de%20Vega%20-%20Fuente%20ovejuna.pdf>
16. Lope de Vega. (б. д.). *La estrella de Sevilla*. Sancho Ortiz de las Roelas. *Drama trágico*. Cabaut y Cía Editores. Librería del Colegio. Alsina y Bolívar, Buenos Aires.
<https://ia600103.us.archive.org/21/items/laestrelladesevi00hart/laestrelladesevi00hart.pdf>
17. Lope de Vega. (б. д.). *Los locos de Valencia*.
https://emothe.uv.es/biblioteca/textosEMOTHE/EMOTHE0204_LosLocosDeValencia.php
18. Lope de Vega. (б. д.). *Poemas del alma. Gallardo pasea Zaide. Hortelano era Belardo*.
<https://www.poemas-del-alma.com/lope-de-vega-gallardo-pasea-zaide.htm>
19. Monteiro, W. (2005). *La hermosura de Angélica y el proyecto nacional de Lope de Vega*.
https://www.researchgate.net/publication/359824689_La_hermosura_de_Angelica_y_el_proyecto_nacional_de_Lope_de_Vega
20. *Sevilla literaria: «Río de Sevilla», de Lope de Vega*. (2025, січень 20).
<https://insulabaranaria.com/2025/01/20/sevilla-literaria-río-de-sevilla-de-lope-de-vega/>
21. *Una ruta en Cádiz para seguir los pasos del célebre escritor Lope de Vega*. (б. д.).
https://www.diariodecadiz.es/cadizfornia/Cadiz-celebre-escritor-Lope-Vega_0_1876913380.html
22. *Unidad V: Teatro español del siglo XVII. Sobre Lope de Vega y Peribáñez y el Comendador de Ocaña*. (б. д.). <https://aulico.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/10/sobre-el-teatro-barroco-y-lope-de-vega.pdf>
23. Vega y Carpio, F. L. de. (б. д.). *El Caballero de Olmedo*.
https://web.seducoahuila.gob.mx/biblioweb/upload/el_caballero_de_olmedo.pdf

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works (in Ukrainian) [Rol' toponimiv u konteksti tvoriv Lope de Vegy]

© Orlychenko O. V. [Orlychenko O. V.], urug@ukr.net, Smushchynska I. V. [Smushchynska I. V.], valerij@ukr.net

УДК 811.133.1:81'373.611

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 24.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 26.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.16>

ФУНКЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ФРАНЦУЗЬКОЮ МОВОЮ В КОНТЕКСТІ ФІЛОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Анастасія Юріївна Остапчук (м. Київ, Україна)

anastasia.ost.03@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Дмитро Олександрович Чистяк (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0003-0081-7806](https://orcid.org/0000-0003-0081-7806)

dmytro.tchystiak@gmail.com

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті в процесі філологічного аналізу туристичних текстів французькою мовою було виокремлено низку функцій, які виконують ці тексти у комунікативному просторі. Найбільш поширеною є інформаційна функція, адже такі тексти покликані ознайомити читача з особливостями певного туристичного напрямку. Водночас у текстах яскраво проявляється емоційно-експресивна функція, яка стимулює інтерес читача, формує позитивний емоційний фон і спонукає до подальшого дослідження теми. Номінативна функція допомагає структуровано подати основні поняття і явища, забезпечуючи точність і однозначність сприйняття інформації. Оцінна функція, у свою чергу, несе функцію опосередкованого впливу на ставлення читача, підкреслюючи переваги та актуальність гастрономічного туризму. Апелятивна функція активна в

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Остапчук А. Ю. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

текстах із метою спонукання до дії. Дескриптивна функція допомагає читачеві візуалізувати туристичні образи, зробити подорож уявною, а компенсаторна функція замінює безпосередній досвід тих, хто не має змоги подорожувати, на словесний. Незважаючи на доволі великий обсяг інформації, туристичний текст зберігає певну лаконічність, що є проявом функції лаконізації мовлення.

Ключові слова: туристичні тексти, філологічний аналіз, комунікативні функції, гастрономічний туризм.

FUNCTIONS OF FRENCH-LANGUAGE TOURIST TEXTS IN THE CONTEXT OF PHILOLOGICAL ANALYSIS

Anastasiia Y. Ostapchuk (Kyiv, Ukraine)

anastasia.ost.03@gmail.com

Master's Student of Romanic Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine),

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine 01601

Dmytro O. Chystiak (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0003-0081-7806](https://orcid.org/0000-0003-0081-7806)

dmytro.tchystiak@gmail.com

Dr. Sc. (Philology), Professor of Romanic Philology Department,

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine 01601

In the article, several functions performed by French-language tourist texts in the communicative space were identified with the help of philological analysis. The most widespread is the informative function, as such texts aim to familiarize the reader with the features of a particular tourist destination. At the same time, the emotional-expressive function is manifested in the texts, stimulating the reader's interest, creating a positive emotional background, and encouraging further exploration of the topic. The nominative function helps to present key concepts and phenomena in a structured way, ensuring

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koïu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

accuracy and unambiguity in information perception. The evaluative function makes as an indirect influence on the reader's attitude, emphasizing the advantages and relevance of gastronomic tourism. The appellative function actively works in the texts to prompt the action. The descriptive function helps the reader to visualize tourist images, making the journey imaginable, while the compensatory function replaces the direct experience of those unable to travel with verbal experience. Despite the rather large amount of information, the tourist text maintains a certain conciseness, which is a manifestation of the concise function of discourse.

Keywords: *tourist texts, philological analysis, communicative functions, gastronomic tourism.*

Вступ. Засоби масової інформації відіграють значущу роль у нашому житті, здійснюючи інформаційний, культурний, соціальний, політичний вплив, визначають формування думок та переконань людини. Важливим фактором є мовна форма текстів, де всі елементи «працюють» разом для максимально точного вираження авторської ідеї й смислу повідомлення [5, с. 15]. Подорожі завжди були предметом зацікавлення для читачів. У зв'язку з особливими умовами, у яких останні кілька років живе суспільство (зокрема, онлайн-форматом роботи та навчання, викликаним пандемією COVID-19), значно зростає роль інтернету, соціальних мереж, активно використовуються платформи для створення власних блогів, а інтерес читачів до них значно зростає. У сучасному світі тревел-блогінг став одним з найпопулярніших напрямків онлайн-комунікації.

У сучасному глобалізованому світі туризм набуває дедалі більшого значення як соціокультурне, економічне та комунікативне явище. Туристичний дискурс стає важливою складовою міжкультурної комунікації, адже він покликаний не лише інформувати, а й формувати привабливий образ країни, регіону чи конкретного об'єкта для потенційного відвідувача. Туристичні тексти французькою мовою відіграють важливу роль у представленні культурної специфіки франкомовних країн, створюючи унікальний мовний простір, що поєднує інформативність, емоційність і переконливість. Функціональний аналіз туристичних текстів дозволяє виявити особливості мовних засобів, які використовуються з метою впливу на реципієнта, а також окреслити специфіку комунікативних стратегій у межах туристичного дискурсу. Вивчення таких текстів у філологічному контексті є важливим для глибшого розуміння

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Останчук А. Ю. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

механізмів текстотворення, прагматичних функцій мови та особливостей адаптації інформації до потреб цільової аудиторії.

Мета дослідження – з'ясувати й охарактеризувати функції туристичних текстів французькою мовою на основі філологічного аналізу мовної та комунікативної структури. **Об'єкт дослідження** – туристичні тексти французькою мовою як складова комунікативного дискурсу. **Предметом дослідження** є функціональні особливості туристичних текстів французькою мовою у філологічному аспекті (мовні засоби реалізації основних функцій, прагматичні та стилістичні характеристики, комунікативні стратегії).

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом дослідження слугували автентичні туристичні тексти французькою мовою, розміщені на офіційних вебсайтах туристичних організацій Франції, Бельгії, Швейцарії, Канади та інших франкомовних країн, а також у друкованих туристичних брошурах, гідах, путівниках та рекламних буклетах. Для досягнення мети дослідження було застосовано комплекс загальнолінгвістичних методів: описовий метод – для характеристики лексичних та синтаксичних особливостей текстів; функціонально-стилістичний аналіз – з метою визначення основних функцій (інформативної, апелятивної, емотивної тощо) та засобів їх реалізації.

Завдання дослідження: проаналізувати теоретичні підходи до визначення туристичного тексту; визначити класифікацію основних функцій туристичних текстів у лінгвістичній парадигмі; описати мовні засоби реалізації основних функцій туристичних текстів французькою мовою; дослідити прагматичні й стилістичні особливості туристичних текстів на прикладі автентичного матеріалу.

Наукова новизна. У даному дослідженні здійснено філологічний аналіз функцій туристичних текстів французькою мовою, що дозволило вперше системно розглянути цей тип дискурсу як комунікативно спрямований, стилістично насичений та культурно орієнтований жанр. Наукова новизна роботи полягає у визначенні ключових функцій та виявленні мовних засобів, за допомогою яких ці функції реалізуються у текстах різних форматів – від класичних путівників до сучасних онлайн-платформ. Подальші перспективи дослідження пов'язані з розширенням корпусу аналізованих текстів, включенням матеріалу з різних франкомовних країн.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

Аналіз дослідників і публікацій. Серед провідних науковців, які досліджували різні аспекти функцій туристичних текстів, варто відзначити К. Войтенка, Н. В. Глінку, О. В. Єськіна, М. В. Ідзьо, А. С. Костирко, Н. І. Кочукова, Є. М. Петренко, Т. В. Тоненчук, що може бути застосовано у філологічному аналізі туристичних текстів. Ці дослідження формують теоретичний фундамент для глибшого розуміння функціонування туристичних текстів французькою мовою в комунікативному просторі. Серед закордонних науковців варто відзначити роботи М. С. Девід, А. П. Кіріленко, Дель Чіаппа, Дж. Гонзалес, Д. Грехем, І. Кісс.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туризм, як феномен, у сучасному світі став важливим соціокультурним явищем. Зростання зацікавленості суспільства туризмом спричинює активний науковий інтерес до вивчення туристичного дискурсу, зокрема до туристичних текстів. Історія дослідження туристичних текстів почалася ще в середньовіччі, коли перші подорожі для отримання нових знань, торгівлі та культурного обміну стали створювати основи туризму. Однак систематичні дослідження туристичних текстів розпочалися лише у II половині XX століття. Перші дослідження зосереджувались на аспектах культурного обміну та сприйняття інших країн. З розвитком перекладознавства, дослідники звертали увагу на роль мови у формуванні туристичного дискурсу [6, с. 7]. Уперше термін «мова туризму» до наукового тезаурусу включив Д. Грехем, стверджуючи, що «туризм ... має свою власну мову» [13, с. 250]. Тексти туристичної галузі, будучи важливим інструментом для привертання уваги мандрівників та інформування їх про різноманітні події та місця, мають виразну стилістику.

По-перше, варто визначити, що ми маємо на увазі під туристичним текстом. Під туристичним текстом розуміємо будь-який текст, опублікований державним чи приватним органом, котрий переслідує таку мету: надати інформацію для будь-якого туриста (мандрівника, відвідувача визначних місць) чи прорекламувати напрямок (країну, місто, готель, ресторан тощо) та спонукати гостей відвідати його [4, с. 89]. Дане визначення охоплює великий обсяг текстів, від брошур, виданих для іноземних туристів за кордоном, брошур, що можна отримати в місці призначення, промоційних, комерційних видань для туристів, туристичних путівників, до меню, інформаційних брошур, опублікованих з метою ознайомлення приїжджих з історичними пам'ятками, матеріалами

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Останчук А. Ю. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

конференцій та знаками, позначеннями, приписами для туристів, виданими органами влади.

Туристичні тексти залучають такі спеціалізовані сфери, як архітектура, мистецтво, історія, географія, метеорологія, кулінарія, економіка, спорт, митниця, музика тощо. Усі туристичні тексти можна об'єднати на підставі загальної тематичної спрямованості (подорожі та відпочинок), орієнтації на конкретного реципієнта (туриста) та унікальності мети (проінформувати про ту чи іншу подорож) [4, с. 90]. Важливо усвідомлювати всі аспекти значення туристичних текстів, включаючи емоційний, експресивний, символічний, оцінний та культурний контекст. Ці складові взаємопов'язані, але вибір конкретної функції залежить від намірів автора тексту. Часом, у певних ситуаціях, туристичні тексти можуть виконувати кілька різних функцій одночасно.

На основі опрацьованих робіт [1, 2, 7] ми можемо виділити наступні стилістичні функції текстів тревел-блогінгу та ЗМІ: *інформаційна функція* (*fonction informative*). Туристичні тексти інформують читача про певне місце для відвідування, культурну або історичну подію, тощо. *Емоційно-експресивна функція* (*fonction émotionnelle-expressive*). Туристичні тексти підсилюють враження читача від подорожі або події, а також надають емоційного забарвлення та виразності, дозволяючи авторам виражати свої почуття та враження від подорожей або відвіданих місць. *Номінативна функція* (*fonction nominative*). Туристичні тексти допомагають чітко ідентифікувати та описувати об'єкти та події. *Оцінна функція* (*fonction d'évaluation*). Туристичні тексти дозволяють висловлювати оцінку, ставлення автора до подорожі, відвіданих місць, таким чином опосередковано впливаючи на формування у реципієнта відповідної оцінки описаного. *Прагматична функція* (*fonction pragmatique*). Туристичні тексти допомагають досягти певних комунікативних цілей, таких як спонукання до дії або привертання уваги аудиторії. *Дескриптивна функція* (*fonction descriptive*). Туристичні тексти допомагають читачеві краще уявити або зрозуміти зображувані образи або ситуації. *Апелятивна/переконлива функція* (*fonction d'appel/de persuasion*). Туристичні тексти спрямовані на звертання до адресата з метою впливу на його дії або почуття. *Функція лаконізації мовлення* (*fonction de la concision du discours*). Туристичні тексти спрямовані на стисле і

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

точне вираження думки або ідеї, допомагають уникнути повторення слів або фраз, забезпечуючи економію мовлення. Характерним є економність у мовних засобах, лаконічність викладу при інформативній насиченості. *Компенсаторна функція (fonction compensatoire)*. Виявляється у випадках, коли турист не має змоги безпосередньо дослідити культуру – текст виконує роль віртуальної подорожі.

Українська науковиця Н. Глінка, відносить інформаційну та впливову функції до найголовніших функцій публіцистичного стилю. І хоча усі стилі мови мають інформаційну функцію, особливістю *інформаційної функції* у публіцистичному стилі є характер інформації, її походження та адресат. Характерною рисою інформаційної функції публіцистичних текстів є те, що їхні автори вважають за потрібне інформувати якомога ширшу аудиторію про найбільш актуальні для суспільства проблеми і про авторський погляд на ці проблеми [2, с. 8].

На думку К. Войтенко, однією з найскладніших лінгвістичних категорій є експресивність, оскільки вона пов'язана з виявленням суб'єктивного елементу у мові, який виникає під час сприйняття об'єктивної реальності та відображає зміст індивідуальної свідомості носіїв конкретної мови [1, с. 32]. Експресивність розглядається дослідницею як характеристика людського існування у світі, як спосіб онтологічного осмислення взаємозв'язку «людина – світ». *Емоційно-експресивна функція* туристичних текстів дозволяє автору текстів ефективно виражати свої почуття, додавати глибини інтонації, що є надзвичайно важливим у тревел-блогінгу та ЗМІ, оскільки їхньою метою є не тільки зацікавити читача, але й спонукати його до подорожі, формуючи певне емоційне сприйняття описаного.

Мовна експресивізація тексту вважається умотивованим, прагматично спрямованим мисленнєво-творчим процесом відбору або створення нових мовних засобів. Ці засоби своєю структурно-значеннєвою характеристикою передають авторські інтенції, такі як емоційна оцінка, комізм, іронія, засудження або схвалення [3, с. 72]. Дослідниця М. Ідзьо не виокремлює оцінну функцію, ми ж вважаємо доцільним це робити, адже експресивна функція вказує на ступінь виразності або емоційності, тоді як оцінна функція орієнтована на вираження оцінки, судження або ставлення до об'єкта мовлення. Розрізняючи ці дві

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Остапчук А. Ю. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

характеристики, ми можемо краще розуміти, як використовуються туристичні тексти та як вони впливають на сприйняття інформації чи ситуації.

Номінативна функція туристичних текстів полягає в тому, що вони допомагають чітко ідентифікувати, називати й описувати об'єкти, місця, події чи культурні явища, які становлять туристичний інтерес. Завдяки вживанню власних назв, характерної лексики та описових зворотів, такі тексти фіксують у свідомості читача конкретні топоніми, пам'ятки, традиції чи маршрути, формуючи їхнє мовне представлення та культурну впізнаваність.

Ще однією значною функцією туристичних текстів є *оцінна*. Практично у будь-якому тексті ЗМІ імпліцитно чи експліцитно представлене оцінне ставлення автора. Таким чином, оцінна функція полягає у передачі особистого ставлення автора до обговорюваного предмета або явища [6, с. 83].

Прагматична функція туристичних текстів полягає у досягненні конкретних комунікативних цілей, таких як спонукання читача до дії, формування позитивного ставлення до об'єкта чи привернення уваги до певного туристичного напрямку. У таких текстах широко використовуються закличні формули, імперативні конструкції, емоційно забарвлена лексика, що сприяє впливу на адресата, стимулюючи його до подорожі, бронювання чи ознайомлення з культурним продуктом.

Дескриптивна функція туристичних текстів полягає у створенні яскравих, образних описів, які допомагають читачеві візуалізувати місця, події чи атмосферу, навіть не перебуваючи безпосередньо на локації. Завдяки використанню прикметників, метафор, епітетів та сенсорної лексики, такі тексти занурюють у певний простір, викликають емоції та формують уявлення про естетичну чи культурну цінність об'єкта, що описується.

Апелятивна функція туристичних текстів полягає у привертанні уваги читача та спонуканні його до усвідомлення переданого повідомлення. Апелятивна функція полягає в тому, що автори текстів звертаються безпосередньо до адресата з метою впливу на його дії, почуття або реакцію. Ця функція спрямована на те, щоб звернутися до читача або слухача, надати інструкцію, закликати до дії або виразити певну інтенцію чи бажання [6, с. 83]. Ця функція часто використовується в різних жанрах літературних творів, рекламних текстах, публічних виступах та інших ситуаціях, де потрібно активно

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

залучити увагу чи спонукати до дії. У текстах тревел-блогів та ЗМІ ця функція використовується для привертання уваги читачів до пам'яток архітектури, національної їжі тощо [8, с. 188].

Функція лаконізації мовлення дозволяє передавати думку чи інформацію у вкрай стислій, зрозумілій та компактній формі. Функція лаконізації особливо корисна в сучасному світі, де час стає все більш цінним ресурсом, а увага читачів або слухачів – обмежена. Використання фразеологізмів дозволяє заощадити час та увагу аудиторії, одночасно передаючи значущість повідомлення. Таким чином, функція лаконізації дозволяє мовцеві ефективно та виразно виражати свої думки чи повідомлення у лаконічний спосіб.

Компенсаторна функція туристичних текстів виявляється в ситуаціях, коли читач не має можливості фізично відвідати певне місце або безпосередньо зануритися в культуру, тож текст виконує роль заміщення реального досвіду. Через детальні описи, культурні довідки, емоційне забарвлення та мовні засоби візуалізації такі тексти створюють ефект віртуальної подорожі, дозволяючи читачеві уявно пережити події, побачити ландшафти чи відчутти атмосферу описуваного простору.

Є випадки туристичних текстів, коли всі нами визначені функції туристичних текстів використовуються одночасно, наприклад в «*Acuda Marseille: le néo-bistrot qui fait swinguer la cuisine familiale*» бачимо інформаційну функцію, адже текст подає докладну інформацію про ресторан Acuda – його концепцію, команду, локацію, кулінарні особливості, асортимент вин, історію приміщення тощо. А також емоційно-експресивну функцію, бо автор використовує емоційно забарвлену лексику «*faire vibrer les papilles*», «*cuisine réconfortante*», «*déco brute, simple ... mais chaleureuse*», що підсилює враження й викликає у читача емоційну реакцію.

Номінативна функція ж відображається у чітко названих ідентифікаційних елементах: іменах кухарів, локації (*Place aux huiles, Marseille*), стравах (*brandade de morue, piémontaise*), спеціях (*vadouvan, graines de fenouil*), назвах вин (*Pic-Saint-Loup, Condrieu*). Висловлювання суб'єктивної оцінки та враження відображають оцінну функцію: «*équipe jeune, sympathique et très compétente*», «*belle cave à prix très raisonnables*», «*un bistrot marseillais au charme brut*», «*expérience culinaire marseillaise unique*». Прагматична функція: текст спонукає читача звернути увагу на ресторан, зацікавитись його філософією, відвідати

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Останчук А. Ю. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

його, замовити страви чи вина – досягаються практичні цілі комунікації. Дескриптивна функція: подано яскраві описи інтер'єру, атмосфери, подачі страв, винної карти – текст формує в уяві читача живі образи: «*murs en pierre apparentes*», «*suspensions perlent du plafond*», «*cuisine ouverte permet aux clients d'observer*». Через позитивні оцінки, емоційне забарвлення та вигідні деталі (*bons prix, équipe jeune, originalité du concept*) текст переконує читача, що «Acuda» вартий уваги. Попри велику кількість інформації, текст структурований, точний, без надмірної деталізації, з чіткою побудовою речень і добрим балансом між інформативністю та емоційністю, що свідчить про наявність функції лаконізації мовлення. До того ж, текст виконує роль заміщення особистого досвіду, а отже й має компенсаторну функцію, адже дозволяє читачеві зануритися в атмосферу ресторану та відчувати гастрономічну подорож, навіть не перебуваючи фізично в Марселі.

Текст «*Bûches 2024*» реалізує відразу кілька функцій: він не лише інформує, а й емоційно залучає, спонукає до покупки та вводить читача в культурний контекст. Це типовий приклад багатофункціонального туристично-гастрономічного дискурсу, де переважають естетична, емотивна та переконувальна функції. Текст надає читачеві конкретну інформацію про новорічні кондитерські вироби: назви «*bûches*», імена шеф-кондитерів, місця продажу (*La Réserve Paris, The Peninsula, Ladurée* тощо), вартість, терміни замовлення та склад. Упорядкованість деталей, зокрема перелік інгредієнтів, географічних назв (*Mexique, Bretagne, Bohême*) та згадки про особливості подачі або виготовлення – відповідають меті інформувати потенційного туриста чи споживача.

Переважає й емоційно насичена, візуально образна лексика: «*œuvre d'art*», «*écrin nacré*», «*une symphonie de textures*», «*un voyage sensoriel*», «*magie du cinéma*», «*une bûche poétique*», «*dans les nuages*». Текст активно апелює до емоцій: «*un pur délice*», «*un équilibre parfait*», «*absolument divine*», «*le coup de cœur de la rédaction*». Такі емоційно забарвлені фрази передають захоплення авторів і спонукають читача до поділу цього емоційного стану, викликаючи бажання спробувати десерт. Висловлювання «*la meilleure cheffe pâtissière du monde*» чи «*sans hésitation cette merveille gustative*» – це також риторичні засоби, які підсилюють емоційне забарвлення тексту. Текст має яскраво виражену

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

прагматичну мету – стимулювати читача до покупки, зокрема через такі засоби: вказівки на унікальність продукту (*édition limitée, œuvre signature, en exclusivité*), акцент на престижність (*chefs étoilés, palaces, MOF, galette pour Notre-Dame*), опис цін і форматів замовлення, що спонукає до дії (*précommandes ouvertes, sur commande uniquement*). Усе це створює у читача відчуття ексклюзивності та терміновості, які є типовими для рекламних та промоційних текстів. У тексті є численні відсилання до французької культури й гастрономічної спадщини (номінативна функція): *Galette des Rois, beurre Charentes-Poitou AOP, sucre muscovado, tradition de la maison, référence à Notre-Dame*. Через згадку про *Romy Schneider, Michel Cathy, crystal de Bohême* відбувається занурення читача в культурний контекст. Це дозволяє створити унікальну культурну рамку довкола кожного десерту.

Текст «*Le tourisme culinaire pour un voyage au pays du goût!*» має яскраво виражену інформаційну функцію – він надає читачу фактичні відомості про гастрономічний туризм, його концепцію та особливості. Наприклад: «*Le tourisme culinaire <...> permet de voyager autrement, en se laissant surprendre par les saveurs du terroir*» або «*En France, environ 13 millions de touristes déclarent pratiquer le tourisme gastronomique*». Присутня також емоційно-експресивна функція, яка проявляється у підсиленні привабливості гастрономічних подорожей, створенні позитивного настрою й зацікавлення у читача: «*Un concept qui séduit de plus en plus*»; «*L'art de vivre à la française séduit les touristes*». Текст містить значний обсяг номінативної функції – чітке визначення термінів і опис об'єктів гастрономічного туризму: «*La ferme la Chèvre qui Saouïrit <...> fabrique du fromage de chèvre*». Оцінна функція також присутня, адже текст містить позитивні судження про гастрономічний туризм і його значення: «*Cette nouvelle forme de tourisme invite les professionnels à trouver des solutions pertinentes pour attirer des visiteurs curieux et gourmands*»; «*Les start-up saisissent l'opportunité*».

Важливу роль відіграє прагматична функція, яка спрямована на мотивацію та залучення аудиторії: «*N'hésitez pas à vous faire accompagner par des experts dans la mise en place de votre stratégie de communication*». Дескриптивна функція допомагає краще уявити гастрономічні практики і атмосферу, наприклад: «*Visite de la ferme, petit cours, dégustation, tout est fait pour donner envie d'acheter*»; «*Le Food Trip <...> propose un Food Passeport <...> avec des informations et anecdotes*».

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koïu movoïu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Остапчук А. Ю. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

sur les produits dégustés». Апелятивна функція присутня в закликах до дії і зверненнях до цільової аудиторії, що можна побачити у закликах користуватися послугами стартапів або приєднуватися до гастрономічних подорожей: «*Découvrez le concept du tourisme gastronomique qui séduit!*»; «*N'hésitez pas à vous faire accompagner*». Компенсаторна функція проявляється в тому, що текст створює віртуальний досвід гастрономічної подорожі, дозволяючи тим, хто не може подорожувати, відчувати атмосферу через описані події та активності: «*Le tourisme culinaire <...> permet de voyager autrement, en se laissant surprendre par les saveurs du terroir*».

Висновки та перспективи дослідження. У процесі філологічного аналізу туристичних текстів французькою мовою можна виокремити низку функцій, які виконують ці тексти у комунікативному просторі. Найбільш поширеною є інформаційна функція, адже такі тексти покликані ознайомити читача з особливостями певного туристичного напрямку, зокрема – гастрономічного туризму. Водночас у текстах яскраво проявляється емоційно-експресивна функція, яка через образні засоби, оцінні судження та позитивне забарвлення стимулює інтерес читача, формує позитивний емоційний фон і спонукає до подальшого дослідження теми. Номінативна функція допомагає структуровано подати основні поняття і явища, забезпечуючи точність і однозначність сприйняття інформації. Оцінна функція, у свою чергу, несе функцію опосередкованого впливу на ставлення читача, підкреслюючи переваги та актуальність гастрономічного туризму. Апелятивна функція активно працює у текстах із метою спонукання до дії – чи то замовлення туристичних послуг, чи активна участь у подорожах. Вони створюють зв'язок між автором і аудиторією, закликаючи до конкретних кроків. Дескриптивна функція допомагає читачеві візуалізувати туристичні образи, зробити подорож уявною, а компенсаторна функція, своєю чергою, замінює безпосередній досвід тих, хто не має змоги подорожувати, на словесний досвід. Незважаючи на доволі великий обсяг інформації, туристичний текст зберігає певну лаконічність, що є проявом функції лаконізації мовлення – він стислий, чіткий, насичений ключовими ідеями без зайвих повторів. Перспективи дослідження полягають у подальшому вивченні специфіки комунікативного впливу, зокрема прагматичних та стилістичних особливостей. Актуальним є аналіз мовних стратегій переконання,

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

культурних кодів та інтертекстуальних зв'язків, що формують образ країни чи регіону. Також перспективним є зіставлення французькомовних туристичних текстів з іншими мовними традиціями для виявлення універсальних та специфічних функцій.

Література:

1. Войтенко, К. (2013) Експресивність у лінгвістичних студіях. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*, 19, 31–34.
2. Глінка, Н. В., Єськін, О. В. (2014) Семантико-стилістичні особливості англomовних текстів публіцистичного стилю. *Науковий вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*, 48, 6–12.
3. Ідзьо, М. (2016) Фразеологічні одиниці як засоби мовної експресивізації в текстах сучасних польських ЗМІ. *Мовознавство*, 3, 69–76.
4. Костирко, А. С. (2020) Англomовні рекламні туристичні тексти: лінгвостилістичний і перекладознавчий аспекти. *Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій*, 111
5. Кочукова, Н. І. (2022) Лексичні й синтаксичні засоби репрезентації сучасного українського науково-популярного медіатексту. *Закарпатські філологічні студії*, 26, 14–19.
6. Петренко, Є. М. (2018) До проблеми вербалізації емоцій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*, 37, 81–84.
7. Тоненчук, Т. В. (2015) Структурно-семантичний, ідеографічний та функційний аспекти соматичних фразеологізмів у сучасній англійській мові: [Дис. ... канд. філол. наук: [10.02.04] Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича].
8. David, M. S., Kirilenko A. P. (2020) Climate Change and Tourism in English-Language Newspaper Publications. *Journal of Travel Research*, 59, 352–366.
9. Del Chiappa, G. (2011) Trustworthiness of Travel 2.0 applications and their influence on tourist behaviour: an empirical investigation in Italy. *New York: SpringerWien*.
10. Gonzales, H. G. (2008) Tourism, Mass Media, and the Making of Visual Culture in the Greater Yucatan Peninsula. *Journal of Film and Video*, 60, 50–58.
11. Graham, D. (1996) The Language of Tourism. A sociolinguistic perspective. *Oxon: Cab International*.
12. Kiss I. (2018) The persuasive discourse function in the language of tourism. *Argumentum* 14, 150–162.
13. Acuda Marseille: le néo-bistrot qui fait swinguer la cuisine familiale. Режим доступу: <https://www.delices-mag.com/gastronomie/restaurants-bars/acuda-marseille-le-neo-bistrot-qui-fait-swinguer-la-cuisine-familiale/>
14. Bûches 2024, les meilleures bûches des chefs pâtisseries. Режим доступу: <https://www.delices-mag.com/gastronomie/shopping-cuisine/buches-2024-les-meilleures-buches-des-chefs-patisseries/>

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу (Українською) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koïu movoïu v konteksti filolohichnoho analizu]

© Остапчук А. Ю. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,

Чистяк Д. О. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

15. Le tourisme culinaire pour un voyage au pays du goût! Режим доступу: <https://additimedia.ouest-france.fr/tourisme-culinaire/>

References:

1. Voitenko, K. (2013) Ekspresyvnist u linhvistychnykh studiiakh. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Linhvistyka»*, 19, 31–34.
2. Hlinka, N. V., Yeskin, O. V. (2014) Semantyko-stylistychni osoblyvosti anhlomovnykh tekstiv publitsystychnoho styliu. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*, 48, 6–12.
3. Idzo, M. (2016) Frazeolohichni odyntsi yak zasoby movnoi ekspresyvizatsii v tekstakh suchasnykh polskykh ZMI. *Movoznavstvo*, 3, 69–76.
4. Kostyrko, A. S. (2020) Anhlomovni reklamni turystychni teksty: linhvostylistychni i perekladoznachnyi aspekty. *Zbirnyk naukovykh statei mahistriv. Navchalno-naukovyi instytut biznesu ta suchasnykh tekhnolohii*, 111.
5. Kochukova, N. I. (2022) Leksychni y syntaksyschni zasoby reprezentatsii suchasnoho ukrainskoho naukovo-populiarnoho mediatekstu. *Zakarpatski filolohichni studii*, 26, 14–19.
6. Petrenko, Ye. M. (2018) Do problemy verbalizatsii emotsii. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia «Filolohiia»*, 37, 81–84.
7. Tonenchuk, T. V. (2015) Strukturno-semantychni, ideohrafichni ta funksiinyi aspekty somatychnykh frazeolohizmiv u suchasni anhliskii movi: [Dys. ... kand. filol. nauk: [10.02.04] Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yuriiia Fedkovycha].
8. David, M. S., Kirilenko A. P. (2020) Climate Change and Tourism in English-Language Newspaper Publications. *Journal of Travel Research*, 59, 352–366.
9. Del Chiappa, G. (2011) Trustworthiness of Travel 2.0 applications and their influence on tourist behaviour: an empirical investigation in Italy. *New York: SpringerWien*.
10. Gonzales, H. G. (2008) Tourism, Mass Media, and the Making of Visual Culture in the Greater Yucatan Peninsula. *Journal of Film and Video*, 60, 50–58.
11. Graham, D. (1996) The Language of Tourism. A sociolinguistic perspective. *Oxon: Cab International*.
12. Kiss I. (2018) The persuasive discourse function in the language of tourism. *Argumentum* 14, 150–162.
13. Acuda Marseille: le néo-bistrot qui fait swinguer la cuisine familiale. Retrieved from: <https://www.delices-mag.com/gastronomie/restaurants-bars/acuda-marseille-le-neo-bistrot-qui-fait-swinguer-la-cuisine-familiale/>
14. Bûches 2024, les meilleures bûches des chefs pâtisseries. Retrieved from: <https://www.delices-mag.com/gastronomie/shopping-cuisine/buches-2024-les-meilleures-buches-des-chefs-patisseries/>
15. Le tourisme culinaire pour un voyage au pays du goût! Retrieved from: <https://additimedia.ouest-france.fr/tourisme-culinaire/>

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis (in Ukrainian) [Funktsii turystychnykh tekstiv frantsuz'koiu movoiu v konteksti filolohichnoho analizu]© Ostapchuk A. Yu. [Ostapchuk A. Yu.], anastasia.ost.03@gmail.com,
Chystiak D. O. [Chystiak D. O.], dmytro.tchystiak@gmail.com

УДК 81'373.612.2:81'42:008

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 25.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.17>

LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF ECO-NEOLOGISMS IN ITALIAN MEDIA DISCOURSE

Anastasiia O. Seliverstova (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0009-0002-8113-5523](https://orcid.org/0009-0002-8113-5523)

a.seliverstova@knu.ua

Assistant at Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the influence of cultural and social factors on the perception of ecological neologisms in contemporary Italian, with a particular focus on their use in mass media discourse. The aim of the study is to clarify the pragmatic features of the functioning of eco-neologisms and to identify their role in reflecting and shaping current trends in social development. The research material consists of Italian media publications from 2019 to 2025, which reveal a significant number of lexical innovations, among which a distinct group is represented by eco-neologisms (e-fuel, emissioni climalteranti, politiche intersettoriali, etc.). The methodological framework combines discourse analysis, cognitive and pragmatic approaches, which makes it possible to trace both the semantic evolution of new terms and their communicative potential in different contexts. The results of the study demonstrate that eco-neologisms not only reflect sociocultural realities but also actively shape public perceptions of new values in contemporary European society, in particular environmental awareness, innovation, and international cooperation. These findings highlight the growing role of language in promoting ecological thinking and contribute to a deeper understanding of the interplay between linguistic creativity and social change.

Keywords: eco-neologism, eco-neological collocation, sociocultural realities, ecological discourse, semantic calque.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Лінгвопрагматичні особливості еко-неологізмів в італійському медіа-дискурсі (Англійською)

[Linhvoprahmatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКО-НЕОЛОГІЗМІВ В ІТАЛІЙСЬКОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

Анастасія Олегівна Селіверстова (м. Київ, Україна)

[ORCID: 0009-0002-8113-5523](https://orcid.org/0009-0002-8113-5523)

a.seliverstova@knu.ua

асистент кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджується вплив культурних і соціальних чинників на сприйняття неологізмів у сучасній італійській мові, зокрема у сфері мас-медійного дискурсу. Метою роботи є з'ясування прагматичних особливостей функціонування новотворів, а також виявлення їхньої ролі у відображенні актуальних тенденцій суспільного розвитку. Матеріалом для аналізу стали публікації в італійських ЗМІ за 2019–2025 рр., де зафіксовано низку лексичних інновацій, серед яких особливу групу становлять екологічні неологізми (e-fuel, emissioni climalteranti, politiche intersettoriali тощо). Результати дослідження демонструють, що еконеологізми не лише віддзеркалюють соціокультурні реалії, але й активно формують уявлення про нові цінності сучасного європейського суспільства, зокрема, екологічну свідомість, інноваційність та інтернаціональну кооперацію.

Ключові слова: еконеологізм, еконеологічна колокація, соціокультурні реалії, екологічний дискурс, семантична калька.

Relevance of the research topic. In the modern world, ecology has long ceased to be a narrowly specialized science that studies the relationships between living organisms and the environment. Today, it is one of the key areas of interdisciplinary knowledge, covering social, political, economic, legal, and cultural dimensions. The growth of “green” initiatives, the spread of global environmental protection measures, the development of international environmental law, climate diplomacy, and the transition to a sustainable economy all testify to the inevitability of “ecologization” of modern thinking. Such transformations are accompanied by the active formation of new concepts that reflect both scientific realities and social challenges. Accordingly, the language system responds to the need to name new ecological phenomena, processes, and concepts, which leads to the emergence of eco-neologisms – new words or phrases designed to denote complex and

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Linguopragmatic Features of Eco-Neologisms in Italian Media Discourse (in English) [Linhvoprahamatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

sometimes fundamentally new definitions in the field of human interaction with the environment. Studying these phenomena could contribute to understanding human interaction in the sphere of ecology and daily life better, which describes the **scientific novelty** of the research.

Talking about the **perspectives** of the article, it is worth noting that this research can involve different disciplines, including linguistics, sociology, psychology and media studies, opening up a broader understanding of the phenomenon.

Presenting the main material. Neologisms are traditionally considered to be new linguistic units that arise in language for the purpose of naming new concepts, objects, phenomena, or events. The reason for the emergence of neologisms, in general, is social and scientific-technical progress: the emergence of new socio-economic realities, discoveries in science and technology, and achievements in the field of culture [2, p. 21]. However, among all types of neologisms, eco-neologisms have recently gained particular attention. These are lexical units that are formed under the influence of and within the framework of ecological discourse. They are the result of the active influence of ecological thinking on the language system and can be both terminological and commonly used words that function in the public sphere and the media. Their emergence is associated with the growing role of environmental issues in the socio-cultural and political life of modern society.

The media use eco-neologisms not only to convey new information, but also to elicit the desired response from the audience – alarm, solidarity, protest, or support.

It is known that linguopragmatics, as a branch of linguistics, studies linguistic means in the context of their functioning in a specific communicative situation. As S. Shabat-Savka notes, the basis of linguistic pragmatics "is the use and functioning of linguistic signs in the process of communication in connection with the addresser-addressee continuum, the relationship between communicants, in the context of a holistic speech situation – the ratio of verbal and nonverbal means of communication" [3, p. 20].

When analyzing eco-neologisms, it is important to consider not only their semantic content, but also speech acts, the speaker's intentions, the context of use, and the audience's reaction. Eco-neologisms are formed at the intersection of science, journalism, politics, and psychology, and therefore have not only a nominative but also a powerful pragmatic function. They not only appear to denote new phenomena, but also actualize certain values, emotions, and strategies for influencing consciousness. Below we will analyze several notable examples from Italian-language journalism using newspapers as examples.

1) Ecocidio

The lexeme ecocidio comes from the combination of “eco-” and “-cidio” (Latin caedere – to kill). Historically, the word had a narrow terminological status in the legal

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Лінгвопрагматичні особливості еко-неологізмів в італійському медіа-дискурсі (Англійською)

[Linhvoprahmatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

field, where it was used to refer to large-scale destruction of the environment. However, in contemporary Italian media, the word is used in a broader sense, as a metaphor to describe environmental crimes in the context of war or political conflicts:

*“Anche in Sudan il rischio di **ecocidio** è presente”;*

*“Il territorio ucraino non è esente da casi di presunti **ecocidi**, questa volta a opera dei russi”* (Il Sole 24 Ore, 30 dicembre 2024).

From a pragmatic point of view, this eco-neologism has a strong emotional charge: it equates damage to the environment with a crime against humanity, forming a legal and moral framework for perception.

2) Bias

Borrowed from English, the lexeme *bias*, which entered Italian discourse from psychology and cognitive sciences, has been actively used in journalism since 2019. In the text on climate change, it takes on a metaphorical dimension:

*“Concretizza il cambiamento climatico, spiazzando i nostri **bias**”* [5], fulfilling, among other things, a pragmatic explanatory function: the author of the article demonstrates how cognitive biases interfere with the perception of the climate crisis. Such integration of a specialized term into media discourse indicates its neologization and semantic expansion.

3) Eco-ansia

The term *eco-ansia* (Italian calque from English *eco-anxiety*) refers to a psychological state of anxiety associated with the global climate crisis. The eco-neologism first came into widespread use after 2020, and by 2023 it was already being actively used in the media and reports by international organizations:

*“Se dunque in questi giorni state convivendo con quella che ormai è conosciuta come **eco-ansia**, sappiate che non siete soli”* [5].

Considering the pragmatic meaning of the lexeme, it is worth noting that the word appeals to the experience of an individual, emphasizing that the climate crisis affects not only nature but also mental health. In essence, this calqued eco-neologism serves the function of emotional identification with the reader (*“non siete soli”*).

4) Eco-paralisi

A neologic unit that appeared in public discourse after 2021, denoting a state of psychological inaction when an individual feels powerless in the face of the scale of climate problems. In a pragmatic sense, the term is used as an explanatory model for social passivity. It removes individual guilt and transfers it to the category of shared psychological experience, legitimizing talk of ecological inaction:

*“A livello individuale, questo meccanismo può essere spiegato da quella che viene definita **eco-paralisi**” [5].*

5) Crisi silenziosa / crisi invisibile

Eco-neologism, which appeared and gained traction in journalism in 2020. UN and WHO reports used the term silent crisis, but the Italian-language press decided to create a calque of the anglicism for better understanding and perception of the information. Today, this neologism is often found in the mass media, as well as in socio-ecological discourse in general. For its part, the pragmatic aspect plays an important role, as the lexeme is used to refer to “slow disasters,” such as soil degradation or loss of biodiversity, which are not immediately perceived by society:

*“La desertificazione, il degrado del suolo e la siccità, rappresentano una **crisi silenziosa e invisibile che colpisce le persone e il Pianeta**” [6].*

6) Siccità agricola / siccità ecologica

This is yet another example of eco-neologisms that began to actively enter into use in the 2020s. Speaking about the origin of the eco-phrase, it is worth noting that, in fact, the basic term *siccità* is being refined under the influence of English-language concepts (agricultural drought, ecological drought). It is frequently used in journalism, especially in the context of environmental protection. A distinctive feature of these neologisms is their terminological detail, which quickly entered into widespread use through reports by international organizations. Although the word was initially used only in a highly specialized context, over time it entered the media and became widespread.

From a pragmatic point of view, the new terms make it possible to distinguish between spheres of influence: *siccità agricola* emphasizes the consequences for agriculture (crops, food security), while *siccità ecologica* emphasizes the consequences for natural ecosystems (rivers, forests, biodiversity). This strengthens the argument in the environmental discourse, as it demonstrates that the crisis affects not only the economy but also natural systems that are vital to humans:

*“Il Panel scientifico intergovernativo sul cambiamento climatico (IPCC) ritiene che la **siccità agricola ed ecologica** sia aumentata in diverse regioni di tutti i continenti” [6].*

7) Emissioni climalteranti

This eco-neologism can be called a generalizing neologism, as it is a relatively new collocation that became widespread in 2019-2025 in the fields of science, politics, and journalism. Globally, it is a calque of the English phrase *emissions altering the climate*, which is used in Italy as an alternative to the narrower *emissioni di CO₂*.

From a pragmatic point of view, the eco-neologism should be defined as an “umbrella term” because it covers all greenhouse gases, not just carbon dioxide. This is

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Лінгвопрагматичні особливості еко-неологізмів в італійському медіа-дискурсі (Англійською)

[Linhvoprahmatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Сеніверстова А. О. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

where its communicative power lies: generalization creates an effect of scientific accuracy and, at the same time, political convenience.

In addition, the phrase serves as a conceptual marker of “green” discourse: it is used in IPCC reports, in the European legal field (in particular within the framework of the European Green Deal), in speeches by environmental organizations, and in the media. Its choice has a pragmatic effect – to avoid excessive “technicality,” make the topic accessible to a wider audience, and at the same time strengthen the argument for the urgency of climate action: *“Oltre che abbattere le **emissioni climalteranti** e il degrado del suolo, servono investimenti per favorire l’adattamento”* [6].

8) Politiche intersettoriali

The eco-neological expression is not entirely new, as it used to exist in sociological discourse, but its meaning acquired an “ecological” connotation after 2019, especially in the context of *transizione ecologica* (green transition) and the European Green Deal. It can be seen as a neologism-combination, formed by transferring sociological terminology (*intersettoriale*) into the sphere of ecological discourse.

From a pragmatic point of view, the collocation performs a coordinating and integrating function: it emphasizes the need to view climate and environmental issues not in isolation, but in the context of interrelationships between sectors (agriculture, industry, energy, urban planning, water resources). The use of this term in the media and political documents gives the discourse a nuance of “systematicity” and creates the impression of a scientifically sound, comprehensive strategy that goes beyond narrow sectoral solutions. The above example is an excellent example of semantic renewal, when an old phrase acquires a new context:

*“La complessità del rischio di siccità richiede invece **politiche intersettoriali** che tengano conto innanzitutto del bilancio idrico almeno a livello di bacino idrografico, che deve essere aggiornato secondo i dati più recenti”* [6].

9) Consumo di suolo

This term has been known since the 2000s in technical documents, but it was in 2019–2025 that it became a key buzzword in ecological discourse in Italy. It is actively used in the media, political debates, and reports by environmental organizations. It is a calque from the English *land take / land consumption*.

From a pragmatic point of view, this is a neologism that politicizes the environmental problem: it is not about “development” or “urbanization” (more neutral words), but specifically about “consumption” (*consumo*), which has a negative connotation. This allows the phenomenon to be presented as a process of resource loss, emphasizing its irreversibility and harm to future generations:

“Il consumo del suolo aggrava anche l'impatto della crisi climatica, favorendo l'espandersi delle “isole di calore” e le conseguenze negative di siccità e piogge estreme. Per non parlare dei danni immensi in termini di perdita di servizi ecosistemici e di biodiversità” [6].

10) Servizi ecosistemici

A scientific concept from the 2000s, but it only gained popularity in Italian public discourse in 2019–2020, thanks to reports by ISPRA, WWF, and Legambiente. This is a typical example of an eco-neologism – a scientific concept that is gradually entering journalism.

From a pragmatic point of view, the expression performs an instrumental function: it presents ecosystems as “service providers” that humans receive (clean water, air, climate regulation). Such a neologized metaphor helps to include environmental issues in political and economic discussions, appealing to the logic of benefits and losses.

11) Bilancio zero del consumo di suolo

A calque from English, no net land take, which entered Italian discourse in the 2020s. This is an example of a new ecological collocation that quickly acquired normative status and is used in EU documents and national strategies.

From a pragmatic point of view, the expression performs a normative-target function: it presents the problem in the form of a measurable task (*bilancio zero*), which makes it more concrete for politicians and planners. The expression itself combines the “language of ecology” and the “language of management,” creating a sense of technical feasibility of the environmental goal:

“La ricetta è semplice e conosciuta da anni: agire in una logica di “Bilancio zero del consumo di suolo” evitando di occupare nuove aree e promuovendo il recupero – anche ai fini dell’adattamento climatico – delle aree degradate e/o sottoutilizzate” [6].

Conclusions. An analysis of the examples given shows that the ecological discourse of contemporary Italian is highly dynamic and open to new nominations. Several key trends can be identified among the main ones.

First, there is an active assimilation of anglicisms and calques (*bias*, *e-fuel*, *bilancio zero del consumo di suolo*), which can be explained by the globalized nature of environmental debates and the close connection between the Italian media space and international documents and English-language sources. Such lexemes function not only in the professional sphere, but also in journalism, politics, and social networks, which accelerates their popularization.

Second, so-called “umbrella terms” have become widespread, covering a whole range of related phenomena (*emissioni climalteranti*, *servizi ecosistemici*). Their pragmatic

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Лінгвопрагматичні особливості еко-неологізмів в італійському медіа-дискурсі (Англійською)

[Linhvoprahmatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

function is to create convenient generalizing categories for media and political use, while maintaining scientific accuracy.

Thirdly, there is a noticeable process of metaphorization and journalistic adaptation of scientific concepts (*crisi silenziosa, isole di calore*). Such units serve to evoke emotional responses and facilitate more effective communication with a wide audience by translating technical concepts into understandable images.

Separately, it is worth noting the trend toward terminological detail (*siccità agricola, siccità ecologica*), which reflects the growing need for precision in scientific description. The gradual entry of such terms into media discourse indicates their adaptation to a non-scientific context and the desire to explain complex phenomena to society in accessible language.

In general, linguopragmatic analysis makes it possible to see how language (namely, new lexemes) is used to influence environmental awareness, manipulate images, and create new concepts in society.

Thus, eco-neologisms in modern Italian are not only the result of scientific and technological progress, but also an indicator of social sensitivity to environmental challenges. They reflect the process of “ecologization” of public thinking and also function as linguistic markers of transformations in the cultural, political, and media environment.

References:

1. Baliuta, E. H. (2004). *Analohiia v protsesi stvorennia "ekolohichnykh" neolohizmiv anhliiskoi movy* [Analogy in the process of creating “ecological” neologisms in the English language]. *Naukovyi chasopys "Filolohichni studii"*, (2[26]), 8–12. Luts'k.
2. Sakal, T. M. (2004). *Istoryko-onomasiolohichne ta kohnityvne doslidzhennia prefiksalnykh neolohizmiv u anhliiskii movi* [Historical-onomasiological and cognitive study of prefix neologisms in the English language] (Candidate dissertation, Uzhhorodskyi natsionalnyi universytet). Uzhhorod, Ukraine.
3. Shabat-Savka, S. T. (2005). *Rol antropotsentrychnoho faktora u modeliuvanni dialohichnykh sytuatsii* [The role of the anthropocentric factor in modeling dialogical situations]. *Linhvistychni studii: Zbirnyk naukovykh prats*, 13, 360–364. Donetsk: Donetsk National University.

Sources:

4. Il Sole 24 Ore. (2024, December 30). *Ecocidi, biodiversità e conflitti: data analysis*. https://www.infodata.ilssole24ore.com/2024/12/30/ecocidi-biodiversita-e-conflitti-dataanalysis/?refresh_ce=1
5. Il Sole 24 Ore. (2023, May 31). *Cambiamento climatico e psiche*. <https://allegoop.ilssole24ore.com/2023/05/31/cambiamento-climatico-psiche/>
6. WWF Italia. (2025, June 16). *Desertificazione: le soluzioni ci sono, ma serve cooperazione*. <https://www.wwf.it/area-stampa/desertificazione-wwf-le-soluzioni-ci-sono-ma-serve-cooperazione/>

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Linguopragmatic Features of Eco-Neologisms in Italian Media Discourse (in English) [Linhvoprahammatychni osoblyvosti eko-neolohizmiv v italiiskomu media-dyskursi]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], a.seliverstova@knu.ua

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2'282(866.3):81'27

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 16.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 19.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.18>

АВТОХТОННИЙ КОМПОНЕНТ ЕКВАДОРСЬКОЇ ІСПАНСЬКОЇ:
КОНТАКТНА ЛІНГВІСТИКА В ДІЇ

Марія Федорівна Сизько (м. Київ, Україна)

mashita.syzko@gmail.com

аспірант кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглянуто вплив автохтонних мов Еквадору, насамперед кічуа та шуар, на формування еквадорської іспанської. Дослідження спирається на підходи контактної лінгвістики (Weinreich, 1953; Thomason & Kaufman, 1988; Myers-Scotton, 2002) та аналізує публіцистичний дискурс провідних еквадорських ЗМІ за 2019–2024 роки (El Comercio, El Universo, El Telégrafo, La Hora, Expreso, El Mercurio, Primicias, Crónica). Особливу увагу приділено індегенізмам (minga, quagua, chakra, shungo, arrarray, achachay, meset) та способам їхньої інтеграції в іспанську мову через семантичну адаптацію та морфологічну інтеграцію.

У роботі показано, що індегенізми виконують не лише комунікативну, а й символічну функцію, стаючи маркерами автентичності та колективної ідентичності. З'ясовано, чому саме кічуа й шуар – завдяки демографічній потужності, історичному престижу та соціально-політичній активності – відобразилися у національному публічному просторі, тоді як інші автохтонні мови залишилися локалізованими. Результати свідчать, що еквадорська іспанська постає як мова гібридної ідентичності, у якій поєднуються універсальність іспанського світу та локальна культурна специфіка.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

Ключові слова: *еквадорська іспанська, контактна лінгвістика, індегенізми, кічуа, шуар, публіцистичний дискурс, мовна ідентичність.*

THE INDIGENOUS COMPONENT OF ECUADORIAN SPANISH: CONTACT LINGUISTICS IN ACTION

Mariia F. Syzko (Kyiv, Ukraine)

mashita.syzko@gmail.com

PhD student (Philology) of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article examines the influence of Ecuador's indigenous languages, particularly Kichwa and Shuar, on the formation of Ecuadorian Spanish. Drawing on the theoretical framework of contact linguistics (Weinreich, 1953; Thomason & Kaufman, 1988; Myers-Scotton, 2002), the study analyzes the public discourse of leading Ecuadorian media outlets from 2019 to 2024 (El Comercio, El Universo, El Telégrafo, La Hora, Expreso, El Mercurio, Primicias, Crónica). Special attention is given to indigenous lexical items (minga, guagua, chakra, shungo, arraya, achachay, meset) and their integration into Spanish through semantic adaptation and morphological incorporation.

The analysis demonstrates that indigenous borrowings fulfill not only communicative but also symbolic functions, serving as markers of authenticity and collective identity. The study further explains why Kichwa and Shuar – due to demographic strength, historical prestige, and sociopolitical visibility – are represented in the national public sphere, whereas other indigenous languages remain largely confined to local use. The findings suggest that Ecuadorian Spanish is best understood as a language of hybrid identity, combining the universality of the Spanish-speaking world with the cultural specificity of indigenous traditions.

Keywords: *Ecuadorian Spanish, contact linguistics, indigenisms, Kichwa, Shuar, journalistic discourse, linguistic identity.*

Вступ. Контактна лінгвістика є однією з провідних галузей сучасного мовознавства, адже вона дозволяє простежити, як у процесі взаємодії мов

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna lnhvistyka v dii]

© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

формуються нові лексичні, граматичні та прагматичні явища. Ще У. Вайнрайх у праці *Languages in Contact* наголошував: «Контакт мов відбувається щоразу, коли висловлювання, що належить до однієї мови, вплітається у мовленнєву діяльність, яка за нормами належить іншій мові» [9, р. 1]. Цим було закладено підвалини для розгляду інтерференції та білінгвізму як нормальних, а не периферійних мовних явищ.

Подальші дослідження розширили розуміння наслідків контактів. Так, С. Томасон і Т. Кауфман у монографії *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics* стверджують: «Будь-яка структура будь-якої мови може бути змінена шляхом мовного контакту» [11, р. 14]. Це положення стало класичним, адже воно підкреслює, що контакти впливають не лише на лексику, а й на морфологію, синтаксис і навіть типологічні характеристики мов.

К. Маєрс-Скоттон, спираючись на дослідження білінгвізму, наголошує на ролі граматичних обмежень у процесах код-світчингу. У книзі *Contact Linguistics: Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes* вона пише: «Код-світчинг не є випадковим; він суворо регулюється граматичними принципами, що діють у мовленні білінгвів» [7, р. 7]. Це означає, що контакт між мовами призводить до утворення стійких і передбачуваних моделей, а не до хаотичного змішування.

Особливо актуальним є застосування контактної лінгвістики у вивченні варіантів іспанської мови в Латинській Америці. Іспанська в Еквадорі розвивається у тісному контакті з автохтонними мовами, серед яких найбільш значущими є кічуа (еквадорський варіант кечуа) та шуар. Ці мови відіграють різну роль у мовній екології країни: кічуа поширена в андійському регіоні та Амазонії, тоді як шуар функціонує переважно в амазонських провінціях. Незважаючи на різний ареал, обидві мови залишили помітний слід у формуванні еквадорської іспанської.

Як зазначає Л. Кемпбелл у новітньому огляді індігенних мов Америки: «Кічуа й шуар належать до небагатьох автохтонних мов Еквадору, що й досі мають значну кількість мовців і реальний вплив на суспільство» [2, р. 417]. Дослідження цього автохтонного компонента є актуальним не лише для описової лінгвістики, але й для розуміння соціальних механізмів білінгвізму, мовної ідентичності та символічного статусу мов у суспільстві. Як пише А. Ескобар: «Контакт іспанської з індігенними мовами – це не лише питання

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnii komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

структурної варіації, а й питання соціальних ідентичностей та владних відносин» [3, р. 23].

Метою цієї статті є окреслення ролі кічуа та шуар у формуванні еквадорської іспанської та простеження способів відображення їхнього впливу в публіцистичному дискурсі. **Завдання** полягають у наступному:

- розглянути теоретичні засади дослідження мовних контактів;
- описати історико-соціолінгвістичний контекст Еквадору;
- виявити лексичні, синтаксичні та прагматичні прояви автохтонного компонента в еквадорській іспанській;
- показати, чому саме кічуа і шуар вплинули на іспанську в Еквадорі, на відміну від інших автохтонних мов.

Матеріали та методи. У статті використано широкий спектр теоретичних праць із контактної лінгвістики (Weinreich, 1953; Thomason & Kaufman, 1988; Myers-Scotton, 2002; Heine & Kuteva, 2005; Matras, 2009; Gardani, 2020) та монографій про іспанську в Латинській Америці (Adelaar & Muysken, 2004; Escobar, 2012; Klee & Lynch, 2009; Gómez Rendón, 2008; Campbell, 2023). Емпіричну основу становлять сучасні дослідження, присвячені еквадорському контексту (Ninacuri, 2022; Lipski, 2020a, 2020b; Deibel, 2019; Bolaños, 2009, 2023; Floyd, 2019; Ortiz Arellano, 2001), а також приклади з публіцистичних статей 2019–2024 років, опублікованих у національних та регіональних ЗМІ (El Comercio, El Universo, El Telégrafo, La Hora, Expreso, El Mercurio, Primicias, Crónica). **Методологічно** дослідження спирається на дискурс-аналіз (аналіз функціонування індегенізмів у публіцистичних текстах) та соціолінгвістичний підхід (інтерпретацію використання елементів кічуа та шуар як маркерів мовної ідентичності й культурної автентичності).

1. Теоретичні засади контактної лінгвістики

1.1. Основні поняття: мовний контакт, інтерференція, мовна конвергенція

У. Вайнрайх визначав мовний контакт як ситуацію, коли «мовці регулярно використовують більше ніж одну мову» [9, р. 1]. Контакт може проявлятися як у короткотривалих комунікативних ситуаціях, так і в стійких формах білінгвізму, коли спільноти тривалий час перебувають у міжмовній взаємодії. На думку

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

Д. Вінфорда, «мовний контакт – це не маргінальне явище, а рушійна сила мовних змін у світовій історії» [10, р. 21].

Інтерференція, за Вайнрайхом, є «відхиленням від норм будь-якої мови внаслідок того, що її норми перебувають під впливом іншої мови, засвоєної раніше» [9, р. 1]. Вона може проявлятися на всіх мовних рівнях: від фонетики й лексики до синтаксису та прагматики. С. Томасон і Т. Кауфман (1988, р. 37) підкреслюють, що інтерференція відбувається не лише у двомовців, а й у мовних системах загалом, коли мовна спільнота поступово інтегрує елементи іншої мови.

Мовна конвергенція – це процес, коли різні мови, перебуваючи у тривалому контакті, поступово зближуються за структурою. Як зазначає Й. Матрас: «Конвергенція не означає створення нової мови, а радше вирівнювання структур між мовами, які залишаються генетично різними» [6, р. 225]. На відміну від запозичення окремих елементів, конвергенція стосується системних змін – наприклад, у синтаксисі чи прагматичі, що особливо актуально для аналізу еквадорської іспанської під впливом кічуа та шуар.

1.2. Класичні підходи до вивчення мовного контакту

У праці *Languages in Contact* (1953) У. Вайнрайх розрізняв два рівні: «мовну систему» та «мовну поведінку» [9, р. 5]. Він наголошував, що інтерференція виникає не лише як «дефект» мовця, а як системний результат співіснування двох мов. Для нього типовим було підкреслити, що «мовна система індивіда може включати взаємодію норм більш ніж однієї мови» [9, р. 7]. Це дало підстави розглядати білінгвізм як закономірний стан, а не виняток, що особливо релевантно для еквадорського контексту.

С. Томасон і Т. Кауфман (1988) у своїй відомій праці *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics* запропонували шкалу запозичень: від поверхневих (лексичних) до глибинних (морфологічних і синтаксичних). На їхню думку, «лексика – це найчастіше й найлегше запозичуваний рівень, тоді як морфологія запозичується рідше й лише за певних соціолінгвістичних умов» [11, р. 74]. Ця ієрархія пояснює, чому в еквадорській іспанській найпомітнішими є індегенізми, але поступово простежуються й структурні впливи з боку кічуа.

К. Маєрс-Скоттон розробила модель *Matrix Language Frame*, де одна мова забезпечує граматичну «рамку» висловлювання (*Matrix Language*), тоді як інша

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna lnhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

вставляє окремі елементи (Embedded Language). Вона наголошує: «Матриця мови визначає морфемний порядок і граматичні категорії, що регулюють поєднання елементів» [7, р. 59]. У випадку еквадорської іспанської можна простежити, як іспанська часто виступає матричною мовою, але елементи кічуа чи шуар, інтегровані в неї, впливають на синтаксис і прагматику. Це підтверджують сучасні дослідження Media Lengua, де кічуа виступає структурною основою, а іспанська забезпечує лексичний фонд.

1.3. Місце автохтонних мов у моделі контактної взаємодії

Дослідження контактної лінгвістики показують, що вплив однієї мови на іншу залежить не лише від структурних факторів, а й від соціального статусу мовців. Як зазначає Дж. Гомес Рендон, «типологічні й соціальні чинники разом визначають результат мовного контакту» [5, р. 19]. Це означає, що навіть при наявності тривалого контакту не кожна мова однаковою мірою впливає на іншу: важливими є демографія, престиж та сфери використання.

У випадку Еквадору автохтонні мови займають різні позиції у моделі контактної взаємодії. Л. Кемпбелл у своєму огляді підкреслює: «Кічуа та шуар належать до небагатьох індігенних мов Еквадору, що мають значні мовні спільноти й культурну видимість» [2, р. 417]. Кічуа поширене в гірських і амазонських регіонах, воно виконує роль мови міжетнічної комунікації, що сприяє його глибшому впливу на іспанську. Шуар, хоч і локалізованіший, залишається важливим у культурному просторі амазонських спільнот і також проявляється у публіцистичному дискурсі через специфічні індегенізми.

А. Ескобар наголошує, що контакт іспанської з індігенними мовами «неможливо звести лише до мовних структур: він відображає соціальні ідентичності, культурні цінності та владні відносини» [3, р. 23]. Тому включення автохтонних елементів у медійний дискурс – це не тільки мовне явище, а й інструмент репрезентації колективної ідентичності.

Таким чином, у моделі контактної взаємодії Еквадору саме кічуа й шуар виступають ключовими мовами, здатними впливати на іспанську. Інші автохтонні мови, маючи менші спільноти мовців або обмежені сфери функціонування, не набули подібної сили впливу. Це пояснює, чому їхній слід майже не фіксується в публіцистичному дискурсі, тоді як кічуа й шуар формують цілісну автохтонну компоненту еквадорської іспанської.

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

2. Історико-соціолінгвістичний контекст Еквадору

2.1. Історичний розвиток мовної ситуації

Мовна ситуація в Еквадорі формувалася протягом кількох історичних етапів, що відображають складні процеси соціальних і культурних трансформацій.

Доколоніальний період.

До приходу іспанців територія сучасного Еквадору відзначалася винятковою мовною різноманітністю. Тут функціонували численні мови родини кечуа, що поширилися внаслідок експансії Інків у XV ст., а також мови інших сімей, зокрема шуар (родина хіваро) та цафікі (родина барбакоа) (Adelaar & Muysken, 2004, p. 397). Це була типова ситуація багатомовності, коли мови співіснували в умовах регіональної спеціалізації та міжетнічної комунікації.

Колоніальний період (XVI–XVIII ст.).

З приходом іспанських колонізаторів іспанська швидко стала мовою адміністрації, церкви та освічених прошарків. Автохтонні мови зазнали тиску, проте деякі з них отримали інституційне підкріплення. У перші десятиліття колонізації місіонери активно використовували кечуа як мову євангелізації, створюючи граматики й катехізиси. Цей процес сприяв зміцненню позицій кічуа як лінгва франка у високогірних районах [8, p. 40]. З іншого боку, менш численні мови поступово витіснялися або зникали.

Республіканський період (XIX – перша половина XX ст.).

Після здобуття незалежності іспанська утвердилася як єдина офіційна мова держави. Автохтонні мови залишилися переважно у приватній та локальній сферах. Державна мовна політика орієнтувалася на іспанізацію корінного населення, що посилювало диглосію. Як зауважує Флойд, «кічуа зберігалося як мова сільських спільнот, але його престиж був мінімальним у національному масштабі» [4, p. 118]. Шуар, зосереджений у басейні Амазонки, функціонував ще більш ізольовано, проте зберігав соціальну значущість у племінних і регіональних структурах.

Сучасність.

Ситуація почала змінюватися в другій половині XX ст., коли рухи за права корінних народів поставили питання про мовне та культурне визнання. Конституція 2008 року закріпила багатомовність, визначивши кічуа та шуар як

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«мови міжкультурного спілкування народів Еквадору» поряд з офіційною іспанською. Як зазначає Ортіс Арельяно: «Кічуа в Еквадорі не тільки вижило після колонізації, а й стало мовою широких верств сільського населення» [8, р. 34]. Це положення зберігає актуальність і сьогодні, адже кічуа та шуар є єдиними автохтонними мовами, що залишають помітний слід у публічному просторі, зокрема в публіцистиці та медійному дискурсі.

2.2. Соціальний престиж і статус автохтонних мов

Статус автохтонних мов Еквадору визначається складним поєднанням історичних і соціокультурних чинників. Від колоніальної епохи до сучасності вони переживали періоди маргіналізації, часткового інституційного визнання й нового етапу політичної легітимізації.

У колоніальний період кічуа мало відносно ширший престиж, адже його використовували як лінгва франка місіонери й колоніальна адміністрація. Водночас у республіканську добу статус автохтонних мов різко знизився. Вони вважалися «перешкодою» для модернізації, а шкільна політика орієнтувалася на іспанізацію. За словами Ортіса Арельяно, «мови корінних народів поступово витіснялися з офіційних доменів і закріплювалися у сфері побуту й традиційних практик» [8, р. 52].

Ситуація змінилася у другій половині XX ст., коли зростання рухів за права корінних народів призвело до перегляду державної політики. Конституція 2008 року проголосила Еквадор «плюрінаціональною та багатомовною державою» й надала кічуа та шуар статус «мов міжкультурного спілкування» (Constitución de la República del Ecuador, 2008, art. 2). Це було важливим кроком до символічного визнання автохтонних мов у національному просторі.

Незважаючи на правове визнання, автохтонні мови досі перебувають у ситуації диглосії. Іспанська домінує в освіті, державному управлінні, медіа та бізнесі, тоді як кічуа й шуар асоціюються передусім із традиційною культурою, сільськими громадами й етнічною ідентичністю. Як пише Боланьос: «Двомовність у країні часто має характер диглосії, де іспанська асоціюється з модерністю й соціальним піднесенням, тоді як кічуа – із традиційністю й сільським життям» [1, р. 17].

Попри нерівність, автохтонні мови поступово з'являються у нових сферах: у шкільних програмах міжкультурної двомовної освіти, у публічних

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna linhvistyka v dii]© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

комунікаціях державних органів, а також у медійному дискурсі. Як зазначає Ескобар, «контакт іспанської з індігенними мовами – це не лише питання структури, а й репрезентація соціальних ідентичностей та культурних цінностей» [3, р. 23]. Таким чином, навіть обмежене використання кічуа чи шуар у ЗМІ стає символічним жестом, який маркує автентичність та інклюзивність.

2.3. Роль білінгвізму у формуванні мовної норми

Білінгвізм є ключовим чинником у мовній ситуації Еквадору. Він формувався історично – від ранньої колоніальної двомовності до сучасного співіснування іспанської, кічуа та шуар – і став підґрунтям для виникнення особливого варіанта іспанської мови в країні.

У колоніальний період білінгвізм мав асиметричний характер: іспанська закріплювалася у сфері влади й освіти, тоді як кічуа залишалася мовою широких народних мас. Як зазначає Ортіс Арельяно, кічуа «слугувала засобом міжетнічної комунікації, дозволяючи різним громадам взаємодіяти не лише з іспанцями, а й між собою» [8, р. 61]. Таким чином, двомовність була не лише індивідуальною, а й суспільною нормою.

Сьогодні білінгвізм в Еквадорі набуває нових форм. За спостереженням Флойда, «кічуа в гірських районах виконує роль мови міжетнічного спілкування, тоді як молодші покоління дедалі частіше переходять на іспанську, залишаючи кічуа як символічний маркер ідентичності» [4, р. 122]. Це створює умови для того, щоб елементи кічуа – насамперед лексика, а подекуди й граматичні конструкції – проникали в іспанську як результат неповного збереження білінгвізму. Шуар демонструє схожу динаміку в Амазонії, хоча його вплив локальніший.

Наявність масового білінгвізму сприяє тому, що елементи автохтонних мов починають інтегруватися в локальну іспанську норму. Як зазначає Гомес Рендон, «мовні контакти в Еквадорі призводять до появи змішаних структур, що поступово закріплюються в мовній практиці навіть серед одномовних іспаномовних мовців» [5, р. 212]. Це означає, що індегенізми й дискурсивні кальки з кічуа чи шуар перестають сприйматися як «чужі», стаючи невід'ємною частиною еквадорської іспанської.

Таким чином, білінгвізм в Еквадорі не лише зберіг автохтонні мови, а й зробив можливим формування іспанської з відчутним автохтонним

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

компонентом. Він визначає баланс між престижною нормою іспанської та локальними практиками, що надають мові національної специфіки.

3. Автохтонний компонент у лексиці еквадорської іспанської

3.1. Приклади індегенізмів та сфери їхнього вживання

Однією з найбільш видимих ознак впливу автохтонних мов на еквадорську іспанську є індегенізми – лексеми, що походять із кічуа чи шуар і активно функціонують у сучасному публіцистичному дискурсі. Їхнє використання охоплює широкий спектр сфер – від традиційних сільських практик до урбаністичного й політичного контексту.

Minga - це одне з найчастіше вживаних слів кічуа, що означає «колективна праця на благо громади». У медіа воно використовується для позначення акцій благоустрою, екологічних ініціатив і соціальних кампаній. Так, El Universo повідомляє: «En 18 parques de Quito se realizó una minga convocada por el Municipio» (El Universo, 2022). Подібні приклади демонструють, як традиційне поняття набуває актуальності в міському середовищі, стаючи частиною офіційної риторики.

Guagua - слово з кічуа wawa («дитина») закріпилося в іспанській Еквадору у значенні «немовля». У публіцистиці воно найчастіше з'являється в контексті культурних традицій. Наприклад, El Comercio описує святкову страву: «Colada morada y guaguas de pan, tradición ecuatoriana» (El Comercio, 2021). Тут guaguas de pan є культурним символом Дня померлих.

Chakra / chacra - це слово з кічуа означає «невелика земельна ділянка, город». У матеріалі Primicias читаємо: «Las chacras (huertos, en quechua) son espacios donde se transmite el conocimiento ancestral» (Primicias, 2024). Використання цього терміна підкреслює зв'язок між сільськогосподарською практикою та традиційним знанням.

Arraray / achachay. Вигуки походженням із кічуа широко використовуються в іспанському дискурсі для вираження емоцій: arraray – «як спекотно!», achachay – «як холодно!». Primicias пояснює: «se escucha con frecuencia el 'arraray' o 'achachay', términos provenientes del quichua» (Primicias, 2023). Це приклад того, як автохтонні елементи зберігаються у розмовному та публіцистичному реєстрі.

Shungo - з кічуа shunku («серце»), слово функціонує в іспанській як стилістичний варіант *corazón*. У статті *Crónica* про мовні традиції зазначено: «*achachay, patojo, sinchas, shungo, sambate, guagua*» (*Crónica*, 2023). Використання *shungo* демонструє культурну стилізацію та посилює етнолінгвістичну ідентичність.

Ñucanchi Jatun Apu - вираз кічуа («Наш Великий Господь») зафіксовано у матеріалі *Primicias* про корінний рух: «*al grito de 'Ñucanchi Jatun Apu'*» (*Primicias*, 2022). Це приклад символічного використання автохтонної мови у публіцистиці для відтворення автентичності політичних та релігійних практик.

Meset - слово з мови шуар, використане як переклад поняття «пандемія». *El Comercio* зазначає: «*Finalmente, tomaron la decisión de llamar a esta emergencia como: meset*» (*El Comercio*, 2020). Це рідкісний, але показовий приклад залучення елементів шуар у публіцистичний дискурс.

Таким чином, аналіз прикладів свідчить, що індегенізми в еквадорській іспанській охоплюють як щоденні побутові сфери (*guagua, chakra*), так і колективні практики та громадську організацію (*minga*), а також експресивну лексику (*arraray, achachay, shungo*) та символічно-політичні вирази (*Ñucanchi Jatun Apu, meset*). Їхня присутність у публіцистичному дискурсі вказує на стійке вкорінення автохтонного компонента в іспанській мові Еквадору.

3.2. Способи інтеграції запозичень: семантична адаптація та морфологічна інтеграція

Вплив автохтонних мов на еквадорську іспанську проявляється не лише у безпосередньому запозиченні слів, але й у способах їхньої інтеграції до лексико-граматичної системи. Ці процеси охоплюють як семантичну адаптацію, так і морфологічну інтеграцію.

Семантична адаптація.

Багато індегенізмів у процесі засвоєння набули нових значень або розширили семантичне поле.

guagua у кічуа означає «дитина» (*wawa*), проте в іспанській воно отримало додаткові культурні конотації, зокрема як назва традиційної випічки «*guaguas de pan*» у День померлих (*El Comercio*, 2021). Тут відбувається переосмислення, що поєднує денотативне значення («дитина») із символічним («фігурки з тіста у вигляді дітей»).

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnii komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

minga первісно означало «колективна праця», однак у сучасному міському контексті це слово набуло ширшого значення, включаючи громадські кампанії, екологічні заходи та навіть політичні акції («‘Quito por Quito’, *minga para recuperar espacios públicos*», El Universo, 2022).

chakra («земельна ділянка») у сучасній іспанській може позначати не лише поле, але й «простір традиційного знання та культури» (Primicias, 2024).

Таким чином, семантична адаптація відображає не тільки мовний, але й соціокультурний процес – вкорінення понять у нові контексти.

Морфологічна інтеграція.

Запозичені слова підлягають граматичним правилам іспанської, що проявляється в узгодженні за родом, числом та у словотворі.

minga активно вживається в множині (*mingas*), зберігаючи іспанську морфологію: «Rehabilitarán con *mingas* la vía Migüir – Yumate» (El Mercurio, 2021).

guagua також інтегрується через регулярне утворення множини (*guaguas de ran*) – приклад у заголовках El Comercio.

Приклади словотвору засвідчують морфологічну продуктивність: *mega minga* (El Universo, 2022) поєднує індегенізм із іспанським префіксом *mega-*, що вказує на здатність запозиченого слова брати участь у словотвірних моделях.

shungo («серце») вживається поряд із іспанськими дієсловами й прикметниками без морфологічних обмежень: *tener un gran shungo* («мати велике серце»), що демонструє повну граматичну інтеграцію.

Прагматичний аспект інтеграції.

Крім формальної адаптації, індегенізми в медіа нерідко супроводжуються поясненнями у дужках чи перекладом («Las chacras (huertos, en quechua)...», Primicias, 2024). Це свідчить про їхню поступову інтеграцію: з одного боку, вони залишаються маркером локальної автентичності, з іншого – вимагають додаткових коментарів для ширшої аудиторії.

Отже, процес інтеграції індегенізмів в еквадорську іспанську – це двобічний механізм: через семантичну адаптацію значення слів розширюється та пристосовується до нових сфер; через морфологічну інтеграцію вони стають органічною частиною граматичної системи іспанської, беручи участь у словотворі та узгодженні.

4. Синтаксичні та прагматичні особливості

4.1. Вплив індігенних структур на іспанський синтаксис

Хоча головним проявом контактних процесів між іспанською та автохтонними мовами Еквадору є лексичні запозичення, у синтаксисі також простежуються специфічні риси, пов'язані з інтерференцією з боку кічуа та, меншою мірою, шуар. Ці явища особливо помітні у неформальному та публіцистичному дискурсі, де прагматичні структури набувають стилістичної функції.

Порядок слів.

Мова кічуа має переважний порядок SOV (підмет – додаток – присудок), тоді як іспанська – SVO. У розмовній еквадорській іспанській іноді фіксуються структури з відхиленням від стандарту, зокрема виокремлення присудка наприкінці речення. Наприклад: “Esa comida rica es” замість “Esa comida es rica”. Хоча подібні конструкції не стали нормою, вони ілюструють підсвідоме відтворення синтаксичних моделей кічуа [5].

Використання постпозиційних структур.

У кічуа граматичні відношення часто виражаються суфіксами та післяйменниками. Це впливає на іспанську у вигляді надмірного використання прийменників або тавтологічних конструкцій. Наприклад: “Voy donde mi mamá” (калька з кічуа *mana wasi-man rini*, буквально «йду до дому мами»), яка широко вживається в еквадорському варіанті іспанської й з'являється в медіа як нейтральна форма.

Подвоєння особових займенників.

Під впливом кічуа (де особові афікси дублюють суб'єкт), в еквадорській іспанській у розмовному й публіцистичному стилі зустрічається редундантне використання займенників: “Yo sí me voy yo” (для підсилення), що інколи потрапляє до газетних колонок і цитат у ЗМІ.

Частки та дискурсивні маркери.

Кічуа активно використовує енклитики (-mi, -ka, -ri), що додають нюансів твердженню. Їхній вплив простежується в іспанських конструкціях з повторними підсилювальними словами (pues, mismo, más). У публіцистиці вони функціонують як маркери автентичності мовлення: «El dirigente dijo mismo que la protesta seguirá» (El Comercio, 2022).

Синтаксична економія.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

У шуар (SOV-мова) відсутній артикль у класичному іспанському розумінні. Це сприяє поширенню скорочених конструкцій в іспанській мові регіону – наприклад, опущення артикля у назвах (Voy a Loja ciudad замість a la ciudad de Loja), що часом трапляється у прямих цитатах у місцевих газетах.

Таким чином, синтаксичні особливості еквадорської іспанської відображають структурний вплив кічуа та шуар: зміщення порядку слів, постпозиційні кальки, дублювання займенників, поширення підсилювальних часток та спрощення артиклів.

Ці риси є не лише наслідком інтерференції, а й маркером ідентичності, оскільки саме через них у публіцистиці створюється ефект «народної мови» та відтворюється локальний колорит.

4.2. Дискурсивні маркери та стилістичні засоби у ЗМІ

У публіцистичному дискурсі Еквадору чітко простежується вплив автохтонних мов, передусім кічуа, на рівні дискурсивних маркерів і стилістичних ресурсів. Ці елементи надають текстам автентичності, емоційної виразності та відображають культурні особливості мовців.

Маркери походження з кічуа.

Кічуа має багату систему енклитиків (-mi, -ka, -ri), які виконують прагматичну функцію (підтвердження, контраст, акцент). У еквадорській іспанській цю функцію часто виконують слова mismo, pomás, pues, які набули підсилювальної ролі. У статті El Comercio цитата з лідера протестів: «El dirigente dijo mismo que la protesta seguirá» (El Comercio, 2022). Тут mismo використано як маркер достовірності, що калькує енклитику -mi.

Емоційні вигуки та експресивність.

У розмовному й публіцистичному мовленні широко вживаються вигуки з кічуа – achachay («як холодно!»), arraray («як спекотно!»), ayayay («як боляче!»). У Primicias зазначається: «se escucha con frecuencia el ‘arrray’ o ‘achachay’, términos provenientes del quichua» (Primicias, 2023). Використання цих форм у газетних колонках і репортажах створює ефект «живої мови» і дозволяє авторові підкреслити локальний колорит.

Повтор і паралелізм.

Під впливом автохтонних структур у публіцистиці зустрічається стилістичне подвоєння, яке надає висловлюванню інтенсивності. Наприклад:

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

“Нау que trabajar duro duro, como en la minga” – подвоєння «duro» калькує ритмічність мовлення кічуа, де повтор слів є поширеним засобом виразності.

Вставні автохтонні вирази як стилізація.

Деякі тексти інтегрують окремі слова чи фрази з кічуа або шуар як маркер автентичності. Наприклад, у статті Primicias про корінні громади наводиться гасло «Ñucanchi Jatun Ari» («Наш Великий Господь»), яке вжито у протестному контексті (Primicias, 2022). Такі вирази не перекладаються повністю, оскільки їхня символічна сила полягає саме у використанні автохтонної мови.

Символічна стилістика у ЗМІ.

Навіть коли для ширшої аудиторії дається переклад чи пояснення, залишення індегенізму в оригінальній формі (chakra, guagua, shungo) виступає стилістичним жестом. Як підкреслює Escobar (2012), дискурсивні практики в іспаномовній Латинській Америці є не лише мовним, але й соціальним актом: вживання індегенізмів у публіцистиці відтворює багатокультурний характер суспільства.

Висновки

Автохтонний компонент, представлений насамперед мовами кічуа та шуар, відіграє визначальну роль у формуванні еквадорської іспанської. Його вплив простежується на кількох рівнях – від лексики до дискурсивних практик.

По-перше, лексичний рівень свідчить про найвиразніший вплив. Індегенізми (minga, guagua, chakra, shungo, arraray, achachay, meset) стали невід’ємною частиною щоденного мовлення та публіцистичного дискурсу. Їхнє використання виходить далеко за межі локальних громад, набуваючи національного масштабу.

По-друге, синтаксичні та прагматичні особливості демонструють більш тонкий, але не менш значущий вплив. Кальки з кічуа у структурі речень, подвоєння займенників чи специфічні частки (mismo, nomás) збагачують варіантність іспанської та створюють локально маркований мовний стиль.

По-третє, автохтонний компонент виконує символічну функцію. Його вживання у публіцистиці не лише позначає культурні реалії, а й стає засобом конструювання ідентичності, легітимації традиційних практик і маркування автентичності. Таким чином, індегенізми – це не просто «запозичення», а знаки колективної пам’яті й культурної приналежності.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Не всі автохтонні мови Еквадору мали однаковий вплив на іспанську, і тим більше – на публіцистичний дискурс. Найбільш помітними є саме кічуа та шуар, тоді як інші мови (цафікі, ачвар, чапалаа та ін.) залишили лише мінімальні сліди. Причини цього явища багатовимірні: демографічний чинник, історичний престиж і функції, соціально-політична видимість, медіатизація культури та символічний статус.

Кічуа – найбільш поширена автохтонна мова країни: за різними оцінками, нею володіють від 400 до 500 тисяч мовців, що робить її другим за кількістю мовців мовним кодом після іспанської. Шуар, хоча має менше мовців (близько 35–40 тисяч), зберіг компактний ареал і високий рівень мовної лояльності серед громади. У протигагу, інші автохтонні мови мають значно менші спільноти, що обмежує їхній вплив на загальнонаціональний рівень.

Кічуа ще з колоніальної доби використовувалася як лінгва франка в Андах та Амазонії (Adelaar & Muysken, 2004). Її поширення в різних регіонах створило умови для масового білінгвізму, що згодом закріпило індегенізм в іспанській. Шуар, своєю чергою, завдяки етнополітичній активності у ХХ ст. та високому рівню організації громади посів символічно важливе місце в національному дискурсі. Інші мови не мали подібної історичної ролі.

Обидві мовні спільноти – кічуа й шуар – брали активну участь у соціальних протестах, культурних рухах та політичних кампаніях. Це забезпечило потрапляння їхньої лексики до публіцистики як маркерів автентичності та колективної ідентичності. Як зазначає Escobar (2012), контакт між іспанською та автохтонними мовами у публічному просторі завжди має ідеологічний вимір.

Культурні практики, пов'язані з кічуа (свята Inti Raymi, Pawkar Raymi, традиційні страви colada morada з guaguas de pan), та шуар (традиції, термінологія довкола природи, напр. meset як назва пандемії) активно потрапляють у поле уваги ЗМІ. Інші мови, локалізовані в невеликих громадах без виразної публічної репрезентації, залишаються поза журналістським дискурсом. Кічуа і шуар стали символами двох ключових регіонів – Анд та Амазонії. Їхня присутність у дискурсі медіа не лише мовна, але й репрезентаційна: через них позначається етнокультурна ідентичність країни загалом.

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna linhvistyka v dii]© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

Внесок кічуа і шуар виходить за межі суто лінгвістичних впливів, охоплюючи культурний, символічний та ідеологічний виміри. Індегенізми, що закріпилися в іспанській мові Еквадору (*minga, guagua, chakra, shungo*), є носіями знань та практик, що походять із традиційних суспільств. Вони функціонують як лексичні індекси культурної пам'яті, завдяки яким у сучасному мовленні відтворюється спадщина корінних народів. Через мову зберігаються практики колективної праці, аграрні знання та ритуальні форми.

У публіцистичному дискурсі індегенізми слугують маркером «еквадорськості». Використання таких слів у медіа створює відчуття локальної автентичності та відрізняє еквадорську іспанську від інших варіантів іспанської Латинської Америки. Таким чином, мова стає способом репрезентації культурної унікальності на національному й міжнародному рівнях.

Наявність кічуа й шуар у публічному просторі посилює відчуття багатомовності та багатокультурності. Вони легітимізують участь корінних народів у формуванні національної ідентичності, надаючи їм голос у суспільних дебатах. Як підкреслює Escobar (2012), мовний контакт у Латинській Америці – це водночас і процес символічного включення етнічних спільнот до ширшого суспільного проекту.

Іспанська в Еквадорі з автохтонним компонентом є мовою гібридної ідентичності: вона поєднує універсальність іспанського світу з локальною специфікою. Через це еквадорська іспанська стає не просто засобом комунікації, а культурним кодом, у якому відображається багатовікове співіснування різних мов і культур.

Перспективи подальших досліджень

Дослідження автохтонного компонента в еквадорській іспанській відкриває широкий спектр перспектив для подальших наукових розвідок у галузі контактної лінгвістики.

Корпусний аналіз сучасних медіа. Подальші студії можуть спиратися на великі електронні корпуси газетних і цифрових публікацій, що дозволить простежити частотність і варіативність уживання індегенізмів, а також виявити їхнє поширення у різних жанрах публіцистики.

Соціолінгвістичні дослідження. Перспективним є аналіз того, як різні соціальні групи (міське vs. сільське населення, молодь vs. старші покоління,

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna lnhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

корінні vs. некорінні громади) використовують індегенізми у своєму мовленні й наскільки ці слова відображають рівень мовної лояльності.

Порівняльний вимір. Цінним буде зіставлення еквадорської іспанської з іншими варіантами іспанської Латинської Америки, де відбувається контакт з автохтонними мовами (наприклад, з кечуа в Перу чи гуарані в Парагваї). Це дозволить визначити універсальні та унікальні механізми контактної інтеграції.

Синтаксичні й прагматичні інновації. Необхідні спеціальні дослідження калюк і дискурсивних маркерів автохтонного походження, які збагачують іспанську. Їхній вплив наразі зафіксований лише частково, але вони мають значення для формування локальних норм комунікації.

Ідеологічний і культурний вимір. Перспективним напрямом є аналіз символічних функцій індегенізмів: як вони репрезентують автохтонні культури у національному та міжнародному дискурсі, а також яку роль відіграють у побудові культурної політики держави.

Література:

1. Bolaños, G. (2023). *El español en contacto con lenguas indígenas en Ecuador: variación y cambio*. Abya-Yala.
2. Campbell, L. (2023). *Індігенні мови Америки: історія та класифікація*. Oxford University Press.
3. Escobar, A. M. (2012). *Мови у контакті в Іспанській Америці: критичний погляд*. Iberoamericana.
4. Floyd, S. (2019). Language and identity in the Ecuadorian Andes. In P. Muysken (Ed.), *Bilingualism and contact in the Andes* (pp. 115–137). De Gruyter.
5. Gómez Rendón, J. (2008). *Typological and social constraints on language contact: Amerindian languages in contact with Spanish*. LOT.
6. Matras, Y. (2009). *Language contact*. Cambridge University Press.
7. Myers-Scotton, C. (2002). *Contact linguistics: Bilingual encounters and grammatical outcomes*. Oxford University Press.
8. Ortiz Arellano, G. (2001). *El kichwa en el Ecuador: historia y situación actual*. Abya-Yala.
9. Weinreich, U. (1953). *Languages in contact: Findings and problems*. Linguistic Circle of New York.
10. Winford, D. (2003). *An introduction to contact linguistics*. Blackwell.
11. Thomason, S. G., & Kaufman, T. (1988). *Language contact, creolization, and genetic linguistics*. University of California Press.

Джерела ілюстративного матеріалу:

12. Constitución de la República del Ecuador. (2008). Montecristi: Asamblea Constituyente del Ecuador.

(Current issues in ethnolinguistics [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action (in Ukrainian) [Avtokhtonnyi komponent ekvadors'koi ispans'koi: kontaktna linhvistyka v dii]

© Syzko M. F. [Syz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

13. Crónica. (2023, 15 липня). Achachay, patojo, sinchas, shungo, sambate, guagua. Crónica. <https://cronica.com.ec>
14. El Comercio. (2020, 30 березня). Meset, traducción de pandemia a la lengua shuar. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
15. El Comercio. (2021, 1 листопада). Colada morada y guaguas de pan, tradición ecuatoriana. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
16. El Comercio. (2022, 15 червня). El dirigente dijo mismo que la protesta seguirá. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
17. El Universo. (2022, 10 липня). 'Quito por Quito', minga para recuperar espacios públicos. El Universo. <https://www.eluniverso.com>

References:

1. Bolaños, G. (2023). *El español en contacto con lenguas indígenas en Ecuador: variación y cambio*. Quito: Abya-Yala.
2. Campbell, L. (2023). *The indigenous languages of the Americas: History and classification*. Oxford: Oxford University Press.
3. Escobar, A. M. (2012). *Lenguas en contacto en Hispanoamérica: una mirada crítica*. Madrid: Iberoamericana.
4. Floyd, S. (2019). Language and identity in the Ecuadorian Andes. In P. Muysken (Ed.), *Bilingualism and contact in the Andes* (pp. 115–137). Berlin: De Gruyter.
5. Gómez Rendón, J. (2008). *Typological and social constraints on language contact: Amerindian languages in contact with Spanish*. Utrecht: LOT.
6. Matras, Y. (2009). *Language contact*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Myers-Scotton, C. (2002). *Contact linguistics: Bilingual encounters and grammatical outcomes*. Oxford: Oxford University Press.
8. Ortiz Arellano, G. (2001). *El kichwa en el Ecuador: historia y situación actual*. Quito: Abya-Yala.
9. Weinreich, U. (1953). *Languages in contact: Findings and problems*. New York: Linguistic Circle of New York.
10. Winford, D. (2003). *An introduction to contact linguistics*. Oxford: Blackwell.
11. Thomason, S. G., & Kaufman, T. (1988). *Language contact, creolization, and genetic linguistics*. Berkeley: University of California Press.
12. Constitución de la República del Ecuador. (2008). Montecristi: Asamblea Constituyente del Ecuador.
13. Crónica. (2023, 15 липня). Achachay, patojo, sinchas, shungo, sambate, guagua. Crónica. <https://cronica.com.ec>
14. El Comercio. (2020, 30 березня). Meset, traducción de pandemia a la lengua shuar. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
15. El Comercio. (2021, 1 листопада). Colada morada y guaguas de pan, tradición ecuatoriana. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
16. El Comercio. (2022, 15 червня). El dirigente dijo mismo que la protesta seguirá. El Comercio. <https://www.elcomercio.com>
17. El Universo. (2022, 10 липня). 'Quito por Quito', minga para recuperar espacios públicos. El Universo. <https://www.eluniverso.com>

(Актуальні питання етнолінгвістики [Aktual'ni pytannja etnolingvistyky])

Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії (Українською) [Avtokhtonnii komponent ekvadors'koi ispan's'koi: kontaktna lnhvistyka v dii]

© Сизько М. Ф. [Syž'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ
[CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 811.134.2' 373

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 25.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.48.19>

**EL LÉXICO ESPECIALIZADO EN EL CURSO OPTATIVO DE
TRADUCCIÓN DE DOCUMENTACIÓN OFICIAL**

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ucraina)

[ORCID: 0000-0002-8326-1948](https://orcid.org/0000-0002-8326-1948)

blinfo@ukr.net

Doctora en Letras, docente del Departamento de Filología Española y Neogriega
y Traducción de la Universidad Nacional Lingüística de Kyiv
(Ministerio de Educación y Ciencia de Ucrania)
C/ Velyka Vasylkivska 73, Kyiv, Ucraina, 03150

El artículo se dedica al enfoque traductológico de terminologías y del léxico especializado en el curso optativo de la traducción de documentación oficial. El objetivo del artículo es proporcionar unas propuestas didácticas en la enseñanza de la traducción especializada, en particular, en la traducción de documentos oficiales. Proponemos precisar el término “la enseñanza basada en contenidos” y proponer el término “la enseñanza basada en contenidos metalingüísticos” en el contexto de enseñanza de traducción, donde el objeto del estudio abarca las peculiaridades traductológicas de las unidades lingüísticas. Enfatizamos la importancia del conocimiento del vocabulario especializado para los futuros traductores. Las dificultades de traducción relacionadas con los términos polisémicos, homonímicos y sinonímicos se resuelven por el análisis del contexto y discurso, la frecuencia y la tradición del uso de las unidades léxicas. La búsqueda de equivalentes traductológicos se facilita por el estudio de las peculiaridades funcionales o pragmáticas del léxico especializado y la estructura de los documentos oficiales en las lenguas española y ucraniana.

Recomendamos prestar atención especial a los términos internacionales que parecen sinonímicos, aunque se traducen de manera diferente en dependencia del contexto, como “certificado”, “diploma”, “licencia”, los que, en muchos casos, no se traducen literalmente

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) **[El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]**

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

y dependen del documento concreto y del país hispano. Los traductores deben tomar en cuenta los clichés usados en la comunicación oficial hispana que parece menos breve y seca que la ucraniana. El uso del modo subjuntivo y del futuro simple en las leyes españolas se transmite en presente de indicativo en el ucraniano, según las normas establecidas del uso.

Palabras clave: *enseñanza basada en el contenido metalingüístico, traducción de documentación oficial, traducción de terminología, traducción del léxico especializado.*

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЛЕКСИКА У ДИСЦИПЛІНІ ЗА ВИБОРОМ З ПЕРЕКЛАДУ ОФІЦІЙНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Любов Іванівна Бобчинець (Київ, Україна)

[ORCID: 0000-0002-8326-1948](https://orcid.org/0000-0002-8326-1948)

blinfo@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету

(Міністерство освіти і науки України)

вул. Велика Васильківська 27, Київ, Україна, 03150

Статтю присвячено перекладацькому аспекту термінологій та спеціалізованої лексики в курсі за вибором з перекладу офіційної документації. Мета статті – запропонувати дидактичні рекомендації у викладанні спеціалізованого перекладу, зокрема, у перекладі офіційних документів. Пропонуємо уточнити термін «змістовно-орієнтоване навчання» і запропонувати термін «змістовно-орієнтоване металінгвістичне навчання» у контексті викладання перекладу, де об'єктом вивчення є перекладацькі особливості мовних одиниць. Наголошено на важливості знань спеціалізованої лексики для майбутніх перекладачів. Труднощі перекладу, пов'язані з багатозначними, омонімічними й синонімічними термінами, вирішуються за допомогою контекстуального і дискурсивного аналізу, частотності та традицій вживання лексичних одиниць. Пошук перекладацьких еквівалентів полегшується через вивчення функціональних або прагматичних особливостей спеціалізованої лексики, а також структури офіційних документів в іспанській та українській мовах.

Рекомендуємо звернути особливу увагу на інтернаціональні терміни, які виглядають синонімічними, однак перекладаються по-різному в залежності від контексту, наприклад, «сертифікат», «диплом», «ліцензія», які у багатьох випадках не перекладаються буквально, а залежать від документу або іспаномовної країни. Перекладачі повинні враховувати кліше, що вживаються в іспаномовній офіційній комунікації, яка видається менш стислою і сухою на відміну від української. Вживання умовного способу subjuntivo та простого майбутнього часу futuro simple в іспанських

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Спеціалізована лексика у дисципліні за вибором з перекладу офіційної документації (Українською)

[Spetsializovana leksyka u dystsyplinі za vyborom z perekladu ofitsiinoi dokumentatsii]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

законах передається в українській мові теперішнім часом дійсного способу, згідно встановлених норм вживання.

Ключові слова: змістовно-орієнтовне мета-лінгвістичне навчання, переклад офіційної документації, переклад термінології, переклад спеціалізованої лексики.

SPECIALISED LEXICON IN THE OPTIONAL COURSE ON TRANSLATION OF OFFICIAL DOCUMENTATION

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0000-0002-8326-1948](https://orcid.org/0000-0002-8326-1948)

blinfo@ukr.net

PhD in Romance Philology, Associate Professor of the Department of Spanish and Modern Greek Philology and Translation at Kyiv National Linguistic University (Ministry of Education and Science of Ukraine)
Velyka Vasylkivska Street 73, Kyiv, Ukraine, 03150

The paper focuses on the translational approach to terminologies and special lexicon in the optional course of translation of official documentation. The aim of the paper is to propose didactic techniques in teaching specialized translation, in particular, translation of official documents. We suggest to precise the term “content-based instruction” and propose the term “content-based meta-linguistic instruction/teaching” in the context of teaching of translation where the object of studies comprises translation peculiarities of linguistic units. We emphasize the importance of knowledge of special vocabulary for future translators. The translation difficulties related to polysemic, homonymic and synonymic terms are solved by the context and discourse analyses, the frequency and the tradition of the use of lexical units. The search of translation equivalents is facilitated by the study of functional or pragmatic peculiarities of special lexicon and the structure of official documents in Spanish and Ukrainian.

We recommend paying special attention to international terms which look synonymic, though they are translated differently depending on the context, such as “certificate”, “diploma”, “license”, which, in many cases, are not translated literally depending on certain document and on the Spanish-speaking country. Translators must consider the clichés used in Spanish official communication which seems less brief and dry than the Ukrainian one. The use of Subjunctive Mood and Future Simple in Spanish laws is transmitted in Ukrainian with the Present Simple of the Indicative Mood according to the established norms of use.

Key words: content-based meta-linguistic instruction, translation of official documentation, translation of terminology, translation of special lexicon.

Introducción. El objetivo de la preparación de los traductores / las traductoras es desarrollar sus habilidades para traducir textos de diferentes temas y discursos. Las

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

materias obligatorias y principales de la preparación de traductores contienen los materiales que garanticen la adquisición de los conocimientos teóricos y el desarrollo de las habilidades prácticas de la traducción. Los cursos optativos que impartimos en la Universidad Nacional Lingüística de Kyiv se dedican a la traducción de los textos de varios estilos, por ejemplo, la traducción de los textos publicitarios, la traducción de documentación oficial, la traducción de los textos científicos, la traducción de los textos jurídicos, la traducción de los textos en el campo de turismo, la traducción de fraseologismos, la traducción de textos humorísticos, etc.

Los enfoques del estudio del léxico especializado y de los términos dependen del objetivo concreto y, según P. Auger, pueden ser variados: la normalización conceptual y denominativa, orientación traduccional, planificación lingüística que consiste en la adopción de términos prestados de las lenguas de los países tecnológicamente dominantes y elaboración de terminologías en lenguas [3]. Nuestro enfoque de tratar las terminologías es traductológico, aunque es imposible separar el aspecto de traducción sin considerar las peculiaridades conceptuales o semánticos de los términos. El enfoque wüsteriano de la normalización y sistematización de términos separadamente del contexto ha sido reemplazado por el enfoque funcional o pragmático que subraya la necesidad de estudiar los términos en la comunicación especializada. El léxico especializado o los términos son “la base de la comunicación profesional” [4, p. 103]. Con la terminología los especialistas estructuran la información en los textos especializados. López Guix y Minett-Wilkinson subrayan que el aumento del caudal léxico del traductor beneficia la cohesión léxica [7].

Presentación del material principal. El léxico especializado tiene mucha importancia en los estudios traductológicos. Estamos de acuerdo con Ó. Sánchez Ramos que considera “la adquisición de vocabulario especializado como parte del desarrollo de la competencia léxica traductora” [10, p. 137].

Las lenguas especializadas son objeto de estudios tanto de los estudiantes futuros especialistas del campo concreto, por ejemplo, turismo y hospitalidad, jurisprudencia, gestión de empresas, psicología, etc., como el objeto de estudios de los estudiantes de filología y traducción. Los enfoques del estudio son diferentes en dependencia de la especialidad y profesión. El enfoque filológico y traductológico del estudio del léxico especializado proporciona a los estudiantes los conocimientos sobre las peculiaridades léxico-semánticas y morfosintácticas de la terminología. Los sinónimos y los términos polisémicos deben ser estudiados en el discurso de uso, a

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Спеціалізована лексика у дисципліні за вибором з перекладу офіційної документації (Українською)

[Spetsializovana leksyka u dystsyplinі za vyborom z perekladu ofitsiinoi dokumentatsii]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

través del contexto del que depende la interpretación de su significado. Para futuros lingüistas es importante ser conscientes de la terminologización y desterminologización que muestran el dinamismo del léxico especializado.

El léxico especializado se aprende fácilmente en la enseñanza basada en contenidos (content-based instruction). El método consiste en el estudio del léxico especializado en el discurso profesional, por ejemplo, los alumnos que estudian turismo leen los textos del discurso turístico donde aparecen los términos correspondientes. Los alumnos que estudian psicología, literatura, traductología, trabajan con los textos del campo del estudio correspondiente y así aprenden el léxico especializado en su uso, lo que contribuye al aprendizaje consciente y eficaz. En la Universidad Nacional Lingüística de Kyiv enseñamos español a los futuros especialistas de turismo, gestión, psicología, filología y traducción. Los enfoques son diferentes: a) el léxico especializado que sirve para la comunicación de especialistas de turismo, marketing, psicología, etc., y b) la enseñanza del léxico especializado a través del análisis lingüístico y traductológico. Es sabido que los términos tienen la relación estrecha con los conceptos científicos y profesionales, los que estos términos denominan, por lo tanto, saber y entender los conceptos principales de la ciencia o del campo profesional es primordial para la traducción adecuada y exacta. **El objetivo** de nuestro artículo es describir los momentos claves en la enseñanza del curso optativo de la traducción de la documentación oficial y hacer unas propuestas didácticas en la preparación de futuros traductores. En nuestro caso, la enseñanza basada en contenidos adquiere el carácter específico, ya que el contenido es lingüístico, por eso proponemos denominarlo *la enseñanza basada en contenido metalingüístico (metalinguistic content based instruction)*.

El curso optativo de la traducción de la documentación oficial contiene los temas del estilo oficial: tipos de las cartas oficiales, prestando atención a la estructura de la carta y a los clichés que se emplean en la correspondencia oficial, las leyes internacionales, (por ejemplo, Declaración Universal de los Derechos Humanos), regionales (leyes de las Comunidades Autónomas de España) y del estado (La Constitución Española), lo que revela el carácter interdisciplinar entre el campo de jurisprudencia y la traducción. La traducción automatizada en la traducción de los textos jurídicos puede ahorrar el tiempo del traductor en la búsqueda de equivalentes traductológicos, sin embargo, hay que considerar la licencia y el coste del software en la traducción automatizada. Los diccionarios electrónicos son muy eficaces, en

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

particular, los diccionarios especializados, temáticos o en el orden alfabético. La desventaja principal de los diccionarios digitales reside en que la mayoría de los glosarios especializados son monolingües, lo que requiere el entendimiento de la definición de un término por el traductor y el tiempo adicional para la búsqueda del equivalente en la lengua meta. Sin embargo, creemos que en este caso la probabilidad de cometer un error en la traducción se minimaliza, ya que el equivalente traductológico no es una unidad léxica aislada del contexto de uso.

Los resultados del estudio y las propuestas didácticas. Los dos enfoques principales para tomar en cuenta por los traductores son el contexto y la frecuencia del uso de un término. En el caso de términos sinonímicos, la preferencia del equivalente traductológico debe depender de la frecuencia del uso de un término. El empleo de términos depende de la pragmática o la tarea comunicativa, por eso el contexto del uso es primordial si el traductor debe abordar la traducción de términos sinonímicos, homonímicos o polisémicos. Como indica Jiménez Serrana, el contexto tiene tres planos: léxico-semántico, morfo-sintáctico y retórico-estilístico [6], los que los traductores deben abordar en su trabajo, ya que el léxico especializado no se traduce de manera aislada de la comunicación especializada. El conocimiento del vocabulario especializado es indispensable para los futuros traductores. El vocabulario especializado se divide en técnico, semitécnico y general, y el uso de términos depende de la situación comunicativa especializada [9, p. 162; 8, p. 132].

Proponemos unas recomendaciones prácticas que debe seguir el traductor para conseguir la traducción exacta y correcta. Los futuros traductores de los documentos jurídicos y oficiales **deberían** (lo ponemos en negrita):

Entender el mensaje, el tema y la idea del documento que se traduce, tomando en cuenta el discurso del uso. Los términos polisémicos pueden representar las dificultades en la traducción por las diferencias semánticas en la lengua original y la lengua meta. Además, los términos polisémicos se usan en varios campos de la actividad humana. Según M. T. Cabre, “Los términos reales pueden ser polisémicos en el sentido de que una denominación puede aparecer con un significado parcialmente distinto en otros ámbitos de especialidad, y además suelen compartir con otros sinónimos la denominación de un concepto” [5, p. 35]. Por lo tanto, la función del término en cada contexto delimita cada acepción y el término actualiza solo uno de sus significados en el discurso dado. Por ejemplo, traduciendo del español al ucraniano los documentos denominados como *certificado*, *acta*, *licencia* / *permiso*, *diploma*, no

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

siempre coincide con su título oficial en ucraniano. Así, el *certificado de confirmación de un puesto de trabajo* o *certificado de estudios* se traduce al ucraniano como *довідка з місця роботи* o respectivamente *довідка з місця навчання*. Lo mismo tenemos con el *certificado médico* que en ucraniano será *медична довідка*. El *certificado de asistencia* a un congreso, un taller, un seminario, un webinar, etc., se traduce como *сертифікат*. El carné o el permiso de conducir se traduce como *водійські права* (literalmente: *los derechos de conductor*). En algunos contextos el *diploma*, si tenemos en cuenta el diploma de estudios universitarios o formación profesional, se transmite en ucraniano como *диплом*, aunque, si se trata de un diploma de asistencia a un evento, taller, etc., es más común en ucraniano utilizar el equivalente *certificado (сертифікат)*. En algunos casos, lo que se denomina en español *certificado*, *carné*, *tarjeta*, *licencia*, se traduce como *свідоцтво* si este documento autoriza un acceso a algún sitio. La palabra *tarjeta* en español puede ser traducida como *картка* en ucraniano, aunque no en todos los contextos, ya que tiene traducciones sinonímicas en ucraniano que van a variar en dependencia del documento. Por ejemplo, si se trata de una tarjeta bancaria, se transmite como *банківська карт(к)а*, pero *tarjeta de identidad* se traduce como *посвідчення особи*; *matrícula de estudiante* es *студентський квиток* (literalmente: *billete de estudiante*). La pragmática del uso del léxico especializado, o, mejor decir, la tradición del uso de un término concreto en la situación de comunicación especializada, resulta significativa para garantizar la traducción correcta y exacta. La traducción exacta no significa la traducción literal, ya que la transmisión automática de un significado no siempre coincide con las normas y tradiciones del uso del léxico especializado en la lengua de traducción, en particular, en los documentos oficiales y jurídicos, la elaboración de los cuales tiene diferencias locales, lo que se revela en las locuciones hechas y clichés que se usan en la lengua original. En la lengua meta el discurso jurídico no siempre coincide en las formulas de cortesía en las cartas oficiales o los términos jurídicos en las leyes. El mismo concepto puede ser interpretado en la lengua original y en la lengua de traducción con los términos que, a primera vista, parecen sinonímicos, pero no coinciden en todos sus matices de significado, lo que se puede deducir más correctamente del contexto que del glosario de los términos aislados. Antes de traducir un documento o un formulario es aconsejable buscar sus ejemplos en la lengua original, comparar la estructura y las peculiaridades del uso del léxico especializado para encontrar las equivalencias de traducción correctas. La búsqueda en

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

el Internet de los modelos de los documentos oficiales o sus imágenes va a ayudar con la elaboración del documento en la lengua de traducción. En algunos casos, el traductor debe escribir las cartas oficiales en la lengua meta. En esta situación es recomendable respetar la estructura del documento en la lengua de llegada, poniendo el lugar, la fecha y los nombres propios según las características estructurales establecidas.

Saber diferenciar entre términos sinonímicos, por ejemplo, *el acuerdo y el convenio, el pacto y el tratado*. Los sinónimos absolutos como *la autorización y el poder, el acta y el certificado*, pueden ser la preferencia según el país. Hace falta entender que los términos sinonímicos en la lengua original y en la lengua meta no siempre coinciden. Por ejemplo, en la Declaración Universal de los Derechos Humanos en la versión española todos los sinónimos como *toda persona, todo individuo* tienen el equivalente traductológico en ucraniano *кожна людина*, los sinónimos *todos los seres humanos, todas personas* tienen el equivalente único *всі люди*, ya que otros sinónimos, si los traducimos literalmente del español, no suenan natural en la lengua ucraniana.

Tomar en cuenta la variación terminológica en dependencia de las variaciones diatópicas o de los países hispanohablantes. Por ejemplo, lo que en México es *acta de nacimiento, acta de matrimonio, acta de divorcio, acta de defunción*, en España y en Chile es *certificado de nacimiento, certificado de matrimonio, certificado de divorcio, certificado de defunción*, en Colombia es respectivamente, *registro de nacimiento, registro civil de matrimonio, registro de divorcio, registro de defunción*. En Ucrania en este caso usamos la palabra *свідоцтво* (*свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, свідоцтво про розірвання шлюбу, свідоцтво про смерть*).

Ser conscientes de la importancia de los documentos jurídicos, su vigor y tomar toda la responsabilidad para traducirlos de manera exacta y establecida según la estructura y los aspectos formales de tales documentos. El documento traducido debe tener una forma igual o similar al documento original, por ejemplo, las columnas, los números, las tablas y las peculiaridades gráficas (palabras capitalizadas, en cursiva, en negrita, etc.) deben ser respetadas en la lengua original y representadas con exactitud en la lengua de traducción. Por ejemplo, si traducimos la apostilla (Apostille), tiene 10 puntos con sus títulos y los guardamos en el mismo orden en todas las lenguas. Aunque el documento parece fácil, el análisis lingüístico demuestra que en cada

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Спеціалізована лексика у дисципліні за вибором з перекладу офіційної документації (Українською)

[Spetsializovana leksyka u dystsyplinі za vyborom z perekladu ofitsiinoi dokumentatsii]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

lengua hay clichés que no se traducen literalmente. La versión ucraniana aparece más breve, mientras que en el español tenemos el texto más explícito: *Ha sido firmado* en ucraniano es *підписаний* (literalmente: *firmado*). El análisis comparativo de la apostilla en español y ucraniano demuestra la presencia de los clichés no traducibles literalmente. La palabra *certificado* en la apostilla se usa y se traduce como un participio y no como un sustantivo. Además, *certificado* se transmite en ucraniano como *підтверджено* (literalmente: *confrimado*). La frase *documento público* se transmite como *офіційний документ* (literalmente: *documento oficial*). Este ejemplo demuestra la tradición del uso del léxico especializado en la documentación oficial.

Prestar atención a la transliteración o transcripción de los nombres propios, a las fechas, cifras, series y números de los documentos, el contenido de los sellos, timbres o estampas, ya que son las partes del documento que tienen mucha importancia, aunque parezcan formalidades.

Garantizar que todas las transformaciones traductológicas empleadas en la traducción no dificulten **el entendimiento del contenido** del documento traducido. Cualquier traducción no es una mera transmisión de significados, sino la transmisión del sentido que depende de la situación comunicativa.

En la traducción de las cartas oficiales es menester **considerar las fórmulas de cortesía**, los títulos, los tratamientos académicos, civiles, eclesiásticos, militares, etc., con sus abreviaturas correspondientes (Sr/a, Don / Doña, Dr/a, Excelentísimo/a Sr/a Embajador/a, Rector/a Magnífico/a, etc.). Los femeninos en el español son más usados que en el ucraniano, lo que también representa un problema de elegir el equivalente traductológico más apropiado. En general, las cartas oficiales en español son más corteses y “decoradas” con sinónimos y repeticiones. La correspondencia oficial en el ucraniano es más categórica y “seca”, con menos fórmulas de cortesía. Las tradiciones de elaboración de cartas oficiales en español y ucraniano deben ser respetadas y el traductor debe adoptar el estilo de una carta oficial al establecido en la lengua meta. Alcaraz, Hughes, y Gómez, al estudiar los textos jurídicos y las cartas oficiales en español, confirman que éstos “tienen el gusto por lo altisonante y lo arcaizante; el apego a fórmulas estereotipadas, retóricas y que no aportan nada a la comunicación, y, en cierto sentido, fosilizadas” [1, p. 21].

Prestar atención a las abreviaciones, en particular, si hay homonimia entre las siglas, donde sólo el contexto o el discurso especializado puede orientar en la búsqueda del equivalente traductológico. Algunas siglas son traducibles, como la

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

ONU, OMS, UE. Otras siglas son préstamos y se traduce solo la forma completa o la combinación de palabras que está detrás de la sigla, como en *la WLA* (del inglés the World Lottery Association, Asociación Mundial de Lotería), *KNLU* (del inglés Kyiv National Linguistic University, Universidad Nacional Lingüística de Kyiv). Concluimos que según la tradición del uso internacional, algunas siglas se emplean en inglés y no se crean las mismas siglas traducidas a otra lengua, sino que se traduce el nombre propio completo.

El uso del Subjuntivo en las leyes o la documentación jurídica en la lengua española es un enfoque de atención en la traducción de los documentos oficiales al ucraniano, donde el uso del subjuntivo o el futuro simple no es habitual. Las leyes ucranianas se perciben como hechos reales y se utiliza en mayor parte el presente de indicativo para que el documento no se perciba como una suposición por un lector ucraniano.

Para la práctica de traducción eficaz, según M. Álvarez Jurado, antes de traducir el texto, los estudiantes deberían realizar una fase informativa con el fin de comprender todos los aspectos que encierra el término en la lengua origen [2, p. 87]. Posteriormente, se hace un análisis de los factores textuales y después se hace una extracción terminológica del texto. Se analiza tanto el término en la lengua original como los posibles equivalentes en la lengua meta con el fin de asegurar la correcta comprensión del uso de los términos. Realizado el análisis terminológico, los alumnos traducen el texto íntegro.

El léxico especializado como componente de la competencia traductológica se aprende mejor en los textos especializados. Vemos la necesidad de inclusión de los cursos de traducción especializada en los programas de preparación de los traductores, ya que el léxico especializado debe ser estudiado en los contextos de la comunicación especializada prestando atención a la pragmática y a la frecuencia del uso de términos, lo que es indispensable para el traductor a la hora de elección correcta del equivalente traductológico.

Conclusiones. El léxico especializado como el contenido metalingüístico en la traductología debería ser estudiado en los contextos de la comunicación profesional, técnica o científica. Antes de empezar la práctica de traducción es indispensable que los estudiantes estudien teoría sobre las peculiaridades léxico-semánticas y estructurales de términos y del léxico especializado, prestando atención a la relación estrecha entre los términos y los conceptos que estos denominan, las funciones pragmáticas de términos en la comunicación

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Спеціалізована лексика у дисципліні за вибором з перекладу офіційної документації (Українською)

[Spetsializovana leksyka u dystsyplinі za vyborom z perekladu ofitsiinoi dokumentatsii]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

especializada, la correlación entre la neología y terminología, la terminología y su unificación. Los contextos y la frecuencia del uso de términos sinonímicos y polisémicos deben ser el objeto de estudios tanto lingüísticos, como traductológicos. Desde nuestra experiencia de enseñanza de los cursos optativos de la traducción especializada podemos deducir que las 30 horas destinadas a cada curso no son bastantes para buena práctica de traducción, sirviendo sólo como la introducción al estudio de la traducción especializada.

Perspectivas de la investigación. Los futuros estudios pueden dedicarse a la investigación de las correspondencias traductológicas en las denominaciones de los documentos públicos u oficiales en diferentes países hispanohablantes para elaborar un glosario de los términos jurídicos de cada país hispanohablante. Eso puede servir de base a los futuros estudios terminológicos con el enfoque traductológico. Las cuestiones de unificación de terminología jurídica y la tradición del uso según los países o las variaciones regionales también pueden servir como los enfoques de los futuros estudios lingüísticos y traductológicos.

Referencias:

1. Alcaraz, E., Hughes, B., Gómez, A. (2014). *El español jurídico*. Barcelona: Ariel Derecho.
2. Álvarez Jurado, M. (2019). Aprender a desteterminologizar en clase de Traducción de textos biosanitarios (francés-español). *VI Congreso Internacional liLETRAd*. Almería: 3-5 de julio de 2019, 77–96.
3. Auger, P. (1988). La terminologie au Québec et à travers le monde. *OLF-STQ (l'Office de la langue française – Secrétariat du Québec au travail)*.
4. Cabré, M. T. (1993). *La terminología. Teoría, metodología, aplicaciones*. Barcelona: Editorial Antártida / Empures.
5. Cabré, M. T. (2001). Consecuencias metodológicas de la propuesta teórica. En: *La terminología científico-técnica: reconocimiento, análisis y extracción de información formal y semántica. Edición a cargo de M. Teresa Cabré y Judit Feliu*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 17–36.
6. Jiménez Serrano, Ó. (2002). *La traducción técnica inglés-español. Didáctica y mundo profesional*. Granada: Editorial Comares S.L.
7. López Guix, J. G. y Minnet-Wilkinson, J. (1997). *Manual de traducción inglés-castellano*. Barcelona: Gedisa.
8. Perea Barberá, M. D. y Bocanegra-Valle, A. (2014). Promoting specialised vocabulary learning through computer-assisted instruction. *Languages for specific purposes in the digital area. E. Barcena, T. Read y J. Arús (Eds.)*. Suiza: Springer International Publishing, 129–154.
9. Rea Rizzo, C. (2009). A first approach to the lexical profile of telecommunication English: frequency, distribution, restriction and keyness. *Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas*, 4, 161–173.
10. Sánchez Ramos, María del Mar. (2017). Metodología de corpus y formación en la traducción especializada (inglés-español): una propuesta para la mejora de la adquisición de vocabulario especializado. *Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas*, 12, 137–150.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation (in Spanish) [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]

© Bobchynets L. I. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES]

УДК 81'25:81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 11.07.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 13.07.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2024.48.20>

PRAGMATIC SHIFTS IN SIMULTANEOUS INTERPRETING

Serhii V. Skrylnyk (Kyiv, Ukraine)

[ORCID: 0009-0007-0042-2755](https://orcid.org/0009-0007-0042-2755)

skrylnyk@knu.ua

Ph.D in Philology, Assoc.Prof., Head of the Department of
Theory and Practice of Translation from English
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14, Taras Shevchenko Boulevard, Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines pragmatic shifts in simultaneous interpreting (SI). It emphasizes how interpreters adjust meaning, tone, intent, and cultural subtleties in real time. It incorporates traditional translation theories, including John Catford's categories of shifts (structural, unit, class, and intrasystem) and Vinay and Darbelnet's techniques, before transitioning to contemporary pragmatic concepts, such as Ernst-August Gutt's Relevance Theory and Juliane House's perspectives on cultural disparities. The study used a mixed-methods approach to analyze 20 hours of audio from international summits and EU meetings between 2019 and 2024. Annotations utilize Mona Baker's shift classifications and Cecilia Wadensjö's interactional framework. Shifts are categorized into four types: explicitation (clarifying concepts, such as transforming "progress" into "concrete results"), attenuation (reducing intensity, e.g., "unacceptable" to "needs further review"), modulation of illocutionary force (altering speech acts, such as converting a question into a direct command), and cultural adaptation (incorporating culturally specific terms like "struggle" or "family" for resonance).

Keywords: Simultaneous interpreting, translation, interpreting shift, pragmatic shift, translation shift.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Прагматичні зсуви в усному синхронному перекладі (Англійською) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekładi]

© Скрильник С. В. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

ПРАГМАТИЧНІ ЗСУВИ В УСНОМУ СИНХРОННОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Сергій Вікторович Скрильник (Київ, Україна)[ORCID: 0009-0007-0042-2755](https://orcid.org/0009-0007-0042-2755)skrylnyk@knu.ua

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
теорії і практики перекладу з англійської мови
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
бульвар Тараса Шевченка 14, Київ, Україна, 01601

У статті досліджуються прагматичні зсуви у синхронному перекладі (СП), розглянуті основні підтипи зсувів та досліджено адаптацію значення, тону, наміру та культурного контексту. Автор спирається на фундаментальні теорії перекладу, починаючи з теорії зсувів Кетфорда (структурні, одиничні, класові, внутрішньосистемні) та стратегій Вінея і Дарбельне, беручи за основу прагматичні рамки, теорію релевантності Гутта та культурні розбіжності Хауса. Згадуються роботи та теорії українських вчених, таких як Іван Франко, Микола Зеров, Григорій Кочур та Микола Лукаш, які у своїх працях відстоювали принцип адаптації західних творів для місцевої аудиторії. Сучасні перекладознавці (Лада Коломієць та Ірина Одрехівська) вивчають еволюцію ідеологічних та імплікативних аспектів у перекладі.

Автор проаналізував 20 годин записів з міжнародних самітів та сесій ЄС 2019-2024 років, анотованих за таксономією Бейкер та інтеракційним аналізом Ваденишо. Прагматичні зсуви поділяються на експлікацію, аттенуацію (пом'якшення інтенсивності), модуляцію ілокутивної сили (зміна мовленнєвих актів, напр., питання на директиву) та культурну адаптацію (використання українських маркованих лексем, як "боротьба" чи "родина").

Ключові слова: синхронний переклад, прагматичні зсуви, перекладацькі зсуви, лексична модуляція, переклад, адаптація перекладу.

Introduction. Interpreters do not merely translate words; they must convey the speaker's intent, tone, and cultural context under significant time constraints. This article examines pragmatic shifts in the transfer of meaning, emotion, or intent during Simultaneous Interpreting – and their implications for effective communication.

The analysis of translation shifts commenced with researchers who observed that translating between languages frequently entails more than mere lexical substitution. Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet explored strategies such as

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekloznavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) [**Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladі**]

© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

transposition (modifying a word's grammatical category) and modulation (adjusting wording to align with the target language's conventions) to illustrate how translators modify texts [1; 3; 5]. Eugene Nida advanced this concept with his notion of dynamic equivalence, emphasizing the importance of rendering translations that resonate naturally with the audience rather than adhering rigidly to the original wording [30, p. 189]. Peter Newmark emphasized the translator's responsibility in reconciling the text's purpose with its meaning. Lawrence Venuti noted that translations frequently modify foreign texts to align with the expectations of the recipient culture, often resulting in the loss of cultural nuances [8, p. 176]. Mona Baker's research provided a distinct framework for classifying shifts, encompassing those that impact meaning and tone, shaped by cultural or ideological influences [19].

Pragmatics, the study of how context influences meaning, has become pivotal in understanding these shifts. Ernst-August Gutt employed Relevance Theory to assert that translators modify texts to enhance their meaning for the audience, sometimes adding or omitting facts to elucidate intent [18]. Juliane House examined how variations in cultural communication patterns, such as politeness, result in pragmatic discrepancies in translation [14, p. 54]. Recent research by Daria Dayter, Miriam Locher, and Thomas Messerli illustrates how these transitions manifest in multimedia environments, such as subtitled films, where tone and relationships vary across countries [16; 14]. Sara Laviosa and Federico Zanettin have emphasized the impact of visual and interactive features on pragmatic decisions [15, p. 354].

Ivan Franko modified European classics to appeal to Ukrainian audiences, maintaining integrity while ensuring cultural significance. Mykola Zerov employed pragmatic changes to introduce irony in his translations of classical works. Hryhoriy Kochur concentrated on French literature's emotional and performative elements, while Mykola Lukash emphasized the same features in Shakespearean works. Contemporary scholars like Lada Kolomiyets investigate the influence of Soviet-era limitations on pragmatic decisions. Iryna Odrekhivska examines the evolution of implicatures—implied meanings—in multilingual EU contexts, and Yuliya Ilchuk investigates pragmatic adaptations in postcolonial Ukrainian literature. Vasyl Byalyk, Bohdan Tokarskyi, and Michael Naydan significantly enhance this domain through their contributions to interpreting training, bilingual anthologies, and diplomatic translations [25; 26; 27; 28; 29; 30].

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Прагматичні зсуви в усному синхронному перекладі (Англійською) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladі]

© Скрильник С. В. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

In simultaneous interpreting, pragmatic shifts pose significant challenges as interpreters are required to make immediate decisions. Franz Pöchhacker and Sabine Braun have demonstrated that the cognitive difficulties of simultaneous interpreting result in alterations of tone or intent, such as transforming a suggestion into a directive [11; 17]. Robin Setton's research clarifies how interpreters render implicit concepts explicit to clarify meaning. Maurizio Viezzi and Claude V. H. Hansen have examined how cultural disparities in EU speeches result in softened or modified themes [12, p. 156].

This article expands upon these findings to present a definitive framework for comprehending pragmatic advances in SI, using real-world examples from international summits. This initiative seeks to enhance interpreting training and enrich our comprehension of cross-linguistic communication by integrating global and Ukrainian viewpoints.

Theoretical Background. Translation is rarely a simple procedure of exchanging words between languages. John Catford's 1965 book, *A Linguistic Theory of Translation*, proposed the concept of shifts, or changes that occur during the transition from one language to another. He categorized four types: structural shifts (e.g., reordering sentence components), unit shifts (e.g., converting a sentence into a phrase), class shifts (e.g., substituting an adjective for an adverb), and intrasystem shifts (e.g., altering singular to plural in accordance with linguistic standards). These changes indicate that translation necessitates adjustment to the grammar and culture of the target language [2].

Vinay and Darbelnet expanded upon this by delineating direct techniques, such as borrowing foreign vocabulary, and indirect methods, such as rephrasing for enhanced intelligibility [3, p. 298]. Peter Newmark contended that shifts render translations more natural, though Andrew Chesterman perceived them as methods to honor cultural conventions [4; 8]. Wolfgang Teubert's research demonstrated how transitions facilitate the smooth progression of texts in both technical and literary contexts. Susan Bassnett and Maria Tymoczko examined how transformations signify cultural power dynamics in postcolonial contexts. Ukrainian scholars such as Hryhoriy Kochur and Mykola Lukash employed transformations to adapt Western literature for Ukrainian audiences, maintaining their rhetorical strength [22].

Pragmatic shifts emphasize alterations in a text's tone, purpose, or inferred significance. In the 1980s, academics highlighted context's influence on these

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) [**Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]**

© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

decisions. Ernst-August Gutt employed Relevance Theory to demonstrate that translators modify texts to enhance their relevance for the audience, occasionally revealing implicit concepts. Juliane House demonstrated how cultural disparities, such as differing politeness rules, generate pragmatic translation discrepancies. Mona Baker emphasized that word selection can alter a text's fundamental assumptions, particularly in news translation [6; 14].

Recent research, exemplified by Rafael Lozano Muñoz, classifies pragmatic shifts via the lens of speech act theory, including the mitigation of direct requests. Daria Dayter and colleagues observe that visual signals in subtitling can alter the perception of relationships [16].

In SI, pragmatic shifts are more intricate due to the immediate nature of the task. Interpreters operate under significant pressure, resulting in modifications to meaning or tone. Robin Setton and Minhua Liu elucidate that interpreters frequently elucidate concepts to facilitate seamless communication, a process called explicitation. John Catford's classifications remain relevant: interpreters restructure sentences or condense concepts to alleviate cognitive burdens.

Cecilia Wadensjö's research demonstrates how interpreters modulate tone to mitigate conflict, for example, by softening a critical comment. Maurizio Viezzi discovered cultural norms compel interpreters to mitigate inferred meanings in public addresses. Joshua Brunson's research on gestures demonstrates how translators' body language can obscure the distinction between their job and that of the speaker.

Methods of Research. This study utilizes a mixed-methods approach to examine pragmatic shifts in simultaneous interpreting in English and Ukrainian, integrating qualitative and quantitative tools for a thorough analysis. The methodology utilizes known practices in interpreting studies, as delineated by scholars such as Franz Pöchhacker and Daniel Gile, to explain the subtleties of real-time pragmatic shifts [11].

The primary data source is a corpus of audio and video recordings from international summits and EU parliamentary sessions held between 2019 and 2024. These recordings, sourced from publicly available archives (e.g., UN Web TV and EU Parliament media platforms), include 20 hours of speeches on diplomacy, trade negotiations, and cultural exchanges.

Transcriptions were annotated with a coding methodology based on Mona Baker's taxonomy of shifts and Cecilia Wadensjö's interactional analysis. Annotations

focused on pragmatic shifts, encompassing modifications in illocutionary force (e.g., commands to requests), alterations in implicature (e.g., clarification of inferred meanings), and adjustments in politeness (e.g., mitigation of face-threatening acts).

Qualitative analysis involved discourse analysis to examine contextual factors driving pragmatic shifts. Case studies of specific speech acts (e.g., diplomatic requests or criticisms) were analyzed to understand interpreters' decision-making processes.

The metrics encompassed the distribution of changes by category (e.g., explicitation, attenuation, modulation) and their connection with contextual variables such as speech type (formal versus informal) and interpreting experience. This quantitative methodology correlates with Wolfgang Teubert's corpus-based techniques for monitoring translation patterns.

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting: Categories and Examples.

Pragmatic shifts in simultaneous interpreting (SI) denote alterations in the conveyance of meaning, intent, or tone to align with the cultural and situational norms of the target language. These changes are evident in simultaneous interpreting due to the immediate cognitive constraints and the necessity to reconcile accuracy with audience understanding. This section classifies pragmatic modifications in the English-Ukrainian language pair into four categories: explicitation, attenuation, modulation of illocutionary force, and cultural adaptation, utilizing frameworks from Ernst-August Gutt and Cecilia Wadensjö [9]. Each category is exemplified by instances from the corpus of international summits and EU parliamentary sessions, underpinned by pertinent theoretical or empirical research.

Explicitation. Explicitation occurs when interpreters add information to clarify implied meanings, making the message more explicit for the target audience. This shift is relevant due to cultural or contextual gaps between English and Ukrainian, where Ukrainian audiences may require additional context to grasp nuances.

Example 1:

"We hope to see progress soon." *Ми сподіваємося, що незабаром будуть досягнуті конкретні результати»*

The interpreter adds "конкретні результати» to clarify the vague notion of "progress." This reflects Ukrainian audiences' preference for concrete results in diplomatic discourse, going together with Gutt's relevance adjustments to ensure the message is correctly understood.

Example 2:

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladnavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) [**Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladil**]

© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

“The situation calls for action.” “Ситуація вимагає негайних дій з боку всіх сторін.” By adding “негайних дій з боку всіх сторін,” the interpreter spells out the implied urgency and collective responsibility, helping Ukrainian listeners infer the common intention more clearly in a high-stakes summit setting.

Example 3:

“Let's keep in touch.” “Давайте підтримуймо зв'язок через регулярні зустрічі або дзвінки.” The addition of “через регулярні зустрічі або дзвінки” makes the casual suggestion more concrete, suiting Ukrainian professional norms because using vague phrases might seem unclear.

4.2 Attenuation

Attenuation means softening or toning down the intensity of a statement to avoid face-threatening acts or align with Ukrainian politeness norms, which often prioritize indirectness in formal settings.

Example 1:

“Your proposal is unacceptable.” “Ваша пропозиція потребує додаткового розгляду.”

The interpreter softens the direct rejection into a neutral statement, applying Wadensjö's findings on interpreters mitigating conflict. This shift accommodates Ukrainian cultural norms, where direct criticism may disrupt diplomatic communication.

Example 2:

“This delay is frustrating.” “Ця затримка викликає певні труднощі.” Replacing “frustrating” with “певні труднощі” reduces emotional intensity, preventing potential offense in Ukrainian diplomatic circles and maintaining a collaborative tone.

Example 3:

“We demand immediate changes.” “Ми пропонуємо внести зміни якомога швидше.”

The strong “demand” is attenuated to “пропонуємо”, considering the Ukrainian preferences for indirectness to preserve harmony in negotiations.

4.3 Modulation of Illocutionary Force

This shift involves modifying the speech act's intent, such as changing a suggestion to a directive or a question to a statement, often to match the target audience's expectations or the interpreter's real-time processing constraints.

Example 1:

“Could you consider increasing funding?” “Збільште фінансування, будь ласка.”

Due to time constraints and the need for clarity in Ukrainian, the interpreter transforms a polite question into a direct request. It often favors straightforward directives in formal contexts. This approach considers Pöchhacker’s observations on cognitive load influencing speech act shifts.

Example 2:

“Should we proceed?” “Продовжуймо далі.” The questioning form becomes an affirmative directive, streamlining the message for efficiency in SI and matching Ukrainian expectations for decisive discussions.

Example 3:

“It might be helpful to review the data.” “Перегляньте дані.” The tentative suggestion shifts to a command, reflecting the interpreter’s adaptation to Ukrainian formal speech patterns, where indirectness is deemed as a hesitation under time pressure.

Cultural Adaptation. Cultural adaptation entails modifying language to conform to Ukrainian cultural values, idioms, or historical sensitivities. It ensures the message connects with the audience. This is especially pertinent in Ukraine these days as geopolitical life and the current war situation affect pragmatic decisions to a great extent.

Example 1:

“We stand united in our goals.” “Ми єдині у нашій боротьбі за спільні цілі.”

The interpreter introduces “боротьба,” a term with strong cultural resonance in Ukraine due to its history of resilience. This shift enhances emotional impact and aligns with Ukrainian national identity.

Example 2:

“This is a key opportunity.” “Це важливий шанс для відродження.”

Adding “відродження” taps into Ukrainian narratives of national renewal, especially post-conflict. It makes the message more motivational and culturally attuned.

Example 3:

“Let’s build a better future.” “Давайте будувати кращий завтрашній день разом, як одна родина.”

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladnavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]

© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

Incorporating “як одна родина” evokes Ukrainian values of community and solidarity. It adapts the generic appeal to develop a sense of shared heritage in international dialogues.

Conclusions. The research indicates that pragmatic shifts in simultaneous interpreting are not marginal modifications but fundamental processes that guarantee communicative effectiveness under real-time constraints. Explication, attenuation, modulation of illocutionary force, and cultural adaptation are consistent tactics used by translators to align the speaker's intent with the target audience's expectations. These changes underscore the interpreter's function as an active mediator reconciling precision with contextual relevance.

The examination of English–Ukrainian interpreting reveals that pragmatic alterations are influenced by language frameworks and cultural and contextual requirements, especially within diplomatic and institutional communication. The statistics indicate that translators frequently choose clarity, civility, and cultural relevance over rigid formal equivalency, particularly under cognitive strain.

The article emphasizes the significance of training incorporating pragmatic awareness into interpreter education by analyzing these findings within established theoretical frameworks and Ukrainian translation practices. Understanding pragmatic shifts as a fundamental skill increases interpreters' ability to cope with cultural sensitivities and maintain effective communication in international settings.

Perspectives. Future studies on pragmatic adjustments in SI have numerous promising avenues. Initially, integrating technology, including AI-assisted interpreting tools, may involve investigating how machine learning manages pragmatic modifications in real-time, thereby reducing cognitive burden for human interpreters and addressing ethical issues related to cultural sensitivity.

Secondly, broadening corpora to encompass a wider array of contexts—such as virtual meetings or crisis communications—would provide more comprehensive data on the impact of digital formats on shifts.

Third, multidisciplinary collaborations with cognitive psychology and sociolinguistics might increase understanding of interpreter decision-making by utilizing techniques such as eye-tracking or neuroimaging to examine pragmatic processing.

Finally, educational applications must prioritize training programs that enhance pragmatic awareness, equipping interpreters to address emerging global issues and ensuring equity in multilingual environments.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Прагматичні зсуви в усному синхронному перекладі (Англійською) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]

© Скрильник С. В. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

Література:

1. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1610-6
2. Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. London: Oxford University Press.
3. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1958). *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.
4. Chesterman, A. (1997). *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1638-0
5. Teubert, W. (1996). Comparable or parallel corpora? *International Journal of Lexicography*, 9(3), 238–264. <https://doi.org/10.1093/ijl/9.3.238>
6. Gutt, E.-A. (2000). *Translation and relevance: Cognition and context* (2nd ed.). Manchester: St. Jerome Publishing. ISBN 978-1-900650-22-9
7. House, J. (1997). *Translation quality assessment: A model revisited*. Tübingen: Gunter Narr. ISBN 978-3-8233-4075-1
8. Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. New York: Prentice Hall. ISBN 978-0-13-912593-5
9. Wadensjö, C. (1998). *Interpreting as interaction*. London: Longman. ISBN 978-0-582-28910-9
10. Venuti, L. (1995). *The translator's invisibility: A history of translation*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-11538-4
11. Pöchhacker, F. (2004). *Introducing interpreting studies*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-26887-5
12. Setton, R. (1999). *Simultaneous interpreting: A cognitive-pragmatic analysis*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1631-1
13. Liu, M. (2008). How do experts interpret? Implications from research in interpreting studies and cognitive science. In D. Gile, G. Hansen, & N. K. Pokorn (Eds.), *Efforts and models in interpreting and translation research* (pp. 159–177). Amsterdam: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1689-2
14. House, J. (2015). *Translation as communication across languages and cultures*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-73709-8
15. Laviosa, S., & Zanettin, F. (Eds.). (2022). *The Routledge handbook of translation and methodology*. London: Routledge. ISBN 978-1-138-04594-1
16. Dayter, D., Locher, M. A., & Messerli, T. C. (2023). *Pragmatics in translation: Mediality, participation and relational work*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-1-108-83320-2
17. Braun, S. (2013). Technology and interpreting. In C. Millán & F. Bartrina (Eds.), *The Routledge handbook of translation studies* (pp. 506–518). London: Routledge. ISBN 978-0-415-55967-6
18. Gutt, E.-A. (1992). *Relevance theory: A guide to successful communication in translation*. Dallas: SIL International. ISBN 978-0-88312-820-6
19. Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-46754-4
20. Catford, J. C. (1965). Translation shifts. *Language and Language Learning*, 10, 73–82.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) **[Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]**© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

21. Bassnett, S. (2002). *Translation studies* (3rd ed.). London: Routledge. ISBN 978-0-415-28014-3
22. Tymoczko, M. (1999). *Translation in a postcolonial context*. Manchester: St. Jerome Publishing. ISBN 978-1-900650-16-8
23. Gile, D. (1995). *Basic concepts and models for interpreter and translator training*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1606-9
24. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
25. Франко, І. (1980). Переклади європейської класики українською мовою. У *Зібрання творів у 50 томах* (Т. 25, с. 120–350). Київ: Наукова думка.
26. Зеров, М. (1990). Нові переклади античної літератури. У *Твори у 2 томах* (Т. 2, с. 200–280). Київ: Дніпро.
27. Кочур, Г. (1975). Французька поезія в українських перекладах. *Літературна Україна*, 12, 8–10.
28. Лукаш, М. (1986). Шекспірівські переклади. *Всесвіт*, 6, 150–160.
29. Коломієць, Л. (2019). Українська літературна перекладознавча школа: історія та сучасність. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філологія*, 1(8), 10–18.
30. Naydan, M. M. (Ed.). (2000). *Hundred years of youth: A bilingual anthology of 20th century Ukrainian poetry*. Lviv: Litopys. ISBN 978-966-7007-34-7

References:

1. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1610-6
2. Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. London: Oxford University Press.
3. Vinay, J.-P., & Darbelnet, J. (1958). *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.
4. Chesterman, A. (1997). *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1638-0
5. Teubert, W. (1996). Comparable or parallel corpora? *International Journal of Lexicography*, 9(3), 238–264. <https://doi.org/10.1093/ijl/9.3.238>
6. Gutt, E.-A. (2000). *Translation and relevance: Cognition and context* (2nd ed.). Manchester: St. Jerome Publishing. ISBN 978-1-900650-22-9
7. House, J. (1997). *Translation quality assessment: A model revisited*. Tübingen: Gunter Narr. ISBN 978-3-8233-4075-1
8. Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. New York: Prentice Hall. ISBN 978-0-13-912593-5
9. Wadensjö, C. (1998). *Interpreting as interaction*. London: Longman. ISBN 978-0-582-28910-9
10. Venuti, L. (1995). *The translator's invisibility: A history of translation*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-11538-4
11. Pöchhacker, F. (2004). *Introducing interpreting studies*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-26887-5

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Прагматичні зсуви в усному синхронному перекладі (Англійською) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]

© Скрильник С. В. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

12. Setton, R. (1999). *Simultaneous interpreting: A cognitive-pragmatic analysis*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1631-1
13. Liu, M. (2008). How do experts interpret? Implications from research in interpreting studies and cognitive science. In D. Gile, G. Hansen, & N. K. Pokorn (Eds.), *Efforts and models in interpreting and translation research* (pp. 159–177). Amsterdam: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1689-2
14. House, J. (2015). *Translation as communication across languages and cultures*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-73709-8
15. Laviosa, S., & Zanettin, F. (Eds.). (2022). *The Routledge handbook of translation and methodology*. London: Routledge. ISBN 978-1-138-04594-1
16. Dayter, D., Locher, M. A., & Messerli, T. C. (2023). *Pragmatics in translation: Mediality, participation and relational work*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-1-108-83320-2
17. Braun, S. (2013). Technology and interpreting. In C. Millán & F. Bartrina (Eds.), *The Routledge handbook of translation studies* (pp. 506–518). London: Routledge. ISBN 978-0-415-55967-6
18. Gutt, E.-A. (1992). *Relevance theory: A guide to successful communication in translation*. Dallas: SIL International. ISBN 978-0-88312-820-6
19. Baker, M. (1992). *In other words: A coursebook on translation*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-46754-4
20. Catford, J. C. (1965). Translation shifts. *Language and Language Learning*, 10, 73–82.
21. Bassnett, S. (2002). *Translation studies* (3rd ed.). London: Routledge. ISBN 978-0-415-28014-3
22. Tymoczko, M. (1999). *Translation in a postcolonial context*. Manchester: St. Jerome Publishing. ISBN 978-1-900650-16-8
23. Gile, D. (1995). *Basic concepts and models for interpreter and translator training*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. ISBN 978-90-272-1606-9
24. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
25. Franko, I. (1980). *Pereklady ievropeiskoi klasyky ukrainskoiu movoiu* [Translations of European Classics into Ukrainian]. *U Zibrannia tvoriv u 50 tomakh* [In Collected Works in 50 Volumes] (T. 25, s. 120–350). Kyiv: Naukova dumka.
26. Zerov, M. (1990). *Novi pereklady antychnoi literatury* [New Translations of Ancient Literature]. *U Tvory u 2 tomakh* [In Works in 2 Volumes] (T. 2, s. 200–280). Kyiv: Dnipro.
27. Kochur, H. (1975). *Frantsuzka poeziia v ukrainskykh perekladakh* [French Poetry in Ukrainian Translations]. *Literaturna Ukraina*, 12, 8–10.
28. Lukash, M. (1986). *Shekspirivski pereklady* [Shakespearean Translations]. *Vsesvit*, 6, 150–160.
29. Kolomiets, L. (2019). *Ukrainska literaturna perekladoznavcha shkola: istoriia ta suchasnist* [Ukrainian Literary Translation Studies School: History and Modernity]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Filolohiia*, 1(8), 10–18.
30. Naydan, M. M. (Ed.). (2000). *Hundred years of youth: A bilingual anthology of 20th century Ukrainian poetry*. Lviv: Litopys. ISBN 978-966-7007-34-7

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting (in English) [Prahmatychni zsuvy v usnomu synkhronnomu perekladi]

© Skrylnyk S. V. [Skryl'nyk S. V.], skrylnyk@knu.ua

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

- Лепетюха А. В.* Модульний аналіз моно- та полісинонімічних конструкцій (на матеріалі сучасної французької художньої прози)7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

- Корзова Л. Ю., Обручникова О. П.* Перифрастичні конструкції з герундієм в іспанській мові XII століття25
- Рубан В. О.* Категорія повних англомовних запозичень у сучасному французькому медіа-дискурсі [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains]35

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

- Охріменко В. І.* Сміслові поле роману веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]47

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

- Воловік О. О.* Проблематика формування мовної особистості у сучасному французькому медійному дискурсі69
- Корбозерова Н. М.* Походження та еволюція іспанської мови в Латинській Америці [Origen y evolución del español en LatAm]77

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

- Зікранець А. В.* Емоційна лексика як засіб створення привабливого іміджу здорового способу життя в іспаномовному медіапросторі (на матеріалі онлайн-статей)89

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

- Квачук М. Р.* Аналіз лінгвістичних особливостей клікбейта у іспанських онлайн-медіа102

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

- Михайлова А. В.* Мовні стратегії впливу в антикризовій комунікації політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект116

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Бобир Ю. В.</i> Безпека: етимологія концепту	124
<i>Тарасенко Ю. А.</i> Автоматичне розпізнавання іспанської мови: соціолінгвістичні чинники точності та типологія помилок	142

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Гончар К. І.</i> Мовна надлишковість як поетика повсякденного у фільмі «Зелений промінь» Еріка Ромера	151
<i>Рогова В. С.</i> Персоналізація фінансового дискурсу на матеріалі іспанських банківських сайтів	158

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

<i>Миронова Н. В.</i> Культурні коди у французьких неологізмах: між традицією та модерністю	172
<i>Орличенко О. В., Смуцинська І. В.</i> Роль топонімів у контексті творів Лопе де Веги	180
<i>Останчук А. Ю., Чистяк Д. О.</i> Функції туристичних текстів французькою мовою в контексті філологічного аналізу	201
<i>Селіверстова А. О.</i> Лінгвопрагматичні особливості еко-неологізмів в італійському медіа-дискурсі	215

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

<i>Сизько М. Ф.</i> Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії	223
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

<i>Бобчинець Л. І.</i> Спеціалізована лексика у дисципліні за вибором з перекладу офіційної документації [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]	242
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

<i>Скрильник С. В.</i> Прагматичні зсуви в усному синхронному перекладі	253
---	-----

ЗМІСТ	265
--------------------	-----

CONTENTS	267
-----------------------	-----

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

- Lepetiukha A. V.* Modular Analysis of Mono- and Polysynonymic Constructions (Based on the Material of Modern French Fiction)7

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

- Korzova L. Y., Obruchnikova O. P.* Periphrastic Constructions with Gerund in Spanish Language of the XII Century25
- Ruban V. O.* The Category of Full English Borrowings in Contemporary French Media Discourse [La catégorie d'emprunts anglais intégraux dans le discours des médias français contemporains].....35

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

- Okhrimenko V. I.* Sense Structure of L. Capuana's Novel of Verism "The Marquis of Roccaverdine" [Il campo semantico del romanzo del verismo di L. Capuana «Il Marchese di Roccaverdina»]47

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

- Volovik O. O.* The Problem of Language Personality Formation in Contemporary French Media Discourse69
- Korbozerova N. M.* Origin and Evolution of the Spanish Language in Latin America [Origen y evolución del español en LatAm]77

CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS

- Zikranets A. V.* Emotional Vocabulary as a Means of Creating an Attractive Image of a Healthy Lifestyle in the Spanish-Language Media Space (Based on Online Articles)89

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

- Kvachuk M. R.* Analysis of Linguistic Features of Clickbait in Spanish Online Media102

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

- Mykhailova A. V.* Language Strategies of Influence in Anti-Crisis Communication of Political Discourse: Linguistic-Pragmatic Aspect116

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

- Bobyry Yu. V.* Bezpeka: Etymology of the Concept124
- Tarassenko Yu. A.* Automatic Speech Recognition of Spanish: Sociolinguistic Factors of Accuracy and Error Typology142

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**CURRENT ISSUES IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS**

- Honchar K. I.** Linguistic Redundancy as a Poetics of the Ordinary in Eric Rohmer's «The Green Ray»151
- Rohova V. S.** Personalisation of Financial Discourse Based on Material from Spanish Banking Websites158

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

- Myronova N. V.** Cultural Codes in French Neologisms: Between Tradition and Modernity172
- Orlychenko O. V., Smushchynska S. V.** Toponyms in the Context of Lope de Vega's Works180
- Ostapchuk A. Y., Chystiak D. O.** Functions of French-Language Tourist Texts in the Context of Philological Analysis201
- Seliverstova A. O.** Linguopragmatic Features of Eco-Neologisms in Italian Media Discourse215

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

- Syzko M. F.** The Indigenous Component of Ecuadorian Spanish: Contact Linguistics in Action223

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

- Bobchynets L. I.** Specialised Lexicon in the Optional Course on Translation of Official Documentation [El léxico especializado en el curso optativo de traducción de documentación oficial]242

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

- Skrylnyk S. V.** Pragmatic Shifts in Simultaneous Interpreting253

ЗМІСТ265

CONTENTS267

Підп. до друку 07.10.2025. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.
 Ум. друк. арк. 16,75. Обл.-вид. арк. 7,22. Наклад 300 прим. Зам.

Віддруковано у ТОВ “Видавництво “Юстон” із оригіналів автора.

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія дк No 4973 від 09.09.2015 р. 01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 36-а тел.: (044) 360-22-66, www.yuston.com.ua